

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

L 116

Izdevums
latviešu valodā

Tiesību akti

48. sējums
2005. gada 4. maijs

Saturs	I Tiesību akti, kuru publicēšana ir obligāta	
	.....	
	II Tiesību akti, kuru publicēšana nav obligāta	
	Komisija	
	2005/345/EK:	
	★ Komisijas lēmums (2004. gada 18. februāris) par Vācijas piešķirto atbalstu Bankgesellschaft Berlin AG pārstrukturēšanai, (izziņots ar dokumenta numuru K(2004) 327) ⁽¹⁾	1
	2005//EK:	
	★ Komisijas lēmums (2004. gada 14. jūlijs) par Vācijas valsts palīdzību uzņēmumam MobilCom AG (izziņots ar dokumenta numuru K(2004) 2641) ⁽¹⁾	55

Cena: 18 EUR

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ.

LV

Tiesību akti, kuru virsraksti ir gaišajā drukā, attiecas uz kārtējiem jautājumiem lauksaimniecības jomā un parasti ir spēkā tikai ierobežotu laika posmu.

Visu citu tiesību aktu virsraksti ir tumšajā drukā, un pirms tiem ir zvaigznīte.

II

(Tiesību akti, kuru publicēšana nav obligāta)

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2004. gada 18. februāris)

par Vācijas piešķirto atbalstu Bankgesellschaft Berlin AG pārstrukturēšanai,

(izziņots ar dokumenta numuru K(2004) 327)

(Autentisks ir tikai teksts vācu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2005/345/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

tā kā:

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta 1. daļu,

I. PROCEDŪRA

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

(1) Pēc tam, kad Komisija 2001. gada 25. jūlijā bija akceptējusi sanācijas palīdzības piešķiršanu *Bankgesellschaft Berlin AG* ("BGB" vai "Banka")⁽³⁾ un Vācija 2002. gada 28. janvārī iesniegusi Komisijai pārstrukturēšanas plānu, Komisija ar 2002. gada 9. aprīļa vēstules starpniecību paziņoja Vācijai savu lēmumu sakarā ar pārstrukturēšanas palīdzības piešķiršanu uzsākt procedūru saskaņā ar EK Līguma 88. panta 2. punktu⁽⁴⁾.

ņemot vērā Padomes 1999. gada 22. marta Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK Līguma 93. panta piemērošanai⁽¹⁾, un jo īpaši tās 7. panta 3. daļu,

(2) Pēc termiņa pagarinājuma pieprasīšanas un saņemšanas, kā arī divām apspriedēm ar Komisijas pārstāvju piedalīšanos Vācija 2002. gada 17. jūnijā sniedza savu atzinumu, kā arī papildu dokumentus un informāciju. Vēl viens lūgums sniegt papildu ziņas Vācijai tikai nosūtīts ar 2002. gada 31. jūlija vēstuli.

pēc tam, kad dalībvalsts un citas iesaistītās puses, pamatojoties uz augšminētajiem noteikumiem, tika aicināti izteikt savu atzinumu⁽²⁾, un balstoties uz to izteiktajām piezīmēm,

⁽¹⁾ OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp., Regula grozīta ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

⁽²⁾ OV C 141, 14.6.2002., 2. lpp.

⁽³⁾ OV C 130, 1.6.2002., 5. lpp.

⁽⁴⁾ Sk. 2. atsauci.

- (3) Vienlaikus ar Komisijas lēmuma par procedūras uzsākšanu publicēšanu *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* ⁽⁵⁾. Komisija aicināja pārējās iesaistītās personas sniegt attiecīgu atzinumu. Atsaucoties uz to, 2002. gada 9. jūlijā un — pēc termiņa pagarināšanas — 22. jūlijā tika saņemtas piezīmes no kāda konkurenta, kā arī no vēl kādas ieinteresētās personas, kura lūdza savu identitāti neizpaust. 2002. gada 1. augustā šīs piezīmes tika nosūtītas Vācijai, lai tā varētu paust savu nostāju šai sakarā. Vācijas atbilde — pēc termiņa pagarināšanas — tika saņemta ar 2002. gada 23. septembra vēstuli.
- (4) Atbildot uz pieprasījumu, Vācija sniedza ar pieteiktās palīdzības piešķiršanu saistītās papildu ziņas savās 2002. gada 16. un 20. septembra, 2002. gada 14. un 18. novembra, 2002. gada 18. decembra, kā arī 2003. gada 14. februāra un 2003. gada 14. marta vēstulēs. Bez tam Komisija tika informēta par pārstrukturēšanas procedūras gaitu dažādās sanāksmēs, kurās piedalījās Vācijas, Berlīnes pavalsts un BGB pārstāvji.
- (5) Apspriedē, kas notika 2003. gada 26. martā, Vācija informēja Komisiju par iemesliem, kādēļ neizdevās uz publiska, starptautiska konkursa pamata 2002. gadā aizsāktā priekšlikumu iesniegšanas procedūra saistībā ar BGB privatizāciju 2003. gada 25. martā. Sīkāka informācija par šo tēmu, kā arī balance un peļņas un zaudējumu aprēķins par 2002. gadu tika iesniegti 2003. gada 31. martā.
- (6) Uz Komisijas 2003. gada 15. aprīlī, 6. maijā un 16. maijā nosūtītajiem lūgumiem sniegt informāciju tika saņemta atbilde 2003. gada 15. maijā, 28. maijā un 24. jūnijā vēstulēs. Papildu informācija tika izklāstīta 2003. gada 1. jūlija vēstulē, kā arī 2003. gada 4. aprīļa, 11. aprīļa, 14. maijā un 9. jūlija sanāksmēs, kurās piedalījās Vācijas, Berlīnes federālās pavalsts un BGB pārstāvji.
- (7) 2003. gada 14. jūlijā Komisija deva *Mazars Revision & Treuhandgesellschaft mbH*, audita sabiedrībai no Diseldorfas, kā ekspertiem izanalizēt noteiktus pārstrukturēšanas plāna aspektus. Analīzes rezultāti tika izskatīti kopā ar Vāciju 2003. gada 3. oktobrī, un galīgo ziņojumu Vācija saņēma 2003. gada 20. novembrī.
- (8) Tālāko kompensācijas maksājumu nepieciešamība tika aplūkota 2003. gada oktobrī, piedaloties arī Bankas pārstāvjiem. 2003. gada novembrī Vācija tika informēta par Komisijas paredzētajiem pasākumiem un, tāpat kā Bankai, tai tika dota iespēja izteikt savu viedokli par to ekonomisko ietekmi uz Banku, izskatot šo jautājumu 2003. gada decembrī.

2003. gada 18. decembrī tika panākta vienošanās, ar kuru Vācija Komisijas priekšā apņēmas līdz 2006. gada 1. oktobrim nodrošināt atsevišķu Berlīnes Bankas atsavināšanu, kurai bija jāstājas spēkā ne vēlāk kā līdz 2007. gada 1. februārim, veikt koncerna privatizāciju līdz 2007. gada 31. decembrim, kā arī īstenot citus atsavināšanas pasākumus.

- (9) Vācija 2004. gada 29. janvārī iesniedza Komisijai pārstrādāto pārstrukturēšanas plānu, kurā īpaši bija ņemti vērā Komisijas ekspertu ieteikumi, kā arī 2004. gada 6. februārī — ar pārstrādāto pārstrukturēšanas plānu saistītos Vācijas solījumus.

II. PALĪDZĪBAS APRAKSTS

BGB

- (10) BGB ir, apvienojot vairākus, tolaik Berlīnes pavalsts kontrolētus kredītinstitūtus, 1994. gadā dibinātā BGB koncerna holdinga sabiedrība, taču tā arī pati kā kredītinstitūts darbojas tirgū. 2000. gadā BGB koncerna bilances summa bija 205 miljardi euro, 2001. gadā — 189 miljardi euro un 2002. gadā — 175 miljardi euro. Tādējādi tā ieņēma desmito vietu (2001. gadā) un divpadsmito vietu (2002. gadā) Vācijas banku ranga tabulās; darbinieku skaits 2000. gadā bija apmēram 17 000, 2001. gadā — vairāk kā 15 000 un 2002. gadā — apmēram 13 000. Pamatkapitāla kvota saskaņā ar Likumu par kredīto-perācijām ("KWG") 2001. gada noslēguma pārskatā bija 5,7 % (kopējā kapitāla kvota 9,4 %) un 2002. gada noslēguma pārskatā — 5,6 % (kopējā kapitāla kvota 9,4 %). 2001. gada jūnijā, pirms sanācijas palīdzības piešķiršanas akcepta, pamatkapitāla kvota bija samazinājies līdz [...] (*) % (kopējā kapitāla kvota bija [...] * %).
- (11) Berlīnes pavalsts pirms kapitāla pievienošanas 2001. gada augustā kontrolēja 56,6 % no visām BGB kapitāla daļām, bet tagad tā pārvalda 81 % kapitāla. Pārējie kapitāla daļu īpašnieki ir Norddeutsche Landesbank ("NordLB"), kam pieder 11 % kapitāla, un Gothaer Finanzholding AG, kam pieder apmēram 2 % kapitāla. Aptuveni 6 % kapitāla daļu ir sadalīti dažādiem īpašniekiem.
- (12) BGB koncerns kā lielākos meitas uzņēmumus vai koncerna daļas, kas arī darbojas banku jomā, ietver Landesbank Berlin ("LBB") un Berlin-Hannoversche Hypothekenbank AG ("*BerlinHyp*"). LBB ir publiska institūcija, kurā BGB pieder netipiski statistiska daļa 75,01 % apmērā. Sakarā ar pastāvošo līgumu par peļņas novirzīšanu BGB ekonomiskā ziņā ir uzskata-

(*) Šīs teksta daļas ir izlaistas, lai garantētu jebkādas konfidencialas informācijas publicēšanas novēršanu. Šīs daļas ir apzīmētas ar daudzpunkti kvadrātiņos un tai sekojošu asterisku.

(5) Sk. 2. atsauci.

tāma par 100 % kapitāla īpašnieci. BerlinHyp bankā, kas darbojas nekustamo īpašumu finansēšanas sektorā, BGB pieder 89,9 % akciju.

- (13) Koncernā patlaban ietilpst arī nekustamo īpašumu un finansēšanas akciju sabiedrība IBAG ("IBAG"), kas sniedz ar nekustamajiem īpašumiem saistītus pakalpojumus, un ko agrāk vadīja Berlīnes Nekustamo īpašumu un celtniecības menedžmenta banku sabiedrība *Immobilien und Baumanagement der Bankgesellschaft Berlin GmbH* ("IBG"). Bez tam BGB tiešā vai netiešā veidā kontrolē vai ir kontrolējusi arī dažādus citus iekšzemes vai ārzemju uzņēmumus, piemēram, Weberbank, Allgemeine Privatkundenbank AG ("Allbank", kas patlaban jau ir pārdota), BGB Ireland, BGB UK, BG Polka (Mazumtirdzniecības, interneta pakalpojumi "Inteligo", kas arī patlaban jau ir pārdota, un uzsākta atlikušās "čaulas" likvidācija), kā arī Zivnos- tenskā Banka a.s. Čehijā (patlaban pārdota).
- (14) Galvenā BGB komercdarbības joma ir privātpersonu un uzņēmumu apkalpošana (Retailbanking) zem abiem nosaukumiem — "Berliner Sparkasse" un "Berliner Bank". Neviens no tiem nav tiesiski neatkarīgs meitas uzņēmums, bet tikai preču zīme vai pārstāvniecība. Kopš 2003. gada 1. jūlija "Berliner Bank", tāpat kā iepriekš "Berliner Sparkasse", ietilpst LBB⁽⁶⁾. Klienti, kas ir juridiskās personas, pārsvarā ir reģionā izvietotie mazie un vidējie uzņēmumi.
- (15) Līdzās tādām darbības jomām kā mazumtirdzniecības banku pakalpojumi, nekustamā īpašuma finansēšana un ar nekustamajiem īpašumiem saistīto pakalpojumu sniegšana BGB vai tās meitas uzņēmumi darbojas arī kapitāla tirgus darījumu jomā (naudas un vērtspapīru sektorā) un lielo klientu apkalpošanas/ārvalstu (piemēram, projektu un eksporta finansēšana) un sabiedrisko līdzekļu (kreditu izsniegšana) segmentos, kas ir jālikvidē vai ievērojami jāierobežo. Aktivitātes banku investīciju jomā ietver tikai akciju un aizņēmumu emisijas relatīvi nelielā apjomā, un turpmāk tām vairs nebūs patstāvīga loma. Ģeogrāfiskā ziņā BGB darbība ir koncentrēta Berlīnes reģionā un Brandenburgas pavalstī, sevišķi, mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā. Piemēram, tā darbojas nekustamo īpašumu finansēšanas jomā, taču tikai nacionālā līmenī, un kapitāla tirgus darījumu jomā, kas papildus tiek veikti arī starptautiskā līmenī.
- (16) Berlīnes reģionā BGB mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā ir tirgus līdere, kuras kontrolētā tirgus daļa ir no apmēram 20 % līdz pat vairāk kā

50 % atsevišķos segmentos⁽⁷⁾. Saskaņā ar pašas Bankas sniegto informāciju tās īpatsvars jeb iekarotā tirgus daļa 2002. gadā, rēķinot pēc pirmās žiro konta piesaistes privātpersonu apkalpošanas jomā, bija apmēram 48 %⁽⁸⁾. Visā Vācijas teritorijā veiktās nekustamo īpašumu finansēšanas jomā (kam pieskaitāmi visi hipotekārie kredīti) BGB saskaņā ar pieteikumā norādītajām ziņām 2000. gadā ar 5 % ieņēma trešo vietu. Aktuālāka informācija gan liecina, ka šāda vieta netika vai vairs netiek sasniegta⁽⁹⁾. Vairāk kā 90 % no BGB hipotekāriem fondiem uz 2001. gada 31. decembri 33 miljardi euro apmērā atradās Vācijā, bet atlikusī daļa bija saistīta ar nekustamo īpašumu finansēšanu ārvalstīs. Tomēr pārējās jomās BGB nav starp vadošajām bankām ne Vācijā, ne starptautiskā līmenī. Ar to saistīti dati par konkrētu tirgus vai segmentu īpatsvaru nav pieejami.

- (17) 2001. gadā publiskoto BGB grūtību cēloņi galvenokārt bija saistīti ar pakalpojumiem nekustamo īpašumu jomā, taču skāra arī nekustamo īpašumu finansēšanu. Meitas uzņēmuma IBG 90. gados veikto nekustamo īpašumu darījumu būtiskas sastāvdaļas bija fondu darījumi un projektu izstrāde vai celtniecības projektu finansēšana. IBG, kas 90. gadu sākumā tika nodibināta kā LBB meitas uzņēmums, kapitāla daļas laikā no 90. gadu vidus līdz 90. gadu beigām bija vispirms pati BGB AG (10 %), Berliner Bank AG (30 %), LBB (30 %) un Berlin Hyp (30 %). Pēc Berliner Bank AG apvienošanās ar BGB minētās Berliner Bank piederošās kapitāla daļas nonāca IBG īpašumā. Šodien īpašuma sadalījums izskatās šādi: 40 % BGB, 30 % LBB un 30 % Berlin Hyp.
- (18) IBG līdz 2000. gadam arvien pieaugošā apjomā veidoja nekustamo īpašumu fondus. Tā ietvaros investoriem tika nodrošinātas apjomīgas garantijas, kas galvenokārt izpaudās kā ilgtermiņa ires, peļņas sadales un revitalizācijas garantijas. Jaunu fondu izveidošanai papildus tika iegādāti vai ierīkoti jauni nekustamie īpašumi. Garantijas balstījās uz cerībām, ka nekustamo īpašumu vērtība joprojām būs augsta vai pat palielināsies, kas faktiski mazinoties cenām un ires maksai, sevišķi, Berlīnē un jaunajās pavalstīs, noveda pie risku summēšanās.
- (19) Kad 2000. gada laikā sāka parādīties šīs problēmas, BGB pievērsa uzmanību IBG galvenā darījumu sektora pārdošanai. Tādēļ 2000. gada decembrī jaundibinātajai IBAG tika nodota galvenā IBG darījumu sektora daļa, izņemot IBG un tās meitas uzņēmumu līdz

⁽⁶⁾ Pirms tam Berliner Bank bija daļa no BGB un Berliner Sparkasse — daļa no LBB.

⁽⁷⁾ Sk. 2 atsauci un Valdes priekšsēdētāja Vetter kunga uzstāšanos 2003. gada 4. jūlija kopsapulcē (http://www.bankgesellschaft.de/bankgesellschaft/20_ir/30_hauptversammlung/index.html); sk. 298. apsvērumu.

⁽⁸⁾ Sk. http://www.bankgesellschaft.de/bankgesellschaft/50_pk/index.html (darbības joma: privātpersonu apkalpošana, pirmā žiro konta piesaiste).

⁽⁹⁾ Vācijas nostāja 2002. gada jūnijā; saskaņā ar Federālās Kartelju pārvaldes 2002. gada 19. jūnija lēmumu 'Eurohypo' lietā nodibinātās Eurohypo, Hypovereinsbank grupa, Depfa grupa, BHF grupa un BayLB dažādās nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu tirgus jomās — gan fondu, gan jaunu darījumu ziņā 2001. gadā ieņēma vadošo vietu. Arī Deutsche Bank pati (respektīvi, bez tās ieguldījuma Eurohypo) saskaņā ar šo informāciju atrodas vēl augstākā vietā nekā BGB, kas šajā lēmumā nav minēta starp vadošajiem konkurentiem.

2000. gada 31. decembrim radītos “vecos” riskus un saistības, kas pārgāja jaundibinātajai finansu līdzdalības un pārvaldīšanas sabiedrībai LPFV Finanzbeteiligungs- und Verwaltungs-GmbH (“LPFV”). Tomēr īstenot ar IBAG pārdošanu saistītos plānus neizdevās. Šodien gan IBAG, gan LPFV 100 % apmērā pieder BGB. IBG ziņā palika tikai aktivitātes papilddarbības jomās.
- (20) Vēl citas šajā laikā radušās problēmas bija saistītas ar nekustamo īpašumu finansēšanas darījumiem, ko veica galvenokārt BerlinHyp, taču arī LBB un pati BGB. Šī darījumu joma ietver kredītu piešķiršanu lielāku nekustamo īpašumu projektu finansēšanai — galvenokārt komerciālā sfērā, nevis hipotekāro kredītu piešķiršanu privātu nekustamo īpašumu finansēšanai, kas ietilpa darbības jomā mazumtirdzniecības banku pakalpojumi. Grūtības nekustamo īpašumu finansēšanas jomā, kas palielinājās līdz ar nekustamo īpašumu tirgus atslābšanu, galvenokārt bija līdz tam nepieņemamās riska profilakses rezultāts.
- (21) 2001. gada pirmajā pusē BGB sākās akūta krīze. Cēloniskā ziņā īpašas grūtības bija saistītas ar nekustamo īpašumu finansēšanas darījumiem, kā arī IBG/IBAG/LPFV garantijas saistībām fondu darījumos, kas 2000. gada noslēguma pārskatā radīja 1 miljardu euro lielus atskaitījumus rezerves fondā, un nepieciešamību koriģēt aktuālo celtniecības projektu finansēšanas vērtību un palielināt riska profilaksi nekustamo īpašumu finansēšanas jomā. Tā rezultātā maijā BGB saistītie pašu līdzekļi samazinājās zem likumdošanā noteiktā pašu kapitāla koeficienta, kas ir 8 %. Finansējuma deficīts, kas bija jākompensē, lai sasniegtu 5 % lielu pamatkapitāla koeficientu un tādējādi radītu iespēju atgriezties pie pirms krīzes pastāvējušā pašu kapitāla koeficienta 9,7 %, toreiz tika novērtēts 2 miljardi euro apmērā. Ar nodomu deklarāciju Berlīnes pavalsts 2001. gada maijā garantēja kapitāla piesaistīšanu šim nolūkam nepieciešamās summas apmērā. Pēc tam, kad Komisija bija akceptējusi šīs sanācības palīdzības piešķiršanu, BGB 2001. gada augustā saņēma kapitāla papildinājumu tieši 2 miljardi euro apmērā: 1,755 miljardus euro no Berlīnes pavalsts, 166 miljonus euro no NordLB, 16 miljonus euro no Parion (Gothaer Finanzholding AG) un 63 miljonus euro no mazajiem akcionāriem.
- (22) Tomēr turpmākajos mēnešos tika atklāti vēl citi riski — galvenokārt IBAG/IBG/LPFV ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu jomā. Pastāvēja draudi, ka BGB kapitāls no jauna varētu samazināties līdz noteiktajam minimālajam likviditātes koeficientam. Un šie riski atkal bija saistīti ar garantijas saistībām fondu darījumos, kā arī krītošo nekustamo īpašumu vērtību, kas tika iegādāti vēlākai jaunu fondu izveidei (“nekustamo īpašumu rezerves”). Sakarā ar koncerna iekšienē pastāvošo peļņas atskaitījumu līgumu,
- patronāžas deklarāciju un kredītu tīklu saskaņā ar Vācijas iesniegto informāciju BGB ir atbildīga par šo risku lielāko daļu.
- (23) 2001. gada novembrī toreizējā Federālā Kredītooperāciju uzraudzības iestāde (BAKred, tagad BAFin)⁽¹⁰⁾ draudēja BGB ar pagaidu slēgšanu, ja līdz 2001. gada beigām netiks veikti pasākumi šo risku segšanai. Tādēļ 2001. gada 20. decembrī Berlīnes federālā pavalsts, BGB, LBB, Berlin Hyp, IBAG, IBG un LPFV parakstīja vienošanos par pamatprincipiem, kas tiks izmantoti, lai nosegtu šos riskus ar visaptverošām garantijām un nodrošinājumiem. Vienošanās par pamatprincipiem tika aizstāta ar 2002. gada 16. aprīlī galīgā redakcijā apstiprināto sīki izstrādāto vienošanos. Ar šīs vienošanās starpniecību noteiktās garantijas tika nodēvētas par “riska nodrošinājumu” un ir sīkāk aprakstītas turpmākajā teksta daļā.

Pārstrukturēšanas palīdzība

- (24) Palīdzības pasākumi ir daļa no sākotnēji 2002. gada janvārī iesniegtā un pārbaudes procedūras ietvaros 2004. gada janvārī pēdējoreiz pārstrādātā pārstrukturēšanas plāna, kas paredz ievērojami ierobežot BGB koncerna komercdarbību un koncentrēt to uz privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanu Berlīnes reģionā. Papildus tam — tikai mazākā apjomā — bija paredzēts turpināt darbību kapitāla tirgus, kā arī nekustamo īpašumu finansēšanas jomā (sk. 172. un sekojošos punktus). Citus darbības sektorus, piemēram, lielo klientu apkalpošanu/ārvalstu aktivitātes, ieskaitot *Structured Finance* un konsultatīvo darbību *Mergers & Acquisitions* jomā, bija paredzēts likvidēt, bet vēl citus, piemēram, valsts līdzekļu apkalpošanu, - ievērojami ierobežot. Sākotnēji bija paredzēts turpināt darbību arī ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sniegšanas jomā. Tomēr Vācija jau kādā agrākā procedūras pētījumā apņēmas nodrošināt šīs jomas atdalīšanu un atsavināšanu Berlīnes pavalstij (sk. 277. apsvērumu). Tāpat, Vācija pa šo laiku ir apsolījusi *Berliner Bank* atsavināt atsevišķi, lai mazinātu pārāk spēcīgo BGB ietekmi Berlīnes mazumtirdzniecības banku pakalpojumu tirgū.

- (25) Kā jau iepriekš tika minēts, Berlīnes pavalstij piederošās BGB kapitāla daļas ir jāatsavina. Komisija ir saņēmusi ar to saistītu solījumu. *BerlinHyp* BGB privatizācijas ietvaros ir jāatsavina vai nekustamo īpašumu kopā ar to, vai atsevišķi (sk. 285. apsvērumu). Bez tam IBB ir jāatdala no BGB un IBB mērķa rezerves (iepriekš jau minētais, savā laikā LBB nodotais kādreizējās dzīvokļu celtniecības kredītiestādes “WBK” kapitāls), ciktāl tas līdz 2004. gada 1. janvārim neizraisa pamatkapitāla kvotas samazināšanos zem 6 % vai kopējā kapitāla kvotas samazināšanos zem 9,7 %, ir jāatmaksā atpakaļ Berlīnes pavalstij (sk. 279. apsvērumu).

⁽¹⁰⁾ Kopš 2002. gada 1. maija, saskaņā ar Banku, apdrošināšanas un biržu uzraudzības rezumējumu: Federālā Finanšu pakalpojumu uzraudzības iestāde (BAFin).

Kapitāla iepludināšana

- (26) No vienas puses, 2002. gada 28. janvārī pieteiktā pārstrukturēšanas palīdzība ir uzskatāma par kapitāla iepludināšanu, ko pēc 2001. gada 25. jūlijā saņemtā Komisijas akcepta⁽¹¹⁾ Berlīnes pavalsts 2001. gada augustā piešķir kā sanācijas palīdzību 1,755 miljardi euro apmērā un kas jāatstāj BGB rīcībā uz ilgāku laiku kā pārstrukturēšanas palīdzība.

Riska nodrošinājums

- (27) No otras puses, runa ir par iepriekšminēto riska nodrošinājumu, par kura piešķiršanu starp Berlīnes pavalsti, BGB, LBB, BerlinHyp, IBAG, IBG un LPFV tika noslēgta principiāla vienošanās 2001. gada decembrī un kuru modificēja, papildināja un aizstāja 2002. gada 16. aprīlī apstiprinātā sīki izstrādātā vienošanās. Tā aptver sekojošas garantijas, atbrīvojumus, saistību uzņemšanas un nodrošinājumus, ko Berlīnes pavalsts piešķir uz 30 gadus ilgu laikposmu, lai nosegtu riskus, ko rada meitas uzņēmumu IBAG, IBG un LPFV darbība ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu jomā:

- *kredīta garantijas*: garantijas BGB, LBB un BerlinHyp sakarā ar līgumam atbilstošiem procentu un atmaksas summu maksājumiem kredītiem, ko šie uzņēmumi līdz 2001. gada 31. decembrim ir piešķirusi IBAG un IBG, kā arī to meitas uzņēmumiem un noteiktās citām sabiedrībām. Noslēgts šo sabiedrību un kredītsaistību uzskaitījums ir atrodams sīki izstrādātās vienošanās pielikumos. Arī ierobežojumus noteiktām kredītu garantijām un izņēmumus ar paskaidrojumiem ("negatīvais saraksts") regulē sīki izstrādātā vienošanās;
- *iegrāmatotās vērtības garantijas*: garantijas IBAG un IBG, kā arī noteiktām citām šīs grupas sabiedrībām, kas galvenokārt ir tieši vai netieši augstākminēto uzņēmumu meitas uzņēmumi, saistībā ar attiecīgajā pārbaudītajā bilancē aktivētajos posteņos uzskaitīto īpašuma objektu vērtības saglabāšanu, izņemot noteiktus, atrunātus īpašuma objektus, piemēram, nemateriālos īpašuma objektus, kases fondus, aktīvus Federālajā Bankā un kredītiestādēs vai atskaites norobežojošos posteņus. Sīki izstrādātā vienošanās regulē arī ierobežojumus un izņēmumus ("negatīvo sarakstu") arī saistībā ar iegramotās vērtības garantijām;
- *izpildes saistību uzņemšanās attiecībā pret LPFV*: LPFV atbrīvošana no saistībām, — ciktāl tās nepārsniedz 100 miljonus euro lielu summu (pašrisku) — kas izriet no iepriekšējiem IBG un tās agrāko meitas uzņēmumu *Bavaria*, *Arwobau*,

kā arī *Immobilien-Beteiligungsvertriebsgesellschaft der Bankgesellschaft Berlin GmbH* ("IBV") darījumiem nekustamo īpašumu jomā, uzņemoties šo saistību izpildi. Izpildes uzņemšanās neattiecas uz saistībām, kam ir sakars ar fondu izveidi pēc 2000. gada 31. decembra vai IBAG jaunajiem darījumiem, ko iekļauj sīki izstrādātā vienošanās;

- *BGB atbrīvošana no patronāžas*: BGB atbrīvošana no visām saistībām, kas izriet no patronāžas, ko tā līdz 1998. gada 31. decembrim ir uzņēmusies IBG, IBV un *Bavaria* labā. Arī šie atbrīvojumi neattiecas uz saistībām, kam ir sakars ar fondu izveidi pēc 2000. gada 31. decembra vai IBAG jaunajiem darījumiem, ko iekļauj sīki izstrādātā vienošanās.
- (28) Sīki izstrādātās vienošanās 45. pantā ir nosaukta maksimālā summa, par kādu Berlīnes pavalsts uzņemas minētās saistības, un tā ir 21,6 miljardi euro. Saskaņā ar 45. pantu šeit ir domāta nodrošināto risku tīrās teorētiskās nominālvērtības daudzkārtēju uzskaiti. Vienošanās par pamatprincipiem kā maksimālā vērtība vēl tika norādīta 35,34 miljardus euro liela summa, jo augstākminētās garantijas ar uzraudzības tiesībām saistītu apsvērumu dēļ daļēji nosedz vienus un tos pašus riskus. Kā izklāstīts sīki izstrādātās vienošanās 45. pantā, piemēram, par trešās personas kā kreditora prasībām, kas izriet no īres garantijas, pavalsts var uzņemties atbildību, pirmkārt, pamatojoties uz saistību izpildes pārņemšanu no LPFV, otrkārt, uz atbrīvošanu no patronāžas saistībām. Taču sīki izstrādātā vienošanās nosaka arī to, ka pavalsts šādos gadījumos uzņemas attiecīgo risku tikai vienu reizi. Līdz ar to teorētisko maksimālo summu varēja samazināt par šīm vairākkārt uzskaitītajām summām un noteikt 21,6 miljardu euro apmērā. Saskaņā ar Vācijas iesniegtajiem pagaidu aprēķiniem no šiem 21,6 miljardiem euro lielākā summa ir saistīta ar LPFV ([...]* euro, tai skaitā [...]* euro — LPFV atbrīvošanai no saistībām, ko rada īres un peļņas sadales garantijas, un [...]* euro — atbrīvošanai no riskiem, kas saistīti ar tā saucamajām ēku revitalizācijas garantijām).
- (29) Tomēr šīs teorētiskās maksimālās summas pamatā ir visu risku pilnīgas īstenošanās princips. Sakarā ar LPFV atbrīvošanu no īres garantijām (maksimālā summa [...]* euro) tas, piemēram, nozīmē to, ka jebkāda īre līdz 2005. gadam izpaliks, bet LPFV atbrīvošanā no revitalizācijas garantijām ([...]* euro) tas ietver pilna ražošanas izmaksu apjoma piemērošanu ēkām un āra būvēm. Taču simtprocentīga īres maksas nesāņemšana un visu ēku nojaukšana un uzcelšana no jauna nav reāla pat pie vispesimistiskākajām prognozēm. Tādēļ 45. pantā tiek noteikts arī tas, ka saskaņā ar patreizējo zināšanu statusu un rūpīgas būtiskāko ekonomisko risku pārbaudes rezul-

⁽¹¹⁾ OV C 130, 1.6.2002., 5. lpp.

tātiem reāli izmantotais apjoms būs ievērojami mazāks. Līdz ar to faktiskais risks būs 2,7 miljardi euro optimistiskajā gadījumā ("Best-Case scenārijs"), 3,7 miljardi euro "bāzes gadījumā" ("Base-Case scenārijs") un 6,1 miljards euro pesimistiskajā gadījumā (tā saucamais "Worst-Case scenārijs"). Pieņēmumi, kas noved pie šādām aplēstajām vērtībām, tika paziņoti procedūras gaitā (sk. 138. apsvērumu).

(30) Bez tam, lai līdz minimumam samazinātu garantijas, sīki izstrādātā vienošanās paredz iespēju, ka pavalsts pilnībā vai daļēji uzdos veikt ar sīki izstrādātās vienošanās menedžmentu saistītās darbības kādai trešajai personai. Pavalsts ir izmantojis šo iespēju un nodibinājis tikai sev piederošo "BCIA Berliner Gesellschaft zum Controlling der Immobilien-Altrischen mbH", kas pavalsts uzdevumā veic šo darbību kopš 2003. gada. Bez tam sīki izstrādātā vienošanās paredz pavalstij avāla komisijas maksu un labojuma tiesības uz 15 saimnieciskās darbības gadus ilgu laiku. Saskaņā ar to pavalsts no BGB ik gadu saņem fiksētu avāla komisijas maksu 15 miljonu euro apmērā līdz 2011. gadam, ieskaitot, ko sākot no 2012. gada uz atlikušo laika periodu var saskaņot savstarpējas vienošanās ceļā. Bez tam BGB, kamēr viena saimnieciskās darbības gada vienā vai vairākos mēnešos netiks sasniegta saistītā pašu kapitāla kvota 12,5 % apmērā un pamatkapitāla kvota 7 % apmērā, maksās 15 % no sava gada peļņas pārpalikuma Berlīnes pavalstij.

(31) Likumā par Senāta pilnvarām pārņemt pavalsts garantijas par riskiem, kas izriet no *Bankgesellschaft Berlin AG* un dažu tās meitas uzņēmumu (¹²) veiktās darbības ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sniegšanas jomā bez tam ir noteikts, ka Berlīnes pavalstij piederošās BGB kapitāla daļas pēc iespējas ātri ir jāatsavinā saskaņā ar Berlīnes pavalstij pieņemamiem nosacījumiem un ka sakarā ar īpašnieku struktūras pārorientēšanu uz BGB Berlīnes Investīciju banka *Investitionsbank Berlin* (IBB) ir jāatdala no BGB kā patstāvīga veicināšanas banka, kas ir sabiedrisko tiesību subjekts (vēl par šo jautājumu sk. zemāk).

Vienošānās par rīcību, ja Eiropas Komisija izvirzīs varbūtējas atmaksāšanas prasības Berlīnes pavalstij, kas izriet no palīdzības piešķiršanas pārbaudes procedūras Landesbank Berlin - Girozentrale

(32) Savā lēmumā par procedūras uzsākšanu (¹³) Komisija ir norādījusi arī uz kādu svarīgu faktu, kas nav ņemts vērā sākotnējā pārstrukturēšanas plānā. 1992. gada

beigās WBK, ieskaitot visu tās mantu, tika nodota LBB; vienlaikus visi WBK uzdevumi tika nodoti jaundibinātajai IBB. Nodrošanas rezultātā LBB saistību kapitāls palielinājās par veseliem 1,9 miljardiem vācu marku. LBB no 1995. gada maksāja atlīdzību vidēji 0,25 % apjomā no izmantotās summas. Sakarā ar pastāvošajām šaubām attiecībā uz šīs atlīdzības savienojamību ar tirgus ekonomikas principiem atbilstošu kapitāla devēja rīcību Komisija 2002. gada jūlijā uzsāka procedūru C 48/2002 (¹⁴). Ja Komisija nonāktu pie secinājuma, ka šī atlīdzība nav savienojama ar tirgus ekonomikas principiem atbilstošu kapitāla devēja rīcību, starpība starp samaksāto atlīdzību un renditiem, kas tirgū parasti tiek piemēroti šādām investīcijām, gadījumā, ja netiktu izpildīti EK Līgumā noteiktie saderības priekšnoteikumi, būtu uzskatāma par Kopējā tirgus interesēm neatbilstošu palīdzību, kas LBB jāatmaksā atpakaļ Berlīnes pavalstij.

(33) Iespēja pieprasīt maksājumus atpakaļ ir ievērojams risks, kas apdraud pārstrukturēšanas plāna perspektīvas atjaunojamās rentabilitātes ziņā. Tādēļ Komisija lēmumā par procedūras uzsākšanu aicināja Vāciju šai sakarā rast atbilstošu risinājumu un pieņēma zināšanai, ka Vācija strādā pie šāda risinājuma meklēšanas.

(34) Šī iemesla dēļ starp Berlīnes pavalsti un BGB 2002. gada 23. decembrī tika noslēgta *Vienošānās par rīcību ja Eiropas Komisija izvirzīs eventuālas atmaksāšanas prasības Berlīnes pavalstij, kas izriet no palīdzības piešķiršanas procedūras C48/2002 - Landesbank Berlin - Girozentrale* — ("Vienošānās par atmaksāšanu").

(35) Šī vienošanās nosaka, ka gadījumā, ja Eiropas Komisija pieņems lēmumu par piešķirtās palīdzības atmaksāšanu, Berlīnes pavalsts atņemas kā ieguldījumu LBB iemaksāt sanācības atbalstu tādā apjomā, kāds ir nepieciešams, lai novērstu vienošanās noteikto LBB un/vai BGB koncerna kapitāla kvotu nenodrošināšanu sakarā ar draudošajām atmaksāšanas saistībām. Vienošānās par atmaksāšanu ietvaros noteiktās minimālās kapitāla kvotas ir 9,7 % (kopējā kapitāla kvota) un 6 % (pamatkapitāla kvota). Šī vienošanās ir pakļauta nosacījumam par atcelšanu, ja Komisija akceptē šo palīdzību.

(36) Neskatoties uz to, ka šis pasākums brīdī, kad tika pieņemts lēmums par procedūras uzsākšanu, netika veikts un līdz ar to nebija pārstrukturēšanas plāna daļa, risks, kas var apdraudēt Bankas rentabilitātes perspektīvas, ja Komisija pieņems lēmumu par

(¹²) Berlīnes likumdošanas un normatīvu biļetens, 58. gadagājums, Nr. 13, 24.4.2002.

(¹³) OV C 141, 14.6.2002., 11. lpp.

(¹⁴) OV C 239, 4.10.2002., 12. lpp.

palīdzības pieprasīšanu atpakaļ, ir pieminēts kā viens no vērā ņemamajiem ar procedūru saistītajiem faktoriem. Visbeidzot, vienošanās par atmaksāšanu tika noslēgta, lai respektētu šīs šaubas. Sakarā ar to, ka šis pasākums bija obligāti nepieciešams pārstrukturēšanas plāna veiksmīgai īstenošanai, Komisija uzskata par mērķtiecīgu vienošanās par atmaksāšanu izvērtēšanu kopā ar citiem palīdzības piešķiršanas pasākumiem, pēc tam, kad tā varēja noteikt ar to saistīto maksimālo summu.

Procedūras uzsākšanas iemesli

- (37) Savā lēmumā par formālās pārbaudes procedūras uzsākšanu saskaņā ar EK Līguma 88. panta 2. punktu Komisija pagaidām klasificēja aplūkojamos pasākumus kā valsts piešķirtu palīdzību EK Līguma 87. panta 1. punkta un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 61. panta 1. punkta izpratnē, jo tā tiek piešķirta no valsts līdzekļiem un ir paredzēta, lai, uzlabojot uzņēmuma finansiālo stāvokli, ietekmēt citu dalībvalstu konkurentu ekonomisko situāciju⁽¹⁵⁾, un līdz ar to sagroza vai var sagrozīt konkurenci un iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (38) Pamatojoties uz pagaidu novērtējumu, Komisija nonāca pie konstatējuma, ka piešķirtā palīdzība jāvērtē saskaņā ar Kopienas Pamatnostādņem par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai⁽¹⁶⁾ (turpmāk "Pamatnostādnes"), un nav piemērojami ne citi EK Līguma noteikumi par saderības novērtēšanu, ne arī kādas citas Kopienas Pamatnostādnes. Komisija piekrita Vācijas viedoklim, ka BGB ir uzskatāma par grūtībās nonākušu uzņēmumu Pamatnostādņu 2.1. panta izpratnē. Tomēr attiecībā uz palīdzības pasākumu savienojamību ar vienoto tirgu pastāvēja ievērojamas šaubas.

Uzņēmuma ilgtermiņa rentabilitātes atjaunošana

- (39) Saskaņā ar Pamatnostādņu 31. līdz 34. punktu Komisija katrā atsevišķā palīdzības piešķiršanas gadījumā pārbauda pārstrukturēšanas plāna spēju atbilstošā termiņā nodrošināt ilgtspējīgu uzņēmuma rentabilitāti, ņemot vērā reālistiskus pieņēmumus.

(40) Sākotnēji iesniegtajā pārstrukturēšanas plānā Komisija, pirmkārt, kritizēja to, ka neesot izskaidrota nākotnes stratēģija *Investment Banking* tirgū. Bez tam Komisija pieprasīja turpmākās ar darbību nekustamo īpašumu jomā saistītās stratēģijas ietvaros sīkāk specificēt izmaksu starpību ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sniegšanas jomā strādājošā meitas uzņēmuma IBAG likvidācijas un darbības turpināšanas gadījumā.

(41) Komisija apšaubīja to, vai sākotnējā pārstrukturēšanas plānā ietvertie pieņēmumi attiecībā uz tirgu piedāvājuma un pieprasījuma attīstības prognozes ir pietiekami precīzas, lai varētu izdarīt secinājumus par ierosinātā pārstrukturēšanas plāna veiksmīgas īstenošanas perspektīvām. Bija grūti noteikt, uz kādiem pieņēmumiem par tirgu balstījās pārstrukturēšanas plānā minētie pasākumi.

(42) Bez tam Komisija konstatēja, ka pagātnē meklējamie iemesli uzņēmuma grūtībām Vācijas sniegtajā informācijā bija norādīti relatīvi virspusēji. Tika minēti sekojoši trīs iemesli: a) grūtības ar kredītiem, b) apjomīgas garantijas nekustamo īpašumu fondu jomā un c) sistemātiskas riska kontroles novēlota ieviešana (1999. gadā) un lēna īstenošana. Sniegtā informācija galvenokārt bija finansiālo grūtību kopsavilkums. Bet no patiesajiem šo grūtību iemesliem tika norādīts tikai viens, proti, neefektīvas koncerna un menedžmenta struktūras, tai skaitā nefunkcionējoša riska kontrole. Padziļināta šo struktūru un menedžmenta nepilnību, ieskaitot valsts īpašuma ietekmi, analīze pietrūka. Taču Komisija uzskatīja šādu analīzi par nepieciešamu, lai varētu novērtēt BGB pārstrukturēšanas perspektīvas. Tāpēc Komisija šaubījās par to, vai pārstrukturēšanas plānā ir pietiekami apzināti un aplūkoti BGB grūtību cēloņi. Tāpēc Vācija tika lūgta iesniegt padziļinātu pagātnes nepilnību un nākotnes prognožu un problēmu analīzi koncerna struktūru, menedžmenta un uzraudzības metožu, kontroles un atskaišu koncepcijas, kā arī komerciāli motivētu lēmumu pieņemšanas procesu ieviešanas kontekstā.

(43) Ņemot vērā iespējamo privatizāciju, Vācija pieminēja sarunas ar potenciālajiem pircējiem, taču nenosauca nekādas detaļas, piemēram, saistībā ar paredzēto procedūru, nosacījumiem vai citiem relevantiem faktoriem. Tāpēc Komisija uzdeva jautājumu par to, vai pilnīga vai daļēja privatizācija ir nopietni apsvērta un vai vajadzības gadījumā ir nodrošināts, ka to būs iespējams īstenot atklātas, caurredzamas un nediskriminējošas procedūras veidā.

⁽¹⁵⁾ Tiesas 1994. gada 14. septembra spriedums apvienotajās lietās C-278 un 280/92, Spānija pret Komisiju, Rec. 1994, I-4103. lpp.

⁽¹⁶⁾ OV C 288, 9. 10. 1999., 2. lpp.

(44) Attiecībā uz sākotnējā notifikācijas pieteikumā minētajiem mērķa rendītiem nepilnu 7 % apmērā Komisija, pirmkārt, apšaubīja to, vai tos patiešām ir iespējams sasniegt, sevišķi, ņemot vērā koncerna problemātisko

institūciju un menedžmenta struktūru, neskaidrās tirgus prognozes, uz kurām balstījās pārstrukturēšanas pasākumi, kā arī darbības turpināšanu problemātiskajā nekustamo īpašumu darījumu jomā. Pat tad, ja tiktu nodrošināti paredzētie rendīti nepilnu 7 % apmērā, Komisijai, otrkārt, radās šaubas par to, vai šādu procentu piemērošana izmantotajam kapitālam ir pietiekama, lai to varētu uzskatīt par saderīgu tirgus ekonomikas pamatprincipiem atbilstošu kapitāla devēja rīcību.

- (45) Vēl Komisija vērsa uzmanību uz to, ka no LBB procedūras izrietošā iespēja, ka līdzekļi tiks pieprasīti atpakaļ, ievērojami apdraud pārstrukturēšanas plāna veiksmīgas īstenošanas perspektīvas, un tādēļ lēmumā par procedūras uzsākšanu mudināja Vāciju izstrādāt risinājumu priekšlikumus.

Neparedzamu konkurences izkropļojumu novēršana

- (46) EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta noteikumi par izņēmumiem ir pakļauti nosacījumam, ka palīdzība neietekmēs tirdzniecības apstākļus veidā, kas ir pretrunā ar kopējām interesēm. Pamatnostādņu 35. līdz 39. punktā ir noteikts, ka ir jāveic pasākumi, lai mazinātu piešķirtās palīdzības negatīvo ietekmi uz konkurentiem. Parasti šo nosacījumu konkrētīzē uzņēmuma klātbūtnes ierobežošana vai samazināšana attiecīgajā produktu tirgū, atsavinot ražošanas iekārtas vai meitas uzņēmumus, vai ierobežojot darbību. Ierobežošanai vai samazināšanai proporcionāli jāatbilst palīdzības izraisītajam sagrozīšanas efektam un, sevišķi, uzņēmuma relatīvajam īpatsvaram savā tirgū vai tirgos.

- (47) Kopumā ņemot, sākotnēji ierosinātajai pretdarbībai vai kompensācijas pasākumiem, piemēram, būtiskās līdzdalības atsavināšanai, naudas un vērtspapīru darījumu apjomu samazināšanai, darbības ierobežošanai parādu finansējuma un nekustamo īpašumu jomā, filiāļu un personāla skaita samazināšanai un ar valsts īpašumu saistīto darbību ierobežošanai, kā arī pārstāvniecību un ārvalstu darījumu/lielu klientu apkalpošanas likvidācijai, būtu jānovēd pie BGB bilances summas samazināšanās par 26 % (no 190 miljardiem euro līdz 140 miljardiem euro). Tā kā kompensācijas pasākumi un to devums vēlamā ar BGB īpašumu un nodarbinātību saistītā rezultāta sasniegšanā ir aprakstīti visai nepārliciecināši, Komisijai nebija iespēju novērtēt, vai kopējā efekta sasniegšana ir reālistiski iespējama un kā pasākumi ietekmēs turpmākās BGB pozīcijas Vācijas norobežotajos tirgos vai tirgus segmentos. Tādēļ Komisijai bija nepieciešama sīka informācija par katra pasākuma efektu BGB īpašuma, nodarbinātības situācijas un turpmāko tirgus vai tirgus segmenta pozīciju ziņā.

- (48) Pat tad, ja tiktu sasniegts iepriekš minētais kopējais samazinājuma efekts (26 % jeb 50 miljardi euro no bilances summas), Komisija apšaubīja, vai šāds samazinājums ir pietiekams, ņemot vērā ievērojamo palīdzības summu un Komisijas praksi bankām piešķirtās pārstrukturēšanas palīdzības jomā⁽¹⁷⁾. Šai sakarā Komisija minēja likumdošanā noteiktās minimālās kapitāla kvotas kā iespējamo orientācijas punktu, lai novērtētu pretdarbību atbilstību, jo, bankas kapitālam samazinoties zem noteiktā līmeņa, tām ir atbilstoši jāsamazina arī veikto darījumu apjoms (ja kapitāla deficīts ir 1 miljards euro un par pamatu tiek pielietota likumā noteiktā minimālā pamatkapitāla kvota 4 % apmērā, rezultātā būtu nepieciešama teorētiska riskanto aktīvu samazināšana līdz 25 miljardiem euro). Šāds "pielāgojošs samazinājums" varētu kalpot par aptuveno pieturas punktu tirgus sagrozījuma pakāpes un šai sakarā nepieciešamo pasākumu noteikšanai. Tikai 2001. gada vasarā Berlīnes pavalsts iepludinātais kapitāls 1,755 miljardu euro apmērā vien saskaņā ar šiem apsvērumiem varētu atbilst teorētiskajam īpašuma vērtības samazinājumam līdz 44 miljardiem euro. Tomēr Komisija vērsa uzmanību uz to, ka šo pieturas punktu nevar pielietot "mehāniski", bet tas jāpakļauj vērtējuma interpretācijai, ņemot vērā īpašus apstākļus, piemēram, faktorus, kas ir svarīgi, lai nodrošinātu bankas izdzīvošanu un rentabilitāti.

- (49) Kad pēc kapitāla iepludināšanas tika atklāti jauni riski, radās jauni draudi, ka likviditātes koeficienti būs nepietiekami. Lai izvairītos no jaunas kapitāla iepludināšanas, Berlīnes pavalsts nolēma kā risinājumu vispārējām garantijām piemērot riska nodrošinājumu. Tā rezultātā garantijām bija citāds efekts, nekā kapitāla pieplūdamam. Tomēr problēmu sakarā ar riska nodrošinājumu radīja tas, ka galu galā piešķiramās palīdzības summa nebija viennozīmīgi noteikta. Nominālā, teorētiskā maksimālā summa, kas ir minēta sīki izstrādātās vienošanās 45. pantā, ir 35,34 miljardi euro. Ja no tās atskaita vairākkārtējo riska seguma uzskaiti, maksimālā summa ir 21,6 miljardi euro. Taču tā joprojām ir nominālā vērtība, respektīvi, par pamatu tiek ņemta pilnīga visu risku materializācija, kas ir maz ticama (papildu informāciju sk. iepriekš). Līdz ar to Komisijai, lai nodrošinātu vajadzīgo rūpību, bija jāstrādā ar vienīgo rīcībā esošo maksimālo robežu, respektīvi, 35,34 miljardiem euro. Taču tā kā nav paredzams, ka šī summa nerealizēsies, tās pielietošana par pamatu nepieciešamo kompensācijas pasākumu noteikšanai nebija adekvāta. Tādēļ Komisijai nebija iespējams novērtēt, vai piedāvātie kompensācijas pasākumi būtu pietiekami, ņemot vērā piešķirtās palīdzības summu. Starp citu, Komisija apšaubīja to, vai pat Best-Case scenārija gadījumā ar realizēto palīdzības summu 3 miljardu euro apmērā papildus kapitāla iepludināšanai kompensācijas pasākumi saskaņā ar iepriekš aprakstīto aptuveno pieturas

⁽¹⁷⁾ Sk., piemēram, Komisijas 1998. gada 20. maija Lēmumu 98/490/EK par Francijas piešķirto atbalstu *Crédit Lyonnais*, (OV L 221, 8.8.1998., 28. lpp.).

punktu būtu pietiekami. Bez tam, ar pārstrukturēšanas palīdzību saistīto gadījumu pieredze rāda, ka *Best-Case* scenāriji realizējas reti.

- (50) Komisija paziņoja, ka BGB ārkārtīgi spēcīgās tirgus pozīcijas mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā vietējā un reģionālā līmenī ir jāņem vērā, izdarot kompensācijas pasākumu atbilstības galīgo novērtējumu. Ņemot vērā to, ka trūkst pietiekamas informācijas, Komisija tomēr nevarēja adekvāti novērtēt samazināšanas pasākumu ietekmi uz atsevišķiem tirgiem vai sektoriem. Tomēr plānotie ierobežojumi privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas jomā, atsavinot *Weberbank* un *Allbank*, šķita salīdzinoši nelieli un, iespējams, ka nespētu pietiekamā mērā mazināt palīdzības radītos konkurences sagrozījumus. Ņemot vērā faktu, ka BGB, šķiet, arī nekustamo īpašumu jomā nav pieskaitāms neievērojamākajiem tirgus dalībniekiem, Komisija bez tam uzdeva jautājumu, vai šai sakarā ir pietiekami arī šajā jomā iepļānotie pasākumi.

- (51) Kopumā ņemot, Komisijai trūka svarīga informācija, lai sniegtu atbilstošu un pietiekami sīki izstrādātu ierosināto kompensācijas pasākumu seku novērtējumu. Tādēļ tai, pamatojoties uz rīcībā esošajiem faktiem, radās nopietnas šaubas par to, vai plānotie ierobežošanas pasākumi ir pietiekami, lai mazinātu konkurences sagrozījumus, ko rada šis ārkārtīgi lielais palīdzības apjoms, kura precīzo summu vai maksimālo vērtību pat nebija iespējams konstatēt. Šajā kontekstā bija jāņem vērā arī spēcīgās BGB pozīcijas galvenokārt vietējā un reģionālajā tirgū, pirmkārt, mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā;

Palīdzības samazināšana līdz minimumam

- (52) Saskaņā ar Pamatnostādņu 40. un 41. punktu piešķirtā palīdzība ir jāsamazina līdz tādām apjomam, kāds ir obligāti nepieciešams pārstrukturēšanas veikšanai, tā, lai uzņēmumam nerastos likviditātes pārpalikums, ko tas varētu izmantot agresīvai un tirgu sagrozošai stratēģijai vai pat ekspansijai. Pamatnostādnes nosaka arī to, ka palīdzības saņēmējiem pašiem no saviem līdzekļiem ir jānodrošina nozīmīgs ieguldījums pārstrukturēšanas plāna īstenošanā, tai skaitā, pārdodot tās īpašuma vērtības, kas nav obligāti nepieciešamas uzņēmuma tālākai pastāvēšanai, vai piesaistot ārējo finansējumu saskaņā ar tirgus nosacījumiem.
- (53) Pamatojoties uz rīcībā esošo informāciju, Komisija nespēja precīzi novērtēt, vai palīdzība — kuras summa pat nebija zināma — ir uzskatāma par obligāti nepieciešamo minimālo apmēru un vai, piemēram, nevarētu būt pārvērtēti pārstrukturēšanas gaitā sagaidāmie riski, kā arī, vai ir noteikti vai būtu nosakāmi kontroles pasākumi, lai nodrošinātu faktisku vairākkārt iekļauta risku seguma izslēgšanu.

- (54) Komisija uzdeva jautājumu, vai kā sanācijas palīdzība pagaidām akceptētā un līdz 2003. gadam paredzētā 5 % lielas pamatkapitāla kvotas un 9,7 % lielas pašu kapitāla kvotas sasniegšana, kā arī no 2006. gada plānotā pamatkapitāla kvota 7,5 % apmērā un pašu kapitāla kvota 12 % apmērā patiešām ir nepieciešama, lai uzņēmums varētu turpināt pastāvēt, ieskaitot solīda reitinga nodrošināšanu reitinga aģentūrās. Šajā kontekstā Komisija bija šaubas arī par to, vai pašas BGB ieguldījums, pārdodot īpašuma vērtības vai meitas uzņēmumus, kas nav obligāti nepieciešami ilgtspējīgai uzņēmuma izdzīvošanai, ņemot vērā pat *Best-Case* scenārija īstenošanās gadījumā lielo palīdzības apjomu, atbilst kritērijam “*nozīmīgs ieguldījums*”. Sakarā ar BGB spēcīgajām pozīcijām, ieskaitot tās meitas uzņēmumu un saistīto uzņēmumu pozīcijas, vairākos tirgos un vairākos tirgus segmentos, izvirzās jautājums par to, vai nevarētu tikt pārdotas vairāk vai lielākas meitas sabiedrības/īpašuma vērtības, - ne tikai kā kompensācijas pasākums, bet arī kā ievērojams, nodokļu maksātāju ieguldījumu papildinošs pašu ieguldījums.

III. VĀCIJAS NOSTĀJA

- (55) Vācija uz tolaik iesniegtā pārstrukturēšanas plāna bāzes, kas pamatvilcienos bija spēkā vēl 2003. gada vasarā un kalpoja par pamatu Komisijas ekspertu izdarītajam novērtējumam, puda savu nostāju procedūras uzsākšanas jautājumā un pēc Komisijas pieprasījuma tālākā procedūras gaitā iesniedza arī papildinošu, sākotnējā pārstrukturēšanas plāna ietvarus pārsniedzosu informāciju, sevišķi, attiecībā uz sekojošiem, Komisijas lēmuma pieņemšanā izšķirošiem punktiem.

Ilgtspējīgas uzņēmuma rentabilitātes atjaunošana

- (56) Bankas darbība investīciju jomā nākotnē vairs nebūšot ne stratēģisks degpunkts, ne kapitāla tirgus darījumu mērķa produkts. Kapitāla tirgus darījumu esot sakoncentrēti uz jomām ar augstu ienākumu potenciālu, piemēram, klientu apkalpošanu akciju, procentu un kredītu jomā, un mazākā mērā uz darījumiem, kas tiek veikti uz pašu rēķina, un šis apjoms arvien turpināšot samazināties.
- (57) Starpība starp IBAG likvidācijas un darbības turpināšanas izmaksām tika specificēta tuvāk. Kopējās likvidācijas izmaksas veidojas no operatīvajām likvidācijas izmaksām [...] euro apmērā un bilances deficīta. Lai noteiktu pēdējās, esot sastādīta koncerna “ēnu” bilance trim scenārijiem (*best case*, *real case*, *worst case*), no kā izriet summas [...] euro, [...] euro un [...] euro apmērā. Turpretī darbības turpināšanas gadījumā laikposmā no 2001. līdz 2005. gadam atkarībā no scenārija rastos no [...] līdz [...] euro lielas izmaksas (*base-case* [...] euro). Tādējādi IBAG likvidācija, salīdzinot ar darbības turpināšanu, atkarībā no scenārija izmaksātu par [...] līdz [...] euro dārgāk. Bez tam likvidācijas gadījumā, sākot no 2006. gada,

būtu jāatsakās no ikgadējā pozitīvā rezultāta [...] euro apmērā.

(58) Pieņēmumi par tirgus attīstību nekustamo īpašumu un fondu darījumu jomā tika izklāstīti sīkāk. Saskaņā ar Vācijas Centrālās Būvnieku asociācijas sniegto informāciju pēc neliela atslābuma 2002. gadā par apmēram 2 % kopējie celtniecības apjomi Vācijā 2003. gadā pietuvotos gandrīz pilnīgai stagnācijai. Dzīvokļu celtniecības tendencēs nekādi pavērsieni nenotiekot (2003. gadā samazinājums par apmēram 1 % pēc 3 % samazinājuma 2002. gadā), turklāt valsts austrumos, sakarā ar lielo dzīvokļu pārprodukciju samazināšanās tendence esot ievērojami spēcīgāka, nekā rietumu pavalstīs. Komerčiālās celtniecības jomā 2003. gadā esot vērojama tikai niecīga apjomu palielināšanās par apmēram 1 %. Šajā kontekstā *Bavaria* kapacitātes un plānotais apgrozījums esot atbilstošs un definēta mērķtiecīgāka orientācija. *Bavaria* nākotnē gan dzīvokļu, gan komerciālajā celtniecībā koncentrēties uz augstākās klases tirgus segmentu un, ņemot vērā izteiktās reģionālās atšķirības dzīvokļu celtniecības jomā, pievērsīties tādiem Vācijas rietumu reģioniem kā Hamburga, Minhene, Štutgarte un Reinas-Mainas reģions. Fondu darījumu jomā slēgto fondu tirgus segmentā pēc 2001. gadā piedzīvotā atslābuma turpmāk atkal esot sagaidāma ievērojama izaugsme. Nekustamo īpašumu fondi ar gandrīz 50 % īpatsvaru kā alternatīva ieguldījumu forma ar rendītiem un riskiem starp vērtspapīriem un akcijām ar noteiktām procentu likmēm joprojām būšot svarīgā vietā. Jauni IBV fondi vairs tikšot izveidoti tikai augstākās klases komerciālo nekustamo īpašumu jomā un nodrošināti ar ievērojami mazākām garantijām. Pateicoties šiem kvalitatīvi augstvērtīgajiem objektiem, varot palielināt arī rendītu drošību, neskatoties uz to, ka komercdarbība kopumā ir samazināta vairāk kā uz pusi.

(59) Attiecībā uz pieņēmumiem par tirgus attīstību privātpersonu jomā Vācija īpaši izklāstīja, ka tādā blīvi apdzīvotā vietā kā Berlīne vienā bankas filiālē tiekot apkalpoti caurmērā 4 000 iedzīvotāji, kas ievērojami pārsniedz vidējos rādītājus Vācijā ((1 400). Un, kaut arī Berlīnē nav vērojama filiāļu pārpilnība, tuvākajos gados sakarā ar tādu kanālu kā telefonbanka un internetbanka izmantošana jāreķinās ar to, ka filiāļu skaits turpinās samazināties. Konceptija, kas paredz ilgtspējīgu privātpersonu apkalpošanas jomas rentabilitātes uzlabošanu, vienlaikus balstoties gan uz izmaksām, gan ieņēmumiem. Starp galvenajiem izmaksu samazināšanas pasākumiem esot filiāļu skaita samazināšana atkarībā no aktuālās rentabilitātes, reģionālā pārklājuma un paredzamajām slēgšanas/apvienošanas izmaksām. Mērķis esot līdz 2003. gada beigām palielināt pastāvīgo klientu skaitu katrā *Berliner Sparkasse* filiālē līdz [...] euro un *Berliner Bank* līdz [...] euro, pretēji caurmērā 2 300 klientiem, kā tas ir tiešajiem konkurentiem Berlīnē. Papildu ietaupījumi veidojas, aizstājot izmaksu ziņā dārgās, tradicionālās kases iekārtas ar mūsdienīgu aprīkojumu, kā rezultātā tiek aiztaupītas [...] euro darbinieku vietas (MAK). Mainot konsultantu potenciāla izvietojumu tā, lai piesaistītu pēc iespējas interesantas klientu grupas, būtu iespējams vēl vairāk palielināt ieņēmumus. Tīriem transakciju darījumiem arvien vairāk jāizmanto tiešsaistes

vai pašapkalpošanās līdzekļi, vienlaikus spēcīgāk koncentrējot filiāles realizācijas kanālus uz klientu konsultēšanu. Pieprasījuma attīstības prognoze privātpersonu apkalpošanas jomā esot balstīta uz informāciju, kas saņemta no Berlīnes pavalsts Centrālās bankas, brokeru ziņojumiem un Federālās Statistikas pārvaldes novērtējumiem pēdējo gadu laikā. Kas attiecas uz BGB tirgus pozīcijām atsevišķos vietējās un reģionālās klientu apkalpošanas segmentos, Vācija vēlāk iesniedza uz leju koriģētus rādītājus, kas atspoguļoja no apjoma atkarīgas Berlīnes tirgus daļas no 20 % līdz vairāk kā 40 % (sk. 291. un turpmākos apsvērumus). Izaugsmes prognozes Berlīnei, kas kā strukturāli vājš reģions nesasniedz Vācijas caurmēra līmeni 2,5 % apmērā, esot 2 %. Vācija paskaidroja, ka, neskatoties uz aptuveni 40 % lielo tirgus daļu, privātpersonu ieguldījumu jomā nevarot runāt par to, ka BGB ieņemtu vadošas pozīcijas, jo Berlīnes mazumtirdzniecības banku pakalpojumu tirgum esot raksturīga spēcīga konkurence un klientiem bez lielā izmaksām un pūlēm esot viegli nomainīt vienu banku pret citu. Bez tam pastāvot neproporcionāla tirgus daļa ieguldījumiem vērtspapīros, kamēr BGB tādās ieguldījumu formās kā termiņnoguldījumi, vērtspapīros, vērtspapīru depozitārijos un citos kompleksos ieguldījumu produktos, piemēram, apdrošināšanā, sakarā ar to, ka tās izmanto galvenokārt klienti ar vājiem ienākumiem, ņemot vērā to izplatību tirgū, esot maz pārstāvēta.

(60) Pieņēmumi par tirgus attīstību uzņēmumu apkalpošanas jomā cita starpā balstījās arī uz banku ziņojumiem un Federālās Statistikas pārvaldes novērtējumiem. Izmantojot mērķtiecīgu portfeļu menedžmentu un ar to saistīto riskanto kredītu novirzīšanu, uz risku orientētas cenu noteikšanas ieviešanu, kā arī komercdarbības koncentrēšana uz komerciālo klientu pamata darījumiem un reģionālo uzņēmumu apkalpošanu, neskatoties uz to, ka laikposmā no 2001. līdz 2006. gadam Berlīnes tirgus pieaugums būtu 1 %, kredītu apjoms nedaudz samazinātos no [...] euro līdz [...] euro. Riska aktīvu atkausēšana notiekot, lai izvairītos no lieliem risku sablīvējumiem, sevišķi, strādājot ar lielākiem uzņēmumiem, kuru apgrozījums pārsniedz 50 miljonus euro. Ārpus Berlīnes tiku iegūti vēl [...] euro. Klienti — uzņēmumu ieguldījumu apjomam, neskatoties uz liela apjoma kredītu darījumu mērķtiecīgu ierobežošanu, sakarā ar *Cross Selling* centieniem vajadzētu saglabāties gandrīz konstantam. Arī saistībā ar reģionālo un vietējo uzņēmumu apkalpošanas jomu Vācija iesniedza samazināšanas virzienā koriģētus rādītājus, kas liecināja, ka tirgus daļa Berlīnē ir nedaudz mazāka vai nedaudz lielāka par 25 % (sk. 291. un sekojošos apsvērumus). Esot pieņemts, ka Berlīnē vidējais pieauguma temps gadā būs 2 %. Rentabilitāte tikšot ievērojami palielināta, uzlabojot realizācijas un servisa procesus un ieviešot standarta produktus. Visos klientu segmentos bija paredzēts samazināt filiāļu skaitu no 73 līdz 35. Palielinātas pozitīvās seguma summas izriet no jauna cenu noteikšanas modeļa izveides *Berliner Bank* un *Berliner Sparkasse*, ieviešot vienotas (paaugstinātas) zemākās cenas robežas un

konsekventi izsmelot *Cross Selling* potenciālus, kā no pastiprinātas klientu konsultantu darba dalīšanas.

(61) Cēloņi grūtībās nonākušajiem nekustamo īpašumu kredītiem un garantiju piešķiršanai nekustamo īpašumu fondu jomā — kā minēts pieteikumā — esot meklējami ārkārtīgi optimistiskajās vērtību attīstības prognozēs attiecībā uz nekustamo īpašumu jomas attīstību Berlīnē un jaunajās federālajās zemēs Vācijas atkalapvienošanās rezultātā. Uz to pamata BGB esot lielā apjomā izdalījusi nekustamo īpašumu kredītus un līdz 1999. gadam veidojusi arvien lielākus nekustamo īpašumu fondus ar apjomīgām garantijām, kas nekustamo īpašumu tirgus krīzes sākumā 90. gadu beigās tika pakļauti lielām vērtības korekcijām vai nepieciešamībai pēc rezervēm. Sakarā ar to, ka netika īstenota visā koncernā funkcionējoša riska pārvaldīšanas sistēma un veikta atbilstoša risku novērtēšana, atsevišķās bankās šie riski netika pietiekami apzināti, līdz ar ko izpalika savlaicīga pretdarbība. Tikai 2000. gadā pēc koncerna valdes un revidentu iniciatīvas, kā arī sakarā ar *BAKred* nozīmēto speciālo pārbaudi notika vērtību pārvērtēšana pēc stingrākas mērauklas, kā rezultātā radās nepieciešamība aktualizēt daudzu objektu datus. Tā ietvaros tika konstatēts, ka savlaicīgas risku apzināšanas sistēma tās izveides un praktiskā pielietojuma ziņā vēl neatbilda likumdošanā noteiktajām prasībām.

(62) 1994. gadā notikusī dažādu atsevišķu banku apvienošana zem BGB jumta esot veikta ar tādu pamatojumu, ka Berlīnes pavalsts kā kapitāla daļu īpašniece vēlējās radīt stratēģisku vienību ar iespējami lielu sinerģijas efektu. KWG atbilstošu vienotu institūtu nebija iespējams izveidot, saskaņā ar KWG 40. pantu nezaudējot nosaukumam "*Berliner Sparkasse*", tāpat kā nosaukumam "*BerlinHyp*" pienākošās ķīlas zīmes privilēģijas. Tas, ka trūka no sabiedrisko tiesību viedokļa īstenojamas vienotas vadības, noveda pie tā, ka visā koncernā pielietojamu riska menedžmentu bija izveidot tikai pakāpeniski. Tehniski ierobežojumi elektroniskās datu apstrādes jomā un aizkavēšanās pietiekamas datu kvalitātes nodrošināšanā esot to visu vēl papildinājušas. Riska menedžments esot saņēmis tikai nelielu atbalstu un orientēts uz to, ka ar risku saistītie dati ir jāapkopo manuāli. Tādējādi to vienmēr esot pavadījušas potenciālas kļūdas, nepilnības un ilgi iestrādes laiki. Iekšējās reitinga procedūras ar statistiskām metodēm neesot izvērtētās.

(63) Efektīvas riska kontroles un jaunas datu bāzes sistēmas ieviešana līdz 2002. gadam no uzņēmuma ekonomiskās darbības viedokļa tomēr turpmāk nodrošināšot savlaicīgas nelabvēlīgas attīstības tendenču atpazīšanas un novēršanas iespējas. Pārskatāmajā datu bāzē tikšot apkopotas ziņas par visiem koncerna darījumiem, kas ir saistīti ar kredīta risku. Šie dati veidojot bāzi limitu menedžmenta sistēmai, ar kuras palīdzību tikšot novērtēts kredītu riska potenciāls un piesaistīts dažādiem limitiem. Tādējādi visām ar kredītu darījumiem saistītajām riska analizēm būs

izmantojama informācijas platforma ar dienas aktualitāti. Uz šīs bāzes esot izstrādāta arī jauna kredīta risku atskaite Valdei un Uzraudzības padomei. Reitinga metodes sadarbībā DSGVO un Vācijas federālo pavalstu bankām esot izstrādātas pilnīgi no jauna. Riska kontroles uzlabošanā palīdzēšot arī apjomīgā vadošā personāla maiņa un nodaļu skaita samazināšana no 63 līdz 34.

(64) Koncerna un menedžmenta struktūru vienkāršošanu un efektīvu kontroles sistēmu ieviešanu veido arī strukturāli uzlabojumi tādās jomās kā *Corporate Governance*, riska kontrole, ar nekustamo īpašumu strādājošo meitas uzņēmumu kontrole/vadība un IT infrastruktūras homogenizācija. Šī jaunā struktūra izpaužoties tā, ka turpmāk BGB pati ietvers tādās darbības jomas kā *Wholesale* un nekustamo īpašumu finansēšana, kā arī centralizētās birojus. *Landesbank Berlin* apvienos sevī visas realizācijas aktivitātes — arī visu privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas jomu, izņemot *Wholesale* darījumus un komerciālo nekustamo īpašumu finansēšanu. Vienotas koncerna vadības mērķis esot lielā mērā realizēts. Kā struktūras un darbības procesu uzlabošanas pasākumi paredzēta *Risk Review* komitejas izveidošana visu koncerna risku pārraudzīšanai un analīzei, atsevišķas Koncerna risku evidences nodaļas izveide operatīvo risku novērtēšanai un riska menedžmenta nodaļu ierīkošana uzņēmumu apkalpošanas un nekustamo īpašumu finansēšanas jomās. Bez tam esot izveidota projekta grupa, kas nodarbosies ar konsekventu no pārbaudes ziņojumiem izrietošās kritikas strukturēšanu un apstrādi. Lai uzlabotu riska novērtējumu, īstermiņa rezervju finansēšanas kredītus, kam piemīt būtisks riska potenciāls, turpmāk centralizēti kontrolēšot Riska menedžmenta nodaļa.

(65) Par mērķi izvirzītais rendita apjoms pirms nodokļu nomaksas 6-7 % robežās (atbilstoši sākotnējai notifikācijai) vai [...] % (saskaņā ar pārstrādāto vidējā termiņa plānu, kas apstiprināts 2003. gada 24. jūnijā) BGB 2006. gadā būšot pietiekams. Rendita likmes pirms nodokļu nomaksas laikposmā no 1995. līdz 2000. gadam Vācijas pavalstu bankās/krājbankās vai visās pārējās bankās (100 vadošajās) svārstījās robežās no 12,6 % - 17,6 % vai attiecīgi 13 % - 16,5 %. Taču laika gaitā esot novērojama pašu kapitāla pirmsnodokļu renditu samazināšanās. Sevišķi manāma tā esot bijusi pavalstu banku/krājbanku sektorā, kur laikā no 1995. līdz 2000. gadam šie rādītāji kritušies no 17,6 % līdz 12,6 %. Sakarā ar konjunktūras situācijas pasliktināšanos un konsolidācijas procesa stagnāciju Vācijā turpmākajos gados šie rādītāji kritīšoties vēl vairāk un laikā no 2001. līdz 2006. gadam pavalstu banku/krājbanku sektorā svārstīšoties robežās starp 7 % (2001. gadā) un 8,5 % (2006. gadā), bet sektorā kopumā — starp 9,9 % (2001. gadā) un 12 % (2006. gadā). Pavalstu bankām/krājbankām atdzīvīšanās potenciāls gan iestāžu noslogojuma, gan garantijas

- saistību mazināšanās rezultātā, kā arī saistībā ar Bāzeli II būšot stipri ierobežots. Par mērķi izvirzītie rendīta apjomi pirms nodokļu nomaksas 6-7 % robežās (atbilstoši sākotnējai notifikācijai) vai [...] % (saskaņā ar pārstrādāto vidējā termiņa plānu, kas apstiprināts 2003. gada 24. jūnijā) neesot tieši salīdzināmi ar konkurējošo institūciju rendītiem, jo BGB kapitāla kvota pārstrukturēšanas fāzē refinansējuma nodrošināšanai kapitāla tirgū iekļaujot "drošības spilvenu", kas paredzēts, lai daļēji kompensētu slēptās rezerves to pilnīga iztrūkuma gadījumā. Tādēļ nākotnē paredzētajai pamatkapitāla kvotai [...] % apmērā ir jābūt ievērojami lielāki par caurmēra kapitāla kvotu, kas pavalsts bankām/krājbankām laikā no 1995. līdz 2000. gadam bija 6,1 %. Izveidojot "drošības spilvenu" aptuveni [...] % apmērā — ja peļņa pirms nodokļu nomaksas saglabājas nemainīga — arī pašu kapitāla rendīti samazinoties par apmēram [...] %, salīdzinot ar konkurējošajām kredītiestādēm, jo iegūtā peļņa pirms nodokļu nomaksas ir attiecināta pret lielāku pašu kapitālu.
- (66) Pats sabiedriskā īpašuma fakts vien neradot šaubas par koncerna sanācijas iespējām un nepieciešamību. Priekšrocību piešķiršana, kas pasliktina sabiedrisko uzņēmumu situāciju, saskaņā ar EK Līguma 295. pantu esot pretrastiska. Eventuālo pretrastisko ietekmi saistībā ar sabiedrisko īpašumu pētīšot Pilsētas parlamenta izmeklēšanas komisija un Berlīnes prokuratūra. Starp citu, Berlīnes pavalsts ir apņēmusies privatizēt BGB.
- (67) Starp citu, noteicoša ietekme uz LBB komercdarbību esot divām īpatnībām. Pirmkārt, LBB saskaņā ar LBB Likuma 3. panta 6. punktu arī nākotnē būs jāveic atbalstīšanas uzdevumi, piemēram, jāveicina līdzekļu krāšana un jāapkalpo žiro konti privātajiem klientiem ar ierobežotu kredītspēju ("konts ikvienam"). Tā rezultātā tai būšot liels skaits klientu, kas pārstāv slāņus ar nelieliem ienākumiem, kas jūtami iespaidojot rendīta potenciālu. Situāciju esot iespējams mainīt tikai ilgākā laikposmā. Otrkārt, apgrūtinājumu rada joprojām pastāvošais Berlīnes reģiona strukturālais vājums, kas izpaužas kā par apmēram 15 % mazāki ieņēmumi uz vienu privātpersonu, salīdzinot ar caurmēra rādītājiem Vācijas rietumu daļā. Vairums Berlīnes konkurentu to spēšot kompensēt, pateicoties savai darbībai citos reģionos. Pārņemot kādreizējo Austrumberlīnes krājbanku, LBB iegūst ievērojami lielāku īpatsvaru strukturālā ziņā īpaši novājinātajā Austrumberlīnē. 55 % no visiem LBB klientiem esot no Austrumberlīnes, kur kopumā gan mīt tikai 37,5 % no visiem Berlīnes iedzīvotājiem. Šo īpatnību ietekme turpināšoties arī pēc privatizācijas.
- (68) Uz pārstrādātā 2003. gada 24. jūnija vidējā termiņa plāna bāzes Vācija iesniedza arī no Komisijas konsultantu priekšlikumiem (piemēram, riska profilakses palielināšanas), jau apsolītās ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sniegšanas jomas atdalīšanas un IBB kā atsevišķa uzņēmuma nodalīšanas izrietošo seku kvantitatīvu novērtējumu, kurā konstatēts, ka šo trīs pasākumu ietekme vidējā un ilgā perspektīvā esot neliela.
- (69) Pēc vēl viena Komisijas uzaicinājuma Vācija un arī Banka iesniedza arī vērtējumu par to, kā atsevišķa *Berliner Bank* atsavināšana līdz 2005. gada beigām ietekmēs atlikušā koncerna dzīvotspēju. Pēc Vācijas domām, šādi atsavināšanai esot negatīva ietekme uz koncerna vidējā termiņa plānošanu. Laikposmā no 2003. līdz 2005. gadam veidojas vienreizēji efekti, kuru summa ir apmēram mīnus [...] euro, no kā [...] jāizlieto ārkārtas izdevumiem, kas saistīti ar pārdošanu, bet atlikums jāieskaita personālam, IT, ēkām un papildu pārstrukturēšanas pasākumiem paredzētajās rezervēs. Vidējā vai ilgā termiņā 2006. gadā plānotais rezultāts pirms nodokļu nomaksas [...] euro apmērā (saskaņā ar pārstrādāto vidējā termiņa plānu, pamatojoties uz trim augstākminētajiem pasākumiem) samazināšoties par apmēram [...] euro un sasniegšot nepilnus [...] euro, un [...] no šīs summas veidošot koncernā vairs neietilpstošās *Berliner Bank* darbības rezultāts, bet atlikusi daļa būšot saistīta ar personāla samazināšanas aizkavēšanos, atteikšanos no plānotās komisijas ieņēmumu un pastāvīgo(fiksēto) izmaksu palielināšanas (galvenokārt sakarā ar *Backoffice* skalas trūkumiem). Pašu kapitāla rendīti līdz 2006. gadam nokritīšoties par [...] procentpunktiem līdz [...] %. Tomēr šāds aprēķins balstoties uz pieņēmumu, ka, lai maksimāli paplašinātu pretendentu loku, *Berliner Bank* tikšot atsavināta kā patstāvīga banka, kas pārvērtēta lielākus izdevumus, nekā tad, ja tā tiek atsavināta vienkārši kā īpašums vai darbības sektors. Bez tam *Berliner Bank* atdalīšanas rezultātā no mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumiem gūtās peļņas īpatsvars kopējā BGB komercdarbībā samazinoties no [...] % līdz [...] %, un kapitāla tirgus darījumu īpatsvars attiecīgi palielinoties no [...] % līdz apmēram [...] % [...].
- (70) Komisija izteica Vācijai un Bankai vēl vienu pieprasījumu, kurā lūdza kvantitatīvi novērtēt, kā atlikušā koncerna dzīvotspēju ietekmēs vidējā termiņā veikta *BerlinHyp* atsevišķa atsavināšana līdz 2006. gada beigām. Saskaņā ar Vācijas vai attiecīgi Bankas sniegtajām ziņām tam būs sekojoša atgriezeniskā ietekme uz atlikušo koncernu, jeb tas varētu radīt sekojošas prasības, kuru izpilde no klienta puses neesot obligāti nepieciešama: pircējam vajadzētu lielā mērā pārņemt koncerna iekšējo refinansēšanu (patlaban apmēram [...] euro) ar līdzvērtīgiem nosacījumiem, respektīvi, būt ar vismaz tikpat labu reitingu kā *Landesbank Berlin*, kā arī pārņemt no BGB *BerlinHyp* patronāžu, lai izvairītos no lielo kredītos ieskaitīšanas (patreiz aprēķinātais apjoms ir apmēram [...] euro). Bez tam pircējam kā pirkuma cena būtu jāpiedāvā vismaz iegrāmatotā *BerlinHyp* vērtība, jo pretējā gadījumā būtu nepieciešami iegrāmatotās vērtība norakstījumi [...] apmērā, kas varētu apdraudēt atlikušā koncerna dzīvotspēju. Arī tad, ja pretendentu konkursa procedūras rezultāts būtu negatīvs, tālāko

- iegrāmatotās vērtības norakstījumu risks turpinātu pastāvēt. Turklāt atsavināšana, kas būtiski neiespaido pārstrukturēšanas plānu, esot iespējama tikai tad, ja tiek saglabāta sadarbība starp *BerlinHyp* un koncernu realizācijas jomā. Apmēšanās veikt atsavināšanu atsevišķi prasītu vienreizēju aktuālās, [...] euro lielās iegramototās vērtības norakstīšanu [...] euro apmērā uz *BerlinHyp* pašu kapitāla iegramototo vērtību, kas atbilst 519 miljoniem euro. 2006. gadā plānotais atlikušā koncerna darbības rezultāts pirms nodokļu nomaksas tādējādi samazinātos vēl par [...] euro (starpība starp nesāņemto plānoto *BerlinHyp* rezultātu apmēram [...] euro apmērā un procentu ieņēmumiem no gaidāmās pārdošanas summas [...] euro apmērā). Kopā ar atsevišķo *Berliner Bank* pārdošanu tas izraisītu 2006. gadā plānotā atlikušā koncerna pašu kapitāla rendita samazināšanos par [...] %, sasniedzot vismaz [...] %, kā arī kapitāla kvotu tikai nedaudz virs [...] %.
- Neparedzamu konkurences sagrozījumu novēršana*
- (71) Vācija ir iesniegusi tā saucamo vidējā termiņa plānu par atsevišķu bilances un peļņas un zaudējumu aprēķina pozīciju attīstību laikposmā no 2001. gada (esošais statuss) līdz 2006. gadam (plānotais) un procedūras gaitā to vairākkārt aktualizējusi atbilstoši solītajiem atsavināšanas, slēgšanas un samazināšanas pasākumiem. Saskaņā ar 2003. gada jūnijā pārstrādāto vidējā termiņa plānu, kurā jau ir ņemta vērā ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sektora un IBB atdalīšana, kā arī sākotnēji ielānotie pasākumi, atsevišķos darbības sektoros pārstrukturēšanas gaitā laikposmā no 2001. līdz 2006. gadam veidojas aplūkotie efekti, no kuriem, ņemot vērā dažādas vidējā termiņa plānā uzskaitītās pozīcijas, šeit piemēru veidā būdībā ir minēts tikai īpašuma sadalījums pa segmentiem un darbinieku skaits.
- (72) Privātpersonu apkalpošanas jomā segmenta īpašuma vērtība sakarā ar atsavināšanas, slēgšanas un citiem darbības apjoma ierobežošanas pasākumiem no vismaz [...] euro samazināsies (par [...] euro vai [...] %), un 90 % no šī samazinājuma veido līdzdalības atsavināšana (galvenokārt *Allbank*, *Weberbank*, *BG Polska*, *Zivnostenka Banka*). Darbinieku skaits neproporcionāli samazināsies par apmēram [...] %. Vēlāk solītā *Berliner Bank* atsavināšana šajā aprēķinā vēl nav ņemta vērā.
- (73) Otrā mazumtirdzniecības banku pakalpojumu ietilpstošajā darbības sektorā uzņēmumu apkalpošana, respektīvi, darījumos ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (nevis lielajiem klientiem) esot sagaidāma segmenta īpašuma vērtības samazināšanās no nepilniem [...] euro 2001. gadā līdz [...] euro 2006. gadā (par gandrīz [...] euro jeb [...] %). Vienlaikus par vismaz [...] % tiksot samazināts darbinieku skaits.
- Vēlāk solītā *Berliner Bank* atsavināšana vēl nav ņemta vērā arī šajā aprēķinā.
- (74) Kompensācijas pasākumi darbības sektorā nekustamo īpašumu finansēšana, pirmkārt, esot saistīti ar riska portfeļa ierobežošanu un koncentrēšanos uz darījumiem ar zemu riska potenciālu. Tā rezultātā segmenta īpašuma vērtība samazināšoties no apmēram [...] euro 2001. gadā līdz [...] euro 2006. gadā (par apmēram [...] %). Darbinieku skaitu paredzēts samazināt apmēram par [...] %.
- (75) Kapitāla tirgus darījumu apjoma ierobežošana samazinātu darbinieku skaitu par apmēram [...] %; segmenta īpašuma vērtība samazināšoties no apmēram [...] euro 2001. gadā līdz [...] euro 2006. gadā. Salīdzinot ar sākotnējo plānu, ir paredzēta spēcīgāka koncentrēšanās uz darījumiem ar klientiem, kam piemīt zems riska potenciāls. Esot sagaidāma arī neproporcionāla segmenta saistību samazināšanās par vairāk kā [...] %.
- (76) Pakāpeniska darbības sektora lielie klienti/ārvalstis likvidēšana samazināšot segmenta īpašuma vērtību par [...] un darbinieku skaitu — par [...] %*. Pozīcijas, kas galvenokārt sakarā ar noteiktu līgumu un vienošanos ilgtermiņa darbību būs saglabātas vēl pēc pārstrukturēšanas fāzes beigām, tikšot pakāpeniski likvidētas pēc 2006. gada.
- (77) Atsakoties no visiem starpreģionālajiem darījumiem darbības sektorā valsts īpašums, šī segmenta vērtība samazināšoties gandrīz par [...] %. Darbība valsts īpašuma jomā tiksot iekļauta uzņēmumu apkalpošanas sektorā.
- (78) Pateicoties plānotajai darbības pārtraukšanai ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sniegšanas jomā, kas tiek piedāvāta kā vēl viens kompensācijas pasākums, segmenta īpašuma vērtība šajā darījumu jomā pietuvošoties nullei.
- (79) Kopā ar tālāko īpašuma vērtības pozīciju samazināšanu, piemēram, procentu menedžmenta jomā, vai, pateicoties IBB atbalsta darījumu atdalīšanai (ar segmenta īpašuma vērtību 20 miljardu euro apmērā) un konsolidācijas efektiem, tiks sasniegts galīgais bilances apjoma samazinājums ir no 189 miljardiem euro 2001. gadā par [...] euro jeb [...] % līdz [...] euro 2006. gadā. Neņemot vērā IBB atdalīšanu, kuras uzskatīšana par kompensācijas pasākumu ir apšaubāma⁽¹⁸⁾, bilances summa samazināšoties par apmēram [...] %.
- (80) Kas attiecas uz tirgus īpatsvaru, privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas jomā tas esot saistīts ar Berlīni, jo šajā gadījumā runa esot par reģionāliem
- (¹⁸) Komisijas piezīme šai sakarā: saskaņā ar vienošanos par Vācijas veicināšanas bankām atbalsta darījumi ir sabiedriska uzdevums un tādēļ nav uzskatāmi par konkurences ziņā relevantu komercdarbību, līdz ar to tos nevar atzīt arī par kompensācijas pasākumiem. Iestāžu apgrūtinājumu un garantiju sniedzēju atbildību veicināšanas darījumos var saglabāt tikai tad, ja tie tiek nodalīti atsevišķā veicināšanas bankā.

- darījumiem. Nekustamo īpašumu finansēšanas un kapitāla tirgus darījumu tirgu raksturs turpretī esot nacionāls, bet otrajā gadījumā — lielākoties pat starptautisks. Tirgus īpatsvars Berlīnes privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas segmentos salīdzinājumā ar pieteikumā norādītajiem skaitļiem esot korigēts uz leju (līdz īpatsvaram no vismaz 20 % līdz vairāk kā 40 % privātpersonu darījumu apkalpošanā un aptuveni 25 % uzņēmumu apkalpošanā), jo BGB ziņojumos Pavalsts Centrālajai bankai sakarā ar šeit izmantoto statistiku neesot ņemts vērā šajā gadījumā nepieciešamais reģionālais un lietišķais nodalījums (sk. 291. un turpmākos apsvērumus).
- (81) Darījumos ar privātpersonu kredītiem Berlīnes tirgū līdz 2006. gadam tiekot prognozēta neliela BGB aizņemtās tirgus daļas palielināšanās, taču ar ieguldījumiem saistīto darījumu jomā tā nedaudz samazināšoties. Šādas attīstības tendences balstoties uz to, ka BGB komercdarbība tikšot sakoncentrēta uz Berlīnes tirgu. Taču saskaņā ar pārstrukturēšanas plānu tā vienlaikus pilnībā atkāpšoties no starpreģionālā tirgus. Kompensācijas pasākumi privātpersonu apkalpošanas jomā Berlīnes tirgus īpatsvara rādītājos tikpat kā nebūšot manāmi, jo minētā atkāpšanās no darījumiem notikšot galvenokārt starpreģionālā līmenī.
- (82) Uzņēmumu apkalpošanas jomā laikposmā no 2001. līdz 2006. gadam īpatsvars kredītu darījumu tirgū nedaudz samazināšoties, bet īpatsvars ar ieguldījumiem saistītajā tirgū saglabāšoties gandrīz nemainīgs.
- (83) Nekustamo īpašumu finansēšanas jomā sākotnēji norādītais īpatsvars nacionālajā tirgū saskaņā ar aktualizētajiem statistikas datiem esot jākorģē no 5 % uz 3 %, un līdz 2006. gadam tas vēl samazināšoties līdz apmēram 2 %. Kapitāla tirgus sektorā līdz 2006. gadam nekādas izmaiņas netiekot prognozētas.
- (84) Procedūras gaitā Vācija klāstīja, ka BGB esot intensīvi pārbaudījusi papildu kompensācijas pasākumu iespējamību. Tomēr, izņemot jau agrākā stadijā papildus sākotnējam plānam apsolīto ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sektora atsavināšanu, nekādi citi pretpasākumi [...] neesot iespējami.
- (85) Kompensācijas pasākumi, kopumā ņemot, arī esot atbilstoši. Palīdzības kopsomma kā atsaucē punkts atbilstības pārbaudei ietverot pavalsts kapitāla iepludināšanu 1,755 miljardu euro apmērā un ar riska nodrošinājumu saistīto palīdzību, kas ekonomiskā ziņā *Worst Case* scenārija gadījumā maksimāli sasniegs 6,07 miljardus euro. Kā atlīdzību par riska nodrošinājumu BGB maksājot avāla komisiju 15 miljonu euro apmērā.
- (86) Kā pieturas punktu tirgus sagrozījuma novērtēšanai Komisija savā lēmumā par procedūras uzsākšanu ir pielietojsi iespēju paplašināt darījumus uz banku uzraudzības pieprasītā likviditātes koeficienta bāzes. Pieņēmums, ka līdz ar pamatkapitāla iepludināšanu 1 miljarda euro apmērā sabalansētā riska aktīvi varētu palielināties par līdz pat 25 miljardiem euro, saskaņā ar Vācijas teikto tomēr nav izsecināms tikai no ar banku uzraudzību saistītajiem tiesiskajiem pamata normatīviem. Tikai vienlaicīgas pamatkapitāla un papildu kapitāla iepludināšanas gadījumā banka varot palielināt savus sabalansētā riska aktīvus par summu, kas 25 reizes pārsniedz iepludinātā pamatkapitāla vērtību. Ja bankai trūkstot līdz šim vērā neņemtais papildu kapitāls iepludinātajam pamatkapitālam atbilstošā apmērā, koeficients 25 jau no paša sākuma nekādi nav piemērojams. Neesot nekāda lietišķa pamata uzskatīt darījumu paplašināšanu, kas būtu iespējama tikai, izmantojot bankas rīcībā esošu papildu kapitālu, uzskatīt par tirgus sagrozījumu, ko radījusi par palīdzību uzskatāma pamatkapitāla iepludināšana. Tādēļ esot nepieciešams jau izejas punktā maksimālo iespējamo tirgus sagrozījumu ierobežot ar kapitāla iepludināšanas formā piešķirtās palīdzības summu, kam piemērots koeficients 12,5.
- (87) Berlīnes pavalsts ir iepludinājis BGB tikai pamatkapitālu 1,755 miljardu euro apmērā, bet ne papildu kapitālu. Pamatkapitāla iepludināšanas rezultātā kļuva iespējams ņemt vērā līdz šim ignorēto papildu kapitālu 877,5 miljardu euro apmērā, taču to, kā jau minēts nevar vērtēt kā tirgus sagrozījumu izraisīšanu.
- (88) Bez tam (teorētiskā) pamatkapitāla kvota 4 % apmērā vai pašu kapitāla kvota 8 % apmērā ir uzskatāma par likumdošanā noteikto prasību izpildi attiecībā uz pašu kapitāla nodrošinājumu. Regulējamas komercdarbības veikšanai, kā arī dalībai finansu tirgos nepieciešamās rīcības brīvības iegūšanai šīm institūcijām būtu nepieciešams ievērojami labāks pašu kapitāla nodrošinājums. Saskaņā ar BAFin novērtējumu, no tirgus viedokļa patlaban esot obligāti nepieciešama pamatkapitāla kvota [...] % apmērā un pašu kapitāla kvota [...] % apmērā, lai nodrošinātu BGB likviditāti un neapdraudētu pārstrukturēšanas progresu (salīdzinājumam sk. *BAKred* 2001. gada 29. jūnija vēstuli).
- (89) Pamatojoties uz šiem apsvērumiem un patlaban noteicošajām kapitāla kvotām, tirgus sagrozījumus varētu radīt kapitāla palielināšana par apmēram 18 miljardiem euro (pamatkapitāla iepludināšana 1,8 miljardu euro apmērā, kas reizināta ar koeficientu 10).
- (90) Jau reaģējot uz Komisijas lēmumu par procedūras uzsākšanu, Vācija kā vēl vienu kompensācijas pasākumu piedāvāja ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sniegšanas sektora (IBAG, IBG, LPFV) atdalīšanu no BGB. Riska nodrošinājuma efekts esot sakoncentrēts uz ar nekustamo īpašumu saistīto

pakalpojumu sniegšanas jomu, kas pati par sevi nav pakļauta prasībām attiecībā uz noteiktu likviditātes koeficientu nodrošināšanu un kurā tikpat labi varot darboties jebkura cita sabiedrība bez bankas licences. Riska nodrošinājums attiecoties uz vecajiem darījumiem, lielākoties uz jau izveidotajiem fondiem, nevis uz jaunajiem darījumiem. Eventuāli varot uzskatīt arī, ka jaunos darījumus padara iespējamus tikai riska nodrošinājums. Taču tad maksimālais tirgus sagrozījumu apmērs nevarētu būt lielāks par jauno darījumu kopējo apmēru. IBV 2002. gadā ir sagaidāma fondu realizācija kopumā [...] euro apmērā. Ir pieņemts, ka Bavaria kopējais projektu apjoms 2002. gadā būs [...] euro. Līdz ar to IBAG jauno darījumu kopsumma svārstās ap [...] euro. Riska nodrošinājums varētu ietekmēt IBAG jaunus darījumus ne ilgāk kā līdz pārstrukturēšanas fāzes noslēgumam 2006. gada beigās. Pēc tam IBAG būtu uzņēmums ar pabeigtu sanāciju un efektīvu darbību, kas varētu pats saviem spēkiem pastāvēt konkurences apstākļos. Tādēļ riska nodrošinājumam varētu piedēvēt tirgus sagrozījumu maksimāli IBAG jauno darījumu apmērā līdz 2005. gada beigām, kas laikposmā no 2002. līdz 2005. gadam sastādītu kopumā [...] euro. Šī tirgus sagrozījumu kopsumma atrodas pa vidu starp Best Case scenāriju ar faktisko Berlīnes pavalsts riska nodrošinājuma izmantošanu (2,7 miljardu euro apmērā) un Worst Case scenāriju (6,1 miljardi euro). Tādēļ atbilstoši būtu, ja Komisija riska nodrošinājuma izraisīto tirgus sagrozījumu novērtēšanā par pamatu izmantotu aprēķināto IBAG jauno darījumu vērtību [...] euro apmērā laikā līdz pārstrukturēšanas fāzes nobeigumam. Jebkurā gadījumā tā vietā riska nodrošinājuma izraisīto tirgus sagrozījumu apjomu varētu noteikt uz piešķirtās palīdzības vērtības bāzes, kas atbilst Worst Case scenārijam (6,07 miljardi euro).

(91) Rezultātā tādējādi veidojoties sekojošs tirgus sagrozījums, ko var izmantot kā izejas punktu kompensācijas pasākumu noteikšanai:

- par labu jaunajai BGB sakarā ar kapitāla iepludināšanu: 18,3 miljardi euro,
- par labu likvidējamai nekustamo īpašumu pakalpojumu jomai sakarā ar riska nodrošinājumu: [...] euro — 6,1 miljardi euro.

(92) Atšķirībā no pieņēmuma, ko Komisija izdarīja savā lēmumā par procedūras uzsākšanu, pamatojoties uz tolaik rīcībā esošās informācijas, faktiskais, zemais BGB tirgus īpatsvars neattaisnotos un nevarētu pieņemt, ka BGB pozīcijas tirgū būs ļoti spēcīgas, un no tā esot jāizdara secinājumi par kompensācijas pasākumu piemērošanu. Kopumā ņemot, ierosinātie tirgus sagrozījumu kompensācijas pasākumi šķiet atbilstoši, arī, ņemot vērā eventuālo ar palīdzības piešķiršanas tiesībām saistītās WBK īpašuma problēmas LBB.

(93) Tālāk Vācija klāstīja, ka Berliner Bank atsavināšana, pirms tiek atsavinātas Berlīnes pavalstij piederošās

BGB kapitāla daļas, ar konkurenci saistītu iemeslu dēļ neesot ieteicama. mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā veiktie pretpasākumi sakarā ar Weberbank, Allbank un BGB ārvalstu meitas uzņēmumu Polska un Zivnostenska Banka atdalīšanu, kā arī atteikšanos no 6 iekšzemes klientu apkalpošanas centriem un apmēram 90 filiālēm galvenokārt Berlīnē esot pietiekami. Bez tam kompensācijas pasākumi kopumā atrodas tajās robežās, ko Komisija ir pieprasījusi savos agrākajos lēmumos par banku pārstrukturēšanu, vai pat pārsniedz tās.

(94) Pēc tālākiem Komisijas izteiktiem iebildumiem, galvenokārt sakarā ar faktu, ka līdz šim īstenoto vai vēl īstenojamo slēgšanas un atsavināšanas pasākumu rezultātā BGB pozīcijas Berlīnes tirgū, mazumtirdzniecības banku pakalpojumu sektorā ir palikušas gandrīz nemainīgas, Vācija un Berlīnes pavalsts visbeidzot tomēr nolēma apsolt, ka tiks veikta Berliner Bank atsavināšana. Saskaņā ar šo solījumu Vācija apņemas nodrošināt, ka banku sabiedrību koncerns nodaļu "Berliner Bank" kā ekonomisku struktūru, ieskaitot nosaukumu, visus kontaktus ar klientiem, filiāles un attiecīgo personālu, atklātas, caurskatāmas un nediskriminējošas procedūras rezultātā juridiski saistoši atsavinās līdz 2006. gada 1. oktobrim.

(95) Berliner Bank atsavināšana samazinās segmenta īpašuma vērtību visā mazumtirdzniecības banku pakalpojumu sektorā par [...] euro ([...] euro privātpersonu apkalpošanas jomā un [...] euro uzņēmumu apkalpošanas jomā). Kopā ar jau ieplānotajiem pasākumiem segmenta īpašuma vērtība samazināsies par summu [...] euro. Balances summa pārstrukturēšanas laikā tiks samazināta no 189 miljardiem euro līdz tagadējiem [...] euro.

Līdz minimumam ierobežota palīdzība

(96) Riski pārstrukturēšanas gaitā neesot pārvērtēti. Taču tie balstījās uz LPFV rīcībā esošo informāciju 2002. gada janvārī. To novērtējums sakarā ar makroekonomiskiem faktoriem un intensīva nekustamo īpašumu menedžmenta rezultātā garantiju darbības laikā varētu mainīties. Taču gan LPFV ar IBG noslēgtie līgumi par atbrīvošanu no saistībām, gan Berlīnes pavalsts LPFV risku nodrošinājumu garantējot, ka uz kompensāciju var pretendēt tikai faktiski izmantotās Berlīnes pavalsts garantijas. Lai nodrošinātu kvalitatīvi augstvērtīgu menedžmentu, Berlīnes pavalstij attiecībā pret esot noteiktas iejaukšanās un rīkojumu došanas tiesības.

(97) Esot ieviesti arī atbilstoši kontroles pasākumi, lai faktiski izslēgtu vairākkārtējas riska nosegšanas iespējas. No revitalizācijas un piedāvājuma izteikšanas tiesībām izrietošie riski netiekot summēti, bet gan cits citu aizstāj. Tas tiek ņemts vērā LPFV risku atspoguļojumā. Turpretī faktiskā vairākkārtēja riska nosegšana pastāvēt attiecībā uz BGB koncerna īres garantijām un kredītu garantijām. LPFV veic īres

- garantiju izmantošanas atbilstības juridisko, lietišķo un matemātisko pārbaudi. Kontroli, kas izslēdz vienlaicīgu kredītu garantiju izmantošanas iespēju, Berlīnes pavalsts uzdevumā kopš 2003. gada janvāra nodrošinot tai simtprocentīgi piederošā sabiedrība "BCIA Berliner Gesellschaft zum Controlling der Immobilien-Altrisiken mbH". Visas LPFV saistības, uz kurām attiecas pavalsts pārņemtā izpilde, BCIA esot sīki pārbaudījusi juridiskā, lietišķā un matemātiskā ziņā, un tādai pašai pārbaudei ir bijusi pakļauta arī jebkāda kredīta garantiju, kā arī bilances garantiju izmantošana. Pateicoties BCIA, pavalsts rīcībā ir spēcīgs un efektīvs aparāts, kas palīdz līdz minimumam samazināt iespējamus zaudējumus. Jo 2002. gada 16. aprīļa Garantiju likums nepārprotami paredz, ka saistībā ar nodrošinātajiem riskiem nedrīkst veikt nekādus maksājumus trešajām personām, ja nepastāv juridiskas saistības.
- (98) Konkrēti, pavalstij vai BCIA, par kuras darbību katru ceturksni jāiesniedz atskaites Pavalsts parlamentā, sīki izstrādātā vienošanās paredz sekojošas saskaņošanas, kontroles, rīkojumu došanas un līdzīgas tiesības attiecībā pret riska nodrošinājumu izmantojošajām sabiedrībām, kuru izmantošanas nosacījumi tiek sīkāk regulēti kompetenču un procedūras reglamentā:
- rezervētas tiesības dot vai nedot piekrišanu izmaksām no kredītu garantijām, ja ir pārsniegtas noteiktās vērtības robežas,
  - līdzdalība pieļaujamo nozaru saraksta sastādīšanā un ikgadējos norēķinos par bilances garantijām,
  - rezervētas tiesības dot vai nedot piekrišanu iegrdāmatotās vērtības garantijām pakļauto aktīvu atsavināšanai, ja ir pārsniegtas noteiktās vērtības robežas,
  - rezervētas tiesības dot vai nedot piekrišanu investīcijām, kuru rezultātā vēlāk rodas iegādes vai ražošanas izmaksas, kas pārsniedz noteiktās vērtības robežas,
  - rezervētas tiesības dot vai nedot piekrišanu noteiktiem LPFV maksājumiem,
  - tiesības dot rīkojumus IBG un LPFV attiecībā uz aizstāvību, ja tiek izvirzītas pretenzijas uz izmantošanu,
  - rezervētas tiesības dot vai nedot piekrišanu cesijai un citus rīkojumus attiecībā uz pretenzijām, kas izriet no sīki izstrādātās vienošanās,
  - visaptverošas informācijas saņemšanas un pieejas tiesības,
  - rezervētas saskaņošanas tiesības attiecībā uz IBG, IBAG un LPFV noslēguma pārskatu revidentu iecelšanu,
- Berlīnes Revīzijas palātas pārbaudes tiesības,
- rezervētas tiesības dot vai nedot piekrišanu pārstrukturēšanai.
- (99) Pati Banka dodot ievērojamu ieguldījumu, pārdodama īpašuma vērtības vai meitas uzņēmumus, kas nav obligāti nepieciešami ilgtermiņa dzīvotspējai. Šeit runa ir par būtisku, tai skaitā peļņu nesošu līdzdalību, kas jāatsvina atklātu un caurskatāmu procedūru veidā. To papildina paredzamā nekustamo īpašumu pakalpojumu jomas atsavināšana. Nekādi citi ieguldījumi no pašas Bankas puses neesot iespējami, jo BGB jau 2001. gadā, samazinādama riska aktīvus, pielika visas iespējamās pūles, lai, cik vien iespējams, novērstu tālākos pašu līdzekļu zaudējumus un atbalstītu pašu kapitāla kvotas.
- (100) Kā sanācijas palīdzība pagaidām akceptētās un saskaņā ar pārstrukturēšanas plānu no 2003. gada paredzētās kapitāla kvotas arī esot nepieciešamas. Pagaidām akceptētās 5 % lielās pamatkapitāla kvotas un 9,7 % lielās pašu kapitāla kvotas sasniegšana, kā arī no 2006. gada plānotā pamatkapitāla kvota 7,5 % apmērā un pašu kapitāla kvota 12 % apmērā patiešām ir nepieciešama, lai uzņēmums varētu turpināt pastāvēt, ieskaitot solīda reitinga nodrošināšanu reitinga aģentūrās. Sevišķi no [...] viedokļa, kā arī, ņemot vērā [...] BGB likviditātes stāvokli, pašu kapitāla nodrošinājums virs vidējā esot obligāti nepieciešams, lai [...]*
- (101) Pavalstu banku/krājbanku vidējās pamatkapitāla vai pašu kapitāla kvotas laikā no 1995. līdz 2000. gadam svārstījās robežās no 5,7 % līdz 6,8 % un attiecīgi no 8,9 % līdz 10,2 %. Līdz ar to pagaidām apstiprinātā BGB pamatkapitāla kvota 5 % apmērā tādējādi būtu zemāka par pielīdzināmu banku vidējiem rādītājiem, bet pagaidām apstiprinātā pašu kapitāla kvota tikai par 0,1 % pārsniegtu 1995. līdz 2000. gada caurmēra rādītājus. Šīs kvotas šķietot ļoti konservatīvas un to noteikšanā neesot ņemta vērā BGB problemātiskā situācija.
- (102) Likviditātes kvotas visā tirgū kopumā, respektīvi, Vācijas privātajās un valstij piederošajās bankās, cita starpā dēļ privātajās bankās trūkstošās garantiju devēju atbildības, svārstījās robežās no 6,3 līdz 7,3 % (pamatkapitāla kvota) vai no 10,4 % līdz 11,3 % (pašu kapitāla kvota). Jau pirms garantiju devēju atbildības atdalīšanas no valsts īpašumā esošajām bankām pavalstu banku/krājbanku likviditātes kvotas palēnām pietuvoties augstākajam privāto banku līmenim. Šī efekta rezultātā vidējā procentu likme pavalstu banku/krājbanku pašu kapitāla kvotām 2006. gadā *ceteris paribus* palielinātos no 9,6 % līdz apmēram 10,9 %. Tādējādi BGB pašu kapitāla "drošības spilvens", vadoties no sanācijas koncepcijā 2006. gadam noteiktās BGB pašu kapitāla kvotas, no [...] samazinoties tikai līdz apmēram [...] %.

- (103) Līdz ar to pašu kapitāla kvotas novērtēšanai neesot relevants regulētais minimums 8 % apmērā, ko *BAFin* faktiski jau esot paaugstinājusi līdz 8,4 % un kas sava nepastāvīguma dēļ praktiski jau esot sasniedzis 8,6 %. Kapitāla tirgus vai reitinga aģentūras tipiskā gadījumā vairāk orientējas pēc atbilstošiem standartiem, kas ietver ievērojami augstākas pašu kapitāla kvotas un atbilstoši tam samazina šķietami lielo pašu kapitāla “drošības spilvenu” no nepilniem [...] % līdz apmēram [...] %.
- (104) Virs vidējā līmeņa esošas pašu kapitāla kvotas sasniegšana 2006. gadā esot [...] * obligāti nepieciešama. Reitinga aģentūras, nosakot reitingu, piešķirot kapitāla struktūrai ievērojamu nozīmi un jau pagātnē esot norādījušas uz nepieciešamību uzlabot BGB pamatkapitāla kvotu. Ņemot vērā ciešo saistību starp *Financial Strength*, kā arī *Long-Term* reitingu un gaidāmo garantiju devēju atbildības nodalīšanu, esot nepieciešams ievērojami uzlabot *Financial-Strength* reitingu, lai novērstu negatīvu ietekmi uz refinansēšanas apjomu un izmaksām. Bez tam no riska aktīvu pārvērtēšanas saskaņā ar Bāzeli II izriet prognozes, ka no 2006. gada sakarā ar pieaugošu riska aktīvu nepastāvīgumu būs nepieciešami vēl lielāki pašu līdzekļi.
- (108) Atsevišķos gadījumos pārstrukturēšanas palīdzības piešķiršana gan varot būt attaisnojama, ņemot vērā kādas bankas maksātnespējas graujošo negatīvo ietekmi un banku sistēmu un sabiedrības uzticēšanos. Tomēr atšķirībā no gadījumiem, kuros Komisija ir pieņēmusi lēmumus līdz šim, šoreiz palīdzības saņēmējam ir reģionāli ierobežota ietekmes sfēra, līdz ar ko piešķirtās palīdzības ietekme skars tikai nedaudzus konkurentus. No konkurenci kropļojošā efekta vissmagāk cietīs tieši viņi, īpaši *Berliner Volksbank*, kas ir BGB konkurents visās tās komercdarbības jomās.
- (109) Palīdzības apmērs un intensitāte ir jāierobežo līdz pārstrukturēšanas īstenošanai nepieciešamajam minimumam. Taču tas neesot konstatējams. Pavalsts piešķirtās garantijas riskiem nekustamo īpašumu jomā atbilstot neierobežotam pienākumam veikt papildu maksājumus, jo no tā izrietošais Berlīnes pavalsts pienākums uzņemties saistības patlaban neesot novērtējams un tādējādi esot pielīdzināms “neizpildītam čekam” nākotnes zaudējumu segšanai. taču uzņēmumā nedrīkstētu iepludināt līdzekļus, kas rada pārāk lielu likviditāti. Jau sava apmēra (21,6 miljardi euro) un termiņa (30 gadi) dēļ garantijas esot neatbilstīgas, radot Bankai praktiski neierobežotu kredīspēju, un tādēļ tām piemītot efekts, kas ievērojami sagroza konkurenci. Pilnībā atbrīvojot banku no riska, kas ir saistīts ar pakalpojumu sniegšanu nekustamo īpašumu jomā bankas operatīvās darbības ietvaros, BGB saņemot “brīvbiļeti”, kas ļauj izdalīt piedāvājumus, piemēram, nekustamo īpašumu atsavināšanas vai izīrēšanas jomā, ar jebkādiem nosacījumiem. Pat tad, ja bankai tā rezultātā rastos zaudējumi, Berlīnes pavalsts tos atkal pilnā apmērā kompensētu. Tādējādi piešķirtās garantijas atbilstot apmēra ziņā neierobežotām papildu maksājumu saistībām, kas jau pēc būtības nav akceptējams, turklāt pamatojumā minētajam likumam trūkstot nepieciešamās konkretizācijas. Bez tam summārā kapitāla iepludināšana un riska nodrošinājuma garantiju piešķiršana veidotu dubultu segumu. Nosakot garantijām piemērojamo subsīdiju ekvivalentu, esot jāņem vērā, ka tās noteikti tiks izmantotas ievērojamā apjomā. Sliktākajā gadījumā pavalstij jāreķinās ar 6,1 miljardu euro. Kamēr reālistiski esot jāreķinās ar galvojuma izmantošanas gadījuma iestāšanos (ko acīmredzot nevar skaitliski novērtēt), garantiju veidā piešķirtās palīdzības apjoms atbilstot to nominālsummai.

IV. CITU IEINTERESĒTO PERSONU NOSTĀJA

- (105) Kā atbildi uz lēmuma par procedūras uzsākšanu publikāciju *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* Komisija saņēma atzinumus no divām citām ieinteresētajām personām, proti, no *Berliner Volksbank* un kādas trešās personas, kas vēlējas, lai tās identitāte netiktu izpausta.

Berliner Volksbank nostāja

- (106) *Berliner Volksbank* paziņoja, ka par pārstrukturēšanas palīdzības akceptēšanu saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta noteikumiem nevarot būt ne runas. Piešķirtā palīdzība neesot ietverama arī tādās tiesību institūcijās kā iestāžu aprūtinājums un garantiju devēju atbildība un tādējādi nav uzskatāma par pastāvošu palīdzību.
- (107) BGB piešķirtās palīdzības pasākumi pārsniedz līdz šim zināmos apmērus. BGB finansiālās grūtības esot radušās galvenokārt dēļ nerentablajiem uzņēmuma darījumiem ar slēgtajiem nekustamo īpašumu fondiem. BGB zaudējumu cēlonis esot tāds, ka objektu iegādē praktiski netika veikta nekāda pārbaude. Neskatoties uz to, fondu ieguldītājiem tika garantēti ieņēmumi. Uzņēmums esot uzskatīts par tirgus līderi visā Vācijā — pirmkārt, gan sakarā ar labvēlīgajiem nosacījumiem, kas tika piedāvāti noguldītājiem.
- (110) Finanšu pakalpojumu tirgum esot raksturīga spēcīga nosacījumu konkurence ar ievērojamam spiedienam pakļautām robežām. Tādēļ esot sagaidāms, ka BGB palīdzības veidā saņemtās priekšrocības pilnā apmērā tālāk izmantos tirgū un tādējādi radīs ievērojamus konkurences sagrozījumus, kas pasliktinās tās konkurentu stāvokli. Īpaši riskanti tas esot tādēļ, ka palīdzība tiek piešķirta Berlīnes/Brandenburgas reģiona tirgus

- līderim, kura īpatsvars reģionālajā tirgū, rēķinot pēc kopējiem aktīvu darījumiem, saskaņā ar pašnovērtējumu esot gandrīz 50 % un kura rīcībā esot vairāk kā 50 % no visām Berlīnes kredītiestādēm un filiālēm. BGB esot tieša *Berliner Volksbank* konkurente visās tās darbības jomās — gan privāto klientu apkalpošanā, gan darījumos ar vidusmēra uzņēmumiem, un tās iekarotā tirgus daļa jau šodien esot daudzreiz lielāka nekā *Berliner Volksbank*. Līdz ar to piešķirtā palīdzība veicinot tālāko ekonomisko “varas sagrābšanu” Berlīnes banku pakalpojumu tirgū. BGB salīdzinoši spēcīgā klātbūtnē tirgū cēlonis esot arī BGB piekoptā vairāku nosaukumu stratēģija, darbojoties ar vairāku institūciju starpniecību zem dažādiem nosaukumiem jeb firmām. BGB īstenojot tādu uzņēmējdarbības stratēģiju, kas esot atdalīta no rentabilitātes stratēģijas un, pateicoties subsidiārajiem nosacījumiem, novedusi pie pārējo konkurentu izspiešanas no tirgus.
- (111) Iesniegtais pārstrukturēšanas plāns sakarā ar to, ka tam trūkst konsekventas ilgspējīgas atveseļošanas koncepcijas, neesot piemērots ilgstošas uzņēmuma rentabilitātes nodrošināšanai. Tas balstoties uz pārāk optimistiskiem pieņēmumiem, neesot pietiekami konkrēts un pārspīlējot pozitīvos aspektus. Bez tam tas neesot piemērots, lai nodrošinātu ilgspējīgu uzņēmuma rentabilitāti un līdz ar to — dzīvotspēju, jo tajā par mērķi ir izvirzīta tikai apmēram 6-7 % liela rentabilitāte, kas ir uz pusi mazāka, nekā nozarei raksturīgjie vidējie rādītāji. Visbeidzot, pārstrukturēšanas koncepcijā neesot minētas turpmākās, no palīdzības piešķiršanas tiesībām izrietošās atmaksāšanas saistības attiecībā uz papildinošo pārbaudes procedūru sakarā ar WBK nodošanu *Landesbank* 1993. gadā.
- (112) Saskaņā ar Komisijas Pamatnostādņēm noteiktā nepieciešamība mazināt nelabvēlīgo ietekmi uz konkurentiem, ierobežojot palīdzības saņēmēja klātbūtni relevantajos tirgos pēc pārstrukturēšanas pabeigšanas neesot pietiekami ņemta vērā, jo komerciālās aktivitātes relevantajos tirgos pat tiekot paplašinātas. Saskaņā ar pārstrukturēšanas koncepciju esot jānodrošina peļņas palielināšanās privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas jomā un jākompensē dažādu ārpus Berlīnes esošu filiāļu slēgšana, galvenokārt sakoncentrējot un izvēršot plašāk komerciālās aktivitātes Berlīnē. BGB plānojot tikai atkāpties no tiem reģionālajiem tirgiem, kuros tai arī līdz šim nebija nekādas ievērojamas nozīmes. Pieteiktā filiāļu slēgšana nevarot samazināt BGB klātbūtni tirgū, bet gan drīzāk atbilstot vispārējai tendencei, kas valda Vācijas finansu pakalpojumu tirgū un tiek dēvēta par “*over-banked*”. BGB veikto pretpasākumu apmērs būtu jāvērtē, ņemot vērā patreizējās BGB līdera pozīcijas Berlīnes banku pakalpojumu tirgū, jo tieši šeit visspēcīgāk izpaužas konkurenci kropļojošās sekas. Lai izpildītu Komisijas prasības kompensēt palīdzības piešķiršanas izraisītos konkurences sagrozījumus tiek pielietota BGB koncerna daļas atsavināšana. Šeit varētu būt izmantojama, piemēram, tādas darbības jomas kā “*Berliner Bank*” atsavināšana, kuras īpatsvars relevantajos tirgus segmentos esot tāds pats kā *Berliner Volksbank*. *Berliner Bank* atsavināšanas pluss ir tas, ka tā ir lielā mērā organizatoriski patstāvīga institūcija, kas pati ir pārstāvēta tirgū, un tāpēc to bez lielām formalitāšu problēmām varētu pārņemt kāds konkurents. Ņemot vērā palīdzības apmērus, apjoma ziņā šāds darījums varētu būt atbilstošs kompensācijas pasākums, lai mazinātu tās radītos ievērojamos konkurences sagrozījumus.
- (113) Aplūkojamā palīdzība kopā ar garantijām, ko uzņemas valsts (iestāžu apgrūtinājums un garantiju devēju atbildība), un Dzīvokļu celtniecības kredītiestādes (*Wohnbau-Kreditanstalt*) nodošanu *Landesbank Berlin* esot tikai viens no daudziem finansiālā atbalsta pasākumiem, ko no valsts līdzekļiem saņem BGB. Tas izraisot summēšanos, kas būtu jāņem vērā, nosakot pretpasākumus piešķirtās pārstrukturēšanas palīdzības kompensācijai.
- (114) Pašu kapitāla kvotas paaugstināšana līdz 9,7 % neesot nepieciešama. Tikai KWG noteiktais minimums 8 % apmērā esot juridiski saistošs un saskaņā ar Komisijas Pamatnostādņēm uzskatāms par “obligāti nepieciešamo minimumu”.
- (115) Summēt riska nodrošinājumu un kapitāla iepludināšanu neesot nepieciešams, jo jau pirmajam no šiem pasākumiem ir jānosedz ar nekustamo īpašumu darījumiem saistīto zaudējumu risks. Kapitāla iepludināšana radot dubultu “zaudējumu kompensāciju” no Berlīnes pavalsts puses. BGB varot izmantot iegūtos papildu līdzekļus citām komercdarbības jomām.
- (116) Bez tam eksistējot norādes attiecībā uz citiem ar palīdzību saistītiem pasākumiem. Senāts ar izvēles kārtībā atlasītiem investoriem vedot pārrunas par bankas pārņemšanu. Pārdošana nenotiekot par tirgus cenu, jo pretendentu atlases procedūra neesot pieejama visiem, tai trūkstot caurskatāmības un tā nenotiek bez diskriminācijas.
- Kādas trešās personas nostāja, kas lūdza savu identitāti neizpaust**
- (117) Šķietot, ka bankas turpmākā stratēģija būs tāda, ka tā ierobežos savu darbību, kapacitātes un infrastruktūru un koncentrēsies uz reģionālo privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanu. Šādai koncepcijai vajadzētu balstīties uz pieņēmuma, ka reģionālais tirgus un bankas īpatsvars tajos palielināsies. Taču pastāv zināmas šaubas un pretrunas saistībā ar bankas īpatsvaru šajos tirgos. No otras puses nav skaidrs, vai banka vispār var izveidot uz solidu klientu bāzi. Nosaukums “*Berliner Bank*” šai ziņā ietver vājos punktus. Sakarā problēmām, kas piemeklēja nekustamo īpašumu finansēšanas darījumos pagātnē,

pastāvēt šaubas par to veiksmi nākotnē. Ievērojamas kapitāla tirgus darījumu daļas saglabāšana esot reģionālajai bankai esot neraksturīga.

(118) Pārstrukturēšanas plāna īstenošanas panākumi lielā mērā ir atkarīgi no tā, vai izdosies realizēt ambiciozos plānus saistībā ar darbinieku skaita samazināšanu un jaunas riska kontroles sistēmas ieviešanu, kā arī informācijas sistēmas uzlabojumiem. Taču šajā ziņā pastāvēt šaubas, jo līdz šim veiktie pasākumi darbinieku skaita samazināšanas jomā nav ļāvuši sasniegt par mērķi izvirzītos rādītājus un esot jārēķinās arī ar pretestību no darbinieku puses. Bez tam ļoti liela daļa no līdz šim veiktajām samazināšanas darbībām esot saistītas ar *Outsourcing* pasākumiem. Bet no tiem ilgtermiņa izmaksu ierobežojums nav sagaidāms. Drīzāk varot sagaidīt, ka ar pārceltajiem darbiniekiem saistītās izmaksas bankai nāksies segt paaugstinātas pakalpojumu maksas veidā.

(119) Saskaņā ar Pamatnostādņu 34. pantu bankai turpmāk jābūt spējīgai pastāvēt tirgū pašai ar saviem spēkiem. Eksistējot šaubas, vai 2006. gadam par mērķi izvirzītais pašu kapitāla rendits 7 % apmērā būs pietiekošs, lai to nodrošinātu. Tādēļ nevarot cerēt uz ilgtermiņa dzīvotspējas atjaunošanu. Šādi zemi renditi nav attaisnojami arī ar krājbankas veikto sabiedrisko uzdevumu izpildi, jo tie nav piemērojami rendītu novērtēšanai.

(120) Turpinot pastāvēt sabiedriskajam īpašumam, rodoties šaubas, vai ir iespējams nodrošināt un saglabāt bankas dzīvotspēju. Berlīnes pavalsts, izbeidzot darba attiecības, būšot pakļauta ievērojamam politiskajam spiedienam. Kopumā ņemot, Berlīnes pavalsts nespēšot īstenot pārstrukturēšanas plānu. Banku komisijas joprojām būšot politiski atkarīgas, kā rezultātā radīšoties interešu konflikti. Arī tad, ja pārņēmēja būtu kādas citas Vācijas pavalsts banka, šīs problēmas saglabātos.

V. VĀCIJAS REAKCIJA UZ CITU IEINTERESĒTO PERSONU PAUSTO NOSTĀJU

(121) Vācija ir izteikusi savas piezīmes par *Berliner Volksbank* un anonīmās trešās personas nostāju. *Berliner Volksbank* izklāst par it kā esošajiem agrākiem palīdzības pasākumiem esot maldinošs. Nepastāvēt nekādi uz šķietamās palīdzības bāzes izveidoti finansiālie resursi. Pretējā gadījumā concerns nebūtu nonācis eksistenciālās grūtībās. Starp citu, Komisija esot novērtējusi iestāžu aprūtinājuma un garantiju devēju atbildības institūcijas kā eksistējošu palīdzību, un tāpēc to nedrīkst interpretēt par sliktu BGB. Sanācijas palīdzības veidā notikusī kapitāla iepludināšana patiešām ilgstoši būtu jānodod bankas rīcībā, taču tas atbilstot Pamatnostādnēm un Komisijas praksei

pārstrukturēšanas palīdzības piešķiršanas jomā. WBK iekļaušanu LBB Komisija aplūko atsevišķas pārbaudes procedūras ietvaros, taču Vācija to nekvalificējot kā palīdzību.

(122) BGB gan esot relatīvi spēcīgas pozīcijas Berlīnes banku pakalpojumu tirgus privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanu sektorā. Tomēr tās īpatsvars tirgū nesasniedzot tādu apjomu, kā apgalvo *Berliner Volksbank*. Apjoma ziņā tirgus īpatsvars esot ievērojami mazāks nekā klientu ziņā, jo *Berliner Sparkasse* ir liels skaits kontu ar nelielu kredītu un noguldījumu apjomu, kas drīzāk ir uzskatāms par papildu izmaksas izraisošu faktoru.

(123) Pārstrukturēšanas plāns ietverot visus nepieciešamos dokumentus ar vajadzīgo sīkas izstrādes līmeni. Vācija saskatot iesniegtajā plānā stabilu bāzi BGB rentabilitātes nodrošināšanai. Visa Vācijas banku sektora rentabilitāte kopumā esot ievērojami samazinājusies sakarā ar grūto ekonomisko situāciju. Vidējie pašu kapitāla rendīti ir samazinājušies no 11,2 % 1999. gadā līdz 9,3 % 2000. gadā un 2001. gadā sasniedza vairs tikai 6,2 %. Federālās valdības paziņojumos konsekventi tikšot atsevišķi aplūkoti un iedalīti pārbaudāmos līmeņos visu komercdarbības sektoru rezultāti laikposmā no 2001. līdz 2006. gadam. Tā ietvaros kopējā plānošana notiek pa sekojošiem līmeņiem: ieņēmumu summa, darbības rezultāts pirms un pēc riska profilakses un peļņa pirms nodokļu nomaksas.

(124) Pārstrukturēšanas plāna īstenošanai nepieciešamos soļus BGB esot ieplānojusi divās pakāpēs:

— konceptuālā līmenī tā vispirms esot izstrādājusi daļēju koncepciju katram no patreizējiem komercdarbības sektoriem — neatkarīgi no tā, vai attiecīgo sektoru ir paredzēts saglabāt, likvidēt, ierobežot vai atsavināt,

— praktiskā līmenī tā papildus ir iestrādājusi katras daļējās koncepcijas pamatā konkrētus, tās īstenošanai nepieciešamus pasākumus un papildinājusi šos pasākumus arī ar izmaksu novērtējumu.

(125) Tā rezultātā tika iesniegta pilnīga koncepcija. Pēc tam atsevišķi pasākumi esot konkretizēti tuvāk un turpināta sīka pasākumu izstrāde darbības sektoru līmenī, pēc tam iekļaujot tos visaptverošā kopējā plānā. Īstenošanas vajadzībām esot izstrādāti divi speciāli, parasto rezultātu kontroles sistēmu papildinoši instrumenti — viens vispārīgo pasākumu kontrolēšanai, bet otrs — ar personālu saistītajiem pasākumiem. Ar to palīdzību tika nodrošināta iespēja katru mēnesi salīdzināt plānotos un reālos rādītājus un tādējādi pastāvīgi kontrolēt īstenošanas progresu.

- (126) Banka par tipisku reģionālās bankas uzdevumu uzskatot tikai nekustamo īpašumu finansēšanu. Tajā neietilpstot ar nekustamo īpašumu saistītie pakalpojumi, ar kuriem lielā mērā ir saistīti zaudējumi, kuru dēļ radās nepieciešamības pēc bankas sanācijas un risku nodrošinājuma no valsts puses. Atteikšanos no šīs komercdarbības jomas BGB piedāvāja kā kompensācijas pasākumu. Nekustamo īpašumu kredītiem arī nebija pretnostatīta pārāk zema profilakses kvota.
- (127) Turpmāk tika īstenoti daudzi pasākumi gan jauno, gan esošo darījumu jomā, kā arī kontroles pasākumi, lai ievērojami samazinātu riska potenciālu nekustamo īpašumu finansēšanas sektorā. Jauno darījumu aktivitātes tika sakoncentrētas uz interesantām atrašanās vietām, mainīts risks, ko rada starpreģionālā darbība Vācijas teritorijā, lielā mērā pārtraukta darbība ārvalstīs, kā arī ar lielu risku saistītos komercdarbības segmentos, sevišķi, celtniecības izmaksu segšanas jomā. Fondu darījumos riskantāko saistību gadījumos tika pieaicināti riska novērtēšanas speciālisti, kā arī veikta esošo fondu kritiska pārstrādāšana un pārvērtēšana. Kontroles sistēmā tika iekļauta visā koncernā funkcionējoša riska kontrole, kas savukārt veidoja ietvaru atsevišķiem kontroles instrumentiem. To skaitā ietilpa tirgus un adresātu risku limitēšanas sistēma, savlaicīgas brīdināšanas sistēma, sanācijas stratēģijas, kā arī *Task-Force* gadījumos, kad saistības izgāja ārpus atsevišķu banku robežām.
- (128) Pretēji tam, kā uzskata *Berliner Volksbank*, pārstrukturēšanas rezultātā samazinājās klātbūtne tirgū sakarā ar atteikšanos no tādām komercdarbības jomām kā lielie klienti un valsts īpašums, kā arī citu darbības jomu ierobežošanu. Attiešanās no *Retail* darbības sektoriem no uzņēmuma ekonomikas viedokļa neesot saprātīga, jo tādējādi tiek apdraudēts uzņēmuma kodols un rezultātā — arī privatizācijas prognozes. Bez tam arī *Retail* sektorā klātbūtne tirgū netika palielināta. Banka pilnībā pametīšot Brandenburgas pavalsti, izņemot Potsdamu. Berlīnes pavalstī klātbūtne tirgū esot ievērojami samazināta, slēdzot filiāles.
- (129) Riska nodrošinājums neesot uzskatāms par “neaizpildītu čeku turpmākajiem zaudējumiem”, jo visi nodrošinājumam pakļautie riski bez izņēmuma esot vecie riski. Riski, kas izrietēs no darījumiem, kas noslēgti pēc 2001. gada 31. decembra, principā neesot iekļauti, bet no nekustamo īpašumu fondiem izrietošie riski ir iekļauti tikai tad, ka attiecīgais fonds ir izveidots līdz 2000. gada 31. decembrim.
- (130) Risku nodrošinājums neesot arī nekāda “brīvbiļete, kas ļauj izdalīt piedāvājumus, piemēram, nekustamo īpašumu atsavināšanas vai izīrēšanas jomā, ar jebkādiem nosacījumiem”. Sīki izstrādātās vienošanās 17. panta 2. punktā, 35. panta 2. punktā un 42. panta 5. pantā pavalstij esot rezervētas tiesības daudzos gadījumos dot vai atteikt savu piekrišanu. Bez tam sīki izstrādātās vienošanās 46. pantā esot noteikts visaptverošs zaudējumu samazināšanas pienākums, saskaņā ar kuru palīdzību saņemšo sabiedrību pienākums ir visiem spēkiem censties līdz minimumam ierobežot pavalsts piešķirto garantiju izmantošanu un pēc iespējas izdevīgi izmantot iegrāmatotās vērtības saglabāšanas garantijām pakļautos aktīvus vai iznomāt jeb citādā veidā izmantot objektus saskaņā ar maksimāli izdevīgiem nosacījumiem. Šis prasības pārkāpuma gadījumā attiecīgai sabiedrībai ir jāsedz radušies zaudējumi.
- (131) Riska nodrošinājums arī neatbilstot apjoma ziņā neierobežotām papildu maksājumu saistībām. Jo atšķirībā, piemēram, no sabiedrisko tiesību regulētām papildu maksājumu saistībām, no riska nodrošinājuma izrietošās Berlīnes pavalsts saistības ir, no vienas puses, ierobežotas summas ziņā, bet, no otras puses, arī priekšmetiskā ziņā, respektīvi, tās attiecas tikai uz tiem riskiem, kas ir uzskaitīti sīki izstrādātās vienošanās pielikumā un bija radušies jau līdz 2001. gada 31. decembrim. Riska nodrošinājums esot arī pietiekami konkretizēts. Jau vienošanās par pamatprincipiem, kas tika noslēgta 2001. gada 20. decembrī, ietvēra galīgo kredīta garantiju un uz palīdzību pretendējošo sabiedrību uzskaitījumu, un sīki izstrādātā vienošanās modificējot šo sarakstu tikai dažās atsevišķās niansēs. Līdzdalība un tiesiskās attiecības esot secīgi uzskaitītas sīki izstrādātajā vienošanās un tajā minētajos līgumos. Arī riska nodrošinājumam pakļauto risku apjoms esot konkretizēts pietiekami.
- (132) BGB par mērķi izvirzītā pašu kapitāla kvota neesot izvēlēta pārāk augsta. Jo kapitāla devēju un ieguldītāju uzticēšanās BGB esot iedragāta uz ilgu laiku. Bez tam bankai neesot [...]*, ko parasti piemērotu paralēli pašu kapitāla kvotai, lai novērtētu kādas bankas spēju darboties kapitāla tirgū. Turklāt bankas privatizācijas priekšnoteikums ir tāds, lai pēc pavalstij piederošās daļas atkrišanas pašu kapitāls būtu iekļaujams kapitāla tirgū ar pieņemamiem nosacījumiem. Šim nolūkam ir nepieciešama noturīga pašu kapitāla kvota, kas ievērojami pārsniedz likumdošanā noteikto minimālo likmi.
- (133) Starp citu, privatizācijas procedūra neietverot nekādus palīdzības elementus, un tai nepiemērot nekādi procesuāli trūkumi. Nekādas diskriminācijas procedūras gaitā neesot bijis.

VI. PALĪDZĪBAS PASĀKUMU NOVĒRTĒJUMS

Valsts piešķirta palīdzība saskaņā ar EK Līguma 87. panta 1. punktu

- (134) Kapitāla iepludināšanu, risku nodrošinājumu un ar vienošanos par atmaksāšanu paredzēto ieguldījumu piešķirta Berlīnes pavalsts, tāpat, no valsts līdzekļiem. Līdzekļi tika piešķirti ar tādiem nosacījumiem, kas nebija pieņemami saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem strādājošam kapitāla devējam.

- Kopumā ņemot, runa ir par vairākus miljardus euro lielu summu, kas uz ilgu laiku tiek nodota nopietnās grūtībās nonākušā uzņēmuma rīcībā.
- (135) Iepludinot kapitālu 1,755 miljardu euro apmērā, no kura pavalsts nevar sagaidīt atbilstošus renditus, tā palielināja savu daļu BGB no nepilniem 57 % līdz 81 %.
- (136) Riska nodrošinājums tika piešķirts uz 30 gadus ilgu laikposmu. Atrunāto garantiju teorētiskā maksimālā nominālsomma ir 21,6 miljardi euro. Šī summa nosedz visus teorētiski iedomājamus riskus un ietver, piemēram, pilnīgu īres nesaņemšanu īres garantiju ietvaros ([...]* euro), pilnīgu ražošanas izmaksu segšanu visām ēkām un āra būvēm tā saucamo revitalizācijas garantiju ietvaros ([...]* euro) vai pilnīgu garantētās IBG/IBAG un to meitas uzņēmumu iegrāmatotās vērtības zaudējumu ([...]* euro). Taču simtprocentīga īres maskas nesaņemšana, visu ēku nojaukšana un uzbūvēšana no jauna, kā arī pilnīgs iegrāmatotās vērtības zaudējums pat pie vispesimistiskākajām prognozēm šķiet nereāls. Tādēļ Vācijas varbūtējai garantiju izmantošanai ir noteikusi sekojošas aplēstās summas 2,7 miljardi euro optimistiskajā gadījumā (“Best-Case-Scenario”), 3,7 miljardi euro “bāzes gadījumā” (“Base-Case-Scenario”) un 6,1 miljards euro pesimistiskajā gadījumā (t.s. “Worst-Case-Scenario”).
- (137) Procedūras gaitā Vācija ir darījusi zināmu arī to, uz kāda pamata šīs vērtību aplēses ir veiktas. To ietvaros tika izdarīti pieņēmumi ieņēmumu nesaņemšanas riskam trīs scenāriju gadījumos. Īres garantijām tas, piemēram, attiecas uz dažādiem pieņēmumiem par īres nesaņemšanu sakarā ar inflāciju (faktiskā inflācija atpalielē no paredzamās inflācijas), īres maksas mazināšanos vai izīrēšanas neiespējamību. Tā rezultātā prognozējamā nesaņemtā īre pēc Best-Case scenārija ir 1,4 miljardi euro, pēc Base-Case scenārija — 1,9 miljardi euro un pēc pesimistiskā scenārija — 3,5 miljardi euro.
- (138) Vācija ir arī izklāstījusi, ka no uzņēmuma ekonomiskās darbības viedokļa sagaidāmā garantiju izmantošana Worst-Case scenārija gadījumā ir aprēķināma 6,1 miljardu euro apmērā ([...]* euro — īres garantiju izmantošana, [...]* euro — augstākās cenas garantiju izmantošana, [...]* euro — revitalizācijas garantiju izmantošana, [...]* euro — iegrāmatotās vērtības saglabāšanas garantiju izmantošana un [...]* euro — atlikušās vērtības) un tādējādi atbilst piešķirtās palīdzības ekonomiskajai vērtībai. Šo ekonomisko vērtību Vācija ir pamatojusi ar alternatīvu apsvērumu: bez riska nodrošinājuma garantijām visi riski būtu “jaatbrīvo” ar kapitāla iepludināšanu [...]* euro līdz [...]* euro apmērā. No šī kapitāla [...]* euro būtu piesaistīti augstāk minēto garantiju koeficientam (nominālā ekonomiskā vērtība: 6,1 miljardi euro); [...]* euro līdz [...]* euro kalpotu par pamatu šim pašam nolūkam apsolītajiem un izmantotajiem kredītiem, ko koncerna bankas piešķir ar nekustamo
- īpašumu saistītos pakalpojumus sniedošajām sabiedrībām (kas tad, ja nav nodrošināts pilnīgs segums nominālajiem teorētiskajiem maksimālajiem riskiem, kas izriet no īres, revitalizācijas un iegrāmatotās vērtības garantijām, būtu jāpieskaita riska aktīviem līdz [...]* euro apmērā), kā arī [...]* līdz [...]* euro drošības uzceļojums.
- (139) Šai sakarībā Vācija minēja arī to, ka riska nodrošinājuma atbildības maksimālās summas ierobežojums līdz ekonomiskajai vērtībai 6 miljardu euro apmērā nav iespējams arī no uzraudzības normatīvu viedokļa. Tikai ar 21,6 miljardus euro lielu summu ir nosegti visi teorētiski iespējamie, augstākminētie riski, līdz ar ko kredītiem, ko koncerna bankas piešķir ar nekustamo īpašumu saistītos pakalpojumus sniedošajām sabiedrībām, kas arī tiek nodrošināti un izmantoti sakarā ar riskiem, kas izriet no īres, revitalizācijas un citām augstākminētajām garantijām, atsevišķu banku un koncerna pašu kapitāla koeficientu aprēķinā nav nekādas nozīmes, jo tie tiek novērtēti 0 % apmērā un atbilstoši nav iekļauti aprēķinā, un netiek piemēroti arī, aprēķinot liela apjoma kredītu robežas. Turpretī maksimālās atbildības summas ierobežojums līdz ekonomiski reālistiskajam riskam no uzraudzības normatīvu viedokļa novestu pie tā, ka kredīti ar apjomu līdz [...]* euro būtu jāpieskaita riska aktīviem, tiktu pārsniegtas liela apmēra kredītu maksimālās robežas un pašu kapitāla rādītāju krišanās radītu nepieciešamību pēc ievērojamas papildu kapitāla iepludināšanas. BAFin no uzraudzības normatīvu viedokļa apstiprināja nepieciešamību piemērot visu teorētiski iespējamo risku principu, neskatoties uz nelielo ekonomisko vērtību, savā 2003. gada 7. marta vēstulē.
- (140) Komisija atzīst no uzraudzības normatīvu viedokļa nepieciešamo visu teorētiski iespējamo risku principa piemērošanu noteiktajai vērtībai 21,6 miljardu euro apmērā. Bez tam tā, lai novērtētu pasākumu no palīdzības piešķiršanu regulējošo tiesību viedokļa saskaņā ar Vācijas izklāstīto pamatojumu, pieņem, ka riska nodrošinājumā ietvertās palīdzības ekonomiskais apmērs ir 6,1 miljards euro. Šī summa atbilst uz Vācijas pieņēmumiem balstītajam reālistiskajam Worst-Case jeb pesimistiskajam scenārijam un tādēļ ir izmantojama novērtējumam jau piesardzības dēļ vien. Bez tam aptuveni tāda pati vērtība rastos, ja riski alternatīvi tiktu “atbrīvoti” ar kapitāla iepludināšanas palīdzību.
- (141) Ņemot vērā ieguldījumu, ko Berlīnes pavalsts apņemas veikt vienošanās par atmaksāšanu ietvaros, vispirms jāpiezīmē, ka tas tiek izmantots tikai tad, ja Komisija procedūru C 48/2002 (LBB/IBB) ⁽¹⁹⁾ noslēdz ar lēmumu par atmaksāšanas prasību, un arī šajā gadījumā sanācijas subsīdijas tikai tādā apmērā, kāds ir nepieciešams, lai novērstu LBB un/vai BGB koncerna kapitāla kvotu samazināšanos zem vienošanās ietvaros noteiktajām vērtībām. Tā kā pārbaudes procedūra lietā LBB/IBB vēl nav noslēgusies, patlaban

⁽¹⁹⁾ OV C 239, 4.10.2002., 12. lpp.

nav iespējams precīzi noteikt šīs palīdzības ekonomisko vērtību. Tomēr, lai izdarītu novērtējumu no konkurences viedokļa, kā teorētisko augšējo robežu var pieņemt 1,8 miljardus euro ⁽²⁰⁾.

- (142) Pasākumi ir piemēroti, lai ievērojami uzlabotu BGB finansiālo stāvokli. Līdz šodienai ar to palīdzību ir izdevies novērst uzraudzības iestāžu iejaukšanos, piemēram, pagaidu slēgšanu, un būtisku koncerna sastāvdaļu varbūtējo maksātnespēju un līdz ar to var tikt uzskatīti par konkurences sagrozījumu izraisītājiem. Kopā ar savām meitas sabiedrībām uzņēmums ir viena no lielākajām vācu bankām. 2002. gadā ar koncerna bilances summu 175 miljardu euro apmērā tas ieņēma divpadsmito vietu. BGB svarīgākajos savas komercdarbības sektoros darbojas reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī. Finanšu pakalpojumu sektoram kopumā ir raksturīga pieaugoša integrācija, un būtiskās tā daļās ir izveidots iekšējais tirgus. Valda spēcīga konkurence starp dažādu dalībvalstu finanšu institūcijām, kas turpina pastiprināties pēc kopīgas valūtas ieviešanas. Pasākumi un to ietekme uz aktuālajiem un potenciālajiem konkurentiem izraisa vai draud izraisīt konkurences sagrozījumus. [...] * Tas nozīmē, ka konkurences sagrozījumi var iespaidot arī tirdzniecību starp dalībvalstīm. Sakarā ar to aplūkojamie pasākumi ir uzskatāmi par valsts piešķirtu palīdzību EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē. Vācija šādu ieskatu neapšaubīja.
- (143) Lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija norādīja, ka kapitāla iepludināšanā piedalījās ne tikai Berlīnes pavalsts, bet arī *NordLB*, taču šī summa proporcionāli bija mazāka nekā tās īpašumā esošais akciju kapitāls pirms kapitāla iepludināšanas (166 miljoni euro, kas atbilst 8,3 % no kapitāla palielinājuma, bet akciju īpašums pirms kapitāla iepludināšanas bija 20 %). Savā laikā Komisija nevarēja izvērtēt šo pasākumu informācijas trūkuma dēļ un tādēļ neizslēdz iespēju, ka arī *NordLB* kapitāla iepludināšanas gadījumā runa ir par valsts piešķirtu palīdzību EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē. Komisija lūdza Vāciju iesniegt nepieciešamo informāciju.
- (144) Uz to Vācija atbildēja ar paskaidrojumu, ka *NordLB* kapitāla palielināšana neietverot valsts piešķirtu palīdzību, jo tā esot veikta saskaņā ar tirgus ekonomikai atbilstošiem kapitāla devēja rīcība principiem. *NordLB* dalība kapitāla palielināšanā — tāpat kā privātā kapitāla daļu īpašnieka *Parion* un visu mazo akcionāru, kopumā ņemot, — bija neproporcionāli zema, kaut gan Berlīnes pavalsts un BGB bija gaidījušas attiecīgajam kapitāla daļas īpašumam atbilstošu piedalīšanos.

NordLB īpašumā esošajai 20 % daļai pirms kapitāla iepludināšanas atbilstu līdzdalība kapitāla iepludināšanā 400 miljonu DEM apmērā. Taču no komerciālā viedokļa *NordLB* šāda veida ieguldījums nešķita mērķtiecīgs. No otras puses, pilnīga atteikšanās no līdzdalības kapitāla palielināšanā būtu samazinājusi *NordLB* piederošo kapitāla daļu līdz 4 %. Tā rezultātā *NordLB* būtu zaudējusi ietekmes tiesības, ko nodrošina minimālā kapitāla daļa 10 % apmērā, piemēram, tiesības tiesas ceļā iecelt speciālus reidentus vai īstenot sabiedrības prasības attiecībā pret valdes vai uzraudzības padomes locekļiem. Bez tam *NordLB* 2001. gada augustā vēl nebija devusi galīgu atbildi sakarā ar "intereses aizsargājošu piedāvājumu" par sabiedrības padziļināšanu, kā arī eventuālu apvienošanu. Vispār nepiedaloties kapitāla palielināšanā, tas būtu bijis gandrīz neiespējami. Kopumā ņemot, tas esot bijis rūpīgi pieņemts lēmums, kas atbilst *NordLB* komerciālajām interesēm.

- (145) Tā kā šo pasākumu īpatsvars salīdzinājumā ar šeit aplūkojamās palīdzības kopēju apmēru ir niecīgs un tas, vai *NordLB* izdarītā kapitāla iepludināšana tiek kvalificēta kā palīdzības piešķiršana vai tirgus apstākļiem atbilstoša rīcība, nemainītu Komisijas lēmumu par izvērtējamo gadījumu, galīgs Komisijas novērtējums šeit nav nepieciešams.
- (146) Lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija norādīja, ka kapitāla iepludināšana un risku nodrošināšana kopā ir izskatāmas kā nepaziņota palīdzība ar tiesiskajām sekām, ko paredz Regulas (EK) Nr. 659/1999 13. panta 2. punkts, jo, neskatoties uz notifikāciju un sīki izstrādātās vienošanās paredzēto palīdzības tiesiskā apstiprinājuma atcelšanas nosacījumu, neviens no abiem pasākumiem nav atceļams, neveicot ar *BAFin* īstenotajām uzraudzības tiesībām saistītas darbības, piemēram, BGB pagaidu slēgšanu. Kā izriet arī no Vācijas paskaidrojumiem, abi pasākumi — gan risku nodrošināšana, gan pagaidām kā sanācijas palīdzība akceptētā kapitāla iepludināšana — ir viena un tā paša pārstrukturēšanas plāna sastāvdaļas. Un tas Komisijai ir jāvērtē kā vienots veselums. Līdz ar to abu pasākumu tiesiskā klasifikācija nevar būt atšķirīga.

⁽²⁰⁾ Šī teorētiskā un noapaļotā maksimālā summa ir noteikta, pielietojot Komisijas lēmumā 2000/392/EK ("WestLB") (OV L 150, 23.5.2000., 1. lpp.) izmantotās tirgum atbilstošas atlīdzības aprēķina metodes, ņemot vērā Pirmās Instance tiesas 2003. 6. marta spriedumu apvienotajās lietās T-228/99 un T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale et Land Nordrhein-Westfalen contre Commission, kā arī LBB relevantos datus, kam piemērota attiecīga procentu likme.

(147) Šai sakarā Vācija savā atzinumā ir minējusi, ka nosacījums par atcelšanu atstāj atklātu pieņemto noteikumu juridisko spēkā esamību, tomēr atzinusi, ka tikai kapitāla iepludināšana kopā ar risku nodrošināšanu rada faktisko efektu, jo tikai ar šo pasākumu

palīdzību BGB varot turpināt savu komercdarbību. Saistībā ar to Vācija ir akcentējusi arī konstatējumu, ka aizliegums realizēt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem piešķirto palīdzību pirms galīgā Komisijas lēmuma pieņemšanas, ņemot vērā akceptēšanas procedūras ilgumu, rada procesuālas problēmas.

(148) Kā ir atzinusi arī Vācija, piešķirtā palīdzība kopumā ir radījusi faktisko efektu pirms galīgā Komisijas lēmuma pieņemšanas, jo tikai ar šo pasākumu palīdzību BGB varēja turpināt savu komercdarbību. Tas attiecas ne tikai uz kapitāla ieludzināšanu un risku nodrošināšanu, bet arī uz pavalsts ieguldījuma izdarīšanas saistībām, ko regulē vienošanās par atmaksāšanu. Tomēr tās tiek pielietotas tikai tad, ja Komisija LBB/IBB procedūrā pieņem lēmumu par atmaksāšanas pieprasīšanu, un arī tikai tajā gadījumā, ja atmaksājama summa nodrošinātu kapitāla kvotu samazināšanos zem vienošanās ietvaros noteiktajām vērtībām. Taču pārstrukturēšanas panākumi, ieskaitot abus pārējos pasākumus, bez šādas rīcības būtu apdraudēti, jo šie pasākumi, neskatoties uz atceļošo nosacījumu saistībā ar Komisijas akceptu, to pabeigšanas brīdī un pirms to apstiprināšanas jau bija radījuši ekonomisku efektu. Komisija tomēr pieņem zināšanai, ka Vācija gan ar vienošanos par atmaksāšanu, kas ietvert atceļošo nosacījumu saistībā ar Komisijas akceptu no palīdzības piešķiršanas tiesību viedokļa, gan tūlītējo informācijas sniegšanu ir izrādījusi nepārprotamu gatavību sadarbīties.

(149) BGB piešķirtās pārstrukturēšanas palīdzības radītais finansiālais apgrūtinājums, ko uzņemas Berlīnes pavalsts un kas vēlāk tiks izklāstīts sīkāk, ir mazāks par apgrūtinājumu, kas būtu radies, piemērojot vēl līdz 2005. gadam pastāvošās valsts garantijas pavalstu bankām, iestāžu apgrūtinājumu un garantiju devēja atbildību. Taču tas nenozīmē, ka BGB atbalstīšanai veiktie pasākumi tiktu kvalificēti kā tirgus ekonomikas principiem atbilstoša kapitāla devēja rīcība un līdz ar to nebūtu uzskatāmi par valsts piešķirtu palīdzību. Pirmkārt, pastāvošās — kaut arī tikai līdz 2005. gadam — valsts garantijas pašas par sevi ir ar kopējo tirgu saderīga valsts piešķirta palīdzība⁽²¹⁾. Otrkārt, Komisija konstatē, ka šeit aplūkojamā palīdzība ļauj BGB turpināt komercdarbību, lai varētu veikt pārstrukturēšanu, un tādējādi atbalsta visu koncernu kopumā, ieskaitot dažādus koncernā ietilpstošos privāttiesību uzņēmumus. Tādēļ tā pēc sava tiesiskā rakstura un atsevišķu efektu nozīmes atšķiras no tīras iestāžu apgrūtinājuma un garantiju devēja atbildības jomā piešķirto valsts garantiju izmantošanas, ko var izmantot tikai pavalsts banka LBB, respektīvi, viena koncerna daļa. Šo iemeslu dēļ šai pārbaudes

procedūrai pakļautā palīdzība ir jāuzskata par jauniem palīdzības pasākumiem.

Palīdzības pasākumu savienojamība ar kopējo tirgu

(150) Tā kā palīdzības pasākumi netiek veikti saskaņā ar akceptētiem palīdzības piešķiršanas nosacījumiem, Komisijai ir jāpārbauda to saderība ar kopējo tirgu, tiešā veidā piemērojot EK Līguma 87. pantu.

(151) Saskaņā ar EK Līguma 87. panta 1. punktu, ja vien Līgums neparedz ko citu, ar kopējo tirgu nav saderīga nekāda palīdzība, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences traucējumus, dodot priekšroku atsevišķiem uzņēmumiem vai atsevišķu preču ražošanai, ciktāl šāda palīdzība iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(152) Taču EK Līguma 87. pants pieļauj izņēmumus, kad valsts piešķirtā palīdzība ir uzskatāma par saderīgu ar kopējo tirgu. Ar EK Līguma 87. panta 2. punktā noteiktajiem izņēmumiem varētu pamatot piešķirtās palīdzības saderību ar kopējo tirgu. Tomēr aplūkojamie palīdzības pasākumi nav uzskatāmi ne par sociālo palīdzību, ko piešķir individuāliem patērētājiem (apakšpunkts a)), ne palīdzību, ko sniedz, lai atļidzinātu kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi (apakšpunkts b)), ne arī par palīdzību, ko sniedz tautsaimniecībai dažos Vācijas Federatīvās Republikas apvidos, kurus iespaidojusi Vācijas sadalīšana (apakšpunkts c)). Minētie izņēmumi šajā gadījumā nav piemērojami.

(153) Attiecībā uz EK Līguma 87. panta 3. punkta b) un d) apakšpunktos minētajiem izņēmumiem jākonstatē, ka aplūkojamā palīdzība nav paredzēta, lai veicinātu kāda svarīga projekta īstenošanu visas Eiropas interesēs vai novērstu nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā, un nav arī uzskatāma par palīdzību, kas veicina kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu.

(154) Tātad, Komisija pārbauda palīdzības pasākumu iespējamo atbilstību EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzētajiem izņēmuma nosacījumiem. Savu vērtējumu par palīdzību, kas veicina atsevišķu saimniecisko darbību vai atsevišķu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādi palīdzībai nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā vispārējām interesēm uz spēkā esošajām Kopienas pamatnostādņēm. Pēc Komisijas domām, šajā gadījumā piemērojamās Pamatnostādnes nav nevienas citas kā jau minētās Pamatnostādnes par valsts piešķirtu palīdzību grūtībās nonākušu uzņēm-

⁽²¹⁾ Sk. OV C 146, 19.6.2002., 6. lpp. un OV C 150, 22.6.2002., 7. lpp.

mumu sanācijai un pārstrukturēšanai ⁽²²⁾ ("Pamatnostādnes"). Bez tam Komisija uzskata, ka aprakstītie palīdzības pasākumi ir paredzēti uzņēmuma pārstrukturēšanas finansēšanai un tādēļ uzskatāmi par pārstrukturēšanas palīdzību.

- (155) Saskaņā ar Pamatnostādnēm pārstrukturēšanas palīdzības piešķiršana ir pieļaujama tikai tad, ja tā nav pretrunā ar kopējām interesēm. Pamatnostādnēs Komisijas akcepts palīdzības piešķiršanai ir piesaistīts noteiktiem priekšnoteikumiem:

Uzņēmuma tiesības pretendēt uz palīdzību

- (156) Komisija uzskata par pietiekami pierādītu faktu, ka BGB ir uzskatāma par grūtībās nonākušu uzņēmumu Pamatnostādņu 2.1. punkta izpratnē (30. punkts kopā ar 4. līdz 8. punktu).
- (157) Pamatnostādņu 4. punktā ir noteikts, ka "uzņēmums ir nonācis grūtībās, ja tas nespēj ar saviem vai svešiem finanšu līdzekļiem, ko tā rīcībā nodod tā īpašnieki/kapitāla daļu turētāji vai kreditori, nosegt zaudējumus, kas īsā vai vidējā termiņā droši novedīs pie uzņēmuma ekonomiskās iznīcināšanas, ja neiejauksies valsts". Ir nepārprotami skaidrs, ka BGB gadījumā šādi apstākļi eksistē. Šeit aplūkojamus pasākumus, kas tika nodrošināti BGB pirms komercdarbības apturēšanas gan veica Berlīnes pavalsts, respektīvi, lielākais BGB akcionārs. Tomēr jau tika konstatēts, ka kapitāla devējs, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas principiem, pie šādiem nosacījumiem šos līdzekļus nebūtu piešķīris.
- (158) Ja pavalsts nebūtu veikusi palīdzības pasākumus, kapitāla kvotas nokristos zem KWG noteiktās minimālās vērtības, kā rezultātā BAFin (tolaik BAKred) būtu jārikojas, kā to pieprasa KWG 45. līdz 46a. pants, piemēram, uzņēmums uz laiku jāslēdz. Bez tam BGB palīdzības piešķiršanas brīdī atbilda arī citiem grūtībās nonākušu uzņēmumu kritērijiem, ko paredz Pamatnostādņu 6. punkts; tajos ietilpst pieaugoši zaudējumi, parādu un procentu apgrūtinājuma palielināšanās, kā arī no parādiem brīvā īpašuma vērtības samazināšanās.

Pamatprincips

- (159) Saskaņā ar Pamatnostādņu 28. punktu pārstrukturēšanas palīdzību var piešķirt tikai tad, ja ir izpildīti stingri kritēriji un eksistē pārlicība, ka tiek kompensēti eventuālie konkurences sagrozījumi, ko izraisa uzņēmuma darbības turpināšanā izmantotās priekšrocības, sevišķi, ja bankrota izraisītās darbinieku atļaišanas neto efekts pamatoti saasinātu nodarbinātības problēmas vietējā, reģionālā vai nacionālā līmenī, vai izņēmuma gadījumos — ja uzņēmuma nozūšana no tirgus radītu monopola vai oligopola situāciju.
- (160) Pēdējo no minētajiem efektiem Berlīnes reģionā var izslēgt sakarā ar tur pārstāvēto banku skaitu, kā arī

privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas tirgus struktūru, kurā BGB ar nosaukumiem "Berliner Bank" un "Berliner Sparkasse" joprojām ieņem līdera pozīcijas. Līdz ar to reģiona vadošās bankas eventuāla bankrota un tam iespējami sekojošās kapitāla daļu pārdošanas gadījumā nav sagaidāma konkurences struktūras pasliktināšanās. Tas ir iespējams tikai tad, ja viss notiek pēc ārkārtīgi neticama un līdz ar to tīri teorētiska scenārija, saskaņā ar kuru pēc maksātspējas iestāšanās visus BGB meitas uzņēmumus/īpašuma vērtības, kas nodrošināja tās spēku reģionā, iegūtu kāds no spēcīgākajiem reģionālajiem konkurentiem. Taču arī šādā gadījumā sakarā ar apvienošanās kontroles pasākumiem monopola vai oligopola rašanās iespējas ir izslēdzamas. Nacionālā un starptautiskā līmenī BGB tirgus pozīcijas nav pietiekoši spēcīgas, lai eventuāla bankrota un tam sekojošas atsavināšanas gadījumā veidotos monopola vai oligopola situācija. Vācija pret to neiebilda jau tad, kad tas tika izklāstīts Komisijas lēmumā par procedūras uzsākšanu iekļautajā vērtējumā.

- (161) Attiecībā uz ekonomiskajām un sociālajām sekām, kas radīsies Berlīnē, Vācija iesniedza novērtējumu, kurā tika salīdzināts BGB pārstrukturēšanas efekts ar efektu, kādu varētu radīt tās komercdarbības pārtraukšana/bankrots, galvenokārt aplūkojot nodarbinātības un nodokļu ieņēmumu jomas Berlīnes pavalstī. Tika paskaidrots, ka maksātspējas rezultātā līdz 2006. gadam Berlīnē tiktu zaudētas 7 200 darba vietas (mīnus 59 %), turpretī pārstrukturēšanas scenārijs paredz, ka zaudēto darba vietu skaits būs tikai 3 200 (mīnus 26 %). Ikgadējie pavalsts nodokļu ieņēmumi pārstrukturēšanas rezultātā līdz 2006. gadam būtu samazinājušies par 70 miljoniem euro, bet, ja pārstrukturēšana netiktu veikta, par 150 miljoniem euro. Lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija piezīmēja, ka šie aplēšu rādītāji nav bijuši pārbaudāmi sīkaku paskaidrojumu trūkuma dēļ.

- (162) Vācija šai sakarībā iesniedza papildu informāciju, tai skaitā Vācijas Ekonomiskās izpētes institūta (DIW) veiktu aprēķinu. Saskaņā ar to, ja toreiz būtu iestājusies BGB maksātspēja, tad Berlīnē tiktu zaudētas 7 000 līdz gandrīz 10 000 darba vietas (no kopējā darba vietu skaita, kas 2001. gadā Berlīnē bija 12 200), turpretī pārstrukturēšanas rezultātā saskaņā ar aktualizēto plānu līdz 2006. gadam Berlīnē tiktu likvidētas 3 500 darba vietas. Komisija uzskata, ka maksātspējas gadījumā aprēķinātais darba vietu zaudējums ir pārspīlēts, jo arī pēc šī scenārija uzņēmuma ieguvēji pārstrukturētā formā būtu sektoros, kas ir uzskatāmi par principiāli rentabliem. Bez tam atbilstoši aktuālajam novērtējumam pārstrukturēšana Berlīnē izraisītu 5 000 darba vietu zaudējumu, kas ir ievērojami vairāk, nekā sākotnēji tika pieņemts. Tomēr ir jāpiekrīt Vācijas vērtējumam, ka pēkšņas maksātspējas izraisītais darba vietu zaudējums principā būtu

⁽²²⁾ OV C 288, 9.10.1999., 2. lpp.

lielāks, nekā izraisa noteiktā kārtībā un ilgā termiņā īstenota pārstrukturēšana, jo pirmajā gadījumā veidotos t.s. "fire sales" un tiktu slēgti pārstrukturējamie sektori. Šeit jāņem vērā arī netiešie darba vietu zaudējumi, ko izraisa tā saucamais domino efekts. Tā rezultātā tiešie un netiešie efekti nodokļu jomā samazinātu arī Berlīnes pavalsts ikgadējos ieņēmumus par 300 miljoniem euro, kas ir uzskatāms par ievērojamu zaudējumu, jo tas ilgtu vairākus gadus. Tiktāl Komisija piekrīt Vācijas viedoklim, ka uzņēmuma izdzīvošana ir arī ekonomiska un sociāla rakstura ieguvums.

(163) Savā pieteikumā aplūkojot hipotētisko maksātnespējas scenāriju, Vācija norādīja arī uz LBB zaudējumu avotiem un pavalsts nodrošinājuma saistībām. Tomēr bez skaidras šo atbildības risku identifikācijas un kvantitatīvā novērtējuma Komisija nespēja atbilstoši novērtēt šo ekonomisko aspektu. Tādēļ Vācija procedūras gaitā iesniedza juridisko ekspertu slēdzienu un aprēķinus par ekonomiskajām sekām, kas Berlīnes pavalstij papildus augstākminētajam ieņēmumu iztrūkumam rastos hipotētiskās BGB maksātnespējas rezultātā. Tie attiecas uz efektu, ko izraisītu ļoti kompleks risku sazarojums koncerna iekšienē (ieskaitot iekšējo kredītu piešķiršanu, patronāžu, līgumus par peļņas ieskaitīšanu) mijiedarbībā ar vēl līdz 2005. gadam spēkā esošo, LBB nodrošināto iestāžu apgrūtinājuma un garantiju devēja atbildību.

(164) Saskaņā ar Vācijas apgalvojumiem BGB maksātnespējas scenārijs, ko papildinātu tai ar neraksturīgi pasīvas līdzdalības, kredītu un garantiju starpniecību piesaistītā LBB, radītu zaudējumus 18,5 līdz 25 miljardu euro apmērā, ko veidotu galvenokārt LBB kredīta prasību pret BGB vērtības samazināšanās (pie attiecīgas bilances summas [...] euro apmērā atkarībā no iztrūkuma kvotas no [...] līdz [...] euro), klientu prasību vērtības samazināšanās (pie attiecīgas bilances summas [...] euro apmērā atkarībā no iztrūkuma kvotas no [...] līdz [...] euro), Dublīnas uzņēmuma BGB Finance piešķirto garantiju izmantošana ([...] līdz [...] euro apmērā), kā arī ar maksātnespēju saistītās izmaksas ([...] euro apmērā).

(165) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju šāds scenārija radītu Berlīnes pavalstij apgrūtinājumu 31 līdz 40 miljardu euro apmērā. Tā ietvaros tika pieņemts, ka pavalsts izlemj par LBB komercdarbības apturēšanu un tādēļ būtu piemērojams nevis iestāžu apgrūtinājums, bet gan pavalsts garantiju devēja atbildība — atbildība par LBB ar īpašuma vērtību nenosegto saistību kopsummā.⁽²³⁾ Tiek lēsts, ka no garantiju

devēja atbildības izmantošanas izrietošā summa sastādītu no [...] euro (Base-Case) līdz [...] euro (Worst-Case). Papildus apgrūtinājumu pavalstij no [...] euro (Base-Case) līdz [...] euro (Worst-Case) šā scenārija īstenošanās gadījumā radītu Vācijas privāto banku ieguldījumu nodrošinājuma fonda regresa prasības.⁽²⁴⁾ Bez tam tika novērtēts, ka pavalsts zaudējumi saistība ar kapitāla ieguldījumu sastādīs nepilnus 2 miljardus euro un procentu maksājumi par likviditātes nodrošināšanu procedūras laikā būs 5 miljardi euro.

(166) Komisija pārbaudīja šo informāciju un aprēķinus un pieprasīja papildu paskaidrojumus. Rezultātā tā nonāca pie secinājuma, ka hipotētiska maksātnespējas scenārija īstenošanās gadījumā joprojām pastāvošās valsts piešķirtās garantijas LBB radītu pavalstij ievērojamus, tomēr tikai aptuveni aprēķināmus apgrūtinājumus, kā ietvaros tomēr nepieciešams atsevišķi aplūkot apakšscenārijus, kas paredz LBB darbības turpināšanu vai neturpināšanu, pastāvot iestāžu apgrūtinājumam.

(167) Saskaņā ar novērtējumu, ko Komisija ir veikusi, pamatojoties uz Vācijas sniegto informāciju, tā pieņem, ka pavalsts apgrūtinājums LBB darbības turpināšanas gadījumā būtu novērtējams robežās no apmēram 13 līdz vairāk kā 20 miljardiem euro. Tā ietvaros pavalsts tiešais zaudējums, pirmkārt, būtu atteikšanās no Berlīnes pavalstij piederošās BGB kapitāla daļas (nepilnu 2 miljardu euro apmērā). Bez tam pavalstij sakarā ar LBB iestāžu apgrūtinājumu būtu jāatlīdzina tā izmantošana ar Dublīnas uzņēmuma BGB Finance nodrošināto garantiju starpniecību (Komisijas novērtētā summa ir [...] euro), kā arī vērtības samazināšanās LBB kredīta prasībām pret BGB (aplēstā summa ir [...] euro) tādā apmērā, lai būtu iespējams uzturēt tās komercdarbību, ievērojot noteiktos likviditātes kritērijus. Attiecībā uz Vācijas minētajām iespējamajām Vācijas privāto banku ieguldījumu nodrošinājuma fonda regresa prasībām pastāv neskaidrība - [...]. Ievērojamas juridiska rakstura šaubas bez tam rada arī tas, kāds juridiskais spēks piemīt LBB atbildībai par noteiktām trešo personu prasībām, kas izriet no fondu darījumiem ar nekuštamo īpašumu saistīto pakalpojumu sniegšanas jomā (piemēram, atbildība par nepareizu datu norādīšanu biržas prospektā, personiski atbildīgo fondu un

⁽²³⁾ Saskaņā ar vēl līdz 2005. gada jūlijam spēkā esošo iestāžu apgrūtinājumu Berlīnes pavalsts iekšējās attiecības ar LBB uzliek tai par pienākumu nodrošināt LBB kā sabiedrisko tiesību subjektu ar līdzekļiem tā, lai tā spētu pildīt savus uzdevumus. Ja pavalsts tomēr izlemj komercdarbību apturēt, iestājas garantiju devēja atbildība.

⁽²⁴⁾ Berlīnes pavalsts 1993. gadā Vācijas privāto banku ieguldījumu nodrošinājuma fondam patlaban ar BGB apvienotās *Berliner Bank AG* vārdā iesniedza deklarāciju, saskaņā ar kuru jebkurā gadījumā nav izslēdzams risks, ko Berlīnes pavalsts uzņemas attiecībā pret Vācijas privāto banku ieguldījumu nodrošinājuma fondu. Uz šādu gadījumu arī attiecas aplēšu vērtības.

objektu sabiedrību dalībnieku atbrīvošana no atbildības). Tādēļ eventuālo risku kvantitatīvs novērtējums nav iespējams.

(168) LBB komercdarbības pārtraukšanas scenārija īstenošanās gadījumā jārēķinās ar pavalstij radītu papildu apgrūtinājumu apmēram 8 miljardu euro apmērā (apmēram 6 miljardi euro ir saistīti ar LBB klientu prasību vērtības zaudējumu maksātspejas rezultātā un domino efekta izraisītām klientu likviditātes problēmām — sevišķi, fondu, rezervju un dzīvokļu celtniecības uzņēmumos, kā arī apmēram 2 miljardi euro lieli līdzdalības norakstījumi).

(169) Vācijas procedūras gaitā ir minējusi arī to, ka šie scenāriji sakarā ar risku sazarojumu koncerna iekšienē būtiski nemainītos arī hipotētiskas ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sektora maksātspejas iestāšanās (atdalīšanas un likvidācijas bez risku nodrošināšanas) gadījumā. Šeit noteicošā loma, pirmkārt, ir kredītiem, ko meitas uzņēmumi, kas darbojas arvien paplašinātājā un līdz ar to arvien lielākās grūtībās nonākošajā nekustamo īpašumu pakalpojumu sektorā (IBAG/IBG/LPFV, ieskaitot IBAG meitas uzņēmumus IBV un *Bavaria*), lielā apmērā bija saņēmuši no atsevišķām koncerna bankām (BGB, LBB un *BerlinHyp*), un, otrkārt, līgumiem par peļņas atskaitījumiem, kas bija noslēgti starp IBAG un tās meitas uzņēmumiem *Bavaria* un IBV, no vienas puses, un starp BGB un IBAG, no otras puses. Bez tam BGB bija uzņēmusies patronāžu ar visām līdz 1998. gada beigām iedibinātajām IBG, *Bavaria* un IBV saistībām. Komisijai nav nekāda iemesla apšaubīt šo Vācijas izklāstu. Tā piekrīt Vācijas viedoklim tiktāl, ka IBAG/IBG/LPFV ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sektora atdalīšana un likvidācija bez risku nodrošināšanas risku sazarojuma dēļ arī novestu pie BGB maksātspejas un tās izraisītajām sekām.

(170) Nobeigumā ir jākonstatē, ka hipotētiskas BGB maksātspejas sekas — saglabājot vai nesaglabājot LBB — ir grūti aprēķināmas un novērtējums ir veikts ar lielu nedrošības pakāpi. Tādēļ pavalsts apgrūtinājums ir novērtējams tikai aptuveni — robežās no 13 līdz vairāk kā 30 miljardiem euro. Taču, pieņemot, ka vērtība atradīsies šajā diapazonā, var droši izdarīt secinājumu, ka pārstrukturēšana, izmantojot šeit aplūgojamās palīdzības pasākumus, noteikti radīs Berlīnes pavalstij mazāk graujošas sekas.

(171) Vācijas procedūras gaitā nav ziņojusi, ka BGB vai citi koncerna uzņēmumi sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi EK Līguma 86. panta 2. punkta izpratnē. Tādēļ Komisija, kā jau tika minēts lēmumā ar procedūras uzsākšanu, pieņēma, ka šis aspekts nav relevant aplūkojamo pasākumu novērtējumā, un secināja, ka piešķirtās palīdzības apstiprināšanu nevar balstīt uz EK Līguma 86. panta 2. punkta nosacījumiem.

Ilgspējīgas rentabilitātes novērtējums

(172) Saskaņā ar Pamatnostādņu 3.2.2. punkta b) apakšpunktu palīdzības piešķiršana ir atkarīga no pārstrukturēšanas plāna īstenošanas, kuru katrā konkrētā palīdzības piešķiršanas gadījumā Komisijai ir jāapstiprina un jāpārbauda tā atbilstība ilgspējīgas uzņēmuma rentabilitātes nodrošināšanai atbilstoša termiņa robežās. Pārstrukturēšanas plānam ir jābūt ar ierobežotu darbības ilgumu un balstītam un reālistiskiem pieņēmumiem. Tajā jābūt aprakstītiem apstākļiem, kuru rezultātā uzņēmums ir nonācis grūtībās, lai varētu novērtēt ierosināto pasākumu atbilstību. Tas jānodrošina uzņēmuma pāreju uz jaunu struktūru, kura ilgā perspektīvā ļauj saglabāt rentabilitāti un veikt darbību saviem spēkiem, respektīvi, rada uzņēmumam iespēju pašam nosegt visas izmaksas, ieskaitot norakstījumus un finansējumu, un sasniegt pastāvēšanai konkurences apstākļos nepieciešamo pašu kapitāla stabilitāti.

(173) Komisija balstīja savu novērtējumu uz Vācijas sniegtajām ziņām, tai skaitā uz sīki izstrādātu atsevišķo pārstrukturēšanas pasākumu plānu, peļņas un zaudējumu aprēķina prognozēm pārstrukturēšanas laikposmam no 2001. līdz 2006. gadam, kas izstrādāts uz optimistiskā, pesimistiskā un bāzes scenārija pamata, problēmas radošo strukturālo deficītu analīzes, kā plānoto pārstrukturēšanas pasākumu izmaksu aprēķiniem. Bez tam Komisija izdarīja novērtējumu, ņemot vērā Vācijas sniegto informāciju par aktuālo pārstrukturēšanas plāna īstenošanas gaitu un atsevišķu pasākumu korekcijām, ieskaitot izmaiņas noteiktu atsavināšanas procedūru termiņu grafikos.

(174) Ņemot vērā BGB sākotnējo privatizācijas neveiksmi un lielo gada deficītu, kas 2002. gada noslēgumā sasniedza 700 miljonus euro, Komisija pēc Vācijas paziņojuma saņemšanas 2003. gada marta beigās uzskatīja par nepieciešamu vēlreiz padziļināti izpētīt bankas dzīvotspējas saglabāšanu ar saviem līdzekļiem un, ja šajā ziņā nebūs iespējams izdarīt viennozīmīgus secinājumus, pieaicināt pārbaudes veikšanai neatkarīgus ārējos ekspertus. Komisijas mērķis bija iegūt pietiekamu pārliecību pa to, ka BGB turpmāk ar saviem spēkiem spēs pastāvēt konkurences apstākļos bez papildu palīdzības no valsts puses. Ja šāda pārliecība nebūtu pietiekami droša jeb ja joprojām pastāvētu šaubas, Komisijai būtu jāpieņem negatīvs lēmums attiecībā uz visiem aplūkojamajiem palīdzības pasākumiem, kas paredzēti saskaņā ar iesniegto pārstrukturēšanas koncepciju. Privatizācijas procedūras neizdošanās radīja īpašas šaubas par saglabāto nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu stabilitāti. Gada deficīta summa 700 miljonu euro apmērā (pēc nodokļu nomaksas) gan bija saistīta pārsvarā ar ārkārtas efektiem (mīnus 593 miljoni euro), sevišķi, ar apjomīgiem norakstījumiem saistībā ar *Euro-Stoxx* daļām par summu 399 miljoni euro, bet darbības rezultāts pēc risku nodrošināšanas uzrādīja tikai nelielu negatīvo vērtību (mīnus 23 miljoni euro) un

par apmēram 30 miljoniem euro pat pārsniedza 2002. gadam plānoto (mīnus 53 miljoni euro). Tomēr lielajam zaudējumam apjomam bija ievērojama negatīvā ietekme uz "drošības spilveniem", kas bija paredzēti iespējamo turpmāko zaudējumu segšanai, un līdz ar to tas negatīvi iespaidoja arī vitāli svarīgo kapitāla kvotu, kas tā rezultātā bija samazinājies līdz 5,6 % un tādējādi bija par gandrīz [...] zemāka nekā 2002. gada plānotā kvota [...] apmērā.

(175) Šai sakarībā jāpiezīmē, ka Komisija jau 2003. gada sākumā apsprieda ar Vāciju papildu kompensācijas pasākumu iespējas. Vācija atbilstoši toreizējiem lietas apstākļiem deva kvantitatīvu novērtējumu efektiem, ko rada atsevišķa *Berliner Bank* atsavināšana, kā rezultātā Komisija neguva pietiekošu pārliecību par to, ka atlikušais koncerns pats ar saviem spēkiem turpmāk spēs pastāvēt tirgū.

(176) Komisijas veiktā izpēte īpaši bija vērsta uz kredītu riskiem un riska profilaksi nekustamo īpašumu finansēšanas jomā un mazākā mērā — arī kapitāla tirgus jomā. Pēc Komisijas domām, šaubas par dzīvotspēju būtu iespējams izkliegt, ja nekustamo īpašumu finansēšanas sektors vai vismaz tā lielākā daļa kopā ar tā radītajiem riskiem būtu efektīvi izolēta no atlikušā koncerna, piemēram, savlaicīgi veicot šī sektora atsevišķu pārdošanu. Taču Vācija līdz 2003. gada jūnijam iesniedza rādītājus, kas lika Komisijai atzīt šādas tiešas un efektīvas izolācijas scenāriju par nerealizējamu. Kā galvenais iemesls tika minēts tas, ka pārdošana nekavējoties novestu pie nekustamo īpašumu finansēšanas sektora īpašuma vērtību (sevišķi, BGB dalības *BerlinHyp* ar iegrāmatoto vērtību [...] euro apmērā) pārvēršanas no ieguldījumiem par apgrozījuma līdzekļiem. Šim nolūkam būtu nepieciešams attiecīgā īpašuma novērtējums atbilstoši aktuālajai tirgus vērtībai, [...]. Tādējādi radītie ārkārtas zaudējumi tik spēcīgi apgrūtinātu BGB pašu kapitāla nodrošinājumu, ka bez papildus atbalsta saņemšanas no valsts puses tā vairs nebūtu dzīvotspējīga.

(177) Pēc tam, kad šāda atlikušās koncerna daļas izolēšana no nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu radītajiem riskiem izrādījās neiespējama, Komisijai neatlika nekas cits kā pieaicināt neatkarīgus ekspertus, lai pārbaudītu BGB dzīvotspēju BGB uz eksistējošās pārstrukturēšanas koncepcijas bāzes. Priekšplānā īpaši tika izvirzīts jautājums par to, vai riska profilakse ir uzskatāma par atbilstošu, ņemot vērā pastāvošos riskus nekustamo īpašumu finansēšanas jomā. Taču ekspertīzes uzdevums, ko 2003. gada 14. jūlijā saņēma par Komisijas konsultantu ieceltā audita sabiedrība *Mazars*, bija plašs un ietvēra arī citus bankas dzīvotspēju apdraudošos riskus (piemēram, darījumus kapitāla tirgus un darbību lielo klientu apkalpošanas/ārvalstu sektoros).

(178) Ekspertu slēdziena projekts saskaņā ar vienošanos tika iesniegts 2003. gada 30. septembrī. Diskusijas ar Vāciju par svarīgākajiem rezultātiem notika 2003. gada

3. oktobrī. Slēdziena galīgā versija Vācijai tika nodota 2003. gada 20. novembrī. Pamatojoties uz *Mazars* veiktās ekspertīzes slēdzieni un pārstrukturēšanas plānu tādā redakcijā, kādā tas bija Komisijas rīcībā 2003. gada vasarā, un tādēļ vēl neietvēra *Berliner Bank* atdalīšanu, ko Vācija bija apsolījusi veikt tikai pēc slēdziena sastādīšanas, Komisija attiecībā uz bankas dzīvotspēju izdarīja turpmākajā daļā izklāstītos secinājumus.

Komisijai iesniegtā tirgus pētījuma analīze

(179) 2002. gada notifikācijas ietvaros Vācija iesniedza Komisijai detalizētu, bankas un *Morgan Stanley* izstrādātu tirgus pētījumu, kurā bija atspoguļota aktuālā un nākotnē sagaidāmā situācija Vācijas un, sevišķi, Berlīnes, banku pakalpojumu tirgū. Komisija kombinācijā ar pēc procedūras uzsākšanas iesniegto informāciju uzskata šo tirgus pētījumu par pilnīgu un konsekventu. Sakarā ar lēmumu par procedūras uzsākšanu norādītajiem punktiem Komisija vērs uzmanību uz Vācijas sniegto papildu informāciju, kas ir atspoguļota 58. un turpmākajos apsvērumos.

(180) Vācija īpaši izklāstīja, ka mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumos (privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanā) BGB koncentrējot savu darbību uz Berlīnes pavalsti un tās tiešo apkaimi, kas veido ģeogrāfiskā ziņā relevanto tirgu. Svarīgākajos tirgus segmentos, respektīvi, galvenokārt darījumos ar noguldījumiem un kredītiem, BGB īpatsvaram tirgū pirmskrīzes gados bija raksturīgas tikai niecīgas pozitīvas vai negatīvas izmaiņas, vai arī pilnīga stagnācija. Berlīnē vienā bankas filiālē esot apkalpoti gandrīz 4 000 iedzīvotāji, kas ievērojami pārsniedz vidējos rādītājus Vācijā (1 300) vai Eiropā (1 800). Nākotnē filiāļu skaits turpināšot nedaudz samazināties, jo klienti arvien vairāk izmantos savām transakcijām internetu. Arī citādā ziņā principā nepastāvēt lielas kapacitātes, bet valdot intensīva konkurence, kas arvien vairāk palielinot spiedienu uz robežvērtībām un liekot rēķināties ar tālāku konsolidāciju.

(181) Nekustamo īpašumu finansēšanas sektorā hipotekāro kredītu procentu likme uz Eiropas fona Vācijā esot ļoti zema, un hipotēku finansēšanas jomā esot vērojams arvien izteiktāks koncentrācijas process. Bez tam hipotēku jomā nesenā pagātnē nav notikusi nekāda būtiska jaunu uzņēmumu dibināšana. Heterogēnā piedāvātāju struktūra un no tās izrietošā konkurence arī esot būtisks iemesls, kura dēļ Vācijā hipotekārie darījumi ir nepietiekami ienesīgi un rentabli. Pagātnē tirgus dalībnieki esot varējuši nodrošināt izaugsmi tikai ar ļoti agresīvas cenu politikas palīdzību, taču tas daudzos gadījumos noveda pie ievērojamām vērtību korekcijām, par ko liecina arī *BerlinHyp* vai BGB piemērs. Tirgus izteiktā fragmentācija esot radījusi intensīvu konkurenci un pakļāvusi robežvērtības ievērojamam spiedienam. Laikā, kad Vācijas rietumu daļā pieprasījums palielinājās, austrumos esot turpinājies īres un fondu cenu konsolidācija. Kopumā

- ņemot, atsevišķos nekustamo īpašumu tirgus sektoros Vācijā tuvākajos gados varētu būt sagaidāms pieprasījuma pieaugums. Tomēr sakarā ar intensīvo konkurenci un regulējošās vides apstākļu saasināšanos neesot sagaidāms, ka Vācijas hipotēku tirgus varēs jūtami uzelpot.
- (182) Attiecībā uz darījumiem ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu jomā (fondu darījumi un celtniecības/projektu finansēšanas darījumi) liekas kapacitātes nacionālajos fondu darījumos neesot vērojamas. Taču valdot liela un ilgākā laika posmā nemainīga konkurences intensitāte. Šajā vietā jāpiezīmē, ka procedūras gaitā tika saņemts solījums visu ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sektoru atdalīt no BGB.
- (183) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju kapitāla tirgus darījumu sektorā BGB aktīvi iesaistoties akciju un obligāciju tirdzniecībā (savā un klientu vārdā), derivātu emisijā un tirdzniecībā, kā arī valūtas un ārvalstu maksāšanas līdzekļu darījumos un citos naudas tirgus darījumos galvenokārt ar vācu klientiem. Kapitāla tirgu krīze esot novedusi pie ievērojamas apjomu samazināšanās. Uz jautājumu par liekām kapacitātēm patlaban galīgo atbildi nav iespējams sniegt. Taču esot sagaidāma konkurences saasināšanās un arvien intensīvāka mazo konkurentu — tādu kā BGB — apspiešana par labu lielajiem pakalpojumu piedāvātājiem.
- (184) Attiecībā uz Vācijas piedāvāto izklāstu Komisija izsaka apkopojošu piezīmi, ka turpmākā BGB tirgus vides un tirgus prognožu attīstība *Retail* darījumu jomā principā ir vērtējama pozitīvi. Saskaņā ar uz jaunākajiem datiem balstītajām uzlabotas ekonomiskās attīstības prognozēm tuvākajiem gadiem, šeit varētu gūt vērā ņemamus ienākumus. Taču visu izšķirs tas, cik veiksmīgi uzņēmums pats īsteno savas tirgus stratēģijas. Turpretī situāciju nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu jomā sakarā ar acimredzot vēl nepabeigto konsolidācijas procesu tik labvēlīgi raksturot nevar. Saskaņā ar to bankai vajadzētu piekļaut savu stratēģiju šajā sektorā gaidāmajām attīstības tendencēm, eventuāli vēl vairāk ierobežojot darījumu apjomu, ciktāl tas izrādīsies nepieciešams. Pēc tam, kad ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu sektors līdz 2005. gada beigām no bankas darbības tiks atdalīts, tirgus attīstībai šajā sektorā no bankas viedokļa vairs būs tikai otršķirīga nozīme.
- (185) Komisija savā vērtējumā, kas skar bankas problēmas izraisījušos strukturālos un operatīvos deficītus, atsaucas uz Vācijas piedāvāto izklāstu. Komisija uzskata, ka pagātnes deficītu analīze kopumā ir atbilstoša un izmantojama kā izejas punkts to novēršanai un pārstrukturēšanas plāna izstrādāšanai.
- (186) No tā Komisija secina, ka BGB krīzi izraisīja galvenokārt risku summēšanās ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu jomā, arvien vairāk piešķirot ilgtermiņa īres, peļņas sadales un revitalizācijas garantijas, ko nevar uzskatīt ne par kontrolējamām no uzņēmuma ekonomiskās darbības viedokļa, ne par pamatotām izdevumu un ieņēmumu attiecības aspektā. Drīzāk tās balstījās uz pilnībā nereālistiskiem tirgus novērtējumiem, ko vairāk varētu nodēvēt par vēlmēm. Tas pats attiecās arī uz nekustamo īpašumu finansēšanas darījumiem: agresīva, uz arvien lielākas tirgus daļas iekarošanu orientēta cenu politika, kas atbilstoši nenosedza ar kredītu piešķiršanu saistītos riskus, un nolaidības radīti aplami drošības līdzekļu novērtējumi ekonomiskā laikā, kas aizsākās 90. gadu beigās, noveda pie milzīgiem kredītu iztrūkumiem un atbilstošiem zaudējumiem.
- (187) Bez tam gan ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu, gan nekustamo īpašumu finansēšanas jomā milzīga ietekme bija dažiem pavalsts politiķiem, kuri ignorēja bankas ekonomiskās intereses vai kuriem nebija vajadzīgo zināšanu ekonomikas jomā un kuri priekšroku deva šķietamiem pavalsts attīstības politikas mērķiem. ar to, ciktāl šāda ietekme ir sodāma, lemj Berlīnes tiesībsargājošās institūcijas. Šādas ekonomiski nepamatotas prakses pielietošanu ievērojami atviegloja tāda risku apzināšanas un pārvaldīšanas sistēma, kas visādā ziņā ir nosaucama par rudimentāru un nekādā ziņā neatbilst prasībām, kas parasti tiek izvirzītas tirgum atbilstošam un efektīvam riska menedžmentam. Šajā laikā ne bankas valde, ne uzraudzības padome acimredzot adekvāti neapzinājās savu atbildību par kārtīgas uzņēmuma vadības un kontroles nodrošināšanu. Jāpiebilst gan, ka arī toreizējie revidenti un kompetentās uzraudzības iestādes progresējošo risku akumulāciju, ar ko banka beigu beigās vairs nespēja tikt galā, atklāja daudz par vēlu un veica atbilstošus pasākumus tikai neilgi pirms krīzes izsludināšanas.
- (188) Krīzes izcelšanos pa daļai izdevās tik ilgi aizkavēt arī tādēļ, ka *Landesbank Berlin* kā koncerna daļa guva labumu no apjomīgā valsts piešķirtā iestāžu apgrūtinājuma un garantiju devēju atbildības nodrošinājuma un visam koncernam neatkarīgi no patiesajiem darījumu riskiem nodrošināja lēmu refinansējumu kapitāla tirgos vai paplašināja iestāžu apgrūtinājuma un garantiju devēju atbildības nodrošinājuma ekonomisko efektu privāttiesību jomā, iekļaujot tajā citas koncerna sabiedrības, un tikai tādējādi vispār kļuva iespējami daudzi no bankas viedokļa bezjēdzīgi darījumi. 2005. gada jūlijā gaidāmā iestāžu apgrūtinājuma un garantiju devēju atbildības nodrošinājuma atcelšana nodrošinās to, ka krīze ar šāda veida rašanās mehānismu nākotnē vairs nebūs iespējama vai tirgū

Problēmas izraisīto strukturālo un operatīvo deficītu analīze

būs savlaicīgi atpazīstama un par to vairs nebūs jāmaksā miljardi no nodokļu maksātāju līdzekļiem.

Komisijai 2003. gada vasarā iesniegtā pārstrukturēšanas plāna un jauno komercdarbības stratēģiju sīks apraksts

- (189) Mazars pārbaudīja sīki izstrādāto pārstrukturēšanas plānu tādā redakcijā, kādā tas bija iesniegts 2003. gada vasarā un kas vēl neietvēra *Berliner Bank* atdalīšanu. Tajā ir paredzēti pasākumi, kas saskaņā ar Komisijas viedokli un Mazars novērtējumu kopumā ir piemēroti, lai likvidētu pie pagātnes problēmām vainojamos strukturālos un operatīvos deficītus un atjaunotu ilgtspējīgu uzņēmuma rentabilitāti.
- (190) Pārstrukturēšanas plānā bankas strukturālo un operatīvo deficītu likvidēšanai, pirmkārt, ir paredzēti pasākumi saistībā ar meitas uzņēmumu vai komercdarbības sektoru atsavināšanu, apvienošanu vai likvidēšanu, lai banka nākotnē varētu koncentrēties uz savu pamatdarbību, otrkārt, pasākumi pamatdarbības (sanācijas objekta) efektivitātes un rentabilitātes līmeņa paaugstināšanai, kas ietver izmaksu samazināšanu, darbības koncentrāciju un riska pozīciju ierobežošanu. Daži no pārstrukturēšanas pasākumiem — gan pamatdarbības ietvaros, gan ārpus tiem — vienlaikus ir uzskatāmi arī par kompensācijas pasākumiem konkurences jomā, ja to rezultātā tiek ierobežota bankas klātbūtne tirgū. Pārstrukturēšanas plāns attiecas uz laikposmu no 2001. līdz 2006. gadam.
- (191) Komisijai 2003. gada vasarā iesniegtajā pārstrukturēšanas plānā par mērķi izvirzītā struktūra ir reģionālā banka, kuras komercdarbības akcents ir likts uz mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumiem (privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanu zem nosaukumiem *Berliner Sparkasse* un *Berliner Bank*), ko papildina augsta līmeņa darījumi kapitāla tirgū (BGB un LBB) un nekustamo īpašumu finansēšanas darījumi (BGB, LBB un *BerlinHyp*). Saskaņā ar plānu koncerna ienākumus 2006. gadā vismaz [...] * apmērā (gandrīz [...] * euro) radīs mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumi, aptuveni [...] * apmērā (apmēram [...] * euro) — kapitāla tirgus darījumi un aptuveni [...] * apmērā (apmēram [...] * euro) — darījumi nekustamo īpašumu finansēšanas jomā. Tomēr sakarā ar to, ka mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumiem ir relatīvi lielāks izmaksu īpatsvars, *Retail* un kapitāla tirgus aktivitātēm jāveido [...] * no kopējā darbības rezultāta.
- (192) Būtiski pārstrukturēšanas principi ir ilgtspējīga rentabilitātes atjaunošana, kā arī noturīga bankas izmaksu samazināšana, risku ierobežošana līdz tirgum atbilstošam apmēram un tādējādi panāktā spēja darboties kapitāla tirgū. Komisijai 2003. gada vasarā iesniegtajā pārstrukturēšanas plānā ir paredzēts konkrēts mērķis laikā no 2001. līdz 2006. gadam uzlabot darbības rezultātu pēc riska nodrošinājuma ievērojami vairāk kā par [...] * gadā un šai nolūkā galvenokārt samazināt neproporcionālās administratīvās izmaksas vismaz

par [...] *. Riska pozīcijas, kas izšķiroši ietekmē pamatkapitāla kvotas aprēķināšanu, laikā no 2001. līdz 2006. gadam ir jāsamazina par apmēram [...] * %, lai pašreizējo gandrīz [...] * euro vietā sasniegtu [...] * euro. Banka centīsies vidējā termiņā paaugstināt pamatkapitāla kvotu līdz vismaz 7 %.

Atsevišķos komercdarbības sektoros veicamo strukturālo un operacionālo pasākumu analīze

- (193) Ņemot vērā galvenos iemeslus, kas ir izraisījuši nelabvēlīgas BGB attīstības tendences pagātnē, saskaņā ar Komisijas un tās pieaicināto konsultantu viedokli ir jānosaka izšķirošie pasākumi, piemēram, radikāla nodarbinātā personāla skaita samazināšana (no apmēram 15 000 līdz apmēram 6 500), riskanto vai reģionālas mazumtirdzniecības banku pakalpojumu bankas pamatdarbībā neietilpstošo komercdarbības jomu atsavināšana, ierobežošana vai kārtībai atbilstoša likvidēšana, uzlaboti iekšējie kontroles mehānismi un sašaurināta iekšējās organizācijas un līdzdalības struktūra, lai atjaunotu uzņēmuma rentabilitāti un izvairītos no pagātnē pieļauto kļūdu atkārtotāšanās. Operatīvos uzlabojumus rada iekšējie pasākumi un, galu galā, atteikšanās no tādām aktivitātēm, kas nes zaudējumus. Saskaņā ar Mazars veiktās analīzes rezultātiem Komisija principā uzskata paredzētos pasākumus par izvirzītajam uzdevumam atbilstošiem. Lielā mēra tie jau ir īstenoti vai tiek plānoti. Aplūkojot konkrētāk, jāievēro:
- Mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumi privātpersonu apkalpošanas jomā*
- (194) Mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumiem privātpersonu apkalpošanas jomā sākotnējā pārstrukturēšanas koncepcija paredzēja koncentrēties uz reģionālajiem darījumiem zem nosaukumiem *Berliner Sparkasse* un *Berliner Bank* (pēdējā tagad saskaņā ar Vācijas solījumiem tiks atdalīta), vienlaikus uzlabojot darba procesus, kā arī ievērojami samazinot darbinieku resursus. Pa lielāku daļu jau realizētā koncepcija paredz, ka ar reģionālajiem pamata darījumiem nesaistāmā līdzdalība tiks atsavināta un filiāles slēgtas. Ieņēmumu summai sanācijas gaitā no 2001. līdz 2006. gadam bija [...] *, kamēr administratīvo izdevumu summa tai pašā laika periodā bija jāsamazina par vairāk kā [...] * %, un jāpalielina peļņa pirms nodokļu nomaksas no mīnus [...] * euro līdz [...] * euro. Riska pozīcijas bija ievērojami jāsamazina. Darbinieku skaits no apmēram 6 000 2001. gadā bija jāsamazina līdz [...] * koncernā pēc sanācijas, 2006. gadā. Izmaksu un ienākumu attiecība privātpersonu apkalpošanas jomā bija jāuzlabo no nepilniem [...] * % 2001. gadā līdz nepilniem [...] * % 2006. gadā.
- (195) Šie pasākumi saskaņā ar plānu jau lielā mērā ir īstenoti. Tikai *Weberbank* atsavināšana ar kopējo īpašuma vērtību 4,4 miljardu euro apmērā ir aizkavējusies, taču ir prognozējams, ka to varēs

realizēt 2004. gada laikā. Atbilstoši Mazars veiktās analīzes rezultātiem Komisija plānu šajā stadijā uzskata par piemērotu bāzi ilgtspējīgas rentabilitātes nodrošināšanai privātpersonu apkalpošanas sektorā.

Mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumu uzņēmumu apkalpošanas jomā un atlikušie turpmākie darījumi ar sabiedrisko īpašumu

- (196) Saskaņā ar sākotnējo koncepciju privātpersonu apkalpošanas sektorā veiktie vai plānotie pasākumi vienlaikus lielā mērā ietekmēja arī uzņēmumu apkalpošanas sektoru, kurā turpmāk tiks iekļauti arī atlikušie darījumi ar sabiedrisko īpašumu. Koncepcija paredz, ka uzņēmumu apkalpošana ārpus Berlīnes tiks pārtraukta. Ieņēmumu summai esot jāsamazinās tikai nedaudz, bet administratīvo izdevumu summa tādā pašā laikposmā jāsamazina par nepilniem [...] % un peļņa pirms nodokļu nomaksas no [...] euro jāpalielina līdz apmēram [...] euro. Arī riska pozīcijas paredzēts ievērojami ierobežot. Darbinieku skaits jāsamazina par vairāk kā [...] %. Izdevumu/ienākumu proporcijas uzņēmumu apkalpošanas sektorā jāuzlabo tā, lai tās no nepilniem [...] % 2001. gadā palielinātos vismaz līdz [...] %.

- (197) Kā apstiprināja Mazars, šie pasākumi jau lielākoties ir īstenoti vai pakāpeniski noris atbilstoši plānam. Komisija uzskata par iespējamu, ka pasākumi šajā plāna īstenošanas stadijā uzņēmumu apkalpošanā un darījumos ar sabiedrisko īpašumu nodrošina apmierinošu rentabilitāti un ka banka arī šajā jomā aprobežojas ar pamatdarbības aktivitātēm Berlīnes/Brandenburgas reģionā.

Kapitāla tirgus darījumi

- (198) Kapitāla tirgus darījumu sektors tiks pārstrukturēts tādējādi, lai ar atbilstošas riska pozīciju ierobežošanas palīdzību atbrīvotu pašu kapitālu un uzlabotu darba procesu efektivitāti. Šai nolūkā savā vārdā veiktie darījumi (ar akcijām un kredītprocentu produktiem) no visām kapitāla tirgus jomām tiktu apvienoti, skaidri atdalīti no klientu vārdā veiktajiem darījumiem un kopumā samazinātos to apjoms. Ģeogrāfiski šeit vajadzētu aprobežoties ar Vāciju, Eiropu un ASV un atteikties no darījumiem jaunajos tirgos. Arī procentu derivātu portfelis būtu būtiski jāsamazina un jāierobežo līdz uz klientiem orientētām pozīcijām. No otras puses, tirdzniecība klientu vārdā, kas ir saistīta ar mazāku risku, būtu jāattīsta, ņemot vērā procentu un pašu kapitāla produktus. Ieņēmumu summai laikā no 2001. līdz 2006. gadam jāsamazinās tikai nedaudz, bet administratīvo izdevumu summa tādā pašā laikposmā jāierobežo par apmēram [...] % un peļņa pirms nodokļu nomaksas jāpalielina par apmēram [...] %. Riska pozīcijas, tāpat kā darbinieku skaits, jāsamazina par apmēram [...] %. Tiek plānots, ka izmaksu un ieņēmumu attiecība kapitāla tirgus sektorā no [...] % 2001. gadā uzlabosies un 2006. gadā sasniegs apmēram [...] %.

- (199) Kā apstiprināja Mazars, plānotie pasākumi patlaban jau lielā mērā īstenoti vai iekļauti termiņu grafikā. Komisija uzskata tos par pietiekamiem, lai nākotnē nodrošinātu šī komercdarbības sektora rentabilitāti un vienlaikus ierobežotu bankas riskus līdz kontrolējamam apmēram. Pēc Komisijas domām, uzmanības sakoncentrēšana uz darījumiem klientu vārdā un savā vārdā slēgto darījumu apkopošana un organizatoriskā atdalīšana uzlabos caurskatāmību, samazinās riskus un palīdzēs bankai tos labāk pārvaldīt. Ievērojami ierobežojot riska pozīcijas, tiek atbrīvots pašu kapitāls, kas ļaus palielināt pašu kapitāla kvotu un tādējādi nākotnē palīdzēs nodrošināt bankas pastāvēšanu kapitāla tirgū pēc tam, kad tiks atcelts iestāžu apgrūtinājuma un garantiju devēja atbildības nodrošinājums.

Nekustamo īpašumu finansēšanas darījumi

- (200) Nekustamo īpašumu finansēšanas sektora pārstrukturēšanā vislielākā prioritāte ir piešķirama risku samazināšanai. Šai nolūkā būtu jāveic pakāpeniska risku inventarizācija ar mērķi mazināt nelabvēlīgākos riskus un, slēdzot jaunus darījumus, orientēties uz klientiem ar zemu riska potenciālu. Ir nepieciešams attīstīt riska menedžmenta sistēmu. Jāuzlabo darba procesi un jāuzlabo risku kontroles mehānisms. Pamatdarbībā turpmāk būtu jāiekļauj komerciālo investoru finansēšana un dzīvokļu celtniecības sabiedrībām jāizvēlas galvenokārt nekustamo īpašumu tirgus krīzes mazāk skartās lielpilsētas Vācijas rietumu daļā un noteiktā apjomā vēl joprojām arī Berlīnes un Brandenburgas reģions. komerciālo investoru finansēšana esot uzskatāma par relatīvi stabiliem darījumiem ar mazu riska potenciālu. Starpreģionāls skatījums esot nepieciešams, lai fiksētu risku daudzveidību un nodrošinātu adekvātu portfeļu sajaukšanos, izmantotu reģionālos izaugsmes potenciālus un jau esošos reģionālā tirgus *Know-how*. Bez starpreģionālu komponentu klātbūtnes nekustamo īpašumu finansēšanas sektorā draudot būtiska reitinga un refinansējuma likmju pasliktināšanās. Turpretī ir jānorobežojas no nekustamo īpašumu darījumiem ar augstu riska potenciālu un neapmierinošām robežām. Banka uzskatot ar jauniem darījumiem saistītās darbības rezultātu uzlabošanu pēc pārorientācijas par reālistisku.

- (201) Lai uzlabotu rezultātus fondu darījumu jomā, riskantākajiem darījumiem pastiprināti tiktu pieaicināti riska menedžmenta speciālisti. Tiekot veikta fondu apstrāde un kritiska pārvērtēšana, nepieciešamības gadījumā izmantojot ārēju ekspertu pakalpojumus, kas tiek sniegti sadarbībā ar vietējo ekspertu institūciju un saskaņā ar tās norādījumiem. Bez tam līdz 2005. gadam ir jāsamazina tiešās materiālās izmaksas un personāla izmaksas par apmēram [...] %. Būtiskas sviras, kas veicina rezultātu uzlabošanu, esot arī sanācijas stratēģiju izstrādāšana problemātiskiem darījumiem, kā arī 2002. gadā paredzētā visā koncernā funkcionējošas riska kontroles ieviešana, kas līdz tam pastāvēja tikai atsevišķos sektoros, un atbilstošu savlaicīgas brīdināšanas instrumentu nodrošināšana.

- (202) Ieņēmumu summa laikā no 2001. līdz 2006. gadam jāpalielina vismaz par [...] % [...]*. Turpretī administratīvo izdevumu summa tādā pašā laikposmā jāierobežo par apmēram [...] % . Peļņa pirms nodokļu nomaksas no ievērojami negatīvajiem rādītājiem, kādi ir patlaban, līdz 2006. gadam jāpalielina līdz apmēram [...] * euro. Riska pozīcijas jāierobežo par vairāk kā [...] * % un izdevumu un ienākumu attiecība, kas patlaban ir [...] * % , ar izklāstītajiem izmaksu ziņā intensīvajiem uzlabota riska menedžmenta izveides pasākumiem jāpaaugstina vismaz līdz [...] * % .
- (203) Šie pasākumi jau lielā mērā ir īstenoti vai lielākoties iekļauti plānā. Komisija uzskata, ka plānotie pasākumi ir solis pareizajā virzienā. Tomēr, pēc Komisijas un tās konsultantu domām, plānoto uzlabojumu īstenošana datu kvalitātes jomā joprojām atpaliek no plānā paredzētajiem rādītājiem. Šo neapmierinošo situāciju, iespējams varētu novērst ar funkcionējošas riska menedžmenta sistēmas palīdzību.
- (204) Vēl Komisija saskaņā ar *Mazars* veiktās analīzes rezultātiem izteica šaubas, vai bankai izdosies nākotnē izveidot pietiekamu darījumu apjomu ar plānotajām augstajām robežvērtībām un zema riska potenciāla klientiem. Jo saskaņā ar pašas Vācijas sniegto informāciju nekustamo īpašumu finansēšanas tirgum ir raksturīgs augsts konkurences intensitātes līmenis un tajā patlaban vēl notiek konsolidācijas process. Uz BGB iecerētajiem mērķa klientiem kā uz interesantāko tirgus segmentu intensīvi pretendēs arī pārējie pakalpojumu sniedzēji. Mērķa nesasniegšana tiešā veidā ietekmētu nākotnē plānoto procentu pārpalikumu. No Komisijas konsultantu rīcībā nodotajiem 2003. gada vasaras rādītājiem izriet, ka tolaik aktuālā atpalikšana no mērķa, veidojot jaunus darījumus, nākotnes perspektīvā izraisītu ievērojamu procentu ieņēmumu iztrūkumu. Ja atstatums, kas šķir no mērķa, turpinās palielināties, visā diapazonā atbilstoši saasinātos arī procentu ieņēmumu iztrūkums. Turpmākā pietiekama jaunu darījumu apjomu nodrošināšana izšķirošā mērā ir atkarīga no tirgus attīstības Berlīnes/Brandenburgas reģionā, kurā joprojām atrodas BGB komercdarbības galvenie punkti. Ja banka šeit nevarēs darboties pietiekami veiksmīgi, tas uz ilgu laiku negatīvi iespaidos galvenokārt BGB līdzdalības vērtību *Berlin-Hyp* un varētu radīt nepieciešamību pēc jauniem iegējamotās vērtības norakstījumiem no pašreizējās summas [...] * euro apmērā, kas kā papildu apgrūtinājums atsauktos uz bankas darbības rezultātu un, iespējams, arī pamatkapitāla kvotu. Šis jautājums padziļināti tiks aplūkots teksta turpmākajā daļā (249. apsvērumā). Tomēr Komisija ir vienprātis ar *Mazars* un uzskata, ka atlikušās problēmas nekustamo īpašumu finansēšanas jomā kopumā neapdraud bankas dzīvotspēju.
- Darbības sektora lieli klienti/ārvalstu darījumi likvidēšana*
- (205) Banka plāno pilnībā atteikties no lielo klientu apkalpošanas/ārvalstu darījumu sektora, kas ietver arī konsultatīvo darbību *Mergers&Acquisitions* jomā, un *Structured Finance*/projektu finansēšanu un netiek uzskatīts par bankas pamatdarbības sastāvdaļu. Tādēļ jaunu darījumu uzsākšanu tā principā esot pārtraukusi jau 2002. gadā. Sakarā ar ilgtermiņa samazināšanas pasākumiem, sevišķi, *Structured Finance* jomā, tomēr neesot iespējama tūlītēja atkāpšanās, bet tikai apjomīga riska pozīciju ierobežošana par apmēram [...] * % līdz pārstrukturēšanas noslēgumam 2006. gadā. Pārējā darbība tikšot apturēta, līdzko tas būs iespējams, izņemot ierobežotu eksporta kredītu aģentūru nasegtos starptautiskos eksporta finansējumus un vidēja līdz ilga termiņa preču transakciju finansējumus izvēlētās mērķa valstīs Eiropas centrālajā un austrumu daļā nelielā apmērā, saskaņā ar apstiprinātu valstu ekspertīzi, kas tiek integrētas kapitāla tirgus darījumos un būtu jāsauglabā.
- (206) Līdz šim veiktie ierobežošanas pasākumi lielā mērā iekļaujas plānā. Pēc Komisijas un *Mazars* domām, tie esot piemēroti tam, lai iespējami drīz noteiktajai kārtībai atbilstošā veidā kopumā apturētu šajā sektorā un ar apjomīgas riska pozīciju ierobežošanas palīdzību būtiski atbrīvotu pašu kapitālu, tādējādi nodrošinot bankas spēju turpmāk darboties kapitāla tirgū. Atteikšanās no šī pamatdarbībā neietilpstošā sektora ar relatīvi augsto riska potenciālu un lielajiem atsevišķa finansējuma apmēriem jūtami mazinās arī menedžmenta noslogojumu, ļaujot tam kvalitatīvāk pildīt savus prioritāros uzdevumus galvenajos sektoros. Tomēr sākotnējais ierobežošanas plāns 2003. gada jūnijā tika aktualizēts, lai ņemtu vērā nelabvēlīgo tirgus attīstību 2002. gadā. Tas varēja izraisīt zināmu, bet nebūtisku aizkavēšanos riska pozīciju ierobežošanā.
- Ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu ierobežošana un pārvietošana*
- (207) Saistībā ar notifikāciju, Vācija savā atbildē uz Komisijas paziņojumu par procedūras uzsākšanu papildus ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu darbības ierobežošanai kā vēl vienu kompensācijas pasākumu piedāvāja šī sektora pilnīgu atdalīšanu un nodošanu Berlīnes pavalstij līdz 2005. gada beigām, izņemot dažas atsevišķas, tirgū atsavināmas sabiedrības, kas vēl jākonkretizē. Tādējādi šis pasākums kļuva par daļu no pārstrukturēšanas koncepcijas. Tas aptver visas sabiedrības, kas sniedz pakalpojumus nekustamo īpašumu jomā un ir pakļautas 2002. gada aprīlī noteiktajam risku nodrošinājumam, starp kurām sevišķi jāmin IBAG, *Bavaria*, IBV, IBG un LPFV.
- (208) 2002. gada aprīļa risku nodrošināšana attiecas uz visiem no bankas vecajiem darījumiem izrietošajiem riskiem ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu

sektorā, kas radušies pirms teksta sākumā minētā datuma. Tā rezultātā no nekustamo īpašumu pakalpojumiem izrietošais risks bankai veidojas tikai jaunu darījumu gadījumā. Sakarā ar to, ka ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu tirgus joprojām ir uzskatāms par problemātisku un tam ir raksturīgs augsts prognožu nedrošības līmenis, Komisija uzskata — un to apstiprina arī tās konsultants *Mazars* — nepārtrauktu jaunu darījumu slēgšanas ierobežošanu ar nekustamo īpašumu saistīto pakalpojumu jomā par svarīgu ieguldījumu noturīgas dzīvotspējas atjaunošanā un uzmanības koncentrēšanā uz reģionālās bankas pamatdarbības sektoriem. Riska nodrošinājumam pakļauto veco darījumu nodošana Berlīnes pavalstij par tirgus cenu ļaus bankai arī atbrīvot resursus, kas līdz šim bija piesaistīti ārpus pamatdarbības robežām, arī tajā gadījumā, ja jau nosegtu veco darījumu nodošanai nebūtu nekādas būtiskas ietekmes uz bankas riska situāciju.

- (209) Saskaņā ar *Mazars* viedokli Komisija uzskata pilnīgu atteikšanos no nekustamo īpašumu pakalpojumu sektora par skaidru un ekonomiskā ziņā saprātīgu soli, kas varētu palīdzēt ilgstoši nostabilizēt bankas darbības rezultātus. Tādēļ šis pasākums varētu būt pozitīvi novērtējams arī kapitāla tirgū un atvieglot plānoto bankas privatizāciju.

Personāls

- (210) Plānotā personāla samazināšana pārstrukturēšanas laikā no 2001. līdz 2006. gadam visā koncernā attiecas uz apmēram 8 500 darbiniekiem, respektīvi, samazināšanas apmērs būs gandrīz 60 %, un tās rezultātā darbinieku skaits saruks no 15 000 līdz apmēram 6 600. Līdz 2003. gada 30. septembrim bija panākta situācija, kad darbinieku skaits ir 10 000, t.i., tas bija samazināts gandrīz par 5 200 jeb par apmēram 35 %. Šie rādītāji lielā mērā saskan ar plānu.

Finansiālo pasākumu analīze

- (211) Komisija un tās pieaicinātie konsultanti no *Mazars* ir vienprātīgi par to, ka finansiālie pasākumi ir nepieciešami un atbilstoši, lai atjaunotu BGB finansiālo stabilitāti likviditātes un kapitāla nodrošinājuma ziņā un nodrošinātu BGB refinansējumu kapitāla tirgos, kā arī finansētu BGB pārstrukturēšanu. Finansiālie pasākumi sastāv gan no pasākumiem, kas ir saistīti ar pašu kapitālu, gan ar kapitāla piesaistīšanu no ārpusē. Konkrētāk tas nozīmē tālāk izklāstīto.

- (212) Komisija uzskata, ka īpašuma vērtību pārdošana nodrošinās bankai likviditāti un samazinās riska pozīcijas ārpus pamatdarbības sektora. Taču nav pamanāms, ka tādējādi būtu iespējams kopumā nodrošināt vēra ņemamu bilances peļņu.

- (213) Bankas refinansējums balstās uz 3 galvenajiem pilāriem: krājnoguldījumiem (apmēram viena trešdaļa), banku noguldījumiem (apmēram viena trešdaļa) un dokumentāri apstiprinātām saistībām (apmēram viena ceturtdaļa). Konsolidētās saistības no 185 miljardiem euro 2001. gada beigās ir samazinājušās par 32 miljardiem euro un 2003. gada vidū sastāda 153 miljardus euro. Tas ievērojami pārsniedz plānā izvirzīto mērķi, kas 2003. gadā paredz sasniegt vismaz 160 miljonus euro. Līdz 2006. gadam saistību apjomam jāturpina samazināties līdz nepilniem [...] euro.

- (214) Lai sagatavotos valsts atbildības nodrošinājuma atcelšanai, banka grasās pārvērst savu līdz šim relatīvi lielo īstermiņa saistību apjomu par vidēja un ilga termiņa saistībām, kā arī atjaunot iekļaušanos kapitāla tirgū nenodrošināto saistību jomā. Šai nolūkā ir izstrādājusi mērķus saistībā gan ar nodrošināto, gan nenodrošināto saistību uzņemšanos un tādējādi cenšas atgūt kapitāla tirgus uzticēšanos un paplašināt investoru bāzi. Banka ir apspriedusies ar reitinga aģentūrām par reāli sasniedzamo reitingu, ja tiks sekmīgi īstenota pārstrukturēšanas koncepcija saskaņā ar *Base-case* scenāriju ("A-" vai "A3"). [...]*. Kopumā ņemot, pēc tam varētu rēķināties ar refinansēšanas izmaksu palielināšanos caurmērā par [...] bāzes punktiem, kas ir saistīta ar valsts atbildības nodrošinājuma izbeigšanos 2005. gada vidū.

- (215) Kā apliecināja *Mazars*, Komisija principā uzskata bankas refinansēšanas stratēģiju un tās ietvaros sevišķi izstrādāto bāzes scenāriju un attiecīgi palielinātu refinansēšanas izmaksu prognozes par ticamām. Tomēr sakarā ar bankas turpmāko refinansējumu veidojas nedrošība potenciālās tirgus dalībnieku atturības dēļ, kas īpaši varētu rasties tad, ja bankas savā darbībā nesasniegtu cerētos rezultātus. Šādā gadījumā būtu jāreķinās ar to, ka refinansēšanas izmaksas turpinās pieaugt. Bez tam patlaban nav pilnībā paredzams, cik lielā mērā 2005. gadā tirgū varētu parādīties iespējamie piesātinājuma efekti, ja visas Vācijas publiskās bankas zaudēs valsts atbildības nodrošinājumu. Noteiktu vērtspapīru pozīcijas tad būtu vismaz apgrūtinātas.

- (216) Šī iemesla dēļ Komisija uzskata, ka tālākā riska pozīciju samazināšana ir būtisks priekšnoteikums veiksmīgai pārstrukturēšanas plāna īstenošanai. Ja nākotnē parādītos aprakstītās problēmas, banka varētu ar pastiprinātu centienu palīdzību efektīvi tās novērst un tādējādi veicināt kapitāla tirgus uzticēšanos.

- (217) Vēl viens būtisks priekšnoteikums uzticēšanās nodrošināšanai kapitāla tirgos ir pietiekamas pamatkapitāla kvotas sasniegšana, kas var kalpot kā "drošības spilvens" eventuālo zaudējumu gadījumā. Pirmkārt, pamatkapitāla kvota ir atkarīga no riska pozīciju apjoma, otrkārt, no paša pamatkapitāla. Bankas mērķis ir pārstrukturēšanas perioda beigās sasniegt pamatkapitāla kvotu, kas pārsniedz 7 %. Taču kapitāla iemaksa papildus 2001. gada augustā notikušajai

kapitāla palielināšanai, lai turpinātu uzlabot bankas kapitāla nodrošinājumu, no līdzīpašnieku puses līdz privatizācijai 2007.gada beigās nav sagaidāma. Bankai tas jāņem vērā un savas pamatkapitāla kvotas palielināšanai jāizmanto galvenokārt riska pozīciju ierobežošana vai īpašuma vērtību pārdošana.

(218) Komisija apzinās, ka likumdošanā noteiktais pamatkapitāla kvotas minimums 4 % apmērā nav pietiekams, lai kādai bankai tās ikdienas darījumos nodrošinātu nepieciešamo rīcības brīvību. Tādēļ Komisija savā 2001. gada 25. jūlija lēmumā ar sanācijas palīdzības piešķiršanu atzina, ka, lai banka varētu turpināt pastāvēt, ir nepieciešama pamatkapitāla kvota 5 % apmērā. Lielā mērā tas notika, pateicoties toreizējās BAKred vēstulei. Bez tam Komisija apzinās arī to, ka, kā apstiprināja arī Mazars, finansu tirgos kā robežvērtība parasti tiek minēta pamatkapitāla kvota 6 % apmērā, un, ja tā nav sasniegta, attiecīgās institūcijas uzticamība tiek apšaubīta un mazinās finansu tirgus uzticēšanās tai. Saskaņā ar Mazars atzinumu reitinga aģentūras ir tendētas uzlikt pamatkapitāla kvotu kā bankas finansiālā spēka izpausmi, līdz ar ko kredītiestādes parasti pārsniedz likumdošanā noteikto kapitāla nodrošinājumu, lai iegūtu atbilstošu reitingu, kas ir uzskatāms par preventīvu pasākumu, kas palīdz nodrošināt pieeju starptautiskajiem kapitāla tirgiem ar saprātīgiem nosacījumiem. Arī kapitāla kvota, kas pārsniedz 6 %, ņemot vērā starptautisko nolīgumu reformas Bāzeles II ietvaros un valsts atbildības nodrošinājuma atcelšanu, varētu būt mērķtiecīgs solis, lai attaisnotu tirgus cerības uz banku, sevišķi, pavalsts banku, uzticamības palielināšanos un tādējādi uzlabotu reitingu. Bankas mērķis ir reitings A, un tā uzskata, ka, lai to sasniegtu ir nepieciešama pamatkapitāla kvota vismaz 7 % apmērā. Pamatojoties uz tirgū vērojamiem salīdzināmajiem rādītājiem (saskaņā ar kuriem 6 % lielā sektora pamatkapitāla kvota Vācijā starptautiskā kontekstā drīzāk ir uzskatāma par zemu, un Eiropas līmenī cienījamu kredītiestāžu kvota caurmērā ir 8 % un lielāka), Komisijas konsultanti no Mazars uzskata, ka vidējā termiņā pamatkapitāla kvota robežās no 6 % līdz 7 % ir obligāti nepieciešama.

(219) Saskaņā ar Mazars novērtējumu arī Komisija uzskata pamatkapitāla kvotas palielināšanu tā, lai tā vidējā termiņā pārsniegtu 6 %, par mērķim atbilstošu. Taču Komisija domā, ka kvotas palielināšana virs 6 % ir pašas bankas komerciālajās interesēs un kompetencē, tādēļ nav finansējama no valsts līdzekļiem. Jo bankas konkurentus sagaida tāda pati tirgus situācija, bet viņiem ir jāpaaugstina savas kapitāla kvotas pašu spēkiem, bez valsts atbalsta. Līdz ar to pamatkapitāla kvotas palielināšana virs 6 %, izmantojot valsts līdzekļus, nav pieņemama, jo nepamatoti nostādītu banku labākā situācijā nekā konkurentus, un bankas

dzīvotspējas nodrošināšanai lēmuma pieņemšanas brīdī tas nav obligāti nepieciešams. Tādā gadījumā palīdzības apmērs vairs nebūtu samazināts līdz minimumam.

(220) Šī iemesla dēļ Komisija pastāvēja uz to, ka pēc 2002. gada 26. decembra līguma starp Berlīnes pavalsti un banku par iespējamo pavalsts pretenziju izskatīšanu sakarā ar atmaksāšanas prasību, kas izriet no Komisijas lēmuma palīdzības piešķiršanas procedūrā C 48/02, eventuālās atmaksājāmā summa ieguldījumu veidā tiek atstāta Bankā tikai tādā apmērā, kāds ir nepieciešams, lai saskaņā ar 2002. gada noslēguma pārskatu nodrošinātu pamatkapitāla kvotu 6 % apmērā (vai kopējā kapitāla kvotu 9,7 % apmērā, kas tika akceptēta jau lēmumā par sanācijas palīdzības piešķiršanu). Šo līgumu gan Komisija var apstiprināt tikai tad, ja saskaņā ar to noteiktā summa arī uz 2004. gada 1. janvāri un līdz ar to — saskaņā ar Komisijas lēmuma pieņemšanas brīdī aktuālajiem rādītājiem nerada BGB koncerna pamatkapitāla kvotas palielināšanos virs 6 % (ņemot vērā Vācijas apsolīto un 279. apsvērumā aprakstīto IBB atdalīšanu).

(221) Līdzīgu apsvērumu dēļ Komisija ir veicinājusi arī to, lai Vācija pati apņemtos veicināšanas darījumu atdalīšanas ietvaros 2005. gadā atstāt IBB rezerves Bankā tikai tādā apmērā, kāds ir nepieciešams, lai 2004. gada 1. janvārī noteiktajā termiņā saglabātu pamatkapitāla kvotu 6 % apmērā. Šis pasākums ir jāuzlūko kā daļa no Bankas nodrošinātās kompensācijas, kas ļaus ierobežot palīdzības piešķiršanas izraisītos konkurences sagrozījumus, lai neciestu pārējie konkurenti. Atdodot atpakaļ IBB rezerves minētajā apmērā, tiek nodrošināts, ka Banka veicināšanas darījumu atdalīšanas ietvaros neiegūst noturīgai dzīvotspējai nepieciešamo minimumu pārsniedzto pamatkapitāla kvotu, ko tā varētu izmantot ekspansīvai komercdarbības stratēģijai, kas kaitētu konkurentiem. Ja Banka turpmāk vēlas sasniegt augstāku pamatkapitāla kvotu, tai šim mērķim jāpielieto atbilstošas riska aktīvu modifikācijas vai rezervju likvidēšana saviem spēkiem vai, piesaistot tirgū lielāku pašu kapitālu privatizācijas laikā jeb pēc tās.

(222) Kopumā ņemot, Komisija saskaņā ar Mazars vērtējumu pieņem, ka Banka, savu labi izprasto komerciālo interešu vadīta, ilgtermiņā pieliks visas pūles, lai sasniegtu tādu pamatkapitāla kvotu, kas tai nodrošina pieņemamu reitingu. Saskaņā ar Bankas sniegto informāciju šīs kvotas apmērs ir vismaz 7 %. Līdz ar to, lai saviem spēkiem paaugstinātu pamatkapitāla kvotu no [...] % līdz 7 % vai vairāk, Bankas rīcībā līdz pārstrukturēšanas nobeigumam 2006. gadā ir gandrīz trīs gadi. Komisija uzskata, ka ir reāli attiecīgos pasākumus tālākai pamatkapitāla kvotas paaugstināšanai veiksmīgi īstenot minētajā laikposmā.

Esošo risku kvantitatīvs novērtējums un realizācijas iespējamība, un riska profilakses analīze

- (223) Pēc tam, kad Komisija 2003. gada pavasarī ar savas analīzes palīdzību nespēja kļiedēt paliekošās, privatizācijas procedūras neizdošanās un 2002. gada izteikti negatīvā kopējā darbības rezultāta radītās šaubas par Bankas dzīvotspēju vai atbilstoši efektīva visu nekestamo īpašumu finansēšanas ietvertu kredīta risku izolācijas saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju bez papildu palīdzības no valsts puses izrādījās neiespējama, Komisija ar neatkarīgu ekspertu palīdzību nodrošināja to, ka arī Banka pati, izņemot dažus punktus, veica pietiekamu esošo risku profilaksi un izveidoja atbilstošas rezerves. Komisijas pieaicinātie konsultanti Mazars attiecībā uz šiem punktiem ieteica pasākumus Komisijai 2003. gada vasarā iesniegtā pārstrukturēšanas plāna pieskaņošanai. Pēc Komisijas uzaicinājuma Banka tos iestrādāja plānā, un Komisija saņēma pārstrādāto pārstrukturēšanas plānu 2004. gada 29. janvārī. Konkrēti tika noteikti sekojošais.

Kredītu darījumu riski

- (224) Veicot nejausā kārtībā izvēlēta Bankas kredītu portfeļa analītisko pārbaudi, Komisijas konsultanti ieteica līdz pārstrukturēšanas laika beigām pakāpeniski palielināt riska nodrošinājuma apmērus pēc bāzes scenārija par [...] euro un pēc Worst-case scenārija par [...] euro. Bez tam viņi identificēja Worst-case scenārijā izlaistu punktu, kas jākompensē ar papildu riska nodrošinājumu [...] euro apmērā. Minēto summu veido [...] euro 2003. gadam, [...] euro 2004. gadam, [...] euro 2005. gadam un [...] euro 2006. gadam. Citādā ziņā riska nodrošinājums ir uzskatāms par atbilstošu. Tomēr viena atsevišķa lielā kredīta iztrūkums varētu izraisīt eventuālu riska nodrošinājuma pārsniegšanu. Īpaši aktuāli tas ir projektu finansēšanā aviācijas, enerģētikas un telekomunikāciju jomā. Worst-case scenārijs šim vajadzībām ietver papildu riska nodrošinājumu [...] euro apmērā. Ņemot vērā relatīvi augsto lielu kredītu īpatsvaru, Komisija, kā to apliecināja arī Mazars, apzinās, ka liela kredīta iztrūkuma gadījumā principā ir iespējama nodrošinātā riska pārsniegšana par summu vismaz [...] euro apmērā. Ja parādītos konkrētas, līdz šim nekonstatētas šāda iztrūkuma pazīmes, Bankai būtu atbilstoši jāpalielina savs riska nodrošinājums. Ņemot vērā Mazars veikto analīzi, Komisija pieņem, ka Banka šāda veida pasākumu varētu īstenot saviem spēkiem.

- (225) Pēc starplaikā notikušās pārstrukturēšanas plāna uzlabošana, iestrādājot tajā Komisijas konsultantu Mazars ierosinātos pasākumus, Komisija uzskata, ka apzināto risku nodrošinājums ir adekvāts. Komisija šai sakarā izsaka pozitīvu piezīmi, ka Bankas menedžments kopumā ir veicis atbilstošus pasākumus, lai izveidotu piemērotu risku kontroles sistēmu. Izveide jau ir progresējusi, taču vēl nav pilnībā pabeigta. Komisija tic, ka Banka savās labi saprotamajās interesēs turpinās īstenot šo procesu tikpat konsekventi kā līdz šim. Komisija apzinās, ka Bankas turpmākā rentabilitāte ievērojamā mērā ir atkarīga no tālākās ekonomiskās attīstības — galvenokārt Berlīnē un piecās jaunajās federālajās zemēs. Taču, pēc Komisijas domām, no šodienas skatupunkta šos riskus nav iespējams droši aptvert un ka tie atšķirīgā mērā skar visus šajā reģionā darbojošos uzņēmumus. Komisija uzskata, ka pārstrukturēšanas plānā ietvertie, jebkurā gadījumā pareizā virzienā orientētie pasākumi ir pietiekami. Absolūtu drošību ekonomikas attīstības procesā, protams, nav iespējams garantēt nekad.

Kapitāla tirgus darījumu riski

- (226) Bankas veiktie kapitāla tirgus darījumi pārstrukturēšanas laikā veidos apmēram [...] % no kopējā darbības rezultāta. Tas pierāda, ka šie darījumi Bankas rentabilitātei ir vitāli svarīgi. Ir redzams kā uz delnas, ka šiem darījumiem iemītošie riski Bankas dzīvotspējas nodrošināšanas interesēs ir adekvāti jākontrolē. Pirmkārt, tas notiek, pārceļot darījumu smaguma centru no tirdzniecības savā vārdā uz ar klientiem saistītām aktivitātēm. Bankas riska pozīcijas šajā kontekstā laikā no 2002. līdz 2006. gadam [...] samazināsies, kamēr par mērķi ir izvirzīti vidējie ieņēmumi [...] euro apmērā. Otrkārt, risku kontroli nodrošina riska menedžmenta sistēma, ko Komisijas konsultanti uz savu veikto pētījumu pamata uzskata par atbilstošu. Tomēr viņi ieteica samazināt Bankas atkarību no procentu izmaiņām, ierobežojot pozīcijas bankas grāmatā. Tādēļ Komisija, ņemot vērā šo ieteikumu, uzskatīja no kapitāla tirgus darījumiem izrietošos riskus par kontrolējamiem un konstatē, ka šī komercdarbības sektora stabilitāte ir nodrošināta.

Riski, kas izriet no BGB līdzdalības BerlinHyp novērtējuma

- (227) Komisijas konsultanti Mazars pamatīgi iedziļinājās problēmās, ko rada no BGB līdzdalības BerlinHyp novērtējuma izrietošie riski. Līdzdalības BerlinHyp iegūtajā vērtība ir [...] euro. Ja BerlinHyp, piemēram, turpinot pasliktināties situācijai nekustamo īpašumu tirgū, nespētu sasniegt par mērķi izvirzītos rādītājus, biznesa plāns būtu jāpārstrādā. Ņemot vērā

to, ka pie noteiktiem apstākļiem šie riski palielinās, tādā gadījumā būtu jākorrigē arī diskonta koeficients, un varētu rasties nepieciešamība pēc papildu riska prēmijām. Šāds scenārijs varētu novest arī pie *BerlinHyp* tirgus cenas [...] apmērā, [...]*

(228) Starpība starp līdzdalības iegūmatoto vērtību [...] euro apmērā un pašu kapitāla neto summu [...] euro apmērā atspoguļo vērtības samazināšanās risku bāzes scenārijā. Saskaņā ar to tas sastāda apmēram [...] euro. Pieskaņots, konservatīvs biznesa plāns iekļautu šo vērtības samazināšanās risku un ņemtu to vērā 2003. un 2004. gada noslēguma pārskatos. Pēc Komisijas pieprasījuma pārstrukturēšanas plāns tika pārstrādāts un atbilstoši ņemti vērā vērtības samazināšanās riski. Tā ietvaros saskaņā ar Komisijas konsultantu ieteikumiem tika arī maksimālais vērtības samazināšanās risks pesimistiskajā scenārijā tika palielināts par [...] euro. Pēdējai darbībai gan nebija nekādas izšķirošas ietekmes uz Komisijas izdarīto novērtējumu.

(229) Ar risku ierobežošanu un nedrošajām nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu tālākās attīstības prognozēm saistītu iemeslu dēļ Komisija uzskatīja, ka, lai nodrošinātu noturīgu Bankas dzīvotspēju, ir vēlams, ka vismaz lielāko daļu no šī darījumu sektora concerns atdod vai nodod atpakaļ. Šai nolūkā Komisija iesaka Vācijai atsevišķi pārdot *BerlinHyp*, lai uzlabotu atlikušā koncerna privatizācijas perspektīvas. *BerlinHyp* veido apmēram divas trešdaļas no visiem koncerna darījumiem nekustamo īpašumu finansēšanas jomā un tehniskā ziņā ir relatīvi vienkārši atsavināma, pārdodot *BerlinHyp* kapitāla daļas. Atlikusī trešdaļa ir sakoncentrēta BGB un LBB un būtu jāpārstrukturē saskaņā ar Bankas izstrādātajām nekustamo īpašumu finansēšanas aktivitāšu stratēģijām. Tādējādi turpmākie riski, kam būtu pakļauts atlikušais koncerns, tiktu samazināti vairāk par pusi no kopējā apjoma.

(230) Tomēr Vācija iesniedza Komisijai informāciju, saskaņā ar kuru tūlītēja *BerlinHyp* pārdošana varētu izraisīt Bankai nepieņemamas sekas. Tādēļ Komisija lūdz Vāciju kaut kad vēlāk noskaidrot, vai un kad atsevišķa *BerlinHyp* pārdošana reāli varētu būt veiksmīga un notikt pēc Bankai pieņemamiem nosacījumiem, respektīvi, par cenu, kas daudz maz atbilst *BerlinHyp* pašu kapitāla neto vērtībai. Šādā gadījumā iespējams zaudējumus, kas rastos sakarā ar iegūmatotās vērtības norakstījumiem, varētu noturēt noteiktās robežās un, vienlaikus Banka iegūtu brīvos līdzekļus, kā arī atbrīvotu pašu kapitālu. Atbilstoši tam Vācija paziņoja Komisijai savu nodomu atsavināt *BerlinHyp* vai nu atsevišķi, vai BGB kopējās privatizācijas ietvaros līdz 2007. gada beigām.

Riski, kas izriet no BGB (24,99 %) prasībām attiecībā uz LBB peļņu un likvidāciju

(231) BGB ir tiesības izvirzīt Berlīnes pavalstij pretenzijas uz 24,99 % no LBB peļņas, ieskaitot likvidācijas kvotu, un papildus uz LBB kapitāla daļu 75,01 % apmērā pasīvās līdzdalības formā.

(232) Komisijas konsultanti *Mazars* uzskata, ka BGB iegūmatotais šo pretenziju novērtējums ir jāpārbauda, jo tam par pamatu izmantotā LBB vērtība kopš relevantā 1998. gada varētu būt samazinājusies. Eventuāla vērtības samazināšanās 2005. gadā vienreizēja efekta veidā mazinātu koncerna konsolidēto peļņu pirms nodokļu nomaksas pesimistiskā scenārija gadījumā apmēram par [...] euro un optimistiskā scenārija gadījumā par [...] euro.

(233) Tādēļ saskaņā ar savu konsultantu ieteikumiem Komisija uzskata par nepieciešamu atbilstoši ņemt vērā šo vērtības samazināšanās efektu pārstrukturēšanas plānā, proti, samazinot vērtību par [...] euro bāzes scenārijā un palielinot līdz šim paredzēto vērtības samazinājumu [...] euro apmērā par papildus samazinājumu [...] euro apmērā *Worst-case* scenārijā. Šis pielāgošanas pagaidu novērtējums ir atkarīgs no precīza LBB uzņēmuma novērtējuma un būtu galīgi īstenojams, līdzko pēc vēl nenoskaidroto punktu konkrētizēšanas saistībā ar LBB (precīzs pēc IBB atdalīšanas atlikušo IBB rezervju apmērs, Komisijas lēmums par IBB veicināšanas sektora īpašuma vērtības atlīdzināšanu) šāds novērtējums būtu izdarīts. Tomēr Komisija uzskata, ka tādējādi radītā ietekme uz Bankas konsolidēto pamatkapitālu nespēj apdraudēt koncerna dzīvotspēju, jo, ja pamatkapitāla kvota ir [...] % vai pat lielāka, Banka to spēj absorbēt.

Ar IFRS (IAS) ieviešanu saistītais risks

(234) 2005. gadā paredzētā konsolidētās BGB atskaišu sistēmas pārveidošana, lai pieskaņotu to IFRS (*International Financial Reporting Standards*), cita starpā prasīs arī pensijas fonda atskaitījumu pārvērtēšanu. Pēc Komisijas konsultanta *Mazars* domām, tas varētu negatīvi atsaukties uz konsolidēto pašu kapitālu apmēram [...] euro apmērā. Tomēr ir jāņem vērā, ka IFRS ieviešana var radīt arī pretējus efektus citu bilances posteņu korekciju rezultātā. Komisija un tās konsultanti uzskata, ka patlaban tos nav iespējams droši novērtēt. Pat tad, ja ietekmes uz bilanci kopsumma būtu negatīva, nav sagaidāms, ka tā kopumā var nelabvēlīgi iespaidot Bankas dzīvotspēju. IFRS ieviešana izraisa tikai daļēju jau zināmo faktu pārvērtēšanu, nevis jaunu risku atklāšanu. Bez tam tā skar visus Eiropas uzņēmumus, kas veic ar IFRS ieviešanu saistītus pielāgošanas pasākumus un kam

sadarbībā ar kompetentajām uzraudzības iestādēm ir jārisina varbūtējas ar pārejas procesu saistītas problēmas. Bankas dzīvotspēja daudz vairāk ir atkarīga no tās ekonomiskā spēka un spējas kontrolēt riskus, kas jāvērtē atsevišķi.

Spēja noslēgt jaunus darījumus

(235) Bankas spēja veidot jaunus darījumus tās dažādajās komercdarbības jomās ir izšķirošais faktors Bankas dzīvotspējas un privatizācijas perspektīvu nodrošināšanas ziņā. Banka ir veikusi pētījumus par tirgus situāciju un turpmākajām izredzēm tirgū un uz to bāzes izstrādājusi savas turpmākās komercdarbības stratēģijas.

(236) No tā kļūst skaidri redzams, ka plāni un stratēģijas lielākajā daļā darbības sektoru ir reālistiski. Banka ir apņēmusies ieviest jaunus produktus un realizācijas kanālus. Tomēr kvalitatīvos un kvantitatīvos mērķus un stratēģijas nekustamo īpašumu finansēšanas sektorā Komisija, kā jau iepriekš tika izklāstīts, uzskata par pārāk optimistiskiem. [...]*. Visvairāk tas ir atkarīgs no kopējās ekonomiskās situācijas attīstības, kā arī no Bankas spējam reaģēt uz tirgus situācijas izmaiņām un klientu vajadzībām, un tādēļ Komisija no šodienas skatupunkta nevar dot tam galīgo novērtējumu. Ja Bankai neizdosies stabili realizēt savus izvirzītos mērķus, tās dzīvotspēja būs apdraudēta, sevišķi, ja nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu sektors saglabāsies pašreizējā apmērā. Ja mērķi neizdosies īstenot pie ievērojami samazināta nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu apmēra, arī kvantitatīvās sekas būs jūtami mazākas, un tās spēs absorbēt citi Bankas komercdarbības sektori.

2003. gada rudenī izvirzītā Komisijas prasība veikt papildu kompensācijas pasākumus un atbilstoša Bankas pārstrukturēšanas plāna pārstrādāšana 2003./2004. gada ziemā

(237) Tikai pēc tam, kad Komisija 2003. gada rudenī, pateicoties tās konsultantu Mazars slēdzienam par iesniegto pārstrukturēšanas plānu, bija nonākusi pie pietiekamas pārliecības par Bankas dzīvotspēju un, sevišķi, par riska nodrošinājuma principiālo atbilstību, pirmoreiz vispār tika pieļauta iespēja, ka lēmums par pieteiktās palīdzības piešķiršanu varētu būt pozitīvs, tomēr tikai ar nosacījumu, ka piedāvātie kompensācijas pasākumi tiks uzskatīti par pietiekamiem. Kā izklāstīts zemāk (257. un turpmākajos apsvērumos), Komisijai šai sakarā joprojām bija ievērojamas šaubas, sevišķi, attiecībā uz mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumiem, kuros Banka Berlīnes reģionālajā tirgū ieņem izcilas pozīcijas, kā arī uz nekustamo īpašumu finansēšanas darījumiem, kas arī guva ievērojamu labumu no piešķiramās palīdzības. Nekustamo īpašumu finansēšanas jomā situāciju pasliktina tas, ka arī Komisijas eksperti pauda šaubas sakarā ar Bankas spēju nākotnē šajā jomā veidot pietiekami

ienesīgus jaunus darījumus. Līdz ar to, pēc Komisijas domām, atsevišķa vismaz ievērojamas nekustamo īpašumu finansēšanas sektora daļas atsavināšana kā kompensācija konkurentiem principā uzlabotu arī atlikuša koncerna dzīvotspēju un privatizācijas izredzes.

(238) Tādēļ, balstoties uz līdz tam iesniegto pārstrukturēšanas plānu un konsultantu secinājumiem, Komisija 2003. gada rudenī lūdza Vācijai kvantitatīvi novērtēt sekas, ko radītu atsevišķa *Berliner Bank* atsavināšana vidējā termiņā (apmēram 1/4 līdz 1/3 no kopējā BGB darījumu apjoma mazumtirdzniecības banku pakalpojumu sektorā) līdz 2005. gada beigām, kā arī *BerlinHyp* (apmēram 2/3 no BGB nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu kopējā apjoma) atsavināšana līdz 2006. gada beigām. Komisijai bija jāvar konstatēt, vai šāda veida papildu kompensācijas pasākumi atkal neapdraudētu Bankas dzīvotspēju, ko tā pati bija apstiprinājusi uz pārstrukturēšanas plāna pamata.

(239) Vācija un Banka vispirms apkopoja izejas situāciju. Uz 2003. gada 24. jūnijā iesniegtā vidējā termiņa plāna bāzes tiekot kvantitatīvi novērtēts sagaidāmais papildu apgrūtinājums, kas rastos, iestrādājot plānā Komisijas konsultantu ierosinājumus, veicot jau apsolīto nekustamo īpašumu pakalpojumu sektora atdalīšanu un IBB nošķiršanu. No šiem trim pasākumiem laikposmā no 2003. līdz 2006. gadam izrietošo vienreizējo efektu summa saskaņā ar bāzes scenāriju sastādīja mīnus [...] euro, tai skaitā mīnus [...] euro veidoja riska nodrošinājuma palielināšana un mīnus [...] euro — negatīvais pārdošanas ieņēmums vai līdzdalības vērtības norakstījumi un citas transakciju sekas ar nekustamo īpašumu saistītos pakalpojumus sniedošo meitas uzņēmumu IBG un IBAG atdalīšanas ietvaros. taču visu trīs minēto pasākumu sekas vidējā vai ilgā termiņā esot niecīgas. Līdz ar to plānotais darbības rezultāts pirms nodokļu nomaksas 2006. gadā samazinājās tikai minimāli — par [...] euro, respektīvi, no [...] euro (saskaņā ar 2003. gada 24. jūnija vidējā termiņa plānu) līdz [...] euro (saskaņā ar jauno aprēķinu), tādēļ Banka kopumā to pārdzīvos bez ievērojamām līdz šim plānoto rādītāju izmaiņām. 2003. gada 24. jūnija vidējā termiņa plāns balstoties uz koncerna mērķa reitingu [...] un par mērķi izvirzītajiem pašu kapitāla rendītiem [...] % apmērā 2006. gadā.

(240) Turpretī, saskaņā ar Vācijas un Bankas sniegto informāciju *Berliner Bank* atsavināšana līdz 2005. gada beigām negatīvi ietekmēsot koncerna vidējā termiņa plāna izpildi. Vienreizējo efektu summa laikposmā no 2003. līdz 2006. gadam ir [...] euro, no kā [...] veido ar pārdošanu saistītie ārkārtas izdevumi, bet pārējā daļa tiek novirzīta rezervēm, kas paredzētas personālam, IT, ēkām un ar pārstrukturēšanu saistītajiem papildu izdevumiem. Vidējā un ilgā termiņā plānotais

darbības rezultāts pirms nodokļu nomaksas 2006. gadā no [...] euro samazināšoties (saskaņā ar pārstrādāto vidējā termiņa plānu, uz trīs augstākminēto pasākumu bāzes) par [...] un sasniegšot [...] euro, un tieši puse no šīs summas veidojas sakarā ar to, ka koncernam izpaliks *Berliner Bank* peļņa, bet pārējā summas daļa ir saistīta ar personāla skaita samazināšanas aizkavēšanos, plānoto palielināto komisijas ieņēmumu iztrūkumu un pastāvīgām (fiksētajām) izmaksām (galvenokārt sakarā ar *Backoffice* skalas trūkumiem). Taču šis aprēķins balstoties uz pieņēmumu, ka *Berliner Bank*, lai palielinātu pretendentu loku, tiks atsavināta kā atsevišķa banka, kā rezultātā palielinās atsavināšanas izdevumi. Ar pārdošanu saistīto ārkārtas izdevumu radītajā vienreizējā efektā gaidāmie ieņēmumi no *Berliner Bank* pārdošanas [...] - [...] euro apmērā jau esot iekļauti. Taču saskaņā ar Bankas sniegto informāciju tos "apris" nepieciešamais *Berliner Bank* pamatkapitāla nodrošinājums par [...] % no riska pozīcijām [...] euro apmērā, kā rezultātā radīsies negatīvais efekts ar skaitlisko vērtību [...] — [...] euro apmērā. Bez tam *Berliner Bank* atdalīšanas rezultātā no mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumiem gūtās peļņas daļa kopējā BGB darījumu apjomā samazinoties no vairāk kā [...] % līdz [...] %, un kapitāla tirgus darījumu īpatsvars atbilstoši palielinoties no [...] % līdz [...] %. Tādējādi esošas pamatkapitāla kvotas gadījumā draudot reitinga pasliktināšanās, jo kapitāla tirgus darījumu riska potenciāls tiek uzskatīts par lielāku nekā mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumiem. Tam esot negatīva ietekme uz refinansējumu, tādēļ *Berliner Bank* atsavināšana radot arī operatīvas problēmas pārstrukturēšanas fāzes laikā. *Berliner Bank* atsavināšana samazinot pašu kapitāla renditus apmēram par [...] % no 2006. gadā saskaņā ar 2003. gada 24. jūnija vidējā termiņa plānu paredzētajiem [...] % līdz apmēram [...] %.

(241) Komisija ir rūpīgi izanalizējusi Vācijas un Bankas iesniegtos argumentus. Pēc Komisijas domām, tie tomēr neietver nekādus nepārvaramus šķēršļus, kuru dēļ nevarētu notikt ar konkurenci saistīto iemeslu dēļ nepieciešamā *Berliner Bank* atdalīšana.

(242) Bankai gan ir dota iespēja pēc saviem ieskatiem kompensēt *Berliner Bank* atdalīšanas rezultātā draudošo relatīvo mazumtirdzniecības banku pakalpojumu sektora rezultātu īpatsvara samazināšanos Bankas kopējā darbības rezultātā, proporcionāli ierobežojot pārējos darbības sektorus, respektīvi, kapitāla tirgu un nekustamo īpašumu finansēšanu. Tas ļautu saglabāt Bankas struktūru un prasības attiecībā uz pamatkapitāla kvotu nemainīgas. Jo vairāk, šādas riska pozīciju ierobežošanas rezultātā tiktu atbrīvots papildu pašu kapitāls, kas veicinātu tālāko pamatkapitāla kvotas uzlabošanos. Kā alternatīvu šāda veida ierobežojumiem Banka riska palielināšanās kompensēšanai varētu izmantot pamatkapitāla kvotas paaugstināšanu — vai nu ar pašas centieniem samazināt noteiktas riska pozīcijas

vairāk, nekā paredzēts plānā, un tādējādi atbrīvot pamatkapitālu, vai arī vidējā termiņā tirgū piesaistīt svaigu kapitālu. Tādējādi būtu iespējams izvairīties no būtiskas negatīvas ietekmes uz reitingu un līdz ar to — arī uz refinansēšanas nosacījumiem, ļaujot Bankai arī operatīvi pārvarēt atdalīšanu.

(243) Aprēķinot *Berliner Bank* atdalīšanas vienreizējos efektus, Vācija vai Banka pieņēma, ka tā ir jāatsavinā kā atsevišķa banka, lai maksimāli palielinātu pretendentu loku. Ņemot vērā faktu, ka *Berliner Bank* patlaban ir integrēta *Landesbank Berlin* kā nepatstāvīgs komercdarbības sektors jeb pārstāvniecība, tā atsavināšanas nolūkos būtu jāatšķir kā patstāvīga juridiska vienība. Pēc Bankas sniegtās informācijas tam būtu nepieciešama riska pozīciju pamatkapitāla kvota [...] % apmērā un līdz ar to — pamatkapitāls apmēram [...] euro apmērā, kas BGB būtu jāpiesaista no jauna. taču, neskatoties uz [...] euro lielo pamatkapitālu, Banka sagaida, ka ieņēmumi no pārdošanas būs no [...] līdz [...] euro. Komisija uzskata šo aprēķinu par ļoti konservatīvu. Pašu kapitāla neto summa parasti kalpo kā viens no daudziem pieturas punktiem uzņēmuma vērtības noteikšanā. Ja *Berliner Bank* pamatkapitālam ir jābūt apmēram [...] euro lielam, Komisijai visdrīzāk šķiet neiespējami, ka no pārdošanas var saņemt tikai summu [...] līdz [...] euro apmērā. Ņemot vērā faktu, ka *Berliner Bank* ir nostabilizējies nosaukums un klientu bāze, ieņēmumiem no pārdošanas vajadzētu būt tendētiem uz pamatkapitāla vērtības sasniegšanu, ko Banka uzskata par izdevumiem, vai pat tā jāpārsniedz un tādējādi ievērojami lielākā mērā jāmazina BGB radītais apgrūtinājums. Taču pat tad, ja Komisijai nezināmu iemeslu dēļ tas šeit izņēmuma kārtā būtu citādi, BGB rīkotos neracionāli, ja tā atsavinātu *Berliner Bank* kā atsevišķu banku. Gan nosaukumam, gan klientiem, gan operatīvajā komercdarbībā izmantotajiem īpašuma priekšmetiem piemīt pozitīva vērtība. Ja BGB uzskata, ka pārdošana rezultātā tā nedabūs atpakaļ pat savu svaigi piešķirto pamatkapitālu, pats par sevi saprotams, ka *Berliner Bank* īpašuma vērtības var atsavināt arī tā saucamā *Asset-Deals* ietvaros, kas varētu dot vismaz pozitīvus pārdošanas ieņēmumus, kā rezultātā tiktu izslēgta iespēja, ka *Berliner Bank* pārdošana radīs BGB ārkārtas zaudējumus. Tādējādi vienreizējais negatīvais efekts [...] euro apmērā ievērojami samazinātos.

(244) Atkārtotā negatīvā ietekme uz pašu kapitāla renditiem pieteiktajā [...] % apmērā, pēc Komisijas domām arī ir ievērojami samazināma sakarā ar atsavināšanas paildzināšanu par vairāk kā gadu.

(245) Ņemot vērā Komisijas veiktās analīzes rezultātus, Vācija beidzot piekrita tam, ka BGB ir dzīvotspējīga arī atsevišķas *Berliner Bank* pārdošanas gadījumā. Sakarā ar to Vācija paziņoja, ka ir gatava atsevišķi atsavināt *Berliner Bank* līdz 2007. gada 1. februārim (reālā spēkā esamība), ja atsavināšanas procedūra tiek uzsākta 2005. gadā un saskaņā ar līgumu pabeigta

- līdz 2006. gada 1. oktobrim. Formālā apņemšanās Komisijai tika paziņota 2004. gada 6. februārī.
- (246) Līdz ar to, pirmkārt, viss 2006. gada darbības rezultāts vēl pienākas BGB un, otrkārt, pielāgošanās izmaksas var sadalīt uz ilgāku laikposmu vai vieglāk veikt pretpasākumus, piemēram, jau līdz tam brīdim tālāk progresējušo īstermiņa fiksēto izmaksu samazināšanu IT, *Back-office* personāla un ēku izmaksu jomā. Saskaņā ar pašas BGB sniegtajām ziņām negatīvais efekts, ko rada plānoto palielināto komisijas ieņēmumu iztrūkums LBB sakarā ar reorganizāciju, darbinieku nedrošību un menedžmenta resursu piesaistīšanu [...] euro apmērā, darbinieku skaita samazināšanas aizkavēšanās koncernā [...] euro apmērā un pastāvīgās izmaksas sakarā ar skalas trūkumiem [...] euro apmērā pa daļai neradīsies pastāvīgi. Komisija piekrīt šim viedoklim.
- (247) Komisijas uzskatu apstiprina vienreizējo efektu un atkārtoto efektu iedarbības uz BGB pašu kapitāla rentabilitāti analīze. Reālie rādītāji būs ievērojami mazāki par Vācijas vai Bankas norādītajiem skaitļiem. Pat tad, ja tas sakarā ar nelaimīgu apstākļu sagādāšanu vai nelabvēlīgu tirgus attīstību neizdotos, pašu kapitāla rentabilitāte [...] % apmērā 2007. gadā (pašu kapitāla rentabilitāte [...] % saskaņā ar 2003.gada 24. jūnija vidējā termiņa plānu mīnus [...] %, ko rada *Berliner Bank* atdalīšana), pēc Komisijas domām, nenovestu pie tā, ka atlikušajam koncernam no jauna vajadzētu vērsties pēc palīdzības no sabiedriskiem līdzekļiem, ko sakarā ar palīdzību regulējošās tiesībās noteikto “*one time — last time*” principu vairs nevarētu piešķirt. Pašas Bankas ietekmes sfērā atrodas tas, vai tā ar saviem spēkiem turpinās nostabilizēties, paaugstinot pamatkapitāla kvotu līdz 7 % vai vairāk. Tas pozitīvi ietekmētu reitingu un no operatīvā viedokļa nodrošinātu pietiekami labus refinansēšanas nosacījumus. 2006. gadā nelabvēlīgu apstākļu gadījumā sagaidāmā pašu kapitāla rentabilitāte [...] % - [...] % apmērā, pēc Komisijas domām, arī patreizējā grūtajā situācijā, ko piedzīvo Vācijas kredītu nozare, drīzāk atrodas par pietiekamu bankas darbībai tirgū uzskatītā spektra apakšdaļā. Taču Komisija sagaida, ka 2007. gadā solītā privatizācija būs par pamatu tālākai Bankas pozīciju stiprināšanai. Kaut gan, ja jaunais investors tajā brīdī esošo pašu kapitāla rentabilitāti vai Bankas kapitāla nodrošinājumu uzskatīs par nepietiekamu, ir sagaidāms, ka viņš pats savās interesēs veiks papildu sanācijas pasākumus, piemēram, ierobežos nerentablos komercdarbības sektorus vai iepludinās kapitālu, lai uzlabotu reitingu vai refinansēšanas situāciju līdz vajadzīgajam līmenim.
- (248) Turpretī Komisija pievienojas Vācijas un Bankas uzskatam, ka no šodienas skatupunkta ar pietiekamu pārliecību nevar izslēgt iespēju, ka stingra apņemšanās vidējā termiņā veikt arī atsevišķu *BerlinHyp* atsavināšanu savukārt pārāk apgrūtinātu Bankas dzīvotspēju. Tomēr Komisijai joprojām ir šaubas — ko apstiprina arī tās neatkarīgie konsultanti — par to, vai Bankai izdosies plānotajā apjomā izveidot jaunus darījumus nekustamo īpašumu finansēšanas sektorā. Šī iemesla dēļ Komisija ilgtspējīgas rentabilitātes nodrošināšanas interesēs principā pozitīvi novērtēja to, ka Banka varētu atkāpties no nekustamo īpašumu finansēšanas darījumiem lielākā mērā, nekā bija plānots. Tas galvenokārt varētu notikt, atsevišķi pārdodot *BerlinHyp*, un tādēļ Komisija šo iespēju intensīvi pārbauda.
- (249) Saistošā apņemšanās vidējā termiņā atsevišķi pārdot *BerlinHyp* saskaņā ar Vācijas un Bankas sniegto informāciju radītu sekojošu negatīvu atgriezenisko ietekmi uz atlikušo koncernu vai izvirzītu prasības, kuru izpilde no klienta puses nav obligāti nepieciešama: pircējam vajadzētu lielā mērā pārņemt koncerna iekšējo refinansēšanu (patlaban apmēram [...] euro) ar līdzvērtīgiem nosacījumiem, respektīvi, būt ar vismaz tikpat labu reitingu kā *Landesbank Berlin*, kā arī pārņemt no BGB *BerlinHyp* patronāžu, lai izvairītos no lielo kredītos ieskaitīšanas (patreiz aprēķinātais apjoms ir apmēram [...] euro). Bez tam pircējam kā pirkuma cena būtu jāpiedāvā vismaz iegrāmatotā *BerlinHyp* vērtība, jo pretējā gadījumā pie noteiktiem apstākļiem būtu nepieciešami iegrāmatotās vērtība norakstījumi [...]*. Arī tad, ja pretendents konkursa procedūras rezultāts būtu negatīvs, tālāko iegrāmatotās vērtības norakstījumu risks turpinātu pastāvēt. Turklāt atsavināšana, kas būtiski neiespaido pārstrukturēšanas plānu, esot iespējama tikai tad, ja tiek saglabāta sadarbība starp *BerlinHyp* un koncernu realizācijas jomā. Apņemšanās veikt atsavināšanu atsevišķi prasītu vienreizēju aktuālās, [...] euro lielās iegrāmatotās vērtības norakstīšanu [...] euro apmērā uz *BerlinHyp* pašu kapitāla iegrāmatoto vērtību, kas atbilst 519 miljoniem euro. 2006. gadā plānotais atlikušā koncerna darbības rezultāts pirms nodokļu nomaksas tādējādi samazinātos vēl par [...] euro (starpība starp nesaņemto plānoto *BerlinHyp* rezultātu apmēram [...] euro apmērā un procentu ieņēmumiem no gaidāmās pārdošanas summas [...] euro apmērā). Kopā ar atsevišķo *Berliner Bank* pārdošanu tas izraisītu 2006. gadā plānotā atlikušā koncerna pašu kapitāla rendīta samazināšanos par [...] % , sasniedzot vismaz [...] % , kā arī kapitāla kvotu tikai nedaudz virs [...] % .
- (250) Sakarā ar to, ka tādējādi saistošā apņemšanās atsevišķi atsavināt *BerlinHyp* atlikušajam koncernam var radīt ievērojamus papildu riskus, kas apdraud tā dzīvotspēju, Komisija, raugoties no šodienas viedokļa, to neuzskata nedz par piemērotu pasākumu ilgtspējīgas rentabilitātes stiprināšanai, nedz par atbilstošu kompensācijas pasākumu, ko tā varētu izmantot par

pamatu sava lēmuma pieņemšanai. Tādēļ Komisija pieņem zināšanai Vācijas nodomu vēlreiz pārbaudīt atsevišķas *BerlinHyp* pārdošanas iespējas kaut kad vēlāk, lai koncerna privatizācijas kontekstā noteiktu tās īstenošanas iespējas, un ka *BerlinHyp* — atkarībā no tā, kāds scenārijs vairāk uzlabos privatizācijas perspektīvas — vai nu kopā ar atlikušo koncernu, vai atsevišķi līdz 2007. gada beigām tiks atsavināta ar caurskatāmas, atklātas un nediskriminējošas procedūras starpniecību. Komisija uzskata par reāli iespējamu to, ka *BerlinHyp* vismaz no 2006. gada atkal varētu ieinteresēt kādu stratēģisko investoru. Arī *BerlinHyp* biznesa plāns līdz tam laikam ir balstīts uz pieņēmumu, ka vispārējā tirgus situācija nekustamo īpašumu finansēšanas jomā uzlabosies. Tādēļ, pēc Komisijas domām, atsevišķas pārdošanas pārbaudi vajadzētu veikt 2006. gadā. Bez tam Komisija sagaida, ka Banka — saskaņā ar konsultantu ieteikumiem, kā arī uz pārstrādātā pārstrukturēšanas plāna bāzes — veiks [...]*, līdzko tas šķitīs nepieciešams, ja komercdarbības attīstīsies sliktāk, nekā Banka līdz šim bija cerējusi. Pats par sevi saprotams, ka ar šī pasākuma palīdzību tiks samazināts potenciālais risks, kas varētu izrietēt no nepieciešamības veikt atkārtotus norakstījumus, [...]*. Komisija uzskata, ka šāda veida pasākumi varētu pozitīvi ietekmēt gan atlikušā koncerna ilgtermiņa dzīvotspēju, gan tā privatizācijas perspektīvas.

- (251) 2004. gada 29. janvārī Vācija iesniedza patreizējo pārstrukturēšanas plānu, ieskaitot vidējā termiņa finansu plānu, kas balstās uz aktuālajiem rādītājiem 2004. gada janvāra vidū. Tas aktualizē līdzšinējo, 2003. gada jūnijā iesniegto versiju, kas kalpoja par pamatu Komisijas un tās konsultantu *Mazars* veiktajam dzīvotspējas novērtējumam un kurā ir ņemti vērā, piemēram, *Mazars* ieteikumi attiecībā uz risku nodrošinājumu. Attiecībā uz *Berliner Bank* atdalīšanu, kas jaunākajā vidējā termiņa finansu plānā vēl nav iestrādāta, Vācija iesniedza uz 2003. gada decembrī prezentētās analīzes balstītu novērtējumu. Tagadējā plānā norādītie skaitļi ievērojami neatšķiras no 2003. gada jūnija versijas un tādēļ nevar mainīt Komisijas izdarīto BGB dzīvotspējas novērtējumu.

Komisijas secinājumu kopsavilkums attiecībā uz noturīgu dzīvotspēju un privatizācijas perspektīvām

- (252) Neskatoties uz aprakstītajām, vēl pastāvošajām neskaidrībām par turpmāko attīstību, Komisija uzskata, ka pārstrukturēšanas plāns pēc tās konsultantu *Mazars* ieteikumu iekļaušanas, kopumā ņemot ir pārliecinošs un pilnīgs. Jau īstenotos vai plānotos operacionālos, funkcionālos un finansiālos pasākumus Komisija uzskata par piemērotiem, lai atjaunotu noturīgu Bankas dzīvotspēju. Komisija uzskata, ka līdz šim konstatētās novirzes no mērķa nevar būt par pamatu pārstrukturēšanas plāna efekta apšaubīšanai. Daži pasākumi atpaliel no plānā paredzētajiem rādītājiem.

Taču to daļēji kompensē plāna pārpildīšana citās jomās.

- (253) Dzīvotspējas perspektīvas lielā mērā ir atkarīgas no turpmākās peļņas un kapitāla bāzes stiprināšanas, sevišķi, no Bankas spējam veidot jaunus darījumus un pilnīgas pārstrukturēšanas plāna īstenošanas. Sevišķi pārstrukturēšanas laikā Banka būs noteicošā mērā atkarīga no kapitāla tirgus darījumos gūtās peļņas. Stratēģija nekustamo īpašumu finansēšanas jomā ir ambicioza, un tās rezultāti var atpaliel no izvīzītajiem mērķiem. Tālāka nekustamo īpašumu tirgus situācijas pasliktināšanās Berlīnes reģionā un bruto iekšzemes kopprodukta samazināšanās varētu apdraudēt Bankas dzīvotspēju. Lai mazinātu šo risku, Komisija uzskatīja, ka ir vēlams nošķirt lielāko daļu nekustamo īpašumu finansēšanas sektora, atsevišķi pārdodot *BerlinHyp*, un šai sakarā gaida no Vācijas padziļinātu pārbaudi. Šādā gadījumā Bankai būtu vieglāk ar sagaidāmajiem pozitīvajiem ieņēmumiem no mazumtirdzniecības banku pakalpojumu un kapitāla tirgus darījumiem kompensēt eventuālos zaudējumus, ko varētu radīt BGB/LBB ietvaros saglabātā nelielākā nekustamo īpašumu finansēšanas sektora daļa.
- (254) Bankas rīcībā patlaban nav nekādas slēptās rezerves vai citi finansu resursi, lai pārstrukturēšanas laikā absorbētu apjomīgākus zaudējumus. Ņemot to vērā Komisija uzskata pamatkapitāla kvotu 6 % apmērā par Bankas dzīvotspējai nepieciešamo minimumu un līdz ar to — arī par no valsts piešķirtās palīdzības finansējamo maksimumu. Komisija sagaida, ka banka pieliks visas pūles, lai pati ar saviem spēkiem, turpinot samazināt riska aktīvus vai piesaistot tirgū jaunus līdzekļus, turpinātu uzlabot pamatkapitāla kvotu tā, lai tā sasniegtu apmēram 7 % vai vēl vairāk. Bankas spēja darboties kapitāla tirgū un privatizācijas perspektīvas tādējādi vēl vairāk uzlabotos.
- (255) Sakarā ar papildus kompensācijas pasākumu, *Berliner Bank* atdalīšanu, prognozējamais maksimālais pašu kapitāla rendita pazeminājums 2006. gadā, tieši [...] — [...] % līdz aptuveni [...] - [...] % pēc Komisijas ieskatiem apdraud bankas dzīvotspēju ilgtermiņā. Komisija ņem vērā, ka investors pēc bankas privatizācijas veiks visus nepieciešamos pasākumus, lai atjaunotu bankas rentabilitātes līmeni, kas pieņemama investoram, kurš darbojas pēc tirgus ekonomikas pamatprincipiem.
- (256) Komisija ņem vērā, ka bankas privatizācijai pēc pārstrukturēšanas fāzes beigām ir pietiekamas izredzes gūt panākumus. Vācija ir apņēmusies nekavējoties pēc 2005. gada slēguma apstiprināšanas uzsākt privatizācijas procedūru un pabeigt to līdz 2007. gadam. Komisija uzskata, ka šis grafiks ir reāls. Pie tam Komisija nosaka priekšnoteikumu, ka Vācija un banka līdz tam darīs visu iespējamo, lai likvidētu visas

grūtības attiecībā uz privatizāciju. Pie tām, starp citu, pieder koncerna vēl joprojām kompleksā struktūra, kas turpmākajā pārstrukturēšanas procedūras gaitā jāpadara vēl "slaidāka", kā arī vēl joprojām pārāk mazā produktu piedāvājuma koncentrācija un uzņēmuma iekšējās caurskatāmības uzlabošana. Pie tam pirkuma cenu negatīvi ietekmēs tas fakts, ka banka ir izīrējusi lielu skaitu savu biroju telpu par cenām, kas pārsniedz tirgus cenas. Pēc Komisijas konsultantu aprēķiniem šī negatīvā faktora tīrā vērtība 2006. gadā ir starp [...] euro un [...] euro, un ir sagaidāms, ka investors ņems to vērā savā pirkuma cenas piedāvājumā. Paredzētā privatizācija notiek vienu vai divus gadus pēc valsts galvojumu izbeigšanās attiecībā uz iestāžu nodokli un garantijas nesēju atbildību. Tāds laika posms pēc Komisijas ieskatiem dos potenciālam investoram pietiekamu iespēju novērot bankas operācijas tirgū pēc valsts galvojumu izbeigšanās 2005. gada jūlijā un analizēt tās, lai piedāvātu piemērotu cenu.

Izvairīšanās no nevēlamiem konkurences sagrozījumiem

(257) EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izņēmuma noteikumi pakļauti nosacījumam, ka palīdzībai nevar būt nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā vispārējām interesēm. Pamatnostādņu 35. un 39. punkts nosaka, ka nepieciešams veikt pasākumus, lai iespējami samazinātu palīdzības ietekmi uz konkurentiem. Parasti šie prepasākumi izpaužas kā uzņēmuma dalības samazināšana nozīmīgajos tirgos pēc pastrukturēšanas fāzes beigām. Saskaņā ar 37. punktu tirgus daļas ierobežojumam vai piespiedu reducēšanai jābūt proporcionālai palīdzības izraisītajam izkropļošanas efektam un, īpaši, proporcionālai uzņēmuma relatīvajam svarīgumam savā tirgū vai savos tirgos. Pieprasīto prepasākumu sašaurināšana saskaņā ar Pamatnostādņu 38. punktu iespējams pieļaujama tikai tad, ja tirgus daļas ierobežošana vai reducēšana rada tirgus struktūras acīm redzamu pasliktinājumu, piemēram, netieši, radot monopolu vai šaura oligopola situāciju. Kā jau aprakstīts iepriekš, attiecībā uz ar hipotēkām saistīto maksātspēju, monopola vai šaura oligopola rašanās, ierobežojot vai reducējot BGB dalību tirgū, sakarā ar patreizējo tirgus struktūru un uzņēmuma stāvokli šajos tirgos, tiek izslēgta (sk. arī zemāk).

(258) Prepasākumus var veikt dažādā formā, piemēram, atsavinot ražošanas iekārtas vai meitas uzņēmumus vai ierobežojot aktivitātes. Saskaņā ar Pamatnostādņu 39. punkta i) apakšpunktu, ja pastāv strukturālas liekās kapacitātes kādā no piešķirtās palīdzības skartajiem tirgiem, prepasākumi ir jāveic pilnīgas kapacitāšu likvidēšanas formā, lai veicinātu šī tirgus sanācību. Pilnīga jeb neatgriezeniska kapacitāšu likvidēšana saskaņā ar 39. punkta i) apakšpunktu ir

notikusi tad, ja attiecīgās iekārtas ir padarītas pilnībā neizmantojamas ražošanai līdzšinējā apjomā vai galīgi pārveidotas izmantošanai citiem mērķiem.

(259) Finanšu pakalpojumu tirgiem nav raksturīga lieku strukturālo kapacitāšu pastāvēšana Pamatnostādņu 39. punkta i) apakšpunkta izpratnē, kas šai ziņā drīzāk attiecas uz ražošanas iekārtām un tādēļ vairāk skar ražojošo, nevis pakalpojumu sektoru, kurā kapacitātes principā daudz vienkāršāk var pieskaņot tirgus apstākļiem. Ja banku sektorā ir runa par liekām kapacitātēm, piemēram, saistībā ar filiāļu izvietojuma blīvumu, tad domātas ir ne tik daudz strukturālas, respektīvi, ilgstošas pieprasījuma krišanās radītas liekās kapacitātes, bet gan ar personālu saistītas un līdz ar to lielas izmaksas prasošas jomas, kas tiek samazinātas galvenokārt rentabilitātes apsvērumu dēļ.

(260) Taču pat tad, ja finanšu pakalpojumu sektorā būtu liekas kapacitātes, tās nedrīkst padarīt "pilnīgi nelietojamas" vai novirzīt citiem mērķiem. Kapacitātēm, kas tiek izmantotas pakalpojumu sniegšanai banku sektorā — galvenokārt darbiniekiem, filiālēm, konsultatīvajiem centriem, *Back-offices* un datoru un telekomunikāciju sistēmām — ir raksturīgs augsts pielāgošanās spējas līmenis, un tās bez ievērojamām izmaksām var atkal nodarbināt, iznomāt vai citādā veidā izmantot tirgus vajadzībām. Tādēļ šajā gadījumā neatgriezeniska kapacitāšu samazināšana nav iespējama un līdz ar to nevar būt pārbaudes objekts.

(261) Tādēļ turpmākajā daļā tiks pārbaudīts, vai kā pretdarbība piedāvātie pasākumi — meitas uzņēmumu vai īpašuma vērtību un/vai komercdarbības sektoru atsavināšana, slēgšana un ierobežošana — 39. punkta ii) apakšpunkta izpratnē ir pietiekami, lai mazinātu palīdzības piešķiršanas izraisītos konkurences sagrozījumus.

(262) Sākotnēji Vācija kā pārstrukturēšanas plāna sastāvdaļas piedāvāja sekojošus pasākumus, kas šeit ir apkopoti īsumā:

— meitas uzņēmumu un līdzdalības atsavināšana: svarīgākie atsavināšanas pasākumi mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā attiecas uz visā Vācijā pārstāvēto *Allbank* (patlaban jau pārdota), *Weberbank in Berlin* (vēl nav pārdota), *Zivnostenská Banka a.s.* Čehijā (pārdota), kā arī *BG Polska S.A.* (mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumi un interneta sektors "*Inteligo*" ir pārdoti, pārējā daļa tiek likvidēta),

— filiāļu slēgšana: atteikšanās no apmēram 90 filiālēm privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas sektorā Berlīnē/Brandenburgā (ievērojamā pārsvarā Berlīnē), 6 klientu apkalpošanas cen-

triem Vācijas teritorijā, 6 iekšzemes un 3 ārvalstu pārstāvniecībām nekustamo īpašumu finansēšanas sektorā, 3 ārvalstu pārstāvniecībām kapitāla tirgus sektorā un 14 ārvalstu pārstāvniecībām lielo klientu apkalpošanas/ārvalstu darījumu sektorā,

- atteikšanās no komercdarbības jomām un aktivitātēm: ilgtermiņa atteikšanās no lielajiem klientiem/ārvalstu aktivitātēm (piemēram, kredītu darījumiem ar ārvalstu bankām, lielo klientu konsultēšana, privatizācija, lidmašīnu finansēšana),
- ierobežošanas pasākumi: riska aktīvu samazināšana par [...] % kapitāla tirgus darījumos un *Debt Finance* sektora ierobežošana par [...] %; nekustamo īpašumu jomā — fondu apjomu samazināšana par vairāk kā [...] % ([...]* euro) un projektu īstenošanas samazināšana par [...] % ([...]* euro), kā arī filiāļu slēgšana un personāla skaita samazināšana par 50 %; mazā, patstāvīgā sabiedriskā īpašuma sektora ierobežošana un integrācija saglabātajā uzņēmumu apkalpošanas sektorā,

(263) Vācija paskaidroja, ka pasākumu rezultātā darbinieku skaits kopumā tiks samazināts par 50 % (no 15 000 līdz 7 500), kā arī bilances summa samazināsies no apmēram 190 miljardiem euro līdz 140 miljardiem euro.

(264) Komisija savā lēmumā par procedūras uzsākšanu norādīja, ka tā nevar adekvāti novērtēt šo pa daļai tikai neskaidri aprakstīto pasākumu ietekmi — gan kopumā, gan saistībā ar atsevišķiem BGB komercdarbības sektoriem un pozīcijām tirgū — sakarā ar to, ka trūkst pietiekoši sīkas informācijas, un lūdza sniegt papildus informāciju. Vācija atbildēja uz šo uzaicinājumu, iesniedzot papildu ziņas par pasākumu ietekmi uz atsevišķiem komercdarbības sektoriem vai tirgiem (sk. 291. un turpmākie apsvērumi) un sīki izklāstīja to kopējo efektu — līdzšinējās kopējās īpašuma vērtības samazināšanu par 51,5 miljardiem euro jeb 25 %, kopējo līdzšinējo saistību apjoma samazināšanu par 57,8 miljardiem euro jeb 27 % un bilances summas samazināšanu pēc konsolidācijas par 50,2 miljardiem euro jeb nepilniem 27 %⁽²⁵⁾.

(265) Komisija jau lēmumā par procedūras uzsākšanu puda šaubas par plānoto pretpasākumu pietiekamību. Komisijai likās apšaubāmi, vai plānotā bilances summas reducēšana, ņemot vērā palīdzības lielo summu un Komisijas praksi attiecībā uz pārstrukturēšanai paredzētajām palīdzības pasākumiem

bankām⁽²⁶⁾, var tikt uzskatīta par pietiekamu. Sakarā ar augšminēto Komisija norādīja arī uz likumā paredzētajām minimālajām kapitāla kvotām, kas, ņemot vērā kapitāla investēšanu varēja būt aptuvens pieturas punkts, lai novērtētu pretpasākumus banku sektorā. Attiecībā uz šo apgalvojumu varētu būt nozīmīgi sekojoši apsvērumi: lai saglabātu savu biznesu, bankai, pazemināti novērtējot savus īpašumu un aktīvus, attiecīgi jāreducē riska aktīvi, tātad savu darījumu apjoms, (piemēram, ņemot par pamatu likumā paredzēto pamatkapitāla kvotu 4 % apmērā, reducējot to attiecībā pret aktīviem, kuru svarīgums novērtēts no risku aspekta, maksimāli 25 reizes), vai arī jāpieprasa attiecīgas kapitāla investīcijas. Pēdējā gadījumā banka izvairās no pretējā gadījumā nepieciešamās reducēšanas. Šīs pārdomas par "mērķtiecīgu reducēšanu attiecīgajā situācijā" var uzskatāmi parādīt kapitāla iepludināšanas radīto tirgus sagrozījumu un šī iemesla dēļ tas var kalpot arī kā pieturas punkts attiecībā uz pretpasākumu. Katrā gadījumā, Komisija jau norādīja, ka šajā gadījumā nav runa par "mehāniski" piemērojamiem noteikumiem un ka konkrētajā atsevišķajā gadījumā jāņem vērā ekonomiskie apstākļi, pirmkārt, ņemot vērā uzņēmuma dzīvotspēju un konkurences situāciju šā uzņēmuma tirgū.

(266) Attiecībā uz kopējo ietekmi Vācija paskaidroja, ka tā esot atkarīga ne tikai no pamata kapitāla kvotas, bet arī no pašu kapitāla, kas sastāv no pamata un papildus kapitāla (likumā paredzētā minimālā kvota 8 %) un līdz ar to nav jānosaka faktors 25, bet maksimāli faktors 12,5, attiecībā uz, pateicoties palīdzībai, iespējamo biznesa paplašināšanu, vai darījumu reducēšanu, no kā banka var izvairīties. Tikai tādā gadījumā, ja, palielinot pamata kapitāla summu, vienlaikus tiek iepludināts arī papildus kapitāls, banka tiešām 25 reizes varot paaugstināt attiecībā pret riskiem novērtētos aktīvus. Pat tad, ja bankas rīcībā jau esot novērtēts papildus kapitāls⁽²⁷⁾, tad biznesa paplašināšanas aplūkošana, ko jau tāpat nodrošina tikai šis papildus kapitāls, neesot lietpratīga. Starp citu, Vācija izklāstīja, ka tirgū faktiski nepieciešamās kapitāla kvotas — minimālā pamata kapitāla kvota 6 % un pašu kapitāla kvota tieši 10 % — esot ievērojami augstākas par likumā noteiktajām minimālajām kvotām. Šo viedokli apstiprināja *BSFin* un detalizēti pierādīja, salīdzinot ar Vācijas banku vidējiem rādītājiem (aptuveni — 6-7 % pamata kapitāla kvota, 9-11 % pašu kapitāla kvota, no tā privātās bankas 10-11 %), kā arī Eiropas lielo banku vidējiem rādītājiem, pie kam pēdējo vidējie rādītāji ir daudz augstāki (pamata kapitāla kvota 8,5 %). Pamatoties uz to, Vācija secināja, ka kapitāla iepludinā-

⁽²⁵⁾ Šajos rādītājos bija ietverta arī IBB veicināšanas darījumu atdalīšana.

⁽²⁶⁾ Piemēram sk. Lēmumu 98/490/EK.

⁽²⁷⁾ Papildu kapitāls jāņem vērā, aprēķinot pašu kapitāla kvotu tikai līdz esošā pamata kapitāla summas apmēram.

- šana 1,8 miljardu euro apmērā tirgū jāvērtē ar tieši 18 miljardiem euro. Komisija pievienojas šim viedoklim.
- (267) Attiecībā uz risku nodrošināšanu lēmuma par procedūras uzsākšanu brīdī vēl nebija skaidra palīdzības ekonomiskā vērtība. Pa šo laiku Vācija ir paziņojusi, ka ekonomiskās vērtības summa ir 6 miljardi euro (sk. 138. apsvērumu). Tāpat Vācija paziņoja, ka attiecībā uz nekustamā īpašuma jomas pakalpojumu biznesu neesot runa par darījumu jomu, kas pakļauta maksātnespējas novērtēšanas likumībām, tā kā par biznesa reducēšanu, no kuras banka izvairās, nevarot spriest pēc kapitāla kvotām. Tālāk Vācija paskaidroja, ka risku nosešana būtībā atteicoties uz nekustamo īpašumu pakalpojumu jomas vecajiem darījumiem. Katrā gadījumā, arguments tam esot tas apstāklis, ka jaunu darījumu veikšanai IBG pārstrukturēšanas fāzē tikšot dota iespēja tikai, izdarot nosešanu. Tāpēc tikai jauno darījumu kopapjoms (pārstrukturēšanas fāzē to varot novērtēt kopā tieši [...]*) euro; sk. 90. apsvērumu) vai risku seguma maksimālā vērtība (6,1 miljardi euro) varot raksturot tirgus sagrozījumu.
- (268) Komisija nevar piekrist šim novērtējumam. Jo bez risku nosešanas vai — alternatīvi — bez kapitāla investēšanas aptuveni 6 miljardu euro apmērā BGB sakarā ar iekšējo risku ciešo saistību nebūtu varējusi kopumā turpināt savu biznesa darbību. Tāpēc risku nosešanas ietekme jāpielīdzina hipotēku kapitāla pieplūduma aptuveni 6 miljardu euro apmērā. Tas pats attiecas uz vienošanos par naudas atmaksāšanu, kas gadījumā, ja Komisija pieņems lēmums par naudas atprasīšanu jānovērtē ar maksimālo vērtību 1,8 miljardi euro ⁽²⁸⁾.
- (269) Ņemot par pamatu palīdzības kopējo ekonomisko vērtību 9,7 miljardu euro apmērā un koeficientu 10, attiecībā uz faktiski nepieciešamo pašu kapitāla kvotu, varot aprēķināt pieturas punktu tirgus sagrozījuma vērtējumam un aptuveno orientējošo lielumu pretpasākumu raksturojumam - bilances kopējā samazināšana gandrīz 100 miljardu euro apmērā no 190 miljardiem euro.
- (270) Tas parāda šāda mērķtiecīgas reducēšanas principa piemērošanas robežas. Šāda apjoma reducēšana iespējama tikai maksātnespējas gadījumā. Tāpēc bez palīdzības būtu iespējama tikai BGB darbības izbeigšana, kas, izdarot secinājumu, ka tiesiskie noteikumi, kas regulē noteiktu tiesisko sastāvu, gadījumam, kas tajos nav minēts, nav piemērojami, nozīmētu, ka pretpasākums varētu būt tikai BGB maksātnespēja. Taču arī normālas pārstrukturēšanas ietvaros pretpasākumi, ņemot vērā iepriekš aprakstīto apjomu, ir īstenojami īsā termiņā un vidēja termiņā, vai ar lieliem zaudējumiem, pārdodot uzņēmuma daļas, kā arī uzsakot vai laužot ilgtermiņa līgumus un pozīcijas, lai ilgstoši neapdraudētu uzņēmuma dzīvotspēju, vai droši vien padarītu to neiespējamu. Šāds secinājums katrā gadījumā, no vienas puses, gandrīz nebūtu savienojams ar pārstrukturēšanas palīdzības mērķi un pārbaudes kritērijiem, proti, ar labumu guvušā uzņēmuma ilgspejīgas rentabilitātes atjaunošanu. No otras puses, ņemot vērā dažādo palīdzības pasākumu efektivitātes pakāpi atsevišķās darījumu jomās un tirgū šis secinājums šķiet nesamērīgs. Šī iemesla dēļ principu par mērķtiecību attiecībā uz bilances apjoma nepieciešamo kopējo reducēšanu nevar mehāniski piemērot.
- (271) Uz šī fona Komisijas mērķis bija nodrošināt līdzšinējās prakses ietvaros pārbaudītu kopapjoma reducēšanu, galvenokārt, ņemot vērā dažādās darījumu jomās paredzēto pasākumu izraisīto ietekmi, garantēt nozīmīgu bankas tirgus dalības samazinājumu.
- (272) BGB galvenokārt darbojas privāto klientu un uzņēmumu apkalpošanas jomā (mazumtirdzniecības banku pakalpojumi), nekustamo īpašumu finansēšanas (rūpniecisko nekustamo īpašumu finansēšana), nekustamo īpašumu pakalpojumu (fondu un projektu darījumi) un kapitāla tirgus (naudas un vērtspapīru darījumi) jomās.
- (273) Citas darījumu jomas, vērtējot to apjomu, ir nenozīmīgākas, tiek reducētas, vai to darbība izbeigta un attiecībā uz tālāko aplūkošanu tās ir nenozīmīgas. Tas attiecas uz segmentu - valsts kā publiskā īpašuma pārvaldītāja (kredītu izsniegšana), kas tiek būtiski reducēts un turpmāk iekļauts firmu klientu biznesā, kā arī uz jomu — lielie klienti/ārzemes (piemēram, projektu un eksporta finansēšana), kas savu darbību izbeigs. Investīciju banku pakalpojumu joma aptver tikai akciju un aizņēmumu emisiju relatīvi nelielā apjomā un turpmāk šai darbībai vairs nebūs patstāvīga loma. IBB veicināšanas darījumi, izbeidzoties iestāžu apgrūtinājuma un garantiju devēju atbildības nodrošinājumam LBB, 2005. gadā tiek izdalīta kā atsevišķa joma.

⁽²⁸⁾ Šī teorētiskā un noapaļotā maksimālā summa izriet, piemērojot Komisijas 1999. gada 8. jūlija lēmumā "WestLB" izmantoto metodiku, lai aprēķinātu tirgū pieņemto parasto atbildību, ņemot vērā Pirmās instances tiesas spriedumu 2003. gada 6. martā, kā arī LBB svarīgākos datus, pieskaitot procentu procentus.

- (274) Tā darbības joma, kas Komisijas lēmumā par procedūras uzsākšanu, pamatojoties uz Vācijas sniegto informāciju, kopumā tika nosaukta par nekustamo īpašumu biznesu, pretpasākumu tālākas pārbaudes nolūkā sakarā ar atšķirīgajām piedāvātāju un pieprasītāju struktūrām atsevišķās šīs jomas daļās - nekustamo īpašumu finansēšana un pakalpojumi nekustamo īpašumu sfērā - bija jāsadala sīkāk. Nekustamo īpašumu finansēšanas joma pēc BGB iekšējās definīcijas attiecas uz liela apjoma finansējumiem (aptuveni sākot no 5 miljardiem euro) un līdz ar to uz rūpniecisko nekustamo īpašumu finansēšanu (piem., dzīvokļu un tirdzniecības centru celtniecība). To galvenokārt veic meitas sabiedrība *BerlinHyp* (aptuveni 2/3 no darījumu apjoma), taču arī LBB un pati BGB. Privāto nekustamo īpašumu finansēšana ietilpst koncerna daudz plašākajā privāto klientu biznesa jomā.
- (275) Nekustamo īpašumu pakalpojumu darījumu joma galvenokārt aptver fondu darījumus, kā arī būvuzņēmēju darījumus. Kas attiecas uz jaunajiem darījumiem, tie 100 % ir BGB piederošā daļu koncerna IBAG pārziņā un agrāk ar tiem nodarbojās IBG.
- (276) Nekustamo īpašumu pakalpojumu darījumu joma ir tā joma, kurā bija krīzes un aplūkojamās pārstrukturēšanas palīdzības galvenais cēlonis un kura ir guvusi vislielāko labumu no risku segšanas, pasākuma ar vislielāko palīdzības summu. Šī iemesla dēļ Komisijai jau pašā procedūras sākumā bija šaubas par šīs jomas tālāko darbību.
- (277) Uz šī fona Vācija jau 2002. gada vasarā piedāvāja izdalīt no BGB nekustamo īpašumu pakalpojumu biznesu un nodot to Berlīnes pavalstij. Šis vispārējais nodoms 2004. gada janvārī tika sīki izklāstīts Vācijas solījumā. Vācija apņemas nodrošināt, ka BGB, atspoguļojot to bilancē, vēlākais līdz 2005. gada 31. decembrim atsavinās vai likvidēs visas daļas nekustamo īpašumu pakalpojumu biznesā, kuras skārusi risku nosegšana.
- (278) Sīki izstrādātie noteikumi paredz, ka pavalsts un banka līdz 2004. gada 31. decembrim galīgi nosaka, kādas daļas ir piemērotas atsavināšanai trešajām pusēm caurskatāmas, atklātas un nediskriminējošas konkursa procedūras ceļā. Saskaņā ar Vācijas izklāstu pēc saprātīgie apsvērumiem runa būs tikai par nelielu daļu skaitu. Tas skars tikai nozīmīgāku sabiedrību ar aptuveni 160 darbiniekiem, kas ietverta risku segšanas bilances vērtības garantijā, tā kā pamatojoties uz sīki izstrādātās vienošanās noteikumiem iespējamā peļņa no atsavināšanas pienākas pavalstij. Atsavinot trešajām personām, uz attiecīgo sabiedrību vairs neattieksies riska nosegšanas garantijas. Visas līdz 2005. gada 31. decembrim neatsavinātās vai nelikvidētās daļas iegādāsies Berlīnes pavalsts pie tirgum atbilstošiem nosacījumiem, pie kam pirkuma cenu noteiks pavalsts iecelts auditors, un pēc tam, kad to pārbaudīs pavalsts iecelts auditors, to, eventuāli, noteiks arbitrāžā. Pavalstij saskaņā ar sīki izstrādātās vienošanās noteikumiem jau tagad ir piekrišanas, informēšanas un kontroles tiesības nekustamo īpašumu pakalpojumu jomā, ko izmanto pavalstij piederošā *Berliner Gesellschaft Immobilien-Altrisiken mbH* ("BCIA").
- (279) Vācija jau procedūras agrīnajā stadijā ir pieteikusi savu apņemšanos IBB veicināšanas darījumus, kā arī vismaz daļu IBB mērķa rezervēm, kas patreiz kā pamatkapitāls ir LBB rīcībā, atkal atdalīt no LBB. Šī apņemšanās tika sīki atrunāta arī Vācijas 2004. gada janvārī dotajā solījumā. Saskaņā ar to Vācija apņemas nodrošināt, ka ne vēlāk kā līdz 2005. gada 1. janvārim IBB veicināšanas darījumu sektors tiks nodots jaundibināmai Berlīnes pavalsts veicināšanas bankai un šai sakarā LBB nodotās IBB mērķa rezerves tiks izmantotas jaunās veicināšanas bankas kapitāla nodrošināšanai un tādējādi atdalītas no LBB tādā apmērā, lai uz 2004. gada 1. janvāri pamatkapitāla kvota nebūtu zemāka par 6 %. BGB kapitalizācijai nepieciešamo pārējo IBB mērķa rezervju daļu pavalsts ieguldīs kā vienu vai vairākas pasīvās daļas LBB un apliks ar procentiem tirgū pieņemtajā kārtībā. Lai to izdarītu, pasīvo sabiedrības dibināšanas līgumu parakstīšanas brīdī uz LBB ilgtermiņa reitinga bāzes un, ņemot vērā iestāžu apgrūtinājuma un garantiju devēja atbildības neesamību, kā arī pasīvās līdzdalības līguma nosacījumus, tiks noteikts atsaucis procentu likmes palielinājums, izmantojot tirgū pieejamos, līdzvērtīgos pamatkapitāla instrumentus. Pamatkapitāla instrumentu līdzvērtīgus tiks noteikts, piemērojot uz tiem attiecināmos līguma nosacījumus un attiecīgā emitenta riska profilu.
- (280) 2003. gada rudenī izveidojās sekojoša Vācijas paredzēto komercdarbības ierobežošanas pasākumu kopaina (rēķinot pēc īpašuma vērtības pozīcijām) atsevišķos darbības sektoros laikposmā no 2001. (gada noslēguma pārskata rādītāji) līdz 2006. gadam (plānotā bilancē jeb peļņas un zaudējumu aprēķins):

Īpašuma vērtības un bilances apjoma samazināšana ⁽²⁹⁾

(miljardos euro)

Komerccdarbības sektors	Segmentu īpašuma vērtība		
	Bilance	Plāns	Izmaiņas
	2001	2006	
Retailbanking	20,0	[...]*	[...]*
— Privātie klienti	12,2	[...]*	[...]*
— Uzņēmumu klienti	7,8	[...]*	[...]*
Sabiedriskais īpašums	11,0	[...]*	[...]*
Kapitāla tirgus darījumi	109,7	[...]*	[...]*
Lielie klienti/ārvalstis	10,8	[...]*	[...]*
Nekustamo īpašumu finansēšana	31,2	[...]*	[...]*
Nekustamo īpašumu pakalpojumi	3,2	[...]*	[...]*
Starpsumma	185,9	[...]*	[...]*
Procentu menedžments & konsolidācija	-16,8	[...]*	[...]*
Kopējā īpašuma vērtība (bez IBB)	169,1	[...]*	[...]*
IBB	20,1	[...]*	[...]*
Bilances summa (konsolidēta)	189,2	[...]*	[...]*

(281) Šajā stadijā Vācijas paredzētie pasākumi kopumā samazinātu bilances summu par veseliem 30 %. Tas tiks nodrošināts ar atsavināšanas (piemēram, 6 miljardu euro apmērā mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā, atsavinot *Allbank*, *BG Polska*, *Zivnostenska Banka* un *Weberbank*), slēgšanas (piemēram, slēdzot 90 filiāles un 6 klientu apkalpošanas centrus) un īpašuma vērtības samazināšanas palīdzību. Tādos konkurences sektoros kā lielo klientu apkalpošana/ārvalstu darījumi un pakalpojumu sniegšana nekustamo īpašumu jomā, ko paredzēts likvidēt vai atdalīt, 2006. gadā atlikušie rādītāji būs tādi, ko ir iespējams samazināt tikai pakāpeniski. Sabiedriskā īpašuma sektors tiks ievērojami samazināts. Līdz ar to principiālie pilāri, uz kuriem banka balstīsies pēc pārstrukturēšanas, būs mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumi Berlīnes reģionā, nekustamo īpašumu finansēšana un kapitāla tirgus darījumi.

(282) Ja arī IBB veicināšanas darījumu sektora izdalīšanu nevar vērtēt kā pretpasākumu, jo tas tiek veikts, pildot Berlīnes pavalsts publiskos uzdevumus un līdz ar to nav komercdarbība ⁽³⁰⁾, jākonstatē, ka kopējā samazināšana tieši vienas ceturtdaļas (neņemot vērā IBB), vai, vairāk par 40 miljardiem euro apmērā principā Komisijas prakses ietvaros līdzīgos gadījumos attiecas uz finanšu pakalpojumu sektoru. Katrā gadījumā jānorāda, ka īpašuma vai bilances pozīciju reducēšana galvenokārt kalpo kopējā efekta uzskatāmam atspoguļojumam, bet to nevar vispārīgi uzskatīt par efektīvu biznesa darbības vai pat klātbūtnes tirgū ierobežošanu. Tas, pirmkārt, attiecas uz trim galvenajām, saglabātajām darījumu jomām. Piemēram, mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā tika un tiek pārdotas daļas (*Polska*, *Zivnostenska*, *Allbank*, *Weberbank*) un slēgtas filiāles; saskaņā ar līdz 2003. gada rudenim spēkā esošo pārstrukturēšanas plānu katrā gadījumā paredzēts tirgus daļību Berlīnē saglabāt apmēram tādu pašu, vai atsevišķos segmentos vēl nedaudz paplašināt, tā kā var uzskatīt, ka pasākumi šajā darījumu jomā galvenokārt kalpoja mērķim — koncentrēties uz galveno, reģionālo biznesu, kā arī samazināt izmaksas, slēdzot filiāles. Arī nekustamo īpašumu finansēšanas jomā plānotās ierobežošanas apjoms ir uzskatāms par relatīvi nelielu attiecībā pret kopējo apjomu. Kapitāla tirgus darījumu sfērā gan konstatēts nozīmīgs pozīciju samazinājums, tomēr vēl turpina pastāvēt nozīmīgs darījumu apjoms.

(283) Vācija un BGB paziņoja, ka turpmākā ierobežošana vai pat atteikšanās no darījumiem esot grūts uzdevums un apdraudētu bankas dzīvotspēju. *BerlinHyp*, *LBB* un *BGB* nekustamo īpašumu finansēšanas sektoru patreizējā tirgus situācijā un sakarā ar vēl pilnībā nepabeigto darījumu jomas pārstrukturēšanu īsā termiņā pārdot neesot iespējams vai varot pārdot tikai ar ievērojamiem bilances vērtības zaudējumiem. Jau pirms visas pārstrukturēšanas fāzes beigām šajā darījumu jomā tiekot prognozēti pozitīvi rezultāti, kas esot nepieciešami paredzēto kopējo rezultātu sasniegšanai, vēlākais, sākot no 2004. gada.

(284) Komisija pārbaudīja šos argumentus, kā arī attiecībā uz augšminēto jautājumu iesniegto informāciju un rezultātā secināja, ka nekustamo īpašumu finansēšanas sektora atsavināšana īsā termiņā tiešām apdrau-

⁽³⁰⁾ Veicināšanas darījumi Vācijas veicināšanas banku izpratnē ir sabiedriska uzdevums un tāpēc nav uzskatāma par konkurējošu komercdarbību, un tāpēc to nevar uzskatīt arī par kompensācijas pasākumu. Iestādes saistības un galvotāja atbildību veicināšanas darījumos patstāvīga veicināšanas banka var uzņemties tikai tos atdalot.

⁽²⁹⁾ Iespējama starpība, kas veidojas noapaļošanas rezultātā.

dētu bankas dzīvotspēju (sk. 230. apsvērumu). Bez tam, konkurences situācijas analīze Vācijas tirgū liecināja, ka BGB nav vadošo pakalpojumu piedāvātāju skaitā. BGB gan pēc pieteikuma sākotnējiem datiem ar 5 % lielu īpatsvaru 2000. gadā vēl ieņēma trešo vietu. Pēc Vācijas sniegtās aktuālās informācijas, kurā nav iekļauti pašvaldību kredīti, 2000. gadā bankas īpatsvars tirgū tiešām bija tikai 3 %, bet līdz 2006. gadam tas, šķiet, pazemināsies līdz 2 %. To pašu liecina arī citi informācijas avoti, saskaņā ar kuriem 2001. gadā BGB neieņēma ne sākotnēji norādīto trešo vietu, ne arī sasniedza tirgus īpatsvaru 5 % apmērā, un, konkrēti, ne hipotekāro kredītu kopējā tirgū, ne atsevišķos segmentos⁽³¹⁾. Uz šī fona BGB tirgus daļas samazinājums šajā jomā nešķiet pats svarīgākais, lai novērstu konkurences sagrozījumus, kas gan ir maz ticami.

(285) Tomēr BGB koncerna atkāpšanās no šīs darbības jomas būtu labāka, nekā palikšanu tajā, jo BGB koncerna komercdarbības vienkārša turpināšana nekustamo īpašumu finansēšanas tirgū rada konkurences sagrozījumus, kaut arī nenozīmīgā apmērā. Tas katrā gadījumā notiek tikai pie priekšnoteikuma, ja ilgspējīgas rentabilitātes atjaunošanas nebūtu apdraudēta. Tiktāl Komisija pozitīvi uztver Vācijas un Berlīnes pavalsts pausto nodomu atsavināt nekustamo īpašumu finansēšanas sektoru atsevišķi, vai arī BGB kopējās privatizācijas procedūras ietvaros.

(286) Kapitāla tirgus darījumi, kuru segmenta īpašums jau samazināts par gandrīz 20 %, 2002. gadā kā vienīgā darījumu joma sasniedza pieminēšanas vērtu, t.i., pozitīvu ienākumu un peļņas summu trīs zīmju skaitļa miljonu apmērā. Pēc pārstrukturēšanas posma beigām 2006. gadā tam kopā ar mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jāveido viens no galvenajiem koncerna ienākumu un peļņas avotiem. Kapitāla tirgus darījumi līdz ar to ir ļoti svarīgi BGB rentabilitātes atjaunošanā un to apjomu nevar samazināt būtiski lielākā apmērā, nekā līdz šim. No otras puses, BGB nozīme nacionālā naudas un vērtspapīru tirgus konkurencē, ko raksturo pieaugošā globalizācija un eiroleizācija, ir klasificējama kā nenozīmīga, t.i., mazāka, nekā nekustamo īpašumu finansēšanas darījumu tirgū.

(287) Komisija tomēr pārbaudīja, vai ir iespējama tālāka ierobežošana — kaut arī mazākā apjomā. Ņemot vērā ar pārstrukturēšanai piešķirto palīdzību saistītos vispārējos mērķus — BGB reģionālās bankas statusa atjaunošanu, Komisija galvenokārt apsvēra citu ārvalstu meitas uzņēmumu uzdevumu. Pēc jau

veiktajiem slēgšanas un pārdošanas pasākumiem meitas uzņēmumi katrā gadījumā bija vairs tikai trīs vietās — Londonā, Luksemburgā un Dublinā, un to saglabāšanu Vācija bija raksturojusi kā obligātu nosacījumu mazumtirdzniecības banku pakalpojumu darījumam, attiecīgajai bankas refinansēšanai. Visbeidzot, tika apsolīts likvidēt *BGB Irland plc. In Dublin*. Saskaņā ar 286. apsvērumā izklāstītajiem iemesliem Komisija atteicās no tālāku pasākumu veikšanas attiecībā uz kapitāla tirgus darījumu sektoru.

(288) Saskaņā ar Pamatnostādņu 37. punktu, novērtējot pretpasākumus, "pirmkārt, svarīgs ir uzņēmuma relatīvais stiprums savā tirgū vai tirgos". Šī iemesla dēļ privāto klientu un uzņēmumu apkalpošanas sektors (mazumtirdzniecības banku pakalpojumi) no konkurences viedokļa viennozīmīgi ir visproblemātiskākais. Jau savā lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija pavisam būtiski pamatoja savas šaubas par pretpasākumu piemērotību ar BGB stiprajām reģionālām vai lokālajām pozīcijām.

(289) BGB ar meitas uzņēmumu, piederošo īpašuma daļu atsavināšanu un filiāļu un citu pārstāvniecību slēgšanu jau būtiski ir samazinājusi šai darbības jomai pieskaitāmo sektora īpašuma vērtību. Sākumā līdz 2006. gadam plānotā sektora samazināšana par 43 % (sk. tabulu, 280. apsvērumu) līdz ar to gandrīz ir sasniegta, un svarīgākais - vēl nav veikta *Weberbank* atsavināšana. Tomēr Komisija jau procedūras uzsākšanas lēmumā piezīmēja, "ka BGB lokāli un reģionāli ir ārkārtīgi spēcīga privāto un firmu klientu darbības tirgos, ar norādītajām daļām starp 30 % un 57 % atsevišķos segmentos lokālā līmenī un starp 23 % un 46 % reģionālā līmenī, pie kam ir milzīgs atāļums līdz pēc tam sekojošajiem konkurentiem, kuri — kā liecina informācija — sasniedz tikai pusi; trešdaļu vai ceturtdaļu no BGB īpatsvara." Komisija jau šajā sakarā apšaubīja, vai privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas jomā paredzētās ierobežošanas apjoms ir pietiekams, veicot plānoto pārdošanu, lai mazinātu palīdzības izraisīto konkurenci izkroplojošo efektu Berlīnes reģionā.

⁽³¹⁾ Saskaņā ar lēmumu "Eurohypo", ko pieņēma Federālā karteļu pārvalde 2002. gada 19. jūnijā nodibinātā *Eurohypo, Hypovereinsbankgruppe, Depfa-Gruppe, BHF-Gruppe un BayLB* 2001. gadā bija vadošās bankas dažādos nekustamo īpašumu finansēšanas tirgos — kā sastāva ziņā, tā arī attiecībā uz jauniem darījumiem. Arī *Deutsche Bank* pati (t.i., bez *Eurohypo* iemaksātās kapitāla daļas) saskaņā ar lēmumu vēl atrodas priekšā BGB, kura šajā lēmumā nav iekļauta vadošo konkurentu skaitā ar attiecīgajām tirgus daļām virs 5 % vai 5 %.

(290) Šajā sakarā jāatzīmē, ka jau veiktie vai plānotie atsavināšanas pasākumi mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā, izņemot mazo un uz turīgiem privātiem klientiem orientēto *Weberbank*, nereducē, vai pavisam nedaudz reducē BGB darbību Berlīnē: *Allbank* darbojas visā federālajā valstī un Berlīnē tai ir tikai dažas filiāles, *BG Polska* un *Zivnostenska Banka*

darbojas ārzemēs. Proti, Berlīnē tika slēgtas aptuveni 40 līdz 50 filiāles privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas sektorā; filiāļu slēgšana lielpilsētā ar lielu filiāļu blīvumu tomēr galvenokārt kalpo tikai izmaksu samazināšanai, un šo pasākumu rezultātā arī saskaņā ar Vācijas argumentiem tikai neliela klientu daļa maina bankas ⁽³²⁾. Arī cita, jau minētā, Vācijas sniegtā informācija apliecina, ka nebija paredzēts jūtami samazināt tirgus dalību Berlīnē, bet atsevišķajos segmentos pozīcijas bija jā saglabā apmēram tajā pašā līmenī, vai pat vēl nedaudz jāpastiprina.

- (291) Attiecībā uz augšminētajām šaubām Komisija norādīja, ka sākotnēji iesniegtie un pēc apjoma aprēķinātie tirgus daļas rādītāji attiecībā uz BGB atsevišķos Berlīnes tirgus segmentos ir pārāk augsti. Iemesls esot BGB ziņojumi pavalsts Centrālajai bankai, kas tika sastādīti par visu koncernu, materiāli nenodalot tirgus un nediferencējot rādītājus pa reģioniem. Piemēram, arī kredītu un ieguldījumu kopapjomi nekustamo īpašumu vai kapitāla tirgus biznesā ārpus Berlīnes esot iekļauti rādītājos, kas atspoguļo lokālo privātpersonu un uzņēmumu apkalpošanas biznesu. Tāpēc no BGB kredītu un ieguldījuma kopapjoma, kā arī no attiecīgā tirgus apjoma Berlīnē esot atskaitīti reģionālie un materiāli nepieskaitāmie kredīti un ieguldījumi. Rezultātā privāto klientu biznesā jomā ieguldījumu/maksājumu apgrozījumu jomā BGB tirgus daļa esot tieši 43 % līdz 45 %, un kredītu jomā tieši 22 % 2000. un 2001. gadā. Uzņēmumu apkalpošanas jomā BGB tirgus daļas esot tieši 25 % līdz 26 % attiecībā pret ieguldījumu/maksājumu apgrozījumu jomu un tieši 23 % līdz 25 % kredītu jomā 2000. un 2001. gadā. Līdz ar to, salīdzinot ar sākotnējiem, pieteikumā norādītajiem datiem, Vācijas iesniegtās ziņas par BGB tirgus īpatsvaru samazināja rādītājus atsevišķos segmentos, sevišķi, uzņēmumu apkalpošanas jomā, daļēji gandrīz uz pusi.
- (292) Vācija savos argumentos norādīja, ka trīs pēc BGB sekojošo konkurentu — *Berliner Volksbank*, *Dresdner Bank* un *Deutsche Bank* (grupa) 2001. gadā īpatsvars Berlīnes mazumtirdzniecības banku pakalpojumu tirgū bija 11-13 % kredītu/privātpersonu apkalpošanas jomā, 8 — 14 % privāto klientu/ieguldījumu jomā, 5-16 % privāto klientu/kredītu jomā un tieši 9-18 % uzņēmumu apkalpošanas/ieguldījumu jomā. *Volksbank*, minot rādītājus virs 50 % privāto klientu darījumos (50-60 % ieguldījumu/maksājumu apgrozījumu segmentos un aptuveni 50 % kredītu jomā) un gandrīz 60 % uzņēmumu apkalpošanas darījumos

(virs 40 % ieguldījumu/maksājumu apgrozījums un aptuveni 50-60 % kredītos) norāda uz būtiski lielākām BGB tirgus daļām. Savus datus šī banka norāda kā 6-10 % privātpersonu apkalpošanas sektorā un aptuveni 4-10 % uzņēmumu apkalpošanas sektorā.

- (293) Vācija savos argumentos koriģētās tirgus daļas privāto klientu un uzņēmumu apkalpošanas sektorā attiecina tikai uz Berlīni, jo tas esot nozīmīgs reģions, bet mazumtirdzniecības banku pakalpojumu esot tikai reģionāls bizness ⁽³³⁾.
- (294) Arī *Berliner Volksbank* savos argumentos norādīja, ka Berlīne ir relevants teritoriāls tirgus, lai novērtētu palīdzības efektu mazumtirdzniecības banku pakalpojumu biznesa jomā. Tas atbilstot arī Komisijas parastajiem novērtēšanas kritērijiem attiecībā uz tirgus teritoriālo norobežošanu uzņēmumu apvienošanas pārbaudēs. Piemēram, lēmumos par apvienošanās pārbaudēm, kas attiecoties uz banku uzraudzību, nosaukti tādi indikatori, kā vispārēja banku klientu priekšrokas došana lokāliem pakalpojumu piedāvātājiem, blīva filiāļu tīkla nozīme un bankas fiziskā klātbūtne klientu tiešā tuvumā ⁽³⁴⁾. Ja Komisija apvienošanās pārbaudes jomā attiecībā uz finanšu pakalpojumiem līdz šim principā balstījusies uz nacionālajiem tirgiem, tad tas noticis tādēļ, ka nav bijušas šaubas par konkurenci (vadošo tirgus pozīciju indikatori), tāpēc neesot bijusi nepieciešama sīki izstrādāta analīze mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā. Taču nacionāla norobežošana attiecībā uz konkrētās palīdzības konkurenci izkropļojot ietekmes Berlīnē pārbaudi mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā nebūtu lietderīga. Tieši šajā jomā BGB sakarā ar tās izcilajām tirgus pozīcijām esot nepieciešams piedāvāt pretpasākumus tirgus daļas samazināšanai. BGB tirgus daļa, starp citu, pateicoties tās stratēģijai, izmantojot divus nosaukumus, ievērojami pārsniedzot to, kas attiecībā uz reģionāli spēcīgām krājkasēm daļēji parasti notiekot Vācijas pilsētās. Šī koncentrācija apgrūtinot potenciālajiem konkurentiem piekļuvi tirgum un esot novedusi arī pie tā, ka ārzemju banku īpatsvars Berlīnes tirgū esot neliels un vērā neņemams.
- (295) Komisijai atbilstoši šī lēmuma mērķim nav iemesla neievērot Vācijas un *Berliner Volksbank* argumentus attiecībā uz Berlīnes ģeogrāfisko stāvokli mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā. Kā norādīts lēmumā par procedūras uzsākšanu, apvienošanas pārbaudes jomā līdz šim Komisija balstījās uz apstākli,

⁽³²⁾ Berlīnē, bankā, arī pēc filiāļu slēgšanas saglabājas 75 % līdz 90 % attiecīgās bankas klientu.

⁽³³⁾ Dati par tirgus daļām Berlīnes/Brandenburgas reģionā (14-27 % privāto klientu biznesā un 8-21 % firmu klientu biznesā) vēlāk tikai pilnas informācijas nodrošināšanas dēļ tika iesniegti papildus. Tas, ka šie dati ir būtiski zemāki izskaidrojams ar apstākli, ka BGB Brandenburgā jau pirms jaunākajiem pārstrukturēšanas pasākumiem pēc savu iestāžu pārdošanas un slēgšanas Brandenburgā bija pārstāvēta mazā apmērā. Aktualizēti dati par visu federāciju vairāk netika iesniegti.

⁽³⁴⁾ Komisijas 1997. gada 11. marta lēmums, ar ko paziņo par apvienošanās atbilstību vienotajam tirgum (Lieta N IV/M.873 — *Bank Austria/Creditanstalt*), pamatojoties uz Padomes Regulu (EEK) Nr. 4064/89 (OV C 160, 27.5.1997., 4. lpp.).

ka finanšu sektorā tirgus, sākot paplašināšanās — izņemot naudas un vērtspapīru biznesu — ir nacionāls; pie tam pilnībā netika atvēlēta telpa reģionāliem vērtējumiem privāto klientu un uzņēmumu apkalpošanas jomā⁽³⁵⁾. Filiāļu un bankas lokālās fiziskās klātesamības mazumtirdzniecības banku pakalpojumu biznesā nozīme liecinot par Berlīnes tirgus aplūkošanu. Par to liecinot arī klientu rīcība, kas pēc filiāļu slēgšanas vai pārdošanas tādā lielpilsētā kā Berlīnē, ja viņi vispār mainot banku, tad neskatoties uz telefona banku pieaugošo izmantošanu, parasti izvēloties citu, lokāli pārstāvētu kredītiestādi. Tiktāl Brandenburgas iekļaušana, izņemot Berlīnes nomaļu rajonus, liekoties pārāk plašas teritorijas iekļaušana pārbaudē, par to liecinot arī BGB atkāpšanās no Brandenburgas pavalsts un koncentrācija uz galveno reģionu.

- (296) Tomēr šī lēmuma mērķu sasniegšanas aspektā precīza tirgus ģeogrāfiskā norobežošana nav būtiska, jo nav svarīga bankas dominējošā stāvokļa pierādīšana, bet gan tas, vai piedāvātie pretpasākumi ir pietiekami, lai ar pārstāvību tirgū pietiekami kompensētu attiecīgās palīdzības ietekmi, kas izkropļo konkurenci. Ir neapšaubāmi un neapstrīdami, ka palīdzība bankai deva iespēju saglabāt pozīciju dažādos tirgos un pie tam arī saglabāt spēcīgu pozīciju Berlīnes *Retail* tirgū.
- (297) Kas atteicas uz Vācijas iesniegtajiem un uz leju koriģētajiem tirgus daļu novērtējumiem, Komisijai ir šaubas par šo skaitļu ticamību, pirmkārt, tā iemesla dēļ, ka līdzīgas problēmas, sniedzot ziņojumus, varētu rasties arī citiem konkurentiem, kurus norādītajā tirgus apjomā varētu neņemt vērā. Otrkārt, trešās puses, kas procedūras laikā iesniedza piezīmes un ko pēc to iesniegtajām piezīmēm Komisija aptaujāja, apstiprināja sākotnējos skaitļus apmēram tādā pašā lielumā. Katrā gadījumā jānorāda, ka neatkarīgi tirgus daļu aprēķini, ieskaitot pārbaudāmu materiālu un reģionālu norobežošānu, Komisijas rīcībā nav. Kā liecināja pieprasījumi, līdz šim ne *Bundesbank/Landeszentralbank*, ne Federālā karteļu pārvalde (*Bundeskartellamt*) vai Komisija karteļu tiesību/apvienošanās pārbaudes jomā attiecībā uz augšminēto nav veikusi konkurences analīzi. Tieši palīdzības politikas jomā Komisijas rīcībā nav augšminētajam nepieciešamie un pie konkurentiem panākamie izmeklēšanas rezultāti.
- (298) Tostarp, šī lēmuma mērķa sasniegšanas nodrošināšanai ir piemērota precīza tirgus daļas analīze, jo, kā jau

norādīts, pārbaudot palīdzību, nav svarīga dominējošā stāvokļa pierādīšana. Ir pilnīgi skaidrs, ka šajā lietā pārbaudāmā palīdzība traucē konkurenci, vai draud to darīt un ka nozīmīgi traucējumi, pirmkārt, jau ir bijuši tirgū, kurā BGB ir spēcīga pozīcija. Šī stiprā pozīcija tirgū atbilst arī BGB pašargumentam, ka šī banka Berlīnē ir vadošā *Retail* banka. Ar šo nav pretrunā arī koriģētās tirgus daļas no 20 % līdz vairāk par 40 % atsevišķos segmentos, pat tādā gadījumā, ja rādītāji būtu pareizi, kas gan ir apšaubāmi. Šajā sakarā arī jāatgādina, ka BGB tirgus daļa vai tās ielaušanās tirgū 2002. gadā saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju, novērtējot pēc pirmā žiro konta atvēršanas privāto klientu biznesā, bija 48 % un ka pēc BGB valdes priekšsēdētāja argumentiem bankai ar nosaukumiem *Berliner Sparkasse* un *Berliner Bank* pieder tirgus daļa, kas daļēji pārsniedz 50 %⁽³⁶⁾.

- (299) Šī iemesla dēļ nav šaubu par BGB spēcīgo pozīciju tirgū un tās vadošo *Retail* bankas stāvokli Berlīnes lielajā teritorijā, kas aptver aptuveni 4 miljonus iedzīvotāju. BGB pozīcija tirgū nav būtiski mainījies kopš tās dibināšanas 1994. gadā, kad "*Berliner Bank*" un "*Berliner Sparkasse*" (kas jau toreiz apvienoja pilsētas rietumu un austrumu daļas krājkasi, pie kam pēdējai austrumu daļā bija *quasi* monopolstāvoklis) tika apvienotas zem viena jumta — tā nav arī mainījies kopš krīzes sākuma 2001. gadā. Šī "stabilitāte" līdz ar to var kalpot kā indikators BGB relatīvajai tirgus varai, salīdzinot ar tās aktuālajiem un potenciālajiem konkurentiem.
- (300) Uz šī fona Komisija paziņoja, ka pārstrukturēšanas palīdzības akceptēšana, pamatojoties uz pretpasākumu, kas BGB stāvokli Berlīnes tirgū *Retailbanking* jomā gandrīz neskar, nav saderīga ar Kopienas palīdzības tiesību normām. Tomēr Vācija uzskatīja, ka tiek konfrontēta ar bankas sniegtajiem argumentiem attiecībā uz bankas dzīvotspējas negatīvu ietekmēšanu.
- (301) Pēc intensīvām turpmākām sarunām 2003. gada decembrī ar Vācijas un Berlīnes pavalsts pārstāvjiem Vācija beidzot piekrita *Berliner Bank* atsavināšanai kā papildus pretpasākumam, lai atjaunotu palīdzības atļaujas došanas iespēju un novērstu tālākus, Komisijas citos gadījumos uzliktus kompensācijas maksājumus. Saskaņā ar šo solījumu Vācija apņēmas nodrošināt, ka bankas sabiedrības koncerns ar juridisku spēku atsavina nodaļu "*Berliner Bank*" kā saimniecisku

⁽³⁵⁾ Komisijas 1997. gada 11. marta lēmums (Lieta N IV/M.873 — *Bank Austria/Creditanstalt*); Komisijas 1995. gada 25. septembra lēmums, ar ko paziņo par apvienošanās atbilstību vienotajam tirgum (Lieta N IV/M.628 — *Generale Bank/Credit Lyonnais Bank Nederland*), pamatojoties uz Padomes Regulu (EEK) Nr. 4064/89 (OV C 289, 31.10.1995., 10. lpp.).

⁽³⁶⁾ Runa pilnsapulcē 2003. gada 4. jūlijā.

vienību, ieskaitot vismaz firmas zīmi, visus firmas zīmei piederīgos sakarsu ar klientiem, filiāles un attiecīgo personālu atklātas, caurskatāmas un nediskriminējošas procedūras ceļā līdz 2006. gada 1. oktobrim (*Closing* uz 2007. gada 1. februāri). Pārbaudes diena attiecībā uz klientu skaitu, filiālēm un pārdošanas jomas darbiniekiem ir 2003. gada 31. decembris, izņemot Komisijas notificētā pārstrukturēšanas plāna realizēšanu un biznesa dabīgo fluktuāciju, t.i. klientu, personāla, aktīvu, pasīvu aizplūdi un pieplūdi, kas balstās uz individuāliem lēmumiem (tāpat arī klientu vai darbinieku pārcelšanās vai neapmierinātība ar līdzšinējo banku vai darba devēju) un to banka neietekmē. Tas, īpaši, nozīmē, ka BGB nedrīkst veikt pasākumus, kuru mērķis ir *Berliner Bank* klientu pāreja uz citiem BGB uzņēmumiem vai jomām, kā, *Berliner Sparkasse*. Uzticības persona, ko ieceļ Vācija (Berlīnes pavalsts) un kuras iecelšanai nepieciešama Komisijas piekrišana, nodrošinās, ka banka turpmāk komerciāli saprātīgā mērā pārstrukturēs *Berliner Bank* un investēs tajā līdzekļus, kā arī neveiks pasākumus, kas reducē *Berliner Bank* vērtību, galvenokārt, pārceļot privātos un firmu klientus vai pārdošanas jomas personālu uz *Berliner Sparkasse* vai citām Bankas sabiedrības koncerna daļām.

- (302) Atsavinot *Berliner Bank*, sektora īpašums mazumtirdzniecības banku pakalpojumu jomā līdz 2006. gadam ⁽³⁷⁾ samazināsies vēl par [...] * euro (tas nozīmē kopā ar līdz šim plānotajiem un apsolītajiem, jau aprakstītajiem pasākumiem kopā par aptuveni [...] * euro). BGB tirgus daļa *Berliner Retail* biznesa atsevišķajos segmentos sakarā ar pārdošanu samazināsies par aptuveni 1/3 līdz 1/6. Pavisam kopā bilances apjoms samazināsies par 189 miljardiem euro līdz aptuveni 124 miljardiem euro.
- (303) Pēc Komisijas viedokļa līdz ar to kopumā ir īstenotie, plānotie un apsolītie pārdošanas, slēgšanas un cita veida reducēšanas pasākumi ir pietiekami, lai mazinātu attiecīgo palīdzības pasākumu izraisīto, konkurēnci traucējošo ietekmi.
- (304) Visbeidzot, jāatgādina, ka Vācija pieteikumā sākotnēji norādīja, ka Berlīne ir reģions EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē un uz to var attiecināt noteikumu par palīdzību reģioniem un attiecībā uz augšminēto jānorāda arī uz Pamatnostādņu 53. un 54. punktu vērā ņemšanu, novērtējot pretpasākumus, tomēr to sīkāk neizklāstot, respektīvi, neizmantojot noteiktus aspektus. Punkti 53. un 54. nosaka, ka Pamatnostādnes paredzētie novērtēšanas kritēriji ir spēkā arī attiecībā uz teritorijām, kuru attīstība īpaši jāveicina reģionos, bet, ka kritēriji attiecībā uz kapacitāšu samazinājumu tirgū ar pārāk lielām strukturālām kapacitātēm var būt ne tik stingri.

Lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija konstatēja, ka sakarā ar sīkāku konstatējumu trūkumu tā nevar novērtēt, vai ir iespējams piemērot šo kritēriju. Tā kā Vācija turpmākajā procedūras gaitā šim punktam vairs nepievērsa uzmanību, kā arī norādīja, ka banku sektorā nevar runāt par tirgu ar pārāk lielām strukturālām kapacitātēm, Pamatnostādņu 53. un 54. punkts šajā gadījumā ir vērtējami kā nepiemērojami.

Palīdzības ierobežošana līdz nepieciešamajam minimumam

- (305) Pēc Komisijas viedokļa Vācija pietiekamā mērā ir pierādījusi, ka trīs piešķirtās palīdzības — kapitāla investīcijas, risku nodrošināšana un Vienošanos par Berlīnes pavalsts iespējamiem atmaksas prasījumiem pret banku — ierobežojusi līdz bankas pārstrukturēšanai nepieciešamajai minimālajai summai atbilstoši bankas un akcionāru rīcībā esošajiem finanšu līdzekļiem. Bankā netiek iepludināta lieka likviditāte un pārāk lieli pašu līdzekļi, kurus banka varētu ļaunprātīgi izmantot, nesamērīgi paplašinot savus darījumus uz konkurentu rēķina.
- (306) Sākumā 2001. gada augustā kā sanācijas palīdzību piešķirto kapitāla investīciju 1,755 miljardu euro apmērā summa tika aprēķināta tā, lai ar to varētu nodrošināt bankas pamata kapitāla kvotu 5 % apmērā, attiecīgi pašu kapitāla kvotu 9,7 % apmērā. Kā jau norādīts augstāk, Komisija uzskata, ka tā ir summa, kas obligāti nepieciešama bankas iesaicīgai izdzīvošanai. Bankai ar savām spēkiem izdevās, īpaši, atgriežot agrākās riska pozīcijas, paaugstināt pamata kapitāla kvotu virs 5 % . 2003. gada beigās šī kvota bija aptuveni 6 %. Komisija, ņemot vērā šodienas praksi finanšu tirgū un reitinga aģentūru un tirgus dalībnieku attiecīgās prognozes, pamata kapitāla kvotu 6 % apmērā uzskata par obligāti nepieciešamu bankas kapitāla tirgus spējas nodrošināšanai ilgākā laika periodā. 2001. gadā veiktās kapitāla investīcijas šajā apjomā obligāti nepieciešamas bankas pamata kapitāla kvotas saglabāšanai tajā pašā apmērā un šī iemesla dēļ arī kopējās pārstrukturēšanas palīdzības novērtēšanas ietvaros šo summu var uzskatīt par reducētu līdz obligāti nepieciešamajai minimālajai summai un līdz ar to summu var akceptēt. Vēl vairāk, banka — kā jau iepriekš minēts — ņemot vērā valsts garantiju turpmāku neesamību, sakarā ar IAS ieviešana un vienošanos Bāzeles II ietvaros, apņemas, saviem spēkiem paaugstināt pamata kapitāla kvotu līdz vismaz 7 %, lai nodrošinātu operatīvi pieļaujamos refinansēšanas nosacījumus. Komisija apsveic šos uz bankas tālāku stabilizāciju virzītos plānotos pasākumus.

⁽³⁷⁾ *Berliner Bank* atsavināšanai jānotiek vēlākais līdz 2007.gada 1. februāri. Tāpēc ir iespējams, ka efekts atspoguļosies tikai 2007. gada bilancē.

(307) Risku nodrošināšanas nominālās summas 21,6 miljardu euro apmērā, ekonomiskā vērtība, kā norādīts teksta 138. apsvērumā, novērtējot to kā valsts palīdzību, ir 6,1 miljardi euro. *Berliner Volksbank* arguments ir tāds, ka pavalsts risku segšana vairāk atbilstot neierobežotam pienākumam veikt ieguldījuma papildus iemaksas, jo ar to saistīto Berlīnes pavalsts pienākumu sniegt garantijas patlaban nevarot novērtēt un tas atbilstot "blanko čekam" par turpmākajiem zaudējumiem. Šīs summas apmērs un termiņš esot nesamērīgi, tā radījusi bankai praktiski neierobežotu kredītspēju, tā esot "brīvbiļete" bankai publiskot piedāvājumus ar jebkuriem nosacījumiem un sakarā ar to, ka pienākumam veikt papildus iemaksas nevarot noteikt konkrētas summas, augšminētajam nevarot būt akcepts. Komisija uzskata, ka šī argumentācija nav pieņemama un attiecībā uz augšminēto vairāk pievienojas Vācijas argumentiem. Riska segšanas konstrukcija bankai — pretēji *Berliner Volksbank* argumentiem — tieši nedod iespēju paplašināt bankas darījumus vai citus darījumus. Protams, tā aizkavē pašas bankas aiziešanu no tirgus kopumā. Bet tā ir ierobežota ar bankas aizsargāšanu pret riskiem saistībā ar vecajiem darījumiem. Jaunu darījumu ģenerēšanai šo risku segšanu kā tādu izmantot nevar. Veikt jaunus darījumus, katrā gadījumā, tā dod iespēju sakarā ar apstākli, ka aizsargātās nekustamo īpašumu pakalpojumu sabiedrības, īpaši, kā arī banka, vispār, turpina tirgū eksistēt. Tomēr tās ir tikai katra palīdzības pasākuma netiešas sekas un to nevar izmantot par mērauklu, lai novērtētu, vai palīdzības apmērs ir strikti piemērots tikai uzņēmuma tālākās pastāvēšanas nodrošināšanai. Risku segšana nepiegādāja bankai likviditāti, bet tikai atbrīvoja to no pastāvīgiem zaudējumiem nekustamo īpašumu pakalpojumu biznesa rezultātā, ko banka nevarēja absorbēt saviem spēkiem. Pavalsts maksājumi notiek tikai *ex-post* kreditoru faktisko prasījumu summu apmērā, pamatojoties uz tiesisku pretenziju. Pie tam pavalstij ir plašas tiesības ar pavalstij piederošās sabiedrības starpniecību kontrolēt riskus saskaņā ar sīki izstrādātu vienošanos, attiecībā uz pārbaudi un nosacījumiem piekrišanas došanai. Attiecībā uz sīki izstrādātās vienošanās mehānisma aprakstu Komisija ņem vērā Vācijas argumentus. Tāpēc Komisija uzskata, ka risku segšanai paredzētā summa kopumā ir samazināta līdz minimumam.

(308) Arī palīdzība ar maksimālo ekonomisko vērtību 1,8 miljardu euro apmērā, kas iekļauta vienošanās starp Berlīnes pavalsti un banku par rīcību attiecībā uz pavalsts iespējamām pretenzijām pret *Landesbank Berlin* saskaņā ar nolēmumu lietā C 48/2002, pēc Komisijas viedokļa ir samazināta līdz minimumam. Bez vienošanās bankai uz auditoru pieprasījumu būtu 2002. gada bilancē jāveido rezerves draudošajiem parādiem miljonos ar trīszīmju skaitļiem. Tas negatīvi

ietekmētu 2002. gada rezultātus un bankas pašu kapitālu. Bet bankai tajā brīdī, kad tā sastādīja 2002. gada bilanci un peļņas-zaudējumu aprēķinu, un arī pēc tam, bija kapitāla kvotu, kas nepārsniedza 6 % un daļēji bija pat zemāka. Ar lielāku pamata kapitāla kvotas slogu banka šajā pārstrukturēšanas fāzē nebūtu tikusi galā. Kā iepriekš jau minēts, Komisija uzskata, ka pamata kapitāla kvota 6 % apmērā ilgstošā laika periodā ir obligāti nepieciešama. Ja Komisija savā lēmumā lietā C 48/2002 pieņems lēmumu pieprasīt bankai atmaksāt palīdzības elementu kā nesaderīgu ar kopējo tirgu, Berlīnes pavalsts to atstās kā noguldījumu bankā. Tas notiks tikai tad, ja būs nepieciešams, pārbaudes dienā 2004. gada 1. janvārī iegūt pamata kapitāla kvotu 6 % apmērā un līdz ar to Komisija uzskata augšminēto par obligāti nepieciešamu minimālo summu. Vienošanās par summas atmaksāšanu ar maksimālo ekonomisko vērtību 1,8 miljardi euro akceptēšanu Komisija ierobežo, ņemot vērā izņēmuma gadījumus, kāds ir šis konkrētais, tas nozīmē, tas notiek, ja un tikai tiktāl, ciktāl prasījuma summas apmērs apdraudētu uzņēmuma dzīvotspēju un ja no citiem aspektiem pārstrukturēšanas plānam var dot akceptu. Vienošanās par atmaksāšanu šajos ietvaros ir papildus palīdzība pārstrukturēšanai un līdz ar to prasa lielākus pretpasākumus, kurus veikt, visbeidzot, ir Vācijas pienākums, īpaši, apsolut nodrošināt *Berliner Bank* atsavināšanu.

Secinājumi

(309) Palīdzība ar kopējo summu 9,7 miljardu euro apmērā sastāv no trim pasākumiem: pirmkārt, no 2001. gada augustā Berlīnes pavalsts BGB labā veiktās kapitāla investīcijas 1,755 miljardu euro apmērā; otrkārt, no Berlīnes pavalsts 2001. gada decembrī līdz 2002. gada aprīli BGB jau piešķirtās risku segšanas summas ar nominālo maksimālo summu 21,6 miljardu euro apmērā un ar ekonomisko vērtību 6,1 miljardi euro; un, treškārt, no starp Berlīnes pavalsti un BGB 2002. gada decembrī noslēgtās vienošanās par naudas atmaksu, ņemot vērā iespējamo lēmumu lietā C48/2002 (*Landesbank Berlin — Girozentrale*) par Komisijas prasību atmaksāt summu ar ekonomisko vērtību līdz 1,8 miljardiem euro.

(310) Visi priekšnosacījumi par valsts palīdzības esamību saskaņā ar EK Līguma 87. panta 1. punktu ir atbilstoši: valsts līdzekļi, priekšrokas došana noteiktam uzņēmumam, konkurenci traucējoša ietekme un tirdzniecības ietekme starp dalībvalstīm. No noteikumiem par izņēmumiem attiecībā uz valsts palīdzības un kopējā tirgus nesaderīguma pamatprincipa nevar piemērot nevienu citu, tikai 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu kopā ar Kopienas pamatnostādņiem attiecībā uz valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai.

- (311) Izdarot vērtējumu — un ņemot vērā Pamatnostādņu kritērijus — Komisija secina, ka jau veiktie un vēl plānotie pārstrukturēšanas pasākumi ir saprātīgi, pārlicinoši un principā piemēroti, lai dotu BGB iespēju atjaunot ilgspējīgu bankas rentabilitāti.
- (312) Komisija uzskata, ka jau veiktie, plānotie un apsolītie atsavināšanas, slēgšanas un reducēšanas pasākumi kopumā ir pietiekami, lai kompensētu attiecīgo palīdzības pasākumu konkurenci traucējošo ietekmi;
- (313) Trīs piešķirtās palīdzības — kapitāla investīcijas, risku nodrošinājums un vienošanās par rīcību Berlīnes pavalsts pretenziju par atmaksu celšanas gadījumā - pēc Komisijas viedokļa ir atbilstošas pārstrukturēšanai obligāti nepieciešamajai minimālajai summai atbilstoši bankas akcionāru rīcībā esošajiem finanšu līdzekļiem. Līdz ar to bankā netika iepludināta lieka likviditāte un pārāk lieli pašu līdzekļi, ko tā varētu ļaunprātīgi izmantot nesamērīgi, paplašinot darījumus uz konkurentu rēķina,

2. Palīdzība, kas minēta 1. punktā, ir saderīga ar kopējo tirgu, ja Vācija pilnā apjomā izpilda Federālās valdības 2004. gada 6. februāra paziņojumā, 2. panta 1. punktā un pielikumā minētos solījumus un tā ietvaros 1. punkta c) apakšpunktā minētā palīdzība uz 2004. gada 1. janvāri nav izraisījusi BGB koncerna pamatkapitāla kvotas palielināšanos virs 6 % (ņemot vērā IBB atdalīšanu saskaņā ar 2. panta 1. punkta d) apakšpunktu).

2. pants

1. Vācija ir piekritusi:

- nodrošināt savlaicīgu pieteiktā pārstrukturēšanas plāna īstenošanu saskaņā ar pielikumā uzskaitītajiem nosacījumiem;
- nodrošināt, ka Berlīnes pavalsts atsavina savu daļu BGB kapitālā saskaņā ar pielikumā uzskaitītajiem nosacījumiem;
- nodrošināt, ka BGB koncerns saskaņā ar pielikumā uzskaitītajiem nosacījumiem atsavina vai likvidē jebkādu līdzdalību sabiedrībās, kas sniedz ar nekustamo īpašumu saistītos pakalpojumus un ir pakļautas 2002. gada 16. aprīļa riska nodrošinājumam;
- nodrošināt, ka IBB mērķa rezerves saskaņā ar pielikumā uzskaitītajiem nosacījumiem tiek atdalītas no LBB;
- nodrošināt, ka der BGB koncerns saskaņā ar pielikumā uzskaitītajiem nosacījumiem atsavina nodaļu "Berliner Bank" par labu LBB;
- nodrošināt, ka der BGB koncerns ne vēlāk kā līdz 2005. gada 31. decembrim likvidē savu līdzdalību BGB Ireland plc.

2. Ja tam ir atbilstoši iemesli, Komisija, pamatojoties uz pietiekami motivētu Vācijas pieteikumu, var

- piešķirt solījumos noteikto termiņu pagarinājumu vai
- ārkārtas gadījumā atteikties no viena vai vairāku solījumu un nosacījumu izpildes, mainīt vai aizstāt tos ar citiem.

Ja Vācija lūdz termiņa pagarinājumu, tai ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms attiecīgā termiņa beigām jāiesniedz Komisijai motivēts pieprasījums.

IR PIENĒMUSI ŠĀDU LĒMUMU.

1. pants

1. Šādi pasākumi par labu koncernam *Bankgesellschaft Berlin AG* ("BGB") ir uzskatāmi par valsts piešķirtu palīdzību saskaņā ar EK Līguma 87. panta 1. punktu:

- kapitāla iepludināšana 1,755 miljardu euro apmērā no Berlīnes pavalsts līdzekļiem 2001. gada augustā;
- garantijas ("riska nodrošinājums") ar maksimālo nominālvērtību 21,6 miljardu euro apmērā, ko Berlīnes pavalsts ir piešķīrusi 2001. gada 20. decembrī un 2002. gada 16. aprīlī;
2002. gada 26. decembra vienošanās starp Berlīnes pavalsti un *Landesbank Berlin* ("LBB") par iespējamo Berlīnes pavalsts pretenziju pret LBB izskatīšanu pēc Komisijas galīgā lēmuma pieņemšanas nepabeigtajā procedūrā C 48/2002.

3. pants

Divu mēnešu laikā pēc šī lēmuma paziņošanas Vācija informēs Komisiju par pasākumiem, kas ir veikti un ko tā apņemas veikt, lai nodrošinātu šī lēmuma izpildi.

Vācija tiek aicināta vienu šī lēmuma eksemplāru nekavējoties nodot palīdzības saņēmējam.

Briselē, 2004. gada 18. februārī

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Vācijas Federatīvajai Republikai.

Komisijas vārdā
Mario MONTI
Komisijas loceklis

PIELIKUMS ⁽¹⁾**Attiecībā uz 2. panta 1. punkta a) apakšpunktu**

Vācija nodrošina, ka pieteiktais pārstrukturēšanas plāns, kurš pēdējo reiz grozīts saskaņā ar Federālās valdības 2004. gada 29. janvāra paziņojumu, ieskaitot visus 2. panta 1. punktā norādītos solījumus, tiks pilnībā izpildīts atbilstoši norādītajam grafikam. Ja attiecībā uz noteiktiem pārstrukturēšanas plāna elementiem termiņš nav noteikts, tie tiek pildīti nekavējoties un katrā gadījumā īstenoti tik savlaicīgi, lai ievērotu paredzētos termiņus.

Attiecībā uz 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu

Vācija nodrošina, ka Berlīnes pavalsts uzsāk atklātu, caurskatāmu un nediskriminējošu atsavināšanas procedūru, tiklīdz apstiprināts koncerna Bankgesellschaft Berlin AG 2005. gada noslēguma pārskats, un šī procedūra tiek pabeigta 2007. gada 31. decembrī.

Pircējam:

- jābūt neatkarīgam no pavalsts un tas nedrīkst būt saistīts ar BGB AG vai Berliner Bank Komisijas Regulas (EK) Nr. 2790/1999 par izvēles iespējas atļauju grupām 11. panta izpratnē attiecībā uz vertikālajiem līgumiem ⁽²⁾,
- jāspēj saprātīgā veidā saņemt visu attiecīgo konkurences un citu valsts iestāžu atļaujas BGB AG daļu iegādei,
- ņemot vērā viņa finansiālo potenciālu, īpaši, reitingus, jābūt piemērotam, lai nodrošinātu bankas ilgspejīgu maksātspēju.

Piemērojot pārejas noteikumus saskaņā ar 2. panta 2. punktu attiecībā uz atsavināšanas solījumu, Komisija pienācīgā veidā ņems vērā piedāvājuma nosacījumus un situāciju kapitāla tirgū.

Attiecībā uz 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu

Vācija nodrošina, ka koncerns BGB, attiecīgi atspoguļojot pasākumu atspoguļojumu bilancē vēlākais 2005. gada 31. decembrī, saskaņā ar šādiem noteikumiem atsavina vai likvidē visas daļas nekustamo īpašumu pakalpojumu sabiedrībās, kuras skārusi 2002. gada 16. aprīlī veiktā risku nosegšana.

Līdz 2004. gada 31. decembrim pavalsts un banka nosaka tās daļas nekustamo īpašumu pakalpojumu sabiedrībās, kas piemērotas atsavināšanai trešajām personām. Šīs daļas jāpārdod caurskatāmas, atklātas un nediskriminējošas konkursa procedūras ceļā.

Tās daļas nekustamo īpašumu pakalpojumu sabiedrībās, kuras bilances sastādīšanas dienā 2005. gada 31. decembrī nebūs ne likvidētas, ne atsavinātas trešajām personām, par tirgus nosacījumiem iegādāsies Berlīnes pavalsts. Pirkuma cenu pēc no pavalsts neatkarīga auditora vērtējuma, ko pēc tam pārbaudīs bankas iecelts neatkarīgs auditors, noteiks līdz 2005. gada 31. martam. Tas notiks ar atzītu novērtēšanas metožu palīdzību. Ja būs atšķirības starp abiem vērtējumiem un līguma puses nevarēs vienoties, tad vērtību noteiks trešais eksperts, ko nozīmēs Vācijas auditoru institūts (Institut der Wirtschaftsprüfer in Deutschland e.V.). Neatkarīgie slēdzieni par vērtību tiks iesniegti Komisijai līdz 2005. gada 31. jūlijam.

⁽¹⁾ Pielikumā apkopots Vācijas solījumu saturs, kas publicēts Federālās valdības 2004. gada 6. februāra ziņojumā. Šim lēmumam izšķirošais ir oriģinālais teksts vācu valodā.

⁽²⁾ OV L 336, 29.12.1999., 21. lpp.

To nekustamo īpašumu pakalpojumu sabiedrību darbība, kuras paredzēts nodot pavalstij vai likvidēt, tiks ierobežota ar pienācīgu pārvaldes darbību, strādājot pie atbilstoši sīki izstrādātajai vienošanai nosegtajiem riskiem. Banka veiks investīcijas šajās sabiedrībās augšminētajai darbībai nepieciešamajā apmērā.

Lai izvairītos no lieliem nekustamā īpašuma iegādes nodokļiem, koncernā Bankgesellschaft var palikt daļa, maksimāli 6 % apmērā, nekustamo īpašumu un celtniecības menedžmenta sabiedrībā Bankgesellschaft Berlin GmbH ("IBG"). Tomēr tas nerada koncernam Bankgesellschaft iespēju ietekmēt IBG vadību. Bez tam Immobilien und Beteiligungen Aktiengesellschaft ("IBAG") pēc firmas statusa un nosaukuma maiņas un jaunas darbības orientācijas kā Work-out-Competence Center un kā holdinga sabiedrība no tā sauktajā negatīvajos sarakstos ⁽³⁾ iekļautajām risku segšanas izslēgtajām sabiedrībām, kurās ir daļas koncernam Bankgesellschaft, paliek Bankgesellschaft koncerna sastāvā. Bez darbības holdinga sabiedrības statusā attiecībā uz sabiedrībām, kas ietvertas tā sauktajos negatīvajos sarakstos, lai tās pienācīgi pārvaldītu un pabeigtu darbības ar riskiem saistībā ar šīm sabiedrībām, kā darbības arī Work-out-Competence Center statusā saistībā ar nekustamo īpašumu finansēšanas pabeigšanu, IBAG turpmāk neveiks nekādus nekustamo īpašumu pakalpojumu darījumus.

Attiecībā uz 2. panta 1. punkta d) apakšpunktu

Vācija nodrošina, ka, vēlākais, stājoties spēkā 2005. gada 1. janvārī, veicināšanas sabiedrība Investitionsbank Berlin ("IBB"), āde bez tiesībspējas, kas līdz šim bija Landesbank Berlin ("LBB") nodaļa, saskaņā ar sekojošajiem noteikumiem tiek nodota jaundibinātajai, patstāvīgajai Berlīnes pavalsts veicināšanas bankai.

Berlīnes pavalsts IBB mērķa rezerves jaunās veicināšanas bankas apgādē ar kapitālu tiek izlietas tādā mērā un līdz ar to izdalītas no Landesbank, kā tas ir iespējams kopš 2004. gada 1. janvāra, nepazeminot koncerna Bankgesellschaft pamata kapitāla kvotu (Tier One), kas ir 6 % apmērā (pēc IBB izdalīšanas), pie kam maksimāli 1,1 miljards euro paliek Landesbank Berlin.

IBB mērķa rezervju daļu, kas saskaņā ar iepriekšējo punktu turpmāk nepieciešama Bankgesellschaft kapitalizācijai, maksimāli 1,1 miljarda euro apmērā, bankā LBB tieši vai netieši, kā materiālu ieguldījumu, vienā vai vairākās pamata kapitālu veidot spējīgās daļās iegulda Berlīnes pavalsts. Par to Berlīnes pavalsts var celt pamatotu pretenziju pret LBB nodot attiecīgo IBB mērķa rezervju daļu un tad šo pretenziju ieguldīt pasīvajās daļās.

Pasīvās līdzdalības daļām procenti tiek noteikti atbilstoši tirgus situācijai. Šim nolūkam dienā, kad tiek parakstīti pasīvās sabiedrības līgumi, ņemot vērā LBB ilgtermiņa reitingus un iestāžu nodokļu sloga un garantijas nesēju atbildības turpmāko neesamību, kā arī, ievērojot pasīvo daļu noteikšanu līgumā, tiek aprēķināts uzcelojums bāzes procentu likmei, ko nosaka pēc tirgū piedāvātajiem salīdzināmiem pamata kapitāla instrumentiem. Pamata kapitāla instrumentu salīdzināmība, tiek noteikta, ņemot vērā līguma noteikumus attiecībā uz šiem instrumentiem un attiecīgo emitentu reitingus.

Attiecībā uz 2. panta 1. punkta e) apakšpunktu

Vācija nodrošina, ka koncerns Bankgesellschaft atsavina LBB nodaļu Berliner Bank kā saimniecisku vienību, vismaz ieskaitot marku (un visas ar to saistītās intelektuālās īpašuma tiesības), visus privātos, firmu un citus klientus, kas saistīti ar darījumiem, kuri veikti ar nosaukumu Berliner Bank, filiāles, kā arī tirdzniecības personālu (front-office). Pārbaudes diena attiecībā uz klientu skaitu, filiālēm un tirdzniecības darbiniekiem ir 2003. gada 31. decembris, izņemot Komisijas notificētā pārstrukturēšanas plāna īstenošanu saskaņā ar 2. panta 1. punktu a) apakšpunktu un biznesa dabīgo fluktuāciju, t.i., klientu, personāla, aktīvu un pasīvu pieplūšana un aizplūšana, kas balstās uz individuāliem lēmumiem (piemēram, klientu vai darbinieku pārcelšanās vai neapmierinātība ar iepriekšējo banku vai darba devēju) un banka to neietekmē. Uzticības persona precīzi uzraudzīs atsavināšanas procedūru. Atsavināšanas procedūrai jābūt atklātai, caurskatāmai un nediskriminējošai, atsavināšanai jāstājas spēkā vēlākais 2007. gada 1. februārī (slēgšana).

⁽³⁾ 2002. gada 16. aprīļa sīki izstrādātās vienošanās pielikumi 4.1., 11.1., 22.1., 29.1., 37.1..2., 44.1., 25. notifikācijas pielikums.

Vācija trīs mēnešu laikā pēc šī lēmuma oficiālas piegādes dod Komisijai uzdevumu attiecībā uz uzticības personas akceptu un iesniedz priekšlikumu par neatkarīgu uzticības personu, kuras pienākums atbilstoši likumam ir ievērot profesionālo konfidencialitāti, kas uz Vācijas rēķina uzrauga atsavināšanas procedūras pienācīgu norisi un, īpaši, nodrošina, ka banka komerciāli saprātīgā veidā pārstrukturē Berliner Bank un veic tajā investīcijas, un ka banka neveic nekādus pasākumus, kas reducē Berliner Bank vērtību, pirmkārt, novirzot privātos un firmu klientus vai tirdzniecības personālu uz Berliner Sparkasse vai uz citām Bankgesellschaft koncerna daļām. Uzticības persona uzsāk darbu tūlīt pēc iecelšanas. Ja uzticības persona konstatē nelikumības, par to nekavējoties jāziņo Komisijai.

Pircējam jābūt neatkarīgam no Bankgesellschaft Berlin; viņa rīcībā jābūt finanšu resursiem, viņam jābūt dokumentāli pierādītai profesionālai kompetencei un stimuliem, lai uzturētu Berliner Bank kā dzīvotspējīgu un aktīvu konkurentu, konkurējot ar Bankgesellschaft Berlin un citiem konkurentiem, kā arī, lai to attīstītu. Tas neizslēdz Berliner Bank integrāciju uzņēmumā un pircēja Corporate Identity.

Šī 2004. gada 29. janvāra solījuma vidējā termiņa finanšu plānu piemērošanas noteikumi Vācijai nekavējoties jāiesniedz Komisijai akcepta saņemšanai.

Visi pārējie nosacījumi attiecībā uz īstenošanu un ziņojumu sniegšanu

- a) Vācija bez Komisijas piekrišanas neizdarīs grozījumus pieteiktajā 2004. gada 29. janvāra pārstrukturēšanas plānā, kas 2. panta 1. punktā ņem vērā visus solījumus;
- b) Vācija nodrošinās, ka 2. panta 1. punkta b), c) un e) apakšpunktos paredzētie atsavināšanas un pārdošanas pasākumi notiek caurskatāmu procedūru ceļā, kas ir atklātas katram potenciālajam iekšzemes un ārzemju pircējam. Pārdošanas nosacījumos nedrīkst būt iekļauts noteikums, kas nesamērīgi ierobežo potenciālo pretendentu skaitu vai noteikums, kas piemērots tieši vienam pretendentam. Vācija nodrošina, ka šie atsavināšanas un pārdošanas pasākumi tiek pietiekamā veidā izsludināti. Tas notiek, izņemot atsavināšanas pasākumus atbilstoši 2. panta 1. punkta c) apakšpunktam, publicējot attiecīgo paziņojumu vismaz vienā starptautiskā preses izdevumā, ko visā Kopienā var iegādāties angļu valodā. Pretendentiem, ciktāl to atļauj tiesību akti, tiek nodrošināta tieša pieeja visai nepieciešamajai informācijai ar Due-Diligence metodi. Pircēju izvēle notiek pēc ekonomikas kritērijiem. Peļņa no bankas pārdošanas darījumiem pilnībā tiek izlietota bankas pārstrukturēšanas plāna finansēšanai, ja saskaņā ar 2002. gada 16. aprīļa sīki izstrādāto vienošanos Notifikācijas 25. pielikums) tā nepienākas Berlīnes pavalstij;
- c) Vācija nodrošina, ka Komisija vai eksperts, kas darbojas Komisijas vārdā, līdz visu solījumu izpildei var šo izpildi pārbaudīt. Vācija garantē Komisijai neierobežotu piekļuvi visai informācijai, kas nepieciešama šī lēmuma izpildes uzraudzībai. Komisija ar Vācijas piekrišanu var pieprasīt tieši no bankas paziņojumus un paskaidrojumus. Vācija un Banka sadarbosies ar Komisiju vai konsultantu, kas darbojas Komisijas vārdā, attiecībā uz visiem pieprasījumiem saistībā ar šī lēmuma uzraudzību un izpildi;
- d) Vācija līdz 2007. gadam, ieskaitot, katru gadu nosūtīs Komisijai atskaites ziņojumu. Ziņojumā jāiekļauj apkopoti dati par progresu īstenojot pārstrukturēšanas plānu, kā arī detaļas par meitas sabiedrību un nodaļu pārdošanu un slēgšanu saskaņā ar šī lēmuma 2. panta 1. punktu, norādot pārdošanas vai slēgšanas datumu, bilances vērtību uz 2003. gada 31. decembri, pirkuma cenu, visu peļņu un zaudējumus saistībā ar pirkumu vai slēgšanu un sīku informāciju attiecībā uz vēl neveiktajiem pārstrukturēšanas plāna pārstrukturēšanas pasākumiem. Ziņojumu mēneša laikā pēc koncerna gada slēguma akcepta attiecībā uz BGB grupu Bankgesellschaft Berlin AG uzraudzības padome, iesniedz, vēlākais līdz katra gada 31. maijam.

KOMISIJAS LĒMUMS**(2004. gada 14. jūlijs)****par Vācijas valsts palīdzību uzņēmumam MobilCom AG***(izzināts ar dokumenta numuru K(2004) 2641)***(Autentisks ir tikai teksts vācu valodā)****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

(2005/346/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu, un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Padomes 1999. gada 22. marta Regulu (EK) Nr. 659/1999, kas nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK Līguma 93. panta piemērošanai ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 7. panta 3. un 4. punktu,

pēc tam, kad pati dalībvalsts un pārējie procedūras dalībnieki tika uzaicināti saskaņā ar augstākminēto noteikumu prasībām sniegt savu atzinumu ⁽²⁾, un balstoties uz izteiktajiem izteiktajiem viedokļiem,

tā kā:

I. PROCEDŪRA

(1) Vācija 2002. gada 18. oktobra vēstulē informēja Komisiju par tā saucamā glābšanas atbalsta piešķiršanu, dodot valsts galvojumu 50 miljonu euro lielam aizdevumam, ko uzņēmumam MobilCom AG (turpmāk MobilCom) ir piešķirusi Federālā Rekonstrukcijas kredītiestāde (turpmāk KfW). Aizdevums tika izmaksāts 2002. gada 19. septembrī.

(2) Komisija 2002. gada 21. oktobra un 2002. gada 30. oktobra vēstulēs pieprasīja papildu informāciju, ko Vācija sniedza 2002. gada 23. oktobra vēstulēs, kas reģistrētas 2002. gada 23. oktobrī un 2002. gada 24. oktobrī, un 2002. gada 5. novembra vēstulē, kas reģistrēta 2002. gada 5. novembrī.

(3) Vācija 2002. gada 27. novembra vēstulē, kas reģistrēta 2002. gada 28. novembrī, paziņoja par vēl viena drošības galvojuma piešķiršanu 80 % apmērā jaunam aizņēmumam par summu 112 milj. euro. Sanāksme ar Komisijas un Vācijas pārstāvju piedalīšanos notika 2002. gada 10. decembrī.

(4) Komisija 2003. gada 21. janvāra vēstulē paziņoja Vācijai savu lēmumu akceptēt aizdevuma galvojumu par 50 miljoniem euro kā glābšanas atbalstu, pamatojoties uz EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu un Kopienas pamatnostādņem par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai ⁽³⁾.

(5) Tajā pašā vēstulē Komisija darīja Vācijai zināmu savu lēmumu par formālas procedūras uzsākšanu saskaņā ar EK Līguma 88. panta 2. punkta nosacījumiem attiecībā uz 80 % aizdevuma galvojumu par summu, kas pārsniedz 112 miljonus euro.

(6) Komisijas lēmums par procedūras uzsākšanu tika publicēts Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī ⁽⁴⁾. Komisija uzaicināja pārējās iesaistītās personas iesniegt attiecīgu atzinumu.

⁽¹⁾ OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp. Regula grozīta ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

⁽²⁾ OV C 80, 3.4.2003., 5. lpp.

⁽³⁾ OV C 288, 9.10.1999., 2. lpp.

⁽⁴⁾ Sk. 2. zemsvītras piezīmi.

- (7) Vācija 2003. gada 24. februāra vēstulēs, kas reģistrētas 2003. gada 25. un 26. februārī, izteica savu nostāju attiecībā uz Komisijas lēmumu par procedūras uzsākšanu.
- (8) Vācija 2003. gada 14. marta vēstulē, kas reģistrēta 2003. gada 14. martā, sniedza Komisijai papildu informāciju. Vienlaikus Vācija informēja Komisiju par savu nodomu pagarināt termiņu MobilCom piešķirto valsts galvojumu kredītlīnijām, kas pārsniedz 50 miljonus un 112 miljonus euro līdz 2007. gada beigām. Bez tam Vācija norādīja, ka otrais kredīts ir izmaksāts uzņēmumam tikai 88,3 miljonu euro apmērā.
- (9) Komisija 2003. gada 10. aprīļa vēstulē pieprasīja papildu informāciju par plānoto valsts galvojuma termiņa pagarināšanu, ko Vācija nosūtīja Komisijai 2003. gada 9. maija vēstulē, kas reģistrēta 2003. gada 12. maijā. Sīkāku informāciju Vācija bija norādījusi 2003. gada 21. maija vēstulē, kas reģistrēta 2003. gada 21. maijā.
- (10) MobilCom savu nostāju attiecībā uz procedūru izteica 2003. gada 3. jūnija vēstulē, kas reģistrēta 2003. gada 4. jūnijā.
- (11) Komisija 2003. gada 9. jūlija vēstulē darīja zināmu Vācijai, ka tā, saistībā ar plānoto aizdevuma galvojumu termiņa pagarināšanu, saskaņā ar EK Līguma 88. panta 2. punktu notiekošo procedūru pagarina līdz 2007. gada beigām.
- (12) Komisijas lēmums par procedūras pagarināšanu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (5). Komisija uzaicināja pārējās iesaistītās personas iesniegt attiecīgu atzinumu.
- (13) Vācija 2003. gada 1. septembra vēstulē, kas reģistrēta 2003. gada 2. septembrī izteica savu nostāju jautājumā par procedūras pagarināšanu. Komisija 2003. gada 9. septembra vēstulē pieprasīja papildu informāciju. Vācija atbildēja ar 2003. gada 23. septembra vēstuli, kas reģistrēta 2003. gada 25. septembrī. Tajā Vācija informēja Komisiju arī par to, ka uzņēmums MobilCom 2003. gada 22. septembrī ir pilnībā atmaksājis minēto kredītlīniju summas un ka galvojuma dokumentus KfW (konsorcijs vadītāja) ir atdevusi federālajai administrācijai un Šlēsvigas-Holšteinas pavalstij.
- (14) Vācija 2003. gada 5. novembra vēstulē, kas reģistrēta 2003. gada 6. novembrī, paziņoja, ka Komisijai iesniegtajā pieprasījumā par kredītu galvojumu termiņa pagarināšanu līdz 2007. gadam izvirzītais jautājums ir nokārtots, norādot, ka kredīti ir atmaksāti.
- (15) Komisija ar 2003. gada 25. septembra vēstuli, kas reģistrēta 2003. gada 25. septembrī, un ar 2003. gada 2. oktobra vēstuli, kas reģistrēta 2003. gada 6. oktobrī, saņēma divu MobilCom konkurentu viedokļus par procedūras pagarināšanu, ko nosūtīja Vācijai, lai tā izsaka savu nostāju. Vācijas atbilde tika saņemta ar 2003. gada 5. novembra vēstuli, kas reģistrēta 2003. gada 6. novembrī.
- (16) 2004. gada 9. un 21. janvārī notika sarunas starp federālās valdības, Šlēsvigas-Holšteinas pavalsts, kā arī uzņēmuma pārstāvjiem un Komisiju, kurās tika izskatīts jautājums par to, vai ir nepieciešami papildu pasākumi neparedzamu konkurences traucējumu novēršanai. Vācija 2004. gada 13. februāra vēstulē, kas reģistrēta 2004. gada 13. februārī, paziņoja Komisijai, ka MobilCom principā ir gatavs uz 7 mēnešus ilgu laika periodu apturēt MobilCom mobilo sakaru līgumu realizāciju tiešsaistē. Komisija 2004. gada 16. februāra vēstulē lūdza paskaidrot dažus punktus. Uz nākošo Komisijas vēstuli, kas tika nosūtīta 2004. gada 26. martā, Vācija 2004. gada 2. un 28. aprīļa vēstulēs, kas attiecīgi reģistrētas 2004. gada 2. un 28. aprīlī, paziņoja, ka nevar viennozīmīgi apsolt MobilCom tiešsaistes pārdošanas slēgšanu. Ar 2004. gada 23. jūnija vēstuli, kas reģistrēta 2004. gada 24. jūnijā, Vācija nosūtīja Komisijai papildu informāciju par aktuālo MobilCom attīstības statusu klientu jomā.

II. DETALIZĒTS PASĀKUMU APRAKSTS

1. MobilCom AG

- (17) MobilCom AG 1991. gadā ar nosaukumu MobilCom Communicationstechnik GmbH nodibināja Gerhards Šmits (Gerhard Schmid). Tās atrašanās vieta ir Bīdelsdorfā, Rendsburgā-Ekernfērdē, Šlēsvigas-Holšteinas pavalstī, kas saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu ietilpst atbalstāmajā reģionā. Paralēli Bīdelsdorfā izvietotajam centrālajam birojam darbojas arī dažādas MobilCom pārstāvniecības visā Vācijā (Ķīlē, Karlšteinā, Erfurtē un Hallbergmosā).
- (18) Lielākais MobilCom akcionārs patlaban ir France Télécom, kam pieder 28,3 % no visām akcijām. Pārējās akcijas pieder dažādiem īpašniekiem.

(5) OV C 210, 5.9.2003., 4. lpp.

- (19) MobilCom uzsāka uzņēmējdarbību kā "otrās paaudzes" mobilo sakaru ("2G") tālārpārdevējs, kas cita starpā apkalpoja arī T-Mobile, Vodafone un E-Plus. 1996. gadā uzņēmums ienāca biržā un 1997. gadā bija viena no pirmajām firmām, kas tika kotēta Frankfurtes Vērtspapīru biržas Jaunajā tirgū. Līdz ar ieiešanu Vācijas fiksēto telekomunikāciju un Interneta pakalpojumu tirgū 1998. gadā MobilCom apguva jaunus uzņēmējdarbības sektorus. Kā uzņēmums, kam raksturīgs izaugsmes gars, MobilCom mobilo sakaru uzplaukuma gados varēja strauji attīstīties.
- (20) No 1997. līdz 2000. gadam MobilCom iegādājās citus uzņēmumus, tai skaitā tīkla pakalpojumu nodrošinātāju Topnet un mobilo sakaru pakalpojumu nodrošinātāju Cellway, kā arī tai laikā lielāko vācu valodā strādājošo Interneta meklēšanas sistēmu DINO-Online. MobilCom papildināja savu portfeli arī ar telekomunikāciju uzņēmumu TelePassport, pakalpojumu nodrošinātāju D Plus un kontrolpaketi datoruzņēmumu ķēdē Comtech. 1999. gadā MobilCom Frankfurtes Jaunajā tirgū reģistrēja arī Interneta pakalpojumu meitas uzņēmumu Freenet.de AG, kas ir otrais lielākais tiešsaistes pakalpojumu sniedzējs Vācijā.
- (21) MobilCom 2000. gadā sadarbībā ar France Télécom nodibināja kopuzņēmumu MobilCom Multimedia GmbH ar mērķi piedalīties UMTS (universālās mobilo telefonu sistēmas) licences izsolē un ieiet UMTS tirgū. France Télécom samainīja savas daļas kopuzņēmumā pret Mobilcom AG akcijām 28,3% apmērā, kā rezultātā Mobilcom AG rīcībā nonāca visas Mobilcom Multimedia GmbH daļas. Par MobilCom AG akcijām France Télécom samaksāja 7,3 miljardus euro lielu pirkuma cenu. Nepieciešamo UMTS licences finansējumu no ārpuses bija paredzēts saņemt no kāda starptautiska banku konsorcijs. Pamatu stratēģiskajām partnerattiecībām UMTS jomā veidoja sadarbības pamatlīgums ("Cooperation Framework Agreement"), ko puses parakstīja 2000. gada martā.
- (22) MobilCom Multimedia GmbH 2000. gada augustā federālās valdības izsolē par 8,4 miljardiem euro iegādājās UMTS licenci. D Plus 2001. gadā tika apvienots ar Cellway, lai optimāli pieskaņotu realizācijas struktūru UMTS darījumiem. Bez tam šajā pašā gadā tika uzsākta UMTS tīkla izveide.
- (23) Mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas jomā MobilCom līdz ar iekļaušanos UMTS tirgū no pakalpojumu piedāvātāja bija jāklūst par mobilo sakaru operatoru ar savu tīkla bāzi ⁽⁶⁾.
- (24) Darbība fiksētā tīkla — Interneta pakalpojumu jomā, pirmkārt, ietvēra telefona sakarus, otrkārt, Interneta pieejas pakalpojumus, ko nodrošināja Interneta meitas uzņēmums Freenet.de AG, kurā MobilCom pieder 76,1% no kapitāla. Fiksētajā tīklā MobilCom pirms krīzes apkalpoja gandrīz astoņus miljonus klientu, no kuriem aptuveni 3,2 miljoni bija Interneta pakalpojumu lietotāji.
- (25) MobilCom koncerna apgrozījums 2001. finanšu gadā bija 2,59 miljardi euro. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas bija palielinājies par 10%. No kopējā apgrozījuma 1,919 miljardus euro nodrošināja mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas sektors, 0,583 miljardus euro — fiksētā tīkla un Interneta pakalpojumi un 88 miljonus — citi pakalpojumi. UMTS sektorā nekāds apgrozījums netika sasniegts, jo tas vēl bija tapšanas stadijā.
- (26) Gada beigās 5,01 miljoni klientu saziņai izmantoja MobilCom nodrošinātos mobilos telefonsakarus — 25% pieaugums, salīdzinot ar 4 miljoniem klientu iepriekšējā gadā. Tādējādi MobilCom darbība mobilo sakaru jomā auga straujāk nekā pats tirgus, kur izaugsme 2001. gadā bija 17%. Divas trešdaļas no pastāvīgajiem klientiem bija piesaistīti ar līgumattiecībām, kamēr tirgū šis rādītājs caurmērā bija 44%.
- (27) MobilCom 2002. gada 31. jūlijā nodarbināja kopumā 5 175 cilvēkus, tai skaitā darbiniekus, ar ierobežotu termiņa līgumiem. Tas atbilda 4 463 pilna laika darba vietām.

2. Mobilo sakaru tirgus

- (28) MobilCom pēc pārstrukturēšanas koncentrēsies uz mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas sektoru. Pirms krīzes MobilCom darbojās arī UMTS un fiksētā tīkla — Interneta pakalpojumu jomā.
- (29) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju un iesniegtajam pārstrukturēšanas plānam pievienoto tirgus pētījumu mobilo sakaru tirgus ir daļa no telekomunikāciju pakalpojumu tirgus, kas aptver arī fiksētā tīkla abonentu apkalpošanu, kurjerpastu un citas jomas. Mobilo telekomunikāciju pakalpojumu tirgus ("Mobilo sakaru tirgus") atšķirībā no citu telekomunikāciju pakalpojumu tirgiem ir uzskatāms par patstāvīgu, lietišķu tirgu, jo tajā piedāvātie produkti ir savādāki nekā citās telekomunikāciju pakalpojumu jomās.

⁽⁶⁾ Pēc National-Roaming līguma noslēgšanas ar E-Plus 2001. gada aprīlī MobilCom varēja izmantot balss un datu pārraides tīklu ar E-Plus GSM/GPRS tīkla starpniecību un jau pirms plānotās patstāvīgās darbības UMTS jomā uzsākšanas uz GPRS bāzes piedāvāt visa Vācijā īpašus runas un datu pārraides pakalpojumus ar savu firmas zīmi.

- (30) Mobilo sakaru tirgū strādājošie uzņēmumi ir iedalāmi tīkla operatoros un tādos, kas nodarbojas tikai ar tālākpārdošanu ("pakalpojumu piedāvātājos"). Tīkla operatoriem piešķir mobilo sakaru pakalpojumiem nepieciešamā infrastruktūra, un viņi nodrošina tās funkcionēšanu. Viņi realizē šos pakalpojumus gan tiešā veidā, gan netiešā — ar pakalpojumu piedāvātāju starpniecību. Pakalpojumu piedāvātāji aprobežojas tikai ar to, ka realizē mobilo sakaru pakalpojumus uz patstāvīgi noteiktas cenu bāzes.
- (31) Saskaņā ar Telekomunikāciju un pasta pakalpojumu regulēšanas iestādes ("RegTP") sniegto informāciju Vācijā kopējais apgrozījums telekomunikāciju jomā 2002. gadā bija apmēram 61 miljardi euro. Fiksētā tīkla pakalpojumi un mobilo sakaru pakalpojumi patlaban ir divi kopējā telekomunikāciju pakalpojumu tirgus segmenti ar visspēcīgāko apgrozījumu, kura īpatsvars ir apmēram 1/3.
- (32) Saskaņā ar RegTP datiem mobilo sakaru uzņēmumu kopējā peļņa 2002. gadā bija apmēram 23,7 miljardi euro. Laikā no 1998. līdz 2002. gadam ikgadējais pieauguma temps mobilo sakaru pakalpojumu jomā bija caurmērā 25,7 % un tādējādi tas ievērojami pārsniedza vidējo pieauguma tempu visā Vācijas telekomunikāciju pakalpojumu tirgū kopumā. Tomēr vidējais gada apgrozījuma pieauguma temps mobilo sakaru pakalpojumiem bija krietni vien mazāks par vidējiem šīs pakalpojumu jomas lietotāju skaita pieauguma rādītājiem. Cēlonis šādiem rādītājiem ir tas, ka pakāpeniski samazinājās katra komunikāciju dalībnieka vidējais mēneša apgrozījums. Mobilo sakaru pakalpojumu izaugsme 2001. un 2002. gadā ievērojami palēninājās (2002. gadā 2,8 %).
- (33) Visām Komisijai iesniegtajām prognozēm un pētījumiem par mobilo sakaru tirgus attīstību Vācijā⁽⁷⁾ pamatā ir aplēse, ka mobilo sakaru klientu skaits nākošo trīs līdz četrus gadus laikā pietuvosies dabiskajai piesātinājuma robežai, aptverot 80 līdz 90 % no visiem Vācijas iedzīvotājiem. 2002. gada beigās tirgus aptvēra 72,4 % iedzīvotāju (2001. gadā — 68 %). Tādēļ ir paredzams, ka nākotnē galvenais vairs nebūs augstu rādītāju sasniegšana klientu skaita ziņā, bet gan esošo, ienesīgo klientu piesaistīšana, kā arī vidējo ikmēneša apgrozījumu palielināšana. Konkurence arvien vairāk tiks orientēta uz klientiem ar mainīgām vēlmēm. 1999. un 2000. gadā piedzīvotā buma sekas būs tādas, ka nākamajos gados arvien vairāk palielināsies nepieciešamība nomainīt mobilo sakaru gala

⁽⁷⁾ *Xonio Mobilfunk* ziņojums par 2002. gadu; Vācijas Telekomunikāciju un pasta regulēšanas iestādes gada pārskats (RegTP) par 2002. gadu; *MobilCom* uzdevumā izstrādātais tirgus pētījums, ko 2003. gada 10. martā iesniedza *Deloitte & Touche*.

⁽⁸⁾ *Xonio Mobilfunk* ziņojums par 2002. gadu. *MobilCom* uzdevumā izstrādātais tirgus pētījums, ko 2003. gada 10. martā iesniedza *Deloitte & Touche*.

iekārtas (un līdz ar to — arī atjaunot mobilo sakaru nodrošināšanas līgumu).

- (34) Vācijas mobilo sakaru tirgus dalībnieku iedalījums 2002. gadā bija šāds (tirgus daļas noteiktas proporcionāli mobilo sakaru klientu skaitam)⁽⁸⁾:
T-Mobile D1	27,20 %
Vodafone D2	25,60 %
E-Plus E1	9,30 %
O2	6,50 %
Quam ⁽⁹⁾	0,05 %
Tiešie tīkla operatori kopā	68,65 %
Debitel	13,60 %
MobilCom	8,00 %
Talkline	3,20 %
Hutchison	1,40 %
Victor Vox	1,60 %
Drillisch	1,10 %
Pakalpojumu piedāvātāji kopā	31,35 %
Digitālie mobilie sakari kopā	100,00 %
- (35) Tirgus līderi otrās paaudzes mobilo sakaru jomā ir T-Mobile un Vodafone, kam abiem ir arī pašiem savi mobilo sakaru tīkli.
- (36) Klientu un darbinieku skaita ziņā ar MobilCom ir salīdzināmi trīs mobilo sakaru pakalpojumu piedāvātāji.
- (37) O2 *Deutschland* Vācijā apsaimnieko mobilo sakaru tīklus un piedāvā mobilo sakaru pakalpojumus. O2 *Deutschland* ir simtprocentīgs *mmO2 plc* meitas uzņēmums, kas agrāk bija *British Telecommunications plc* mobilo sakaru meitas uzņēmums. Uzņēmumā strādā 3 500 darbinieki.
- (38) *Debitel* ir telekomunikāciju uzņēmums, kam nav pašam savas tīkla infrastruktūras un kas darbojas kā otrās paaudzes mobilo komunikāciju telefonsakaru minūšu un tīkla funkciju pārdevējs. Uzņēmums nodarbina 3 544 cilvēkus. 2002. gadā tā apgrozījums sasniedza 2,8 miljardus euro.
- (39) *Talkline* nodarbojas ar otrās paaudzes mobilo sakaru pakalpojumu tālākpārdošanu. 2001. gadā tā apgrozījums bija 1,26 miljardi euro. Saskaņā ar paša uzņēmuma datiem *Talkline* strādā 1 000 darbinieku.

⁽⁹⁾ Quam patlaban vairs nedarbojas Vācijas mobilo sakaru tirgū.

3. **Finansiālās grūtības un pārstrukturēšana**

- (40) Neskatoties uz ievērojamu apgrozījuma ieņēmumu palielināšanos mobilo sakaru pakalpojumu piedāvātāju jomā no 1997. līdz 2000. gadam, strauji pieaugot klientu neto skaitam, *MobilCom* no darbības gūtā peļņa pakāpeniski samazinājās. Tas galvenokārt bija saistīts ar izmaksu pieaugumu jaunu klientu piesaistīšanai un vienlaicīgu uzcenojuma robežas pazemināšanos esošajos darījumos. Šai sakarā nozīme bija arī tam, ka palielinājās šaubīgu prasījumu skaits, kas sevišķi 2001. gadā prasīja ļoti lielas vērtību korekcijas.
- (41) Bez tam ārējie pamatnosacījumi UMTS sektorā, sevišķi, tirgus attīstības, aptverto produktu un gala iekārtu jomā, bija sliktāki, nekā plānots, un noritēja ar lielu aizkavēšanos.
- (42) *France Télécom* 2002. gada 13. septembrī paziņoja, ka pārtrauc partnerattiecības ar *MobilCom AG*, jo uzskata, ka vācu partnera autonomās aktivitātes UMTS jomā kļūst pārāk nerentablas. Ar *France Télécom* pilnīgo atteikšanos no kopējām UMTS aktivitātēm bija saistīta tūlītēja jebkādu UMTS darījumu finansēšanai paredzēto maksājumu apturēšana.
- (43) Saskaņā ar darbības pārskatu *MobilCom* šajā brīdī bija parādi 7,1 miljardu euro apmērā un nepārtraukta nepieciešamība pēc finansu līdzekļiem tālākām investīcijām tīkla izveidē, aktuālajiem organizatoriskajiem izdevumiem, kā arī procentu nomaksai. Tā kā *France Télécom* jau vairākus mēnešus bija vienīgais *MobilCom* finansētājs un nekādas finansējuma saņemšanas alternatīvas neeksistēja, *MobilCom* atradās tiešu maksātnespējas draudu priekšā.
- (44) Šādā situācijā federālā valdība piešķīra palīdzību uzņēmuma sanācijai, dodot drošības galvojumu aizdevumam 50 miljonu euro apmērā. Aizdevums tika saņemts no valstij piederošās *KfW* un izmaksāts 2002. gada 21. septembrī. Tas uzņēmumam, pirmkārt, deva iespēju uzturēt operatīvo darbību. Šī palīdzība nav šīs procedūras objekts, jo Komisija to akceptēja jau ar savu 2003. gada 21. janvāra lēmumu.
- (45) Vienlaikus *MobilCom* mēģināja, pamatojoties uz sadarbības līgumu ar *France Télécom*, celt prasību par kompensāciju.
- (46) *MobilCom AG*, *Mobilcom Holding GmbH*, *Mobilcom Multimedia*, kā arī *France Télécom* un *Wirefree Services Belgium S.A.* 2003. gada 22. novembrī parakstīja

vienošanos par izlīgumu — *MC Settlement Agreement*, ar kuru *MobilCom* lielā mērā tika atbrīvots no parādiem.

- (47) Izlīguma vienošanās būtība bija tāda, ka *MobilCom* koncerna UMTS saistības pārņēma *France Télécom*. Savukārt *MobilCom* atteicās *France Télécom* labā no visiem iespējamajiem ieņēmumiem, kas varētu tikt iegūti UMTS materiālo vērtību pārdošanas vai lietošanas rezultātā, paturot sev tiesības tikai uz 10 % lielu daļu.
- (48) *France Télécom* pārņēma saistības attiecībā pret banku ((4,692 miljardus euro), kā arī piegādātāju piešķirtos kredītus (tieši 1,25 miljardus euro). Vienlaikus *France Télécom* atteicās no sava sabiedrības dalībnieka aizdevuma atmaksas 1,009 miljardu euro apmērā. Kopumā notika atteikšanās no prasībām un saistību pārņemšana 6,9 miljardu euro apmērā, kam vēl pieskaitāmi arī līdz pārņemšanas brīdim aprēķinātie procenti.
- (49) Bez tam *France Télécom* apsolīja, ka piešķirs līdzekļus, kas nepieciešami, lai pārtrauktu UMTS darbību, taču ar laika ierobežojumu līdz 2003. gada 31. decembrim un kopsummā ne vairāk kā 370 miljonus euro. Pārējā daļā puses atteicās no jebkādam savstarpējam pretenzijām, kas izriet no to darījumu attiecībām ⁽¹⁰⁾.
- (50) Tomēr *France Télécom* atteikšanās no sadarbības UMTS jomā ietekmēja ne tikai ar UMTS saistītās *MobilCom* aktivitātes, bet radīja nepieciešamību pārstrukturēt arī citus darbības sektorus, jo sevišķi, nerentablu mobilo sakaru/pakalpojumu piedāvāšanas sektoru, kas veido uzņēmējdarbības kodolu.
- (51) *France Télécom* izlīguma sarunu laikā strikti atteicās piešķirt līdzekļus arī mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas sektora pārstrukturēšanai. Lai nodrošinātu turpmāko finansējumu, kas nepieciešams pārstrukturēšanas pasākumu īstenošanai minētajā sektorā, Vācijas valsts un Šlēsvigas-Holšteinas pavalsts 2002. gada 20. septembrī izsniedza vēl vienu drošības galvojumu aizņēmumam 112 miljonu euro apmērā.
- #### 4. **Pārstrukturēšanas plāna apraksts**
- (52) Vācija iesniedza plašu *MobilCom* grupas pārstrukturēšanas plānu, kurā izskaidroti krīzes cēloņi un izstrādāta koncepcija ilgtspējīgas rentabilitātes atjaunošanai.

⁽¹⁰⁾ Pa šo laiku *MobilCom AG* un *France Télécom* akcionāru kopsapulces ir akceptējušas noslēgto *MC Settlement Agreement*.

- (53) Saskaņā ar to būtiskie *MobilCom* grupas ilgstošo ekonomisko grūtību cēloņi bija saistīti ar uzņēmējdarbības galveno jomu — mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanu un līdzšinējām aktivitātēm saistībā ar UMTS.
- (54) Kā norādīts pārstrukturēšanas plānā, ārējie pamatnosacījumi UMTS jomā bija sliktāki, nekā bija plānots. Sākotnēji iecerēto peļņu, ko bija plānots iegūt saistībā ar UMTS darījumiem, nācās ievērojami koriģēt. Visbeidzot, krīzi esot izraisījusi arī *MobilCom* koncernam negaidītā *France Télécom* izstāšanās no UMTS darījumiem, kā rezultātā ievērojami finansiālie līdzekļi bija nepieciešami UMTS darbības izveidei un tika apdraudēta *MobilCom* grupas likviditāte.
- (55) Pakalpojumu piedāvāšanas mobilo sakaru sektorā pārstrukturēšanas plāns kā galveno krīzes cēloni nosauc pārmērīgo orientēšanos uz izaugsmi, kas notika uz rentabilitātes rēķina. Šajā sektorā uzmanība, arī piesaistot klientus plānotajiem UMTS pakalpojumiem, bija pārāk koncentrēta uz tirgus daļas palielināšanu. Sakarā ar to, ka agrāk jaunus klientus bija iespējams iegūt tikai ar neproporcionāli augstām piesaistīšanas izmaksām un galvenokārt ar lētiem tarifiem, tika sasniegts tikai visai ierobežots apgrozījums, bruto ienākumu robežas bija ļoti zemas.
- (56) Bez tam ievērojamu apgrūtinājumu radīja daudzu klientu neapmierinošā maksājumu aktivitāte un no tās izrietošās vērtību korekcijas. Mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas jomā toreiz ilgstoši tika strādāts ar zaudējumiem.
- (57) Arī koncentrēšanās uz UMTS izraisīja to, ka nepieciešamie pielāgošanās pasākumi pārējos darbības sektoros tika atstāti novārtā.
- (58) Pārstrukturēšanas plānā paredzētās uzņēmuma rentabilitātes atjaunošanas stratēģijas pamats bija strikta koncentrēšanās uz sākotnējo pakalpojumu piedāvātāja kompetenci mobilo sakaru jomā.
- (59) Nerentablā darbība ar UMTS bija pilnībā jāpārtrauc. Izmaksas, kas nepieciešamas ar UMTS saistītās darbības pārtraukšanai, respektīvi, visu UMTS paredzēto īpašuma priekšmetu pārdošanai vai demontāžai, kā arī 1 000 UMTS pilna laika darbavietu likvidēšanai, pārstrukturēšanas plānā bija aprēķinātas maksimāli 370 miljonu euro apmērā. Līdz ar to, saskaņā ar pārstrukturēšanas plānu UMTS jomā nebija vajadzīgs nekāds cits finansējums, kas pārsniegtu *France Télécom MC Settlement Agreement* ietvaros apsolīto summu 370 miljonus euro.
- (60) Bez tam ir paredzēts, ka *MobilCom* atteiksies no darbības Interneta — fiksētā tīkla jomā. Lai to izdarītu, fiksētā tīkla nodaļa ir jāintegrē *Freenet.de AG* un vēlāk daļēji jāatsavina līdzdalība *Freenet.de AG* kapitālā.
- (61) Nerentablā mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas sektora pārstrukturēšanas stratēģijā kā centrālais elements bija paredzēta štatu samazināšana par 850 pilna laika darba vietām, līdz šim daudzās vietās izklaidēto realizācijas un klientu apkalpošanas aktivitāšu koncentrēšanu galvenajā birojā Bīdelsdorfā un Erfurtes filiālē, kā arī klientu piesaistīšanas izmaksu samazināšanu (tai skaitā, slēdzot *MobilCom* tiešsaistes realizāciju) un klientu portfeļu atlasīšanu. Kopumā ņemot, priekšplānā jāizvirza konsolidācija nelielā, taču rentablā klientu skaita un apgrozījuma līmenī.
- (62) Šie pasākumi jāfinansē, izmantojot kredītu, par kuru 80 % apmērā ir galvojusi valsts. Sākotnēji tika lēsts, ka nepieciešamā finansējuma summa ir 112 miljoni euro. Taču bija vajadzīgas tikai 88,3 miljoni euro, kas pārstrukturēšanas plānā tiek atšifrēti sekojoši:
- klientu pasākumi/piesaistīšana tarifu struktūras uzlabošanai: [...] (*) milj. euro
  - nerentablās *MobilCom* tiešsaistes realizācijas slēgšana: [...] * milj. euro
  - darbavietu likvidēšana pakalpojumu piedāvāšanas sektorā: [...] * milj. euro
  - ārējās konsultācijas līdz 2003. gada martam: [...] * milj. euro
  - Karļšteinas un Hallbergmosas filiāļu slēgšana un infrastruktūras pārvietošana: [...] * milj. euro
  - gaidāmās maksājumu saistības, sevišķi, lizinga saistības par stratēģiskās pārorientēšanās dēļ tālāk neizmantojamām ekonomiskās nozīmes precēm: [...] * milj. euro
  - skaidras naudas depozīti [...] : [...] * milj. euro.
- (*) Šīs teksta daļas ir izlaistas, lai garantētu jebkādas konfidencialas informācijas publicēšanas novēršanu. Šīs daļas ir apzīmētas ar daudzpunkti kvadrātiekvāš un tai sekojošu asterisku.

- (63) Saskaņā ar pārstrukturēšanas plānam pievienoto biznesa plānu, kā arī peļņas un zaudējumu aprēķinu laikposmam līdz 2007. gadam, *MobilCom* 2005. gadā jāsasniedz peļņas zona pakalpojumu piedāvāšanas sektorā. Valsts galvoto kredītu atmaksāšanai veiktajā likviditātes analizē saskaņā ar trim pieprasītajiem scenārijiem — labvēlīgas attīstības, mērenas jeb “reālistiskas” attīstības, kā arī nelabvēlīgas attīstības scenāriju, secināts, ka pat tad, ja apgrozījums attīstīsies pēc “worst case” scenārija, ir iespējama aizdevuma atmaksāšana līdz 2007. gada beigām. Taču ātrāka atmaksāšana pārstrukturēšanas plānā tika uzskatīta par iespējamu veiksmīgas *Freenet.de* AG kapitāla daļu atsavināšanas gadījumā.
- (67) Valde un uzraudzības padome 2003. gada 17. septembrī pieņēma lēmumu pārdot līdz 20 % no *Freenet.de* AG akcijām. *Accelerated bookbuilding* procedūras ietvaros dažādiem iekšzemes un ārvalstu investoriem tika pārdoti 20 % no piederošās kapitāla daļas ((3,75 miljoni akciju). Akciju pārdošanas rezultātā gūtais bruto ienākums bija 176,1 miljoni euro (47 euro par katru akciju). *MobilCom* līdz ar to pieder vairs tikai 52,89 % no *Freenet.de* AG kapitāla.
- (68) Saņemto ienākumu *MobilCom* 2003. gada 22. septembrī izmantoja abu valsts galvoto kredītlīnijas aizdevumu atmaksāšanai un tādējādi atbrīvojās no parādiem. Galvojuma dokumenti tika atdoti valstij un Šlēsvigas-Holšteinas pavalstij.
- (69) *MobilCom* rīcībā pēc aizdevumu atmaksāšanas no *Freenet* akciju pārdošanas rezultātā gūtā ienākuma palika gandrīz 60 miljoni euro.
- (70) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju pārējo *Freenet.de* AG kapitāla daļu pārdošana netiek plānota. *MobilCom* līdzdalība *Freenet.de* AG pa šo laiku no stratēģiskas ir pārvērtusies par finansiālu, kaut arī *MobilCom* joprojām ir 52,89 % akciju turētājs. Kā informē Vācija, starp *Freenet* koncerna daļu un *MobilCom* koncerna daļu pastāvoši tikai niecīga operatīvā saikne. Līgums par pārvaldīšanu un peļņas atskaitīšanu *MobilCom* un *Freenet.de* AG starpā neeksistē.
- (71) *MobilCom* kontā 2003. gada oktobrī ieplūda arī citi ārkārtas ieņēmumi no veiksmīgas *MobilCom* dibinātāja un agrākā firmas *MobilCom* vadītāja akciju atsavināšanas, ko veica viņa pilnvarotais prof. Helmūts Toma (*Helmut Thoma*)⁽¹²⁾.
- (72) *MobilCom* koncerns ir atgriezies peļņas zonā abos darbības sektoros — gan mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas, gan fiksētā tīkla/Interneta jomā. Servisa pakalpojumu jomā *MobilCom* 2003. gada otrajā un trešajā ceturksnī sasniedza pozitīvus rezultātus un pirmo reizi vienpadsmit ceturksņu laikā atkal guva peļņu. EBITDA (peļņa pirms procentiem, nodokļiem un amortizācijas) 2003. saimnieciskās darbības gadā gan mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanu, gan fiksētā tīkla — Interneta jomā pie 1,837 miljardu euro apgrozījuma kopumā sasniedza 103,6 miljonus euro. EBIT (peļņa pirms procentiem un nodokļiem) uzlabojās par 22,3 miljoniem euro (salīdzinājumā ar -372,9 miljoniem euro 2002. gadā).

5. Pārstrukturēšanas plāna īstenošana

- (64) *MobilCom* jau 2002. gada novembrī sāka īstenot pārstrukturēšanas plānā paredzētos pasākumus. UMTS sektors tika plānveidīgi iesaldēts un sagatavots pārdošanai. Plānotā 1 850 pilna laika darbavietu likvidācija UMTS un pakalpojumu piedāvāšanas sektoros bija pabeigta jau 2003. gada martā. Arī citi pasākumi, kas orientēti uz galvenās darbības jomas pakalpojumu piedāvāšana sanācību, piemēram, Karlšteinas un Hallbergmosas filiāļu darba apturēšana, nerentablās realizācijas slēgšana, kā arī jauna organizatoriskās struktūras ieviešana, tika īstenoti 2002. gada 4. ceturksnī un 2003. gada 1. ceturksnī.
- (65) Bez tam visas *MobilCom* fiksētā tīkla aktivitātes tika apkopotas *MobilCom CityLine GmbH (MCL)* un ar 2003. gada 10. aprīļa pirkuma līgumu starp *Freenet.de* AG un *MobilCom AG* nodotas *Freenet.de* AG. Abas pirmās *MobilCom* pienākošās maksājuma daļas 10 miljonu un 8,5 miljonu apmērā no 35 miljonus euro lielās pirkuma cenas, kuru apmaksas termiņš iestājās jau 2003. gada maijā un augustā, plānveidīgi tika izmantotas valsts galvotā kredīta dzēšanai.
- (66) UMTS tīkls 2003. gada maijā tika atsavināts par labu uzņēmumam *E-Plus* un UMTS licence nodota atpakaļ RegTP. Tādējādi *MobilCom* radās iespējas kā servisa piedāvātājam piedalīties arī UMTS pakalpojumu sniegšanā un kļūt par topošā tirgus dalībnieku⁽¹¹⁾.

⁽¹¹⁾ Ja *MobilCom* būtu paturējis licenci, tas nebūtu iespējams, jo licenču īpašniekiem nav atļauts vienlaikus nodarboties ar pakalpojumu piedāvāšanu.

⁽¹²⁾ [...]

(73) Pakalpojumu piedāvāšanas sektora attīstība pārstrukturēšanās fāzē ir šāda ⁽¹³⁾:

Rezultāts	1.cet. 2004	4.cet. 2003	3.cet. 2003	2.cet. 2003	1.cet. 2003
Apgrozījums (miljoni euro)	349	371	336	329	321
EBITDA (miljoni euro)	15,2	-11,2	17,4	13,5	- 5,2
EBITDA no apgrozījuma	4,4 %	- 3,0 %	5,2 %	4,1 %	- 1,6 %
EBIT (miljoni euro)	8,7	- 20,2	10,3	4,8	- 14,2
EBIT no apgrozījuma	2,5 %	- 5,4 %	3,1 %	1,5 %	- 4,4 %
Mobilo sakaru klienti (milj.)	4,2	4,2	4,1	4,2	4,5
no tiem uz līguma pamata (milj.)	2,4	2,6	2,6	2,7	3,0
no tiem priekšpmaksas klienti (milj.)	1,8	1,6	1,5	1,5	1,5
Bruto jaunie klienti (milj.)	0,42	0,43	0,19	0,13	0,16

(74) Ja ņem vērā peļņu, kas tika iegūta, atsavinot 3,75 miljonus *Freenet* akciju, koncerna darbības rezultāts 2003. gadā palielinājās par 160,4 miljoniem euro. Saskaņā ar paša uzņēmuma izteikumiem, *Mobilcom* līdz ar to atkal ir nostājies uz stabila pamata.

6. Sīkāka informācija par piešķirtajiem valsts galvojumiem

(75) Kredītam 50 miljonu euro apmērā, ko 2002. gada 19. septembrī piešķīra *KfW* un par kuru 100 % apmērā galvoja federālā valdība, sākotnējais atmaksāšanas termiņš bija 2003. gada 15. marts, ar iespēju pagarināt to līdz 2003. gada 15. septembrim. Vispirms aizdevuma termiņš tika pagarināts līdz 2003. gada 21. jūlijam. 2003. gada jūlijā *KfW* vēlreiz pagarināja šī aizdevuma termiņu līdz Komisijas lēmuma pieņemšanai par iesniegto pārstrukturēšanas plānu, taču ne ilgāk kā līdz 2004. gada 20. maijam. Aizdevuma procentu likme bija 6,814 %. Šo procentu likmi veidoja attiecīgā procentu aprēķina perioda *Euribor (Euro Interbank Offered Rate)* un uzcenojuma starpība 3,50 % gadā.

(76) Otro galvojumu aizdevumam 112 miljonu euro apmērā, ko *MobilCom AG* un *MobilCom Holding GmbH* piešķīra no *Deutsche Bank AG*, *Dresdner Bank AG*, *KfW* un *Landesbank Schleswig-Holstein* sastāvošs banku konsorcijs *KfW* vadībā, kopīgi uzņēmās Vācijas valsts un Šlēsvīgas-Holšteinas federālā pavalsts. Aizdevums 2002. gada 20. novembrī tika piešķirts uz astoņpadsmit mēnešu ilgu termiņu, kas beidzās 2004. gada 20. maijā. Kredīta izmaksai bija jānotiek

vairākās daļās. Šo procentu likmi veidoja attiecīgā procentu aprēķina perioda *Euribor (Euro Interbank Offered Rate)* un uzcenojuma starpība 2,50 % gadā. Vācijas valsts un Šlēsvīgas-Holšteinas federālās pavalsts galvojums kopumā nodrošināja 80 % no kredīta summas. Valsts galvoja par 48 % no summas, bet pavalsts par 32 % no summas. Saskaņā ar 2002. gada 20. novembra lēmumu galvojuma termiņš bija noteikts līdz 2003. gada 15. martam. Taču pirms šī termiņa beigām Komisijai tika iesniegts pārstrukturēšanas plāns, līdz ar ko šis termiņš bija automātiski jāpagarina līdz brīdim, kad Komisija, pamatojoties uz šo plānu, pieņems lēmumu par palīdzības piešķiršanu. Tādējādi pārstrukturēšanas plāna iesniegšana 2003. martā pagarināja otrā galvojuma termiņu uz visu kredīta piešķiršanas laiku līdz Komisijas lēmuma pieņemšanai, pamatojoties uz plānu.

(77) Vācija paziņoja, ka uzcenojums, kas *MobilCom* jāatmaksā valstij par galvojumu 50 miljonu euro un 112 miljonu euro kredītiem, bija 0,8 % gadā par katru no aizdevumiem. Papildus bija jāmaksā 25 000 euro liela pieteikuma izskatīšanas nodeva par katru galvojumu. Šlēsvīgas-Holšteinas federālajai pavalstij pienācās atlīdzība par galvojumu 1 % gadā un izskatīšanas nodeva 25 564 euro.

(78) Saskaņā ar Vācijas sniegtajām ziņām, ņemot vērā apstākli, ka pārstrukturēšanai bija nepieciešami un pasūtīti tikai 88,3 miljoni euro, *MobilCom* ar savu *KfW* kā konsorcijs vadītajai adresēto 2003. gada 1. aprīļa vēstuli paziņoja, ka atsakās no vēl neizmantotās kredīta summas 23,7 miljonu euro apmērā.

⁽¹³⁾ *MobilCom AG* starpposma pārskats par 2004. gada 1. ceturksni

7. **Procedūras uzsākšanas vai paplašināšanas iemesli**

(79) Komisija akceptēja galvojumu par aizdevumu 50 miljoni euro kā palīdzību uzņēmuma sanācijai saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu un Kopienas izstrādātajām pamatnostādnēm.

(80) Savā lēmumā par oficiālās procedūras uzsākšanu Komisija raksturoja arī Vācijas valsts un Šlēsvigas-Holšteinas federālās pavalsts galvojumu otram aizdevumam kā valsts palīdzību EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē. Savā sākotnējā novērtējumā Komisija nonāca pie secinājuma, ka pietiekta palīdzība ir vērtējama saskaņā ar Kopienas pamatnostādnēm, un apšaubīja tās atbilstību kopējā tirgus interesēm.

(81) Jo īpaši Komisijai nebija skaidri saprotams, vai laika ziņā vēlāk piešķirtais kredīts 112 miljonu euro apmērā bija paredzēts tikai uzņēmuma darbības uzturēšanai norādītajā sanācijas laikposmā vai jau tika izmantots arī uzņēmuma pārstrukturēšanai. Pārstrukturēšanai paredzēto palīdzību sakarā ar tās izteikto konkurenci kroplojošo būtību varēja apstiprināt tikai, balstoties uz pārstrukturēšanas plānu, kas brīdī, kad tika uzsākta procedūra saskaņā ar EK Līguma 88. panta 2. punktu, nebija Komisijas rīcībā.

(82) Ar 2003. gada 9. jūlija lēmumu Komisija iekļāva aktuālajā pārbaudes procedūrā arī sākotnēji ieplānoto aizdevumu galvojumu termiņa pagarināšanu līdz 2007. gadam.

(83) Īpašas šaubas Komisijai izraisīja tas, ka *MobilCom* orientējās uz valsts galvotā kredīta termiņa pagarināšanu. Tobrīd tā nevarēja izslēgt iespēju, ka *MobilCom*, pakāpeniski atsavinot savas daļas Interneta meitas uzņēmumā *Freenet.de AG*, varētu iegūt pietiekamus līdzekļus kredīta dzēšanai.

III. **VĀCIJAS NOSTĀJA**

(84) Pēc 2003. gada 22. septembrī notikušās kredītu atmaksāšanas un galvojuma dokumentu atdošanas to izsniedzējiem Vācija pasludināja preventīvi iesniegto pieteikumu atļaujai pagarināt kredīta galvojumu termiņu līdz 2007. gadam par atrisinātu jautājumu.

(85) Attiecībā uz otras palīdzības piešķiršanu 112 miljonu euro kredīta galvojuma formā, Vācija savā nostājā pieturas pie tā, ka arī šī palīdzība ir uzskatāma par sanācijas atbalstu Kopienas pamatnostādņu izpratnē.

(86) Vācija skaidro, ka no kredītu līdzekļiem ir finansēti tikai un vienīgi pakalpojumu piedāvāšanas jomā īstenotie pasākumi, piemēram, ar klientiem saistītie tarifu struktūras uzlabošanas pasākumi, realizācijas izmaksu pielāgošanas un pastāvīgā personāla resursu samazināšanas pasākumi, kas kalpojuši tikai aktuālās uzņēmējdarbības uzturēšanai un likviditātes deficīta mazināšanai sanācijas fāzē. Bez šiem pasākumiem likviditātes deficīts līdz 2003. gada martam būtu palielinājies vēl par 110 miljoniem euro.

(87) Bez tam visaptveroša pārstrukturēšanas koncepcija aplūkojamās palīdzības piešķiršanas brīdī vēl neesot bijusi iesniegta, kā arī tuvākajā laikā nebija sagaidāma tās izstrādāšana.

(88) Gadījumā, ja Komisija nevadās pēc šāda vērtējuma, Vācija lūdz akceptēt otru aizdevuma galvojumu kā pārstrukturēšanas palīdzību, pamatojoties Komisijai vēlāk iesniegto pārstrukturēšanas plānu. Pēc Vācijas domām, sevišķi pārstrukturēšanas plānā paredzētā *MobilCom* atteikšanās no darbības UMTS, kā arī fiksētā tīkla un Interneta sektorā izlīdzina iespējamus valsts galvotā aizdevuma izraisītos konkurences izkropļojumus mobilo sakaru tirgū.

IV. **TREŠO PUŠU NOSTĀJA**1. **MobilCom nostāja**

(89) Savā atzinumā par formālās procedūras uzsākšanu un paplašināšanu *MobilCom* noraida šaubas par piešķirtās palīdzības neatbilstību kopējā tirgus interesēm.

(90) *MobilCom* norāda, ka konkurence mobilo sakaru pakalpojumu tirgū būtu izzudusi vispār, ja *MobilCom* vairs nepastāvētu. Mobilo sakaru tirgū ar kopumā gandrīz 70 % lielu tirgus daļas īpatsvaru dominē tīklu apsaimniekotāji, no kā 52 % nodrošina abi vadošie operatori *T-Mobile* un *Vodafone*. *MobilCom* pazušana no tirgus radītu *Debitel* šķietamu monopolu to pakalpojumu piedāvātāju vidū, kuriem nav pašiem sava tīkla. Tā rezultātā *Debitel* varētu izdarīt spiedienu, lai piesaistītu un varētu piedāvāt saviem klientiem izdevīgākos tarifus. Līdz ar to tīktu izšķiroši pavājināta pakalpojumu piedāvātāju katalizatoru loma, kas veicina konkurenci tīkla operatoru starpā, un vēl vairāk nostiprinātos Vācijas mobilo sakaru tirgus oligopoliskā struktūra.

(91) Tālāk *MobilCom* apgalvo, ka valsts piešķirtais galvojums nebūtu novedis pie konkurences kropļojumiem un aprobežotos ar absolūto minimumu. Galvojums

- nodrošināja tikai 80 % no aizdevuma summas. Esot plānots rīcībā esošos līdzekļus pilnībā izlietot pārstrukturēšanas plāna īstenošanai, un izlietojums ir stingri ierobežots, ietverot tikai pārstrukturēšanas izmaksas pakalpojumu piedāvāšanas jomā. Ikviens no pārstrukturēšanas plānā aprakstītajiem pasākumiem esot obligāts priekšnoteikums ilgtspējīgas rentabilitātes nodrošināšanai, un *MobilCom* to papildināja ar vēlreizēju atsevišķo, pārstrukturēšanas plānā paredzēto izmaksu detalizētu skaidrojumu un sīkāku atšifrējumu.
- (92) *MobilCom* norāda arī uz to, ka pārējie konkurenti no pārstrukturēšanas plāna īstenošanas tikai iegūst, jo tas rezultātā *MobilCom* atsakās no jebkādam aktivitātēm, kas nav tieši saistītas ar galveno darbības sektoru, bet varētu tam kalpot, un sevišķi tas attiecas uz UMTS tīkla pakalpojumiem.
- (93) Bez tam nekāda negatīva ietekme uz konkurentiem nav sagaidāma tādēļ, ka pakalpojumu piedāvāšanas sektorā veiktā pārstrukturēšana ievērojami samazinās arī tajā veiktās darbības kapacitāti. Īpaši lielā mērā *MobilCom* klientu piesaistīšanas iespējas ierobežojot štatu samazināšana un filiāļu slēgšana.
- (94) Sarunās, kas notika starp Vāciju un Komisiju 2004. gada 9. un 21. janvārī, un kurās piedalījās arī *MobilCom* pārstāvji, *MobilCom* precizēja savu rakstiskā formā iesniegto nostāju, norādot, ka uzņēmums joprojām turas pie Vācijas pārstāvētās tiesiskās interpretācijas, saskaņā ar kuru piešķirtā otrā palīdzība ir uzskatāma par sanācijas, nevis pārstrukturēšanas atbalstu. Līdz ar to jautājums par atbilstošiem kompensācijas pasākumiem nav aktuāls.
- 2. Talkline GmbH & Co KG nostāja**
- (95) Uzņēmums *Talkline GmbH & Co KG* (turpmāk *Talkline*) kā mobilo sakaru pakalpojumu piedāvātājs ir *MobilCom* tiešais konkurents. *Talkline* norāda, ka arī viņu uzņēmumam, tāpat kā visiem pārējiem tiešajiem konkurentiem, pēdējo divu gadu laikā ir nācies pielāgoties tirgus apstākļiem un uz sava rēķina bez valsts palīdzības jāveic atbilstoša pārorientēšanās.
- (96) Vispirms *Talkline* norāda, ka otrais kredīts, kam piešķirts valsts galvojums, esot palīdzība *MobilCom* pārstrukturēšanai, nevis sanācijas atbalsts. Uzņēmuma pārstrukturēšana esot sākusies jau novembrī, pirms otrā aizdevuma piešķiršanas.
- (97) Bez tam uzņēmums uzskata, ka *MobilCom* piešķirtās palīdzības izraisītais konkurences kropļojums ir īpaši intensīvs. Ja netiek nodrošināta pietiekama kompensācija, piešķirtā palīdzība neesot savienojama ar kopējā tirgus interesēm.
- (98) Konkurences kropļojumu īpašo intensitāti *Talkline* pamato, pirmkārt ar to, ka galvojums nodrošina *MobilCom* iespēju bez ierobežojumiem turpināt uzņēmējdarbību un vienlaikus veikt pakāpenisku un pilnīgu pārstrukturēšanu. Kaut gan *MobilCom* pārstrukturēšanas laikā pazaudēs kādu tirgus daļu, tomēr konkurenti joprojām sajūtīs tā klātbūtni tirgū.
- (99) Otrkārt, valsts galvotie kredīti ļauj *MobilCom* veidot rentablu klientu bāzi. *MobilCom* pēc klientu bāzes atlasīšanas esot piedzīvojis aptuveni tikpat spēcīgu izaugsmi kā tirgus, taču tā rīcībā esot neproporcionāli ienesīga pastāvīgo klientu bāze.
- (100) Bez tam *MobilCom*, pateicoties kredītiem, varēja novilcināt paredzēto fiksētā tīkla pārdošanu *Freenet.de* AG un tai sekojošo kapitāla daļu daļējo pārdošanu, kā rezultātā uzņēmums no sagaidāmās kursa celšanās esot varējis gūt labumu ne tikai saistībā ar kredīta atmaksāšanu, bet arī ar jaunām investīcijām mobilo sakaru jomā, jo 20 % akciju paketes pārdošana 2003. gada septembrī pēc pilnīgas kredītu dzēšanas radīja papildu likvīdos līdzekļus gandrīz 60 miljonu euro apmērā.
- (101) Turklāt *Talkline* apšauba jau pašu otrā galvojuma piešķiršanas nepieciešamību kā tādu. *MobilCom* jau toreiz piederēja ievērojami īpašuma ieguldījumi, starp kuriem *Talkline* īpaši izceļ līdzdalību uzņēmumā *Freenet.de* AG. Tikai 2003. gada septembrī notikusī 20 % *Freenet* kapitāla daļu ((3,75 milj. akciju) jau 2002. gada novembrī saskaņā ar toreizējo akcijas kursu 5 euro varēja nodrošināt uzņēmumam vismaz 18,75 miljonus euro lielus ieņēmumus. Visas piederšās kapitāla daļas ((13,65 milj. akciju) pārdošanas rezultātā uzņēmums būtu ticis pie brīvajiem līdzekļiem 68 miljonu euro apmērā un līdz ar to noteikti atbrīvojies no nepieciešamības pēc kredīta un valsts galvojuma. Turklāt, šis aprēķins izriet tikai no biržas kursa, nevis patiesās *Freenet.de* AG substanciālās vērtības, ko *MobilCom* uzraudzības padome un *Freenet.de* AG valde esot noteikušas ievērojami augstāku.
- (102) Ja Komisija nonāk pie secinājuma, ka valsts piešķirtais otrā kredīta galvojums ir pieļaujams pārstrukturēšanas atbalsts, pēc *Talkline* domām, tā var to akceptēt tikai tajā gadījumā, ja Vācija papildus piedāvā kompensācijas pasākumus saskaņā ar Kopienas pamatnostādņu 35. un turpmākajiem punktiem.
- (103) *Talkline* uzskata, ka Vācijas uzskaitītie pasākumi nav pietiekami, lai izlīdzinātu palīdzības piešķiršanas negatīvās sekas. Darbības apjoma samazināšanās mobilo sakaru jomā un ar to saistītā pastāvīgo klientu bāzes ierobežošana rodas galvenokārt no tā, ka *MobilCom* atsakās no sadarbības ar nerentabliem klientiem. Šāda samazināšana esot bijusi obligāti

nepieciešama no ekonomiskā viedokļa un tādējādi nav uzskatāma par kompensācijas pasākumu.

(104) Atteikšanās no darbības fiksētā tīkla un Interneta pakalpojumu jomā neesot notikusi pilnībā. Bez tam *Freenet* kapitāla daļas pārdošana ietekmes ziņā, ko tā izraisa mobilo sakaru konkurences jomā, esot uzskatāma par kapitāla pārgrupēšanu. Tādējādi tā ne tikai nedarbojas kā konkurences kropļojumu kompensācijas pasākums, bet pat veicina īpašu kropļojumu saasināšanos, jo *MobilCom* no *Freenet* daļu pārdošanas gūto ienākumu pēc tam tiešā veidā investē pakalpojumu piedāvāšanas sektorā.

(105) UMTS darījumu iesaldēšana bija ekonomiska nepieciešamība un tādēļ arī nav piemērota kā konkurences kropļojumu kompensācijas pasākums mobilo sakaru jomā. Labumu no šīs izstāšanās gūst tikai palikušie UMTS licences īpašnieki, kuriem tiešā nozīmē kļūst par vienu konkurentu mazāk.

(106) Nobeigumā uzņēmums *Talkline* iesniedz iespējamo pasākumu sarakstu, kas paredzēti, lai kompensētu, viņuprāt, radušos konkurences kropļojumus. Šie pasākumi ietver proporcionālu klientu "pārdošanu" konkurentiem, tiešsaistes realizācijas un citu tiešas realizācijas kanālu slēgšanu uz noteiktu laiku, kā arī termiņā ierobežotu atteikšanos no UMTS aktivitātēm pakalpojumu piedāvātāja statusā (t.s. *Enhanced Service Providing*).

3. Kādas trešās puses nostāja, kas lūdza neizpaust savu identitāti

(107) Komisija saņēma arī vēl kāda konkurenta nostāju, kas arī darbojas tikai kā pakalpojumu piedāvātājs bez savas tīkla struktūras.

(108) Arī šis konkurents pārstāv viedokli, ka piedāvātie kompensācijas pasākumi nav pietiekami, lai panāktu konkurences kropļojumu novēršanai nepieciešamos kapacitātes ierobežojumus galvenajā *MobilCom* darbības sektorā. *MobilCom* gribot koncentrēties uz augstas efektivitātes klientiem vidējā un augstākajā segmentā. Tā rezultātā *MobilCom*, neskatoties uz klientu skaita samazināšanos, varēšot pilnībā saglabāt savu klātbūtni tirgū, jo sakarā ar pievēršanos ienesīgākiem klientiem būs iespējams samazināt izmaksas un palielināt apgrozījumu.

(109) Tirgū valdošajā situācijā, ko raksturo tirgus piesātinājums, neliels vidējais apgrozījums uz vienu klientu un arvien mazāks uzscenojums, *MobilCom* iecerētā pozīciju maiņa ir mērķis, pēc kā tiecas visi pakalpojumu piedāvāšanas jomā strādājošie uzņēmumi. Palīdzību, kādas nav tiešo konkurentu rīcībā, *MobilCom* izmanto,

lai sagādātu sev konkurences priekšrocības, strādājot ar vērtīgāko un visgrūtāk iekarojamo klientu slāni. Tādējādi Vācijas tiesā veidā balsta *MobilCom* pārstrukturēšanu uz konkurentiem radītajām izmaksām, kas neesot pieņemams, ja papildus netiek veikti atbilstoši kompensācijas pasākumi.

V. VĀCIJAS ATBILDE UZ TREŠO PUŠU NOSTĀJU

(110) Savā atbildē uz trešo pušu nostāju Vācija jautājumā par otrās palīdzības nepieciešamību paskaidro, ka *MobilCom* operatīvās uzņēmējdarbības turpināšanai nepieciešamā likviditāte 2002. gada novembrī esot bijusi izsmelta. Ja *KfW* konsorcijs nebūtu piešķīris aizdevumu, *MobilCom* nekavējoties būtu jāpiesaka maksātnespēja. Saskaņā ar *MobilCom* valdes vērtējumu pēc maksātnespēja pieteikuma iesniegšanas būtiska klientūras daļa tiktu pazaudēta, tāpēc *MobilCom* pārstrukturēšana, atrodoties maksātnespējas statusā, vairs nebūtu bijusi iespējama.

(111) Tālāk Vācija paskaidro, ka arī *France Télécom*, 2002. gada septembra otrajā pusē uzsākot izlīguma sarunas, visu laiku nepārprotami lika saprast, var uzņemties no UMTS aktivitātēm izrietošās saistības un atbrīvot no tām *MobilCom* tikai tajā gadījumā, ja tiek nodrošināts, ka *MobilCom* maksātnespējas tiesībās noteiktajos apstrīdēšanas termiņos nevajadzēs pieteikt maksātnespēju. Saskaņā ar to *France Télécom* jau no paša sarunu sākuma pieprasīja ekspertu atzinumu par pozitīvām *MobilCom* turpmākās pastāvēšanas prognozēm atlikušajos darbības sektoros, kā arī trešo pušu solījumus piešķirt veiksmīgai sanācijai nepieciešamo finansējumu. Atbilstoši tam šim mērķim paredzētais *KfW* konsorcijs aizdevums 112 miljonu euro apmērā tika padarīts par *MC Settlement Agreement* priekšnoteikumu. Bez tam *France Télécom* pieprasīja, lai vajadzīgie kredīti tiktu piešķirti vismaz uz astoņpadsmit mēnešiem. Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju kredītu termiņa ierobežojums un galvojuma piešķiršana līdz 2004. gada 20. maijam kalpoja šīs prasības izpildei.

(112) Vēl Vācija paskaidro, ka valsts galvojums bija nepieciešams aizdevuma piešķiršanai. Aizdevuma līgums ar *KfW* konsorciju uzliek uzņēmumam *MobilCom* saistības garantēt visus tā rīcībā esošos drošības līdzekļus. Taču ar tiem nepietika, lai *KfW* piešķirtu finansējumu vajadzīgajā apjomā. Vēl jo vairāk — konsorcijs banks, neskatoties uz federālās valdības centieniem panākt augstāku banku pašrisku, pastāvēja uz drošības garantijām 80 % apmērā no kredīta summas, valsts un Šlēsvigas-Holšteinas pavalsts galvojuma formā. Bez šādas oficiālas riska nodrošināšanas neviena banka nebūtu bijusi gatava piešķirt *MobilCom* finansu līdzekļus, un tas novestu pie *MobilCom* maksātnespējas.

- (113) Jautājumā par palīdzības ierobežošanu līdz nepieciešamajam minimumam Vācija paskaidroja, ka *MobilCom* aizdevuma līgumā ar *KfW* konsorciju esot apņēmiem visus no būtisku mantisko īpašumu un/vai finansiālo ieguldījumu atsavināšanas ieplūstošos neto ienākumus izmantot aizdevumu atmaksāšanai un līdz ar to — valsts galvojuma dzēšanai. Bez tam *MobilCom* esot apņēmiem tuvākajā laikā uzsākt fiksētā tīkla un Interneta darbības sektora pārdošanu. Atbilstoši tam *MobilCom* nekavējoties uzsāka ar pārdošanu saistītās darbības — tai skaitā attiecībā uz UMTS sektora īpašumiem — un pabeidza tās tik ātri un veiksmīgi, ka radās iespēja priekšlaicīgi dzēst piešķirtās kredītlīnijas, kā rezultātā valsts galvojums vairs nebija nepieciešams.
- (114) Pateicoties fiksētā tīkla sektora un ar UMTS saistītā īpašuma pārdošanai, kā arī vēlāk sekojošajai *Millenium* akciju atsavināšanai, kredītlīnijas izmantošana pakāpeniski samazinājās un, visbeidzot, 2003. gada 17. septembrī notikušās *Freenet.de* AG kapitāla daļu pārdošanas rezultātā sasniedza nulli. Tādējādi valsts galvojums faktiski tika izmantots tikai apmēram pusi no *KfW* kredīta termiņa laikā.
- (115) Vēl ātrāka īpašuma realizācija un no tās izrietošā valsts galvoto atmaksāšana neesot bijusi iespējama. Tas attiecas gan jau 2003. gada martā noslēgto vienošanos par fiksētā tīkla sektora pārdošanu un 2003. gada maijā noslēgto vienošanos par ar UMTS saistītā īpašuma pārdošanu, gan tikai no 2003. gada aprīļa pieļaujamo *MobilCom* akciju pārdošanu ar pilnvarotā pārstāvja Dr. *Dieter Thoma* starpniecību, kuram attiecībā pret *MobilCom* nebija nekādas tiesības dot rīkojumus, taču kura pienākums atbilstoši ar *Gerhard Schmid* un *Millenium* noslēgtajam līgumam par īpašuma pārvaldīšanu bija iegūt iespējami augstu pārdošanas summu.
- (116) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju tas attiecās arī uz *Freenet* akciju pārdošanu. Vācijas likumdošana par akciju sabiedrībām paredz, ka valdei ir pienākums uzņēmuma un tā akcionāru interesēs aizkavēt aktīvu pārdošanu zemāk par to vērtību. Vācija detalizēti izklāsta, ka kapitāla daļu atsavināšana īsā laikā tobrīd bija iespējama tikai ar biržas starpniecību. Tajā laikā zema *Freenet* akcijas kurss biržā, kas bija apmēram 5 euro (kopējā visas kapitāla daļas biržas vērtība: 68 miljoni euro), īsā termiņā pārdodot 76,1 % *Freenet* akciju, visticamāk būtu krities vēl vairāk. Bez tam uzraudzības institūcijas nebūtu piekritušas atsavināšanai 2002. gada novembrī, jo tajā brīdī *France Télécom* akcionāru pilnsapulce vēl nebija apstiprinājusi *MC Settlement Agreement*.
- (117) Vācija izklāsta, ka *MobilCom* nebija citas alternatīvas, kā rīkoties, lai saglabātu savu līdzdalību tirgū. Maksātspēja jebkurā gadījumā atbilstu konkurentu interesēm, jo tās rezultātā tie bez jebkādam pūlēm

iegūtu *MobilCom* klientu bāzi. Taču, pēc Vācijas domām, *MobilCom* grupas sadalīšana maksātspējas procesa rezultātā arī nebūtu pamatota. Gan konkurences, gan infrastruktūras, gan darba tirgus aspekti vairāk liecināja par labu valsts galvojuma piešķiršanai.

- (118) Bez tam Vācija vispirms pieturējās pie sava viedokļa, ka kompensācijas pasākumi jau ir veikti ievērojamā apjomā, proti, īpaši par tādiem ir jāuzskata UMTS sektora pārdošana, fiksētā tīkla darījumu pārdošana, *MobilCom* piederošā kvalificētā vairākuma uzņēmumā *Freenet.de* AG samazināšana līdz vienkāršai finansiālai līdzdalībai, kā arī filiāļu slēgšana *Hallbermosa* un *Karlsteinā*. Tomēr tiešajās sarunās 2004. gada janvārī Komisija kopīgi ar Vāciju izskatīja iespējamus papildu kompensācijas pasākumus, sevišķi, *MobilCom* tiesištes realizācijas slēgšanu uz ierobežotu laiku, kas ilgst 7 mēnešus, un Vācija tam sākotnēji piekrita. Taču 2004. gada aprīlī Vācija paziņoja, ka tā nevarot dot galīgo solījumu par tiesištes realizācijas slēgšanu.

VI. PASĀKUMU NOVĒRTĒJUMS

- (119) EK Līguma 87. panta 1. punkts nosaka, ka, ja EK Līgumā nav paredzēts citādi, ar kopējo tirgu nav savienojama nekāda palīdzība, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences traucējumus, dodot priekšroku atsevišķiem uzņēmumiem vai atsevišķu preču ražošanai, ciktāl šāda palīdzība iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (120) Komisija konstatē, ka jautājums par Vācijas iesniegumā pieprasīto valsts piešķirto kredītu galvojumu termiņa pagarināšanas līdz 2007. gadam akceptēšanu ir atrisinājies, jo kredīti 2003. gada 22. septembrī ir atmaksāti un galvojuma dokumenti atdoti atpakaļ galvotājiem. Tas nozīmē, ka Komisijai vairs nav jāpieņem lēmums sakarā ar šo iesniegumu.
- (121) Komisija 2003. gada 21. janvārī akceptēja valsts galvojumu 50 miljonu euro kredītam kā sanācijas atbalstu saskaņā ar Kopienas pamatnostādņēm. Tāpēc šai palīdzībai atkārtots apstiprinājums nav nepieciešams.
- 1. Valsts galvojums 112 miljonu euro aizdevumam kā palīdzība**
- (122) Attiecībā uz 20. novembrī piešķirtā 112 miljonu euro kredīta galvojumu 80 % apmērā Komisija uzskata par pierādītu to, ka šajā gadījumā runa ir par EK Līguma 87. panta 1. punktā minēto palīdzību.
- (123) Galvojumu sniedza Vācijas Federatīvās Republikas Federālā Finanšu ministrija, kā arī Šlēsvigas-Holšteinas pavalsts Ekonomikas, tehnoloģiju un satiksmes Ministrija, respektīvi, divas valsts iestādes. Tāpēc tas ir uzskatāms par valsts galvojumu.

- (124) Valsts galvojumi principā ir pakļauti EK Līguma 87. panta 1. punkta nosacījumiem, izņemot gadījumus, kad netiek maksāta tirgum atbilstoša atlīdzība un ir ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm ⁽¹⁴⁾.
- (125) Komisija uzskata, ka par valsts galvojuma izsniegšanu samaksātais uzcenojums neatbilda tirgus praksē pieņemtajam. Vācija ziņoja, ka uzcenojums, ko *MobilCom* ir jāmaksā federālajai administrācijai par galvojuma izsniegšanu, ir 0,8 % gadā par katru kredītu. Papildus bija jāmaksā arī 25 000 euro liela atlīdzība par katra pieteikuma izskatīšanu. Šlēsvigas-Holšteinas pavalstij pienācās atlīdzība par galvojuma izsniegšanu 1 % gadā un izskatīšanas nodeva 25 564 euro. Tomēr sīkākas ziņas par uzcenojumu atbilstību riska līmenim vai tirgus praksei Vācija nesniedz. Vācija arī otrā aizdevuma galvojumu konsekventi dēvē par palīdzību. Šī iemesla dēļ, kā arī, ņemot vērā aprūtināto finansiālo situāciju, kādā atradās *MobilCom*, un faktu, ka uzņēmums atradās maksātnespējas priekšā, Komisija nonāk pie secinājuma, ka šī palīdzība neņem vērā risku, kādu valsts un pavalsts uzņemas, dodot galvojumu, un ka neviens privātais tirgus dalībnieks pie šādiem priekšnoteikumiem galvojumu nedotu.
- (126) Līdz ar to galvojums nodrošināja *MobilCom* selektīvas priekšrocības, kādas normālos tirgus apstākļos uzņēmums nebūtu ieguvis. Tādējādi īpaši tika uzlabotas uzņēmuma iespējas saņemt kredītus. Pateicoties galvojumam, uzņēmums *MobilCom*, kas atradās finansiālās grūtībās, varēja saņemt aizdevumu ar nosacījumiem, kas neatbilda tā faktiskajam finansiālajam stāvoklim un aizdevēja riskam, izsniedzot līdzvērtīgu aizdevumu uzņēmumam ar līdzīgu finansiālo stāvokli, bet bez valsts galvojuma. Normālos tirgus apstākļos tikai nedaudzas bankas atteiksies izsniegt uzņēmumam aizdevumu, ja kapitālu ir nodrošinājuši valsts.
- (127) Bez tam galvojums var nelabvēlīgi ietekmēt konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm. *MobilCom* piedāvā GSM otrās paaudzes mobilo sakaru pakalpojumus visā Vācijā. Vācijas izsniegtais aizdevuma galvojums ir uzlabojis *MobilCom* konkurences situāciju un līdz ar to ir uzskatāms par faktoru, kas nelabvēlīgi ietekmē citu otrās paaudzes mobilo sakaru pakalpojumu piedāvātāju konkurences izredzes. Galvojums palīdzēja arī nostiprināt *MobilCom* pozīcijas Eiropas Kopienas līmenī, jo sakarā ar to tiek ierobežotas citu dalībvalstu mobilo sakaru pakalpojumu piedāvātāju iespējas iekarot un nostiprināt savas pozīcijas Vācijā. Kopienas telekomunikāciju tirgū
- valda spēcīga konkurence dažādu dalībvalstu operatoru starpā. Daudzi *MobilCom* (esošie un potenciālie) konkurenti otrās paaudzes mobilo sakaru pakalpojumu jomā ir uzņēmumi, kuru galvenais birojs atrodas citās dalībvalstīs (piemēram, O2, E-Plus, Vodafone D2, Talkline un Debitel).
- (128) Šī iemesla dēļ piešķirtais valsts galvojums ir uzskatāms par valsts palīdzību EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē.
- (129) Pēc Komisijas domām, pats galvotais kredīts neietvēra nekādus ārpus galvojuma robežām izejošus palīdzības elementus. Ar galvojumu tas tika nodrošināts atbilstoši tirgus praksei. Arī uzņēmumam *MobilCom* aprēķinātā procentu likme par 112 miljonu euro aizdevumu ((2,5 % gadā virs *Euribor*) bija līdzvērtīga veselīgiem uzņēmumiem noteiktām procentu likmēm un nebija zemāka kā Komisijas piemērotās atsaucē procentu likmes ⁽¹⁵⁾.

2. Atbilstība kopējam tirgum

- (130) EK Līguma 87. pantā ir paredzēti izņēmumi kārtībā, kādā tiek piemērots princips par valsts piešķirtās palīdzības nesavienojamību ar kopējā tirgus interesēm. 87. panta 2. daļas izņēmuma nosacījums varētu būt izmantojams, lai pamatotu piešķirtās palīdzības saderību ar kopējo tirgu. Tomēr palīdzības pasākumiem nav sociāls raksturs, un tā netiek piešķirta individuāliem patērētājiem (a) apakšpunkts), nav paredzēta, lai atļūtinātu kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai citi ārkārtēji notikumi (b) apakšpunkts), un, visbeidzot, tā netiek piešķirta arī tautsaimniecībai dažos Vācijas Federatīvās Republikas apvidos (c) apakšpunkts). Vēl citi izņēmumi ir iespējami saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktiem (reģionālais aspekts), taču šeit tie nav piemērojami, jo *MobilCom* piešķirtā palīdzība nav orientēta uz noteiktu reģionu vai tautsaimniecības nozari. Arī 87. panta 3. punkta b) un d) apakšpunktā paredzētie izņēmumi nav pielietojami. Tie attiecas uz svarīgu sabiedrisko interešu projektu veicināšanu, kā arī kultūras atbalstīšanu un kultūras mantojuma saglabāšanu.
- (131) Tādējādi paliek EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta un uz to balstīto Kopienas pamatnostādņu izņēmuma nosacījumi. Komisija uzskata, ka citas Kopienas pamatnostādnes, piemēram, par palīdzības piešķiršanu zinātnes un tehnoloģiju jomā, MVU vai nodarbinātības un apmācības vajadzībām,

⁽¹⁴⁾ Sk. Komisijas paziņojuma par EK Līguma 87. un 88. panta nosacījumu piemērošanu attiecībā uz valsts palīdzību, kas tiek piešķirta galvojumu vai civiltiesisko saistību uzņemšanās formā 2.1.1. punktu, (OV C 71, 11.3.2000., 14. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Palīdzības piešķiršanas brīdī spēkā esošā atsaucē procentu likme bija 5,06 % (salīdzinājumam sk. atsaucē procentu likmes un to atskaitīšana valsts piešķirtai palīdzībai Komisijas 1997. gada 18. augusta vēstulē SG(97) D/7120).

uz šo gadījumu neattiecas. Ja ir izpildīti Kopienas pamatnostādņēs minētie priekšnoteikumi, sanācijai un pārstrukturēšanai paredzētā palīdzība eventuāli var veicināt noteiktu ekonomikas nozaru attīstību, vienlaikus neradot nelabvēlīgu ietekmi uz tirdzniecību (Kopienas pamatnostādņu 20. punkts), un līdz ar to būt savienojama ar kopējā tirgus interesēm.

a) *Otrā palīdzība kā pārstrukturēšanas palīdzība*

(132) Pēc padziļinātas pārbaudes veikšanas Komisija ir nonākusi pie secinājuma, ka otrā palīdzība, pretēji Vācijas un palīdzību saņēmušā uzņēmuma viedoklim, ir uzskatāma par pārstrukturēšanas, nevis sanācijas palīdzību.

(133) Saskaņā ar Kopienas pamatnostādņēm sanācijas palīdzības būtība nosaka to, ka tai ir īslaicīgs raksturs. Tā kalpo grūtībās nonākušā uzņēmuma darbības turpināšanai tik ilgi, cik ir nepieciešams uzņēmuma pārstrukturēšanas vai likvidācijas plāna sastādīšanai. Tās apmēram ir jābūt ierobežotam līdz summai, kādai ir obligāti nepieciešama uzņēmuma darbības uzturēšanai (piemēram, algu un operatīvās sagādes izdevumu segšanai).

(134) Turpretī pārstrukturēšana balstās uz reālistisku, koherentu un tālejošu plānu ilgtspējīgas uzņēmuma rentabilitātes nodrošināšanai. Tās galvenie elementi ir uzņēmuma darbības reorganizācija un racionalizācija, kas kopumā nozīmē atteikšanos no deficitajām jomām, kā arī to darbības jomu pārstrukturēšanu, kurās iespējams atjaunot konkurenci. Uzņēmuma pārstrukturēšana parasti ir saistīta arī ar finansiālu pārstrukturēšanu.

(135) Komisija uzskata, ka otrais galvojums neatbilst nosacījumiem, kas izvirzīti sanācijas palīdzības piešķiršanai. Ar valsts galvojumu nodrošinātais aizdevums nebija paredzēts tikai operatīvo izmaksu finansēšanai, ieskaitot regulārus uzlabošanas pasākumus ar mērķi turpināt uzņēmuma darbību ierobežotu laika periodā līdz pārstrukturēšanas plāna sastādīšanai.

(136) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju uzņēmumam *MobilCom* ar valsts galvotā kredīta 112 miljonu euro (88,3 miljonu euro) apmērā tika nodrošināta iespēja veikt virkni pasākumu nerentablajā pakalpojumu piedāvāšanas jomā. Pasākumu pakete bija acīmredzami orientēta uz to, lai ilgstoši novērstu cēloņus, kas pastāvīgi izraisīja šajā darbības sektorā zaudējumus.

(137) Īpaši jāmin, ka no valsts galvotā aizdevuma līdzekļiem tika finansēta drīz sekojošā 850 pilna laika darba vietu

likvidēšana pakalpojumu piedāvāšanas sektorā, lai ierobežotu tajā valdošo augsto personāla intensitāti, kas pārstrukturēšanas plānā tika nosaukta kā viens no būtiskajiem zaudējumu cēloņiem.

(138) Vēl viens izmaksu bloks bija saistīts ar nerentablu līgumu pārtraukšanu vai atsaukšanu un sakarā ar sava UMTS tīkla izveidi piesaistīto klientu migrāciju uz pakalpojumu piedāvātāja tarifiem. Līdz ar klientu bāzes atsijāšanu un tarifu pārorientēšanu bija jāizveido ilgstoši rentablas attiecības ar klientiem un stabili jāaptur bruto ieņēmumu līmeņa regresīvā attīstība.

(139) Pēc tam slēdzot *Karlšteinas* un *Hallbergmosas* filiāles, kas firmu *D-Plus Telecommunications GmbH* (*Karlšteina*) un *Cellway Kommunikationsdienste* (*Hallbergmosa*) iekļaušanas rezultātā bija kļuvas par *MobilCom* koncerna sastāvdaļām, un pārceļot visu realizācijas un klientu apkalpošanas darbību uz centrālo biroju *Bīdelsdorfā* un *Erfurtes* nodaļu, *MobilCom*, pēc paša uzņēmuma teiktā, paveica nepieciešamo pielāgošanos, kas agrāk bija atstāta novārtā sakarā ar visas uzmanības veltīšanu UMTS aktivitātēm.

(140) Līdz ar to Komisijai ir skaidrs, ka no valsts galvotā kredīta finansēto pasākumu pakete ietver galvenokārt strukturālus, uz pakalpojumu piedāvāšanas sektora un visa uzņēmuma ilgstošas rentabilitātes nodrošināšanu orientētus mērķus un nav kalpojusi tikai uzņēmuma darbības turpināšanai līdz pārstrukturēšanas plāna sastādīšanai. Tādēļ Komisija izdara secinājumu, ka otrais galvojums ir uzskatāms par pārstrukturēšanas palīdzību Kopienas pamatnostādņu izpratnē.

(141) Komisija vadās no pieņēmuma, ka pakalpojumu piedāvāšanas sektorā veiktie pasākumi balstās uz noturīga ilgtspējīgas uzņēmuma rentabilitātes atjaunošanas plāna. Šai kontekstā Komisija skaidri noraida Vācijas iebildumus par to, ka valsts kredīta galvojuma piešķiršanas brīdī — 2002. gadā — vēl neesot bijusi iesniegta pārstrukturēšanas koncepcija.

(142) Jau 2002. gada septembrī uzņēmuma *Valde* ciešā sadarbībā ar *Uzraudzības* padomi pieņēma lēmumu par būtiskākajiem sanācijas stratēģijas stūrakmeņiem⁽¹⁶⁾. No tā izriet, ka *MobilCom* skaidri zināja, ka UMTS projekts bez *France Télécom* līdzdalības nav realizējams un tādēļ no tā ir jāatsakās.

(143) Bez tam *Valde* iesniedza visaptverošu mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas sektora sanācijas programmu, kas jau toreiz kā galvenos rīcības elementus paredzēja 850 pilna laika darba vietu likvidēšanu

⁽¹⁶⁾ Skat. arī *MobilCom* paziņojumu preseī 2002. gada 27. septembrī.

- galvenajā darbības sektorā, līdz tam pa piecām atrašanās vietām izkaisīto realizācijas un klientu apkalpošanas aktivitāšu pārceļšanu uz centrālo biroju Bīdelsdorfā un Erfurtes nodaļu, kā arī klientu piesaistīšanas izmaksu samazināšanu (tai skaitā, slēdzot nerentablos *MobilCom-Shops*).
- (144) Šo sanācijas programmu, kas būtībā bija identiska ar 2003. gada martā Komisijai iesniegto pārstrukturēšanas plānu, pārbaudīja audita sabiedrība *Deloitte & Touche*. Savā 2002. gada 25. oktobra atzinumā *Deloitte & Touche* nonāca pie secinājuma, ka, ņemot vērā rīcībā esošo īso laiku un uzdevuma objekta raksturu, nav iespējams sniegt galīgu vērtējumu par to, vai *MobilCom* grupas pārstrukturēšanas koncepcijā "ir pilnībā iekļautas visas vājās vietas". Taču "būtiskākās vājās vietas" esot ņemtas vērā un atspoguļotas ziņojumā. Tāpēc pārstrukturēšanas koncepcijā izklāstītie pasākumi, kopumā ņemot, ir piemēroti tam, lai vērstos pret līdz šim identificētajiem trūkumiem un nodrošinātu *MobilCom* grupai iespēju 1 līdz 2 gadus ilgā laikposmā sasniegt pozitīvus rezultātus.
- (145) Komisija to uzskata par pietiekamu apliecinājumu tam, ka vēlākais 2002. gada novembrī jau eksistēja konsekventa uzņēmuma sanācijas koncepcija, kas ne tikai kalpoja par pamatu KfW konsorcijs lēmumam par kredīta piešķiršanu, bet veidoja arī bāzi novembrī uzsāktajiem pakalpojumu piedāvāšanas sektora reorganizācijas pasākumiem. To neatspēko arī tas, ka tobrīd no *France Télécom* vēl nebija saņemta galīgā piekrišana noslēgt *MC Settlement Agreement*. Ja izlīgums vispār nebūtu stājies spēkā, *MobilCom* vienalga vajadzētu iesniegt maksātnespējas pieteikumu. Jau no paša sākuma sanācijas iespēju novērtējums balstījās uz premisu, ka ir iespējams lielā mērā atbrīvoties no parādiem, un tādējādi par priekšnoteikumu izvirzīja spēkā esošas vienošanās noslēgšanu. Pats uzņēmums *MobilCom* nekavējoties uzsāka konsekventi īstenot pasākumus, negaidot *France Télécom* akcionāru kopsapulces galīgo apstiprinājumu.
- (146) To, ka Komisija novērtēja otro palīdzību kā pārstrukturēšanas palīdzību, izšķiroši ietekmēja arī tas, ka valsts galvotā aizdevuma termiņš tā piešķiršanas brīdī bija astoņpadsmit mēneši — līdz 2004. gada 20. maijam. Kā galvojuma termiņš gan vispirms tika 2003. gada 15. marts. Taču šo termiņu būtu automātiski jāpagarina, ja pirms tā iestāšanās Komisijai tiktu iesniegts pārstrukturēšanas plāns. Saskaņā ar Kopienas pamatnostādņu 23. rindkopu kredīta galvojuma formā piešķirtai sanācijas palīdzībai ir jāattiecas uz kredītiem, kuru atlikušais termiņš pēc pēdējās kredīta summas daļas izmaksāšanas uzņēmumam nav ilgāks par divpadsmit mēnešiem. Šajā gadījumā tas tā nebija.
- (147) Tas nozīmē, ka otrā palīdzība ir uzskatāma par pārstrukturēšanas palīdzību, ko Komisija var akceptēt tikai tajā gadījumā, ja ir izpildīti Kopienas pamatnostādņu nosacījumi.
- b) *Atbilstība pārstrukturēšanas pamatnostādņēm*
- Uzņēmuma atbilstība palīdzības saņēmēja statusam
- (148) Kopienas pamatnostādņu izpratnē "uzņēmums ir nonācis grūtībās", ja tas nespēj ar saviem vai svešiem finanšu līdzekļiem, ko tā rīcībā nodod tā īpašnieki/kapitāla daļu turētāji vai kreditori, nosegt zaudējumus, kas īsā vai vidējā termiņā droši novedīs pie uzņēmuma ekonomiskās iznīcināšanas, ja neiejauksies valsts (Kopienas pamatnostādņu 4. rindkopa). Kā grūtības nonākuša uzņēmuma tipiskie simptomi īpaši jāmin pastāvīgi zaudējumi, samazināta naudas plūsma, kā arī no parādiem brīvā īpašuma samazināšanās vai neesamība un situācijas, kurās uzņēmums nespēj veikt sanāciju ar saviem spēkiem vai savu kapitāla daļu īpašnieku vai kreditoru līdzekļiem (Kopienas pamatnostādņu 6. rindkopa).
- (149) *France Télécom* izstāšanās no UMTS aktivitāšu finansēšanas bija pielīdzināma visu *MobilCom* korporatīvo līdzekļu likvidācijai.
- (150) *MobilCom* koncerns 2002. gada 3. ceturksnī piedzīvoja zaudējumus, kas pirms procentu un nodokļu aprēķina (EBIT) sasniedza 2,9 miljardus euro, kamēr pašu līdzekļu summa bija 606,7 miljoni euro (2001. gadā: 3,769 miljardi euro). maksātnespējas iestāšanās, kas uzņēmumam draudēja 2002. gada septembrī, varēja novērst tikai ar valsts garantēto KfW likviditātes aizdevumu 50 miljonu euro apmērā.
- (151) Neskatoties uz veiksmīgo *MC Settlement Agreement* noslēgšanu, kā rezultātā *France Télécom* pārņēma no UMTS aktivitātēm izrietošās saistības par kopējo summu 6,9 miljardu euro apmērā, kā arī procentus, koncerna zaudējumi 2002. gada 4. ceturksnī bija 289 miljoni euro un līdz ar to arvien ievērojamāk pārsniedza negatīvos koncerna darbības rezultātus pirms krīzes (2002. gada 2. ceturksnī: —172,8 miljoni euro, 2002. gada 1. ceturksnī: —116,4 miljoni euro, 2001. gada 4. ceturksnī — 91,9 miljoni euro).
- (152) No Komisijai iesniegtajiem likviditātes pārskatiem ir redzams arī tas, ka *MobilCom* grupas negatīvo naudas plūsmas attīstību nebija iespējams stabili apturēt arī 2002. gada novembrī. Esošās likviditātes rezerves bija izsmeltas jau 2002. gada septembrī. Ar piešķirto sanācijas palīdzību varēja nosegt tikai nepieciešamo īstermiņa likviditāti un novērst tiešos maksātnespējas draudus.

- (153) Bez tam Vācija varēja izskaidrot, ka aktuālie zaudējumi pārstrukturēšanas plānā paredzēto reorganizācijas pasākumu neveikšanas gadījumā 2003. gada martā būtu vēl par 110 miljoniem euro lielāki. Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju šie zaudējumi vairs ar bankas procedūru nebūtu finansējami.
- (154) Komisija secina arī, ka finansu deficītu, kāds bija radies 2002. gada novembrī, *MobilCom* nebūtu varējusi nosegst ar pašu rīcībā esošajiem līdzekļiem.
- (155) Kā jau tika minēts, tajā brīdī likviditātes rezervju vairs nebija. Pamatojoties uz iesniegto informāciju, Komisijai ir jāsecina arī tas, ka pārstrukturēšanas plānā paredzētā uzņēmumam piederošās *Freenet* kapitāla daļas (daļējā) atsavināšana, lai 2003. gada septembrī dzēstu valsts galvotos kredītus, īsā laikā nebūtu bijusi iespējama.
- (156) Vācija ir pārliecinoši izklāstījusi, ka pirms *MC Settlement Agreement* noslēgšanas 2002. gada novembrī *Freenet* kapitāla daļas pārdošana nebija iespējama sakarā ar UMTS projekta ietvaros pastāvošajām kredītsaistībām attiecībā pret bankām. Pārdošana nevarētu notikt bez to kreditorbanku piekrišanas, kurās tobrīd vēl bija iekļātas uzņēmumam piederošās *Freenet* kapitāla daļas. Ņemot vērā milzīgos parādus saistībā ar darbību UMTS, kreditorbankas nebūtu piekritušas atsavināšanai. Turklāt, ieņēmumi būtu jāizmanto tikai kredītsaistību dzēšanai, kas bija radušās attiecībā pret bankām saistībā ar UMTS projektu.
- (157) Komisijas rīcībā nav arī nekādas norādes uz to, ka akūtās krīzes laikā 2002. gada 3. un 4. ceturksnī par *MobilCom* AG kapitāla daļu pārņemšanu būtu izrādījuši interesi investori. Līdz ar to *MobilCom* nebija pieejams arī šis līdzekļu piesaistīšanas veids.
- (158) Vācija ir arī pietiekami izskaidrojusi to, ka konsorcijs bankas 112 miljonus euro lielo kredītu bez valsts galvojuma nebūtu piešķirušas tāpēc, ka kapitāla zaudējuma risks tika novērtēts kā augsts un, jo īpaši tāpēc, ka pietiekamā apmērā nebija pieejami banku praksē pieņemtie drošības līdzekļi.
- (159) Šai sakarā Vācija iesniedza arī konsorcijs vadītājas *KfW* 2003. gada 1. jūnija atzinumu par papildus paredzētā 112 miljonu euro kredīta nodrošinājuma vērtību. Līgumā par kredītu 112 miljonu euro apmērā *MobilCom* apņēmas arī iekļāt visas tai piederošās *MobilCom* AG vai *Mobilcom Holding GmbH* meitas uzņēmumu un līdzdalības uzņēmumu kapitāla daļas, tai skaitā arī daļas *Freenet.de* AG un cedēt visas tiesības, kas izriet no prasījumiem attiecībā pret *Millenium GmbH*, kā arī pret bijušo Valdes priekšsēdētāju *Gerhard Schmid* 71 miljonu apmērā. Bez tam tika nodoti arī visi banku praksē pieņemtie drošības līdzekļi, kādi vien bija uzņēmuma rīcībā.
- (160) Saskaņā ar *KfW* apgalvojumiem *Freenet* kapitāla daļas, kas tika iekļātas jau 2002. gada decembrī, nebija adekvāti novērtējamas akciju vērtības izteiktā nepastāvīguma dēļ.
- (161) Banku konsorcijs cedētās prasījumu tiesības pret *Gerhard Schmid* un *Millenium GmbH* bija paredzēts apmierināt tādejādi, ka pilnvarotajam īpašuma pārvaldītājam prof. dr. *Dieter Thoma* līdz 2003. gada 31. decembrim bija jāatsavina akcijas *MobilCom* AG. Šī nodrošinājuma novērtējums balstījās uz *MobilCom* akciju kursu biržā. Taču sakarā ar to, ka akciju biržas kurss ir atkarīgs no *MobilCom* kredītspējas, saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju *KfW* pēc vispārējiem bankas prakses principiem nevarēja atzīt arī šī nodrošinājuma vērtību.
- (162) Citu drošības līdzekļu, piemēram, vēlāk cedētais pirkuma cenas prasījums pret *Freenet.de* AG 35 miljonu euro apmērā sakarā ar fiksētā tikla sektora atsavināšanu, aizdevuma piešķiršanas brīdī uzņēmuma rīcībā nebija.
- (163) No tā Komisija ir spiesta secināt, ka valsts un pavalsts piešķirtais galvojums 80 % apmērā bija nepieciešams, lai atbilstoši bankas procedūrai varētu pamatot 112 miljonu euro kredīta piešķiršanu.
- (164) No tā Komisija secina, ka uzņēmums otrās palīdzības piešķiršanas brīdī nebija spējīgs veikt sanāciju pats par ar saviem spēkiem vai par savu kapitāla daļu īpašnieku vai kreditoru līdzekļiem bez valsts palīdzības. Līdz ar to Komisija uzskata par pietiekami pierādītu to, ka *MobilCom* arī 2002. gada novembrī joprojām pastāvēja grūtības Kopienas pamatnostādņu izpratnē.
- Ilgspējīgas rentabilitātes atjaunošana
- (165) Saskaņā ar Kopienas pamatnostādņu 30. un turpmākajiem punktiem nosacījumiem pārstrukturēšanas palīdzības piešķiršana ir atkarīga no pārstrukturēšanas plāna izpildes, kurš katrā atsevišķā palīdzības piešķiršanas gadījumā ir jāiesniedz Komisijai akceptēšanai un jāpārbauda tā piemērotība ilgspējīgas rentabilitātes atjaunošanai.
- (166) No Komisijas viedokļa *MobilCom* grupas sanācības iespējas pēc veiksmīgas *MC Settlement Agreement* noslēgšanas ar *France Télécom* nebija apšaubāmas. Detalizēts pārstrukturēšanas plāns, kas Komisijai tika iesniegts 2003. gada marta, ietvēra plašu problēmas izraisīto strukturālo deficītu analīzi un visaptverošu pasākumu katalogu diagnosticēto trūkumu novēršanai. Balstoties uz prognozēto peļņas un zaudējumu

aprēķinu laikposmam līdz 2007. gada beigām, kā arī scenāriju un risku analīzi, Komisija varēja pārbaudīt un secināt, ka ierosinātie pārstrukturēšanas pasākumi ir saprātīgi, konsekventi un principā piemēroti, lai nodrošinātu ilgtspējīgas *MobilCom* rentabilitātes atjaunošanas iespēju.

- (167) Bez tam pārstrukturēšanas plānu *MobilCom* uzdevumā izvērtēja arī *Deloitte & Touche* un nonāca pie secinājuma, ka tajā ietvertie izteikumi saskan ar audita sabiedrības 2002. gada 25. oktobra ziņojumā izklāstīto vērtējumu, kā arī sanācijas procesa ikmēneša atskaitēm.
- (168) *Ex-ante* novērtējumu apstiprina arī faktiskā attīstības gaita. Uzņēmums *MobilCom* pakalpojumu piedāvāšanas sektorā jau 2003. gada 2. ceturksnī (pirmo reizi vienpadsmit ceturksņu laikā) atkal bija guvis peļņu un, pateicoties *Freenet* kapitāla daļu atsavināšanai 2003. gada septembrī, varēja pilnībā atbrīvoties no parādiem.

Līdz minimumam ierobežota palīdzība

- (169) Saskaņā ar Kopienas pamatnostādņu 40. punkta nosacījumiem palīdzības apmērs un intensitāte ir jāierobežo līdz pārstrukturēšanai obligāti nepieciešamajam minimumam. Līdz ar to palīdzības saņēmējiem pašiem ir jādod nozīmīgs ieguldījums pārstrukturēšanas plāna īstenošanā, arī pārdodot tās īpašuma vērtības, kas nav obligāti nepieciešamas uzņēmuma tālākai pastāvēšanai, vai piesaistot ārējo finansējumu saskaņā ar tirgus nosacījumiem.
- (170) Komisija uzskata, ka Vācija ir pietiekamā mērā pierādījusi, ka pārstrukturēšanai paredzētā palīdzību, kas piešķirta kā valsts galvojums 112 miljonu euro kredītam, ir ierobežota līdz pārstrukturēšanai nepieciešamajam minimumam, ņemot vērā uzņēmuma, tā akcionāru vai koncerna, kurā tas ietilpst, rīcībā esošos finansu līdzekļus. *MobilCom* pārstrukturēšanas fāzes laikā nav izdarījis ne jaunu piesaistīšanu, ne tādas investīcijas, kas nav obligāti nepieciešamas ilgtspējīgas rentabilitātes atjaunošanai. Tomēr Komisija uzskata par vajadzīgu piesaistīt palīdzības akceptēšanu zināmiem nosacījumiem, lai izvairītos no neparedzamiem konkurences kropļojumiem (176. līdz 189. punkts).
- (171) Kas attiecas uz valsts galvotā aizdevuma termiņu, Komisija pieņem zināšanai, ka saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju *France Télécom*, centās izdarīt spiedienu, lai panāktu vismaz astopadsmit mēnešu ilgu valsts galvotā pārstrukturēšanas kredīta termiņu, izvirzot to par priekšnoteikumu no UMTS aktivitātē izrietošo saistību pārņemšanai, kas *MobilCom* bija vitāli svarīga, un tāpēc nebūtu iespējams piemērot īsāku termiņu, neapdraudot *MC Settlement Agreement* noslēgšanas iespējas. Tādēļ Komisija uzskata, ka

prasība par palīdzības samazināšanu līdz nepieciešamajam minimumam ir izpildīta arī šajā ziņā.

- (172) Ņemot vērā paša palīdzības saņēmēja ieguldījumu pārstrukturēšanas procesā, Komisija pieņem zināšanai, ka valsts galvojums nosedza tikai 80 % no nodrošinātā kredīta summas. Līdz ar to risku par atlikušajiem 20 % uzņēmās pats uzņēmums jeb kredītu izsniedzošās bankas. Bez tam *MobilCom* piedalījās pārstrukturēšanas finansēšanā, atsavinot īpašuma vērtības, kā tas jau bija paredzēts pārstrukturēšanas plānā. Piemēram, pirmās saņemtās iemaksas par 2003. gada martā notikušo fiksētā tīkla sektora atsavināšanu *Freenet* 35 miljonu euro apmērā tika izmantotas kredītu dzēšanai. Atlikuši kredīta summa tika mazāk nekā gada laikā atmaksāta no ieņēmumiem par 20 % kapitāla daļu pārdošanu *Freenet*.
- (173) Šajā kontekstā un, ņemot vērā to, ka palīdzība tika piešķirta kā aizdevuma galvojums un nevis kā neatmaksājamas subsīdijas, Komisija secina, ka uzņēmums *MobilCom* Kopienas pamatnostādņu 40. punkta nosacījumu izpratnē ir devis pietiekamu ieguldījumu pārstrukturēšanas procesā un palīdzība bija reducēta līdz minimumam.
- Neparedzamu konkurences kropļojumu novēršana
- (174) Saskaņā ar Kopienas pamatnostādņu 35. un turpmākajiem punktiem jāveic pasākumi, lai iespēju robežās mazinātu piešķirtās palīdzības ietekmi uz konkurentu situāciju. Vairumā gadījumu šis nosacījums konkrēti izpaužas kā uzņēmuma klātbūtnes ierobežošana vai mazināšana relevantajā tirgū vai tirgos, kam ir proporcionāli jāatbilst palīdzības izraisītajam kropļojošajam efektam un, jo sevišķi, uzņēmuma relatīvajam īpatsvaram tirgū vai tirgos, kur tas darbojas.
- (175) Komisija konstatē, ka *MobilCom* ir izmantojis piešķirto palīdzību tikai ar mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanu saistītā darbības sektora sanācijai, kā tas ir paredzēts pārstrukturēšanas plānā. Līdz ar to palīdzība, pirmkārt, skar mobilo sakaru pakalpojumu tirgu. Pēc Komisijas vērtējuma fiksētā tīkla, telefonsakaru, kā arī Interneta pakalpojumu tirgi, kuros *MobilCom* izmantojot savu līdzdalību *Freenet.de AG*, darbosies arī turpmāk, nav pakļauti jūtamai ietekmei.
- (176) Tādēļ Komisija turpmākajā daļā vispirms noskaidros, vai palīdzībai ir paliekoša ietekme uz *MobilCom* konkurentiem mobilo sakaru tirgū un vai tā neizraisa konkurences kropļojumus, kam nepieciešami kompensācijas pasākumi.
- (177) Aplūkojot mobilo sakaru pakalpojumu tirgu kopumā, ir redzams, ka *MobilCom* ar kopējo īpatsvaru tirgū 8 %

- pirms un aplēsto īpatsvaru 6 % pēc pārstrukturēšanas ir pieskaitāms nelielāko pakalpojumu piedāvātāju grupai. Bez tam ir jāatgādina, ka *MobilCom* piešķirtā palīdzība netika sniegta kā subsīdijas, bet gan kā kredīta galvojums. Galvotais kredīts tika pilnībā atmaksāts jau 2003. gada 20. septembrī, respektīvi, tikai 10 mēnešus pēc tā piešķiršanas, kas notika 2002. gada novembrī.
- (178) No otras puses, *MobilCom* pirms 2002. gada krīzes piekopa cenu ziņā agresīvu izplešanās stratēģiju, kas bija orientēta tikai uz izaugsmi mobilo sakaru pakalpojumu piedāvāšanas sektorā un notika uz rentabilitātes rēķina. *MobilComs* uzmanības koncentrēšana tikai uz iekarotās tirgus daļas palielināšanu ir jāaplūko arī plānotās *MobilCom* UMTS tīkla izbūves kontekstā, jo tīkla operatori no saviem klientiem gūst lielāku uzceļojumu nekā tie uzņēmumi, kas nodarbojas tikai ar pakalpojumu piedāvāšanu.
- (179) Koncentrējot savas aktivitātes UMTS sektorā un mēģinot nostabilizēt savas pozīcijas kā UMTS apsaimniekotājs, *MobilCom* uzņēmās lielu risku. Šī biznesa stratēģija izrādījās neveiksmīga, par ko liecina *MobilCom* grūtības 2002. gada otrajā pusē. Tādēļ *MobilCom* pārtrauca darboties UMTS jomā kā tīkla operators un pievērsa savu marketinga stratēģiju esošo ienesīgo klientu piesaistīšanai, kā arī vidējā ikmēneša apgrozījuma palielināšanai.
- (180) Tomēr, pateicoties piešķirtajai palīdzībai, *MobilCom* nebija jātiek galā ar savas riskantās stratēģijas sekām tikai saviem spēkiem, kamēr uzņēmums joprojām var izmantot pozitīvo efektu, piemēram, iespējas klientu portfeļa atsijāšanā balstīties uz lielāku pastāvīgo klientu bāzi. Līdz ar to palīdzība ir nodrošinājusi *MobilCom* skaidri redzamas priekšrocības, salīdzinot ar tā konkurentiem.
- (181) Bez tam *MobilCom* atzina, ka, ja uzņēmums nebūtu saņēmis palīdzību no valsts, tam būtu jāpiesaka maksātnespēja, kā rezultātā tas, jādomā, būtu zaudējis lielāko daļu klientu. Turpretī, pateicoties palīdzībai, uzņēmums varēja ne tikai turpināt savu darbību, bet arī veikt gan fizisku reorganizāciju, gan savas marketinga stratēģijas pārorientēšanu, attīrīt savu klientu portfeli no nerentabliem klientiem un sakoncentrēt uz ienesīgu klientu apkalpošanu. Rezultātā pārstrukturēšanas laikā gan samazinājās kopējais klientu skaits, taču bruto ieņēmumi no katra klienta kļuva lielāki⁽¹⁷⁾.
- (182) Komisija ņem vērā arī to, ka *MobilCom* līdz ar palīdzības saņemšanu ieguva arī laiku, lai rūpīgāk sagatavotos paredzētajai *Freenet* daļu pārdošanai un tās rezultātā iegūtu iespējami lielus ieņēmumus aizdevuma dzēšanai un tālākās likviditātes nodrošināšanai. Tādējādi *MobilCom*, pārdodot tikai 20 % no kapitāla daļām, varēja iegūt 176 miljonus euro lielus pārdošanas ieņēmumus. Pēc tam, kad bija dzēstas ar valsts galvotajiem aizdevumiem saistītās kredītlīnijas, *MobilCom* rīcībā no atsavināšanas rezultātā iegūtajiem līdzekļiem vēl palika 60 miljonus euro liela papildu likviditāte, ko varēja izmantot uzņēmējdarbībai pakalpojumu piedāvāšanas sektorā.
- (183) Tādējādi *MobilCom*, pārorientējot savu uzņēmējdarbības stratēģiju, no piešķirtā kredīta guva gan tiešu, gan netiešu labumu, jo galvojums nodrošināja *MobilCom* pārejas finansējumu, kas ļāva veikt *Freenet.de* AG kapitāla daļu atsavināšanu vēlākā laika brīdī. Ja pārdošana būtu notikusi agrāk, iespējams, ka no tās gūtie ieņēmumi būtu bijuši mazāki.
- (184) Palīdzība īpaši negatīvi ietekmē konkurentus, kuriem līdz ar sagaidāmo dabīgās piesātinājuma robežas sasniegšanu tuvākajos gados arī būs jāmaina sava uzņēmējdarbības stratēģija, orientējoties uz ienesīgākiem klientiem, taču bez iespējām balstīties uz valsts piešķirto palīdzību. Neņemot vērā faktu, ka *MobilCom* īpatsvars Vācijas mobilo sakaru pakalpojumu tirgū ir mazāks par 10 % un valsts galvotie kredīti tika ātri atmaksāti, Komisija secina, ka palīdzība izraisa neparedzamus konkurences kropļojumus Vācijas mobilo sakaru pakalpojumu tirgū.
- (185) Pēc Komisijas domām, Vācijas nosauktie pasākumi, kas saistīti ar uzņēmuma klātbūtnes tirgū samazināšanu un, sevišķi, ar uzņēmuma atteikšanos no aktivitātēm UMTS jomā, nespēj pietiekamā mērā mazināt minētos konkurences izkropļojumus.
- (186) Atteikšanās no UMTS darījumiem nevar palīdzēt pilnībā izlīdzināt negatīvo ietekmi uz *MobilCom* konkurentiem, jo no tā iegūst tikai palikušie UMTS licences īpašnieki, kas veido tikai daļu no konkurentiem mobilo sakaru tirgū. Arī atteikšanās no darbības fiksētā tīkla un Interneta pakalpojumu sektorā, nododot ar fiksēto tīklu saistītās aktivitātes *Freenet*, un Vācijas apgalvojumi par līdzdalības *Freenet* pārvēršanu no stratēģiskās finansiālajā nav uzskatāmi par pietiekamiem kompensācijas pasākumiem, lai novērstu palīdzības piešķiršanas izraisītos neparedzamos konkurences kropļojumus, jo tas savukārt atvieglo situāciju tikai fiksētā tīkla un Interneta pakalpojumu piedāvātājiem, nevis mobilo sakaru operatoriem.
- (187) Kā vēl vienu kompensācijas pasākumu Vācija min arī 1 850 pilna laika darbavietu likvidēšanu, no kurām 850 ir pakalpojumu sniegšanas sektorā, kā arī filiāļu slēgšanu. Bez tam kā informē Vācija, *MobilCom* ir zaudējis arī tirgus daļu un līdz ar to - klientus. 2003. gada beigās uzņēmums apkalpoja vairs bija tikai 4,2 miljonus klientu, bet krīzes sākumā šis skaits bija 4,9 miljoni, un pakalpojumu piedāvāšanas sektorā tas ir izraisījis arī apgrozījuma samazināšanos par 7,2 %

⁽¹⁷⁾ 2003. gadā: 30 euro uz katru līguma klientu (2002. gadā: 28,60 euro), 6,80 euro uz katru priekšapmaksas klientu (2002. gadā: 5,20 euro).

- (1,356 miljardi euro 2003. gadā, salīdzinot ar 1,487 miljardiem euro 2002. gadā).
- (188) Taču Komisija norāda, ka darbavietu likvidēšana un filiāļu slēgšana jebkurā gadījumā vienlaikus ir arī efektivitātes paaugstināšanai nepieciešams pasākums. Negatīvo tendenci, kas piemita apgrozījuma attīstībai pārstrukturēšanas fāzē, pa šo laiku ir izdevies apturēt. Apgrozījums pakalpojumu piedāvāšanas sektorā 2004. gada 1. ceturksnī jau sasniedza 349 miljonus euro, bet 2003. gada 1. ceturksnī tas bija tikai 321 miljons euro. Ir jākonstatē arī, ka *MobilCom* klientu skaits patlaban ir nostabilizējies pie 4,2 miljoniem. 2003. gada 4. ceturksnī piesaistīto jauno klientu skaits (426 000) pārsniedza atbilstošā laika posmā zaudēto klientu skaitu (338 000) ⁽¹⁸⁾. Kā liecina uzņēmuma sniegtā informācija, ar līgumiem piesaistīto klientu jomā joprojām valda augsts mainības līmenis, kas 2004. gada divos pirmajos ceturkšņos atkal ir izraisījis nelielu klienta skaita samazināšanos. Taču kopumā ir jākonstatē, ka *MobilCom* 2004. gada divos pirmajos ceturkšņos ir izdevies piesaistīt ievērojami vairāk līguma klientu nekā attiecīgajā periodā 2003. gadā. Pēc paša uzņēmuma ziņām 2004. gada 1. ceturksnī *MobilCom* tirgus īpatsvars jaunu klientu piesaistīšanas jomā pārsniedza 10 % ⁽¹⁹⁾.
- (189) Tādēļ, ņemot vērā 175. līdz 184. apsvērumā izklāstītos neparedzamos konkurences kropļojumus, Komisija secina, ka negatīvā ietekme uz *MobilCom* konkurentiem ar Vācijas nosauktajiem pasākumiem netiek mazināta pietiekami, tomēr, nosakot tālāko kompensācijas pasākumu veidu un realizāciju, īpaši ir jāņem vērā piedzīvotais klientu zaudējums un pārstrukturēšanas fāzē konstatētais apgrozījuma samazinājums, kā arī atteikšanās no aktivitātēm UMTS jomā.
- (190) Komisija ir Vācijai skaidri norādījusi, ka otrās palīdzības kā pārstrukturēšanas atbalsta akceptēšana bez papildu kompensācijas pasākumiem neatbilst kopējā tirgus interesēm. Taču šiem kompensācijas pasākumiem nedrīkst būt spēcīga negatīvas ietekmes uz *MobilCom* darbību, ņemot vērā iepriekš minēto klientu skaita un apgrozījuma samazināšanos un atteikšanos no darbības UMTS tīkla operatora statusā.
- (191) Pēc 2004. gada 9. un 21. janvārī notikušajām sarunām starp Komisijas pārstāvjiem un federālās valdības, Šlēsvigas-Holšteinas pavalsts, kā arī uzņēmuma pārstāvjiem tika izskatīti citi kompensācijas pasākumi, jo sevišķi Komisijas ierosinājums uz laiku slēgt *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu realizāciju tiešsaistē. Saglabājot savu tiesisko nostāju, Vācija šo sarunu laikā principiālu izrādīja gatavību, lai nodrošinātu piešķirtās palīdzības akceptējamību, garantēt, ka *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu realizācija tiešsaistē tiek slēgta uz 7 mēnešus ilgu laikposmu. Pēc tam Vācija ar 2004. gada 13. februāra vēstules starpniecību paziņoja, ka arī *MobilCom* principā piekrīt slēgt savu mobilo sakaru pakalpojumu līgumu realizāciju tiešsaistē uz laiku, kas nav ilgāks par 7 mēnešiem. Paziņojums papildus ietvēra arī sīkākas detaļas par iespējamo pasākuma īstenošanas veidu, kas pēc Komisijas pieprasījuma tika precizētas Vācijas 2004. gada 18. februārī nosūtītajā elektroniskā pasta vēstulē.
- (192) Tomēr 2004. gada aprīlī Vācija paziņoja, ka nevar viennozīmīgi apsolīt tiešsaistes realizācijas (*Online-Shops*) slēgšanu. Šai sakarā Vācija norādīja uz nesen pausto *MobilCom* juridisko nostāju. Uzņēmums pastāvēja uz savām šaubām par to, vai pasākumam ir saistīts ar pārstrukturēšanu. Kaut arī Komisija esot nonākusi pie secinājuma, ka piešķirtā palīdzība ir uzskatāma par pārstrukturēšanas atbalstu, tomēr paredzētā mobilo sakaru pakalpojumu līgumu tiešsaistes realizācijas apturēšana uz 7 mēnešiem uzņēmumam esot neproporcionāls apgrūtinājums.
- (193) Kā jau izsmeloši izklāstīts 132. līdz 147. apsvērumā, Komisija uzskata, ka otrā palīdzība ir paredzēta pārstrukturēšanai. Un, kā jau arī tika teikts, Komisija pārstāv viedokli, ka šīs palīdzības akceptēšanai ir nepieciešami papildu pasākumi, kas kompensē tās izraisītos neparedzamos konkurences kropļojumus.
- (194) Sakarā ar to, ka ar Vāciju un attiecīgo uzņēmumu nebija iespējams vienoties par potenciālajiem kompensācijas pasākumiem, Komisija izmanto Regulas (EK) Nr. 659/1999 7. panta 4. punktā paredzēto iespēju piesaistīt otrās palīdzības akceptēšanu nosacījumam, ka *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu (priekšapmaksas un pēcapmaksas) realizācija tiešsaistē ir jāslēdz uz 7 mēnešiem.
- (195) Konkrētāk šis nosacījums izpaužas tā, ka Vācija nodrošina to, lai uzņēmums *MobilCom* AG, kā arī visas tā koncernā ietilpstošās sabiedrības uz 7 mēnešiem apturētu visu savu tiešsaistes realizācijas punktu (*Online-Shops*) darbību, kas saistīta ar *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu realizāciju tiešsaistē, lai nebūtu iespējams noslēgt jaunus mobilo sakaru pakalpojumu līgumus (priekšapmaksas un/vai pēcapmaksas) ne tieši ar *MobilCom* AG, ne ar citiem tā koncerna uzņēmumiem. Uz citu piedāvātāju veikto

⁽¹⁸⁾ Uzņēmuma informācija.

⁽¹⁹⁾ Paziņojums presi 2004. gada 13. maijā.

- mobilo sakaru pakalpojumu līgumu realizāciju ar *Freenet.de AG* Interneta lapu starpniecību tas neattiecas.
- (196) Vācijai ir jānodrošina arī tas, lai uz tiešsaistes realizācijas slēgšanas laiku tiktu pārtraukta *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu piedāvāšana tiešsaistē ar *MobilCom* mājas lapas starpniecību un ka *MobilCom AG* un tās koncerna uzņēmumi neveiks nekādus citus pasākumus, lai apietu šo nosacījumu.
- (197) Kamēr būs slēgta tiešsaistes realizācija, klienti nevarēs ar *MobilCom AG* vai tās koncerna uzņēmumiem tiešsaistē noslēgt jaunus (priekšapmaksas un/vai pēcapmaksas) līgumus par mobilo sakaru pakalpojumiem. Komisija skaidri norāda, ka visus pārējos pakalpojumus, kam nav tieša sakara ar jaunu mobilo sakaru pakalpojumu līgumu noslēgšanu ar gala klientiem, joprojām varēs sniegt tiešsaistē. Tas attiecas uz jebkādiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti esošajiem pastāvīgajiem klientiem (piemēram, servisa pakalpojumiem, līgumu pagarināšanu, zvana melodiju, spēļu izplatīšanu u.c.).
- (198) Realizācijas slēgšanas laikā klientam attiecīgajā Interneta lapā drīkst dot norādes uz to, ka jauna mobilo sakaru līguma noslēgšana tiešsaistē nav iespējama. Tomēr *MobilCom* drīkst savās mājas lapās norādīt realizācijas partneru adreses, ar kuru starpniecību klienti var saņemt vajadzīgos pakalpojumus. Ir jānodrošina, lai klienti nevarētu tiešā veidā sasaistīties ar realizācijas partneri ar automātiskās saites palīdzību.
- (199) Bez tam Komisija uzliek Vācijai par pienākumu uzsākt pasākuma īstenošanu divu mēnešu laikā pēc lēmuma pasludināšanas. Ilgāka sagatavošanās fāze nešķiet nepieciešama un var apdraudēt pasākuma efektivitāti, jo tad tas laika ziņā vairs nav saistīts ar uzņēmuma pārstrukturēšanu.
- (200) Izvirzot šo nosacījumu, Komisija ir vadījusies pēc Vācijas sākotnējiem ierosinājumiem.
- (201) Pēc padziļinātas visu apstākļu izvērtēšanas Komisija ir nonākusi pie secinājuma, ka *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu tiešsaistes realizācijas pārtraukšana var būt atbilstošs ieguldījums izraisīto konkurences kropļojumu kompensēšanā. Saskaņā ar uzņēmuma datiem *MobilCom* 2003. gadā ar tiešsaistes realizācijas starpniecību piesaistīja [...] jaunus klientus (bruto), no tiem [...] uz līguma pamata. Kopējais jauno klientu skaits (bruto) 2003. gadā bija [...]*, no tiem [...] ar līgumu piesaistītie klienti. Tas nozīmē, ka 2003. gadā *MobilCom* 1 — 1,5 % no kopējā klientu skaita un 2 % no saviem līguma klientiem ieguva, izmantojot savu pakalpojumu realizāciju tiešsaistē. Prognozes 2004. gadam ir tādas, ka *MobilCom* ar tiešsaistes realizācijas palīdzību iegūs pat veselus 2 — 5 % no saviem klientiem. Tādējādi tas, ka, kamēr realizācija tiešsaistē būs slēgta, klienti nevarēs noslēgt
- jaunus mobilo sakaru pakalpojumu līgumus (priekšapmaksas un/vai pēcapmaksas) ne tieši ar *MobilCom AG*, ne ar citiem tā koncerna uzņēmumiem, noslēdz *MobilCom* tiešās realizācijas kanālu, kura nozīmīgums arvien palielinās. Labums, ko no šī pasākuma gūst konkurenti ir tāds, ka viņiem uz laiku būs nodrošināta iespēja, ka klienti apmeklēs viņu mājas lapas un noslēgs līgumu tur.
- (202) Arī pasākumam paredzētais 7 mēnešu termiņš ir uzskatāms par atbilstošu. *MobilCom* saņēma valsts galvoto kredītu 2002. gada novembrī. Šo kredītu uzņēmums atmaksāja 2003. gada septembrī. Ja turklāt ņem vērā to, ka kredīts tika izmaksāts pa daļām un pēdējās daļas izmaksa notika tikai 2003. gada martā, tad 7 mēnešu termiņš atbilst laika periodam, kurā *MobilCom* pārstrukturēšanas laikā patiešām varēja izmantot valsts galvoto kredītu. Lai nodrošinātu atbilstošu palīdzības piešķiršanas radīto konkurences kropļojumu kompensāciju, arī *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu realizācija tiešsaistē ir jāslēdz uz 7 mēnešiem.
- (203) Turklāt Komisija nepiekrīt tam, ka paredzētā mobilo sakaru pakalpojumu līgumu tiešsaistes realizācijas apturēšana uz 7 mēnešiem uzņēmumam esot neproporcionāls apgrūtinājums. Gluži otrādi — pēc Komisijas domām, šis pasākums — kā iepriekš prasīts — ir tikai ierobežota iejaukšanās uzņēmuma komercdarbībā. Uzņēmums joprojām piesaista lielāko klientu daļu ar savu *MobilCom* pārstāvniecību un patstāvīgo realizācijas partneru starpniecību. Līdz ar to galvenie *MobilCom* realizācijas kanāli paliek neskarti.
- (204) Nav arī jāpieņem, ka visi klienti, kas tiešsaistē būtu noslēguši līgumus ar *MobilCom*, kamēr tiešsaistes realizācija ir slēgta, izvēlēšies kādu citu (tiešsaistes) pakalpojumu piedāvātāju. Drīzāk ir sagaidāms, ka daļa klientu noslēgs līgumu ar *MobilCom*, izmantojot citus realizācijas kanālus. Pat tad, ja visi klienti, kas būtu vēlējušies tiešsaistē noslēgt līgumus ar *MobilCom*, tiešsaistes realizācijas slēgšanas laikā patiešām griezties pie konkurentiem, ar to saistītais klientu zaudējums radīto konkurences kropļojumu kontekstā ir pieņemams.
- (205) Bez tam esošajiem pastāvīgajiem klientiem joprojām tiek saglabāta nemainīga iespēja pēc līguma darbības termiņa izbeigšanās veikt tā pagarināšanu tiešsaistē. Arī klientu apkalpošanu un citus ar jauna mobilo sakaru pakalpojumu līguma noslēgšanu nesaistītus pakalpojumus *MobilCom* joprojām var sniegt tiešsaistē. Turklāt, arī laikā, kamēr būs slēgta tiešsaistes realizācija, *MobilCom* varēs intensīvi reklamēt Internetā savus mobilo sakaru jomā piedāvātos pakalpojumus un pievērst uzmanību īpaši izdevīgiem priekšapmaksas un pēcapmaksas produktiem, ko klienti var saņemt *MobilCom* pārstāvniecībās un citos saglabātajos realizācijas veidos.

- (206) Komisija norāda uz to, ka *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu realizācijas pārtraukšana tiešsaistē nevar izraisīt acīmredzamu tirgus struktūras pasliktināšanos Kopienas pamatnostādņu 38. punkta izpratnē. Tiešsaistes realizācijas slēgšana ir uzskatāma par relatīvi ierobežotu kompensācijas pasākumu, kas nekādā veidā neapdraud *MobilCom* turpmāko pastāvēšanu. Līdz ar to nepastāv risks, ka atkritīs svarīgs konkurents un tādējādi tiks netieši stiprināti tirgus līderi *T-Mobile* un *Vodafone*.
- (207) Komisija pārstāv uzskatu, ka nekādi citi kompensācijas pasākumi, piemēram, klientu "pārdošana" konkurentiem un *MobilCom* atteikšanās no darbības UMTS jomā pakalpojumu piedāvātāja statusā uz noteiktu laiku, nav nepieciešami. Pēc Komisijas domām, abi minētie pasākumi kā kompensācijas pasākumi nav piemēroti. *MobilCom* klientu "pārdošana" nav īstenojama ne tiesiskā, ne praktiskā ziņā. Attiecībā uz aizliegumu *MobilCom* noteiktu laiku kā pakalpojumu piedāvātājam darboties UMTS jomā Komisija uzskata, ka šāds aizliegums kavētu inovācijas mobilo sakaru tirgū un tāpēc nav savienojams ar konkurences interesēm, jo mazinās tās dinamika.

VII. SECINĀJUMS

- (208) Komisija konstatē, ka galvojums 112 miljonu euro kredītam, ko valsts ir piešķirusi *MobilCom AG*, ir uzskatāms par pārstrukturēšanas palīdzību, kas saskaņā ar Kopienas pamatnostādņēm par valsts palīdzību grūtībās nonākušu uzņēmumu sanācijai un pārstrukturēšanai un EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta atbilstošu kopējā tirgus interesēm, ja Vācija izpilda 195. līdz 199. apsvērumā sīkāk aprakstītos nosacījumus par *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu tiešsaistes realizācijas apturēšanu. Gadījumam, ja šis nosacījums netiek izpildīts, Komisija patur sev tiesības izmantot pilnvaras, ko tai piešķir Regulas (EK) Nr. 659/1999 16. un 23. pants,

IR PIENĒMUSI ŠĀDU LĒMUMU.

1. pants

Valsts palīdzība, ko Vācija piešķirusi *MobilCom AG* un *MobilCom Holding GmbH*, 2002. gada 20. novembrī dodot valsts un Šlēsvigas-Holšteinas pavalsts drošības galvojumu 80 % apmērā 112 miljonu euro kredītam, ko uzņēmumam izsniedzis banku konsorcijs federālās Rekonstrukcijas kredītiestādes vadībā, saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta

c) apakšpunktu ir savienojama ar kopējā tirgus interesēm, ja Vācija izpilda šī lēmuma 2. pantā minētos nosacījumus.

2. pants

1. Vācija nodrošina, ka *MobilCom AG*, kā arī visi tās koncerna uzņēmumi slēdz savus *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu tiešsaistes realizāciju uz 7 mēnešus ilgu laiku, lai ar šī realizācijas veida starpniecību nebūtu iespējams noslēgt nevienu jaunu mobilo sakaru pakalpojumu līgumu (ar priekšapmaksu un/vai apmaksu pa pastu) tieši ar *MobilCom AG*, kā arī tās koncerna uzņēmumiem. Citu piedāvātāju veikto mobilo sakaru pakalpojumu līgumu realizāciju ar *freenet.de AG* Interneta lapu starpniecību tas neskar.

2. Vācija nodrošina, ka uz tiešsaistes realizācijas slēgšanas laiku tiek pārtraukta arī *MobilCom* mobilo sakaru pakalpojumu līgumu piedāvāšana tiešsaistē ar *MobilCom* mājas lapas starpniecību un ka *MobilCom AG* un tā koncerna uzņēmumi neveiks nekādus citus pasākumus, lai apietu šo nosacījumu.

3. Slēgšanas laikā, kas paredzēts 1. punktā, pklientam attiecīgajā Interneta lapā var būt dotas norādes uz to, ka jauna mobilo sakaru līguma noslēgšana tiešsaistē nav iespējama. *MobilCom AG* drīkst arī savās mājas lapās norādīt realizācijas partneru adreses, ar kuru starpniecību klients var saņemt vajadzīgos pakalpojumus. Ir jānodrošina, lai klients nevarētu tiešā veidā saistīties ar realizācijas partneri ar automātiskās saites palīdzību.

4. Vācija nodrošina tiešsaistes realizācijas slēgšanas uzsākšanu divu mēnešu laikā pēc šī lēmuma pasludināšanas.

3. pants

Vācija paziņos Komisijai par tiešsaistes realizācijas slēgšanas uzsākšanu. Viena mēneša laikā pēc tiešsaistes realizācijas darbības pārtraukšanas Vācija iesniegs atskaiti, kurā būs detalizēti izklāstītas visas pasākuma īstenošanai veiktās darbības. Bez tam Vācija nekavējoties paziņos Komisijai par šo pasākumu pabeigšanu.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Vācijas Federatīvajai Republikai.

Briselē, 2004. gada 14. jūlijā

Komisijas vārdā —
Mario MONTI
Komisijas loceklis